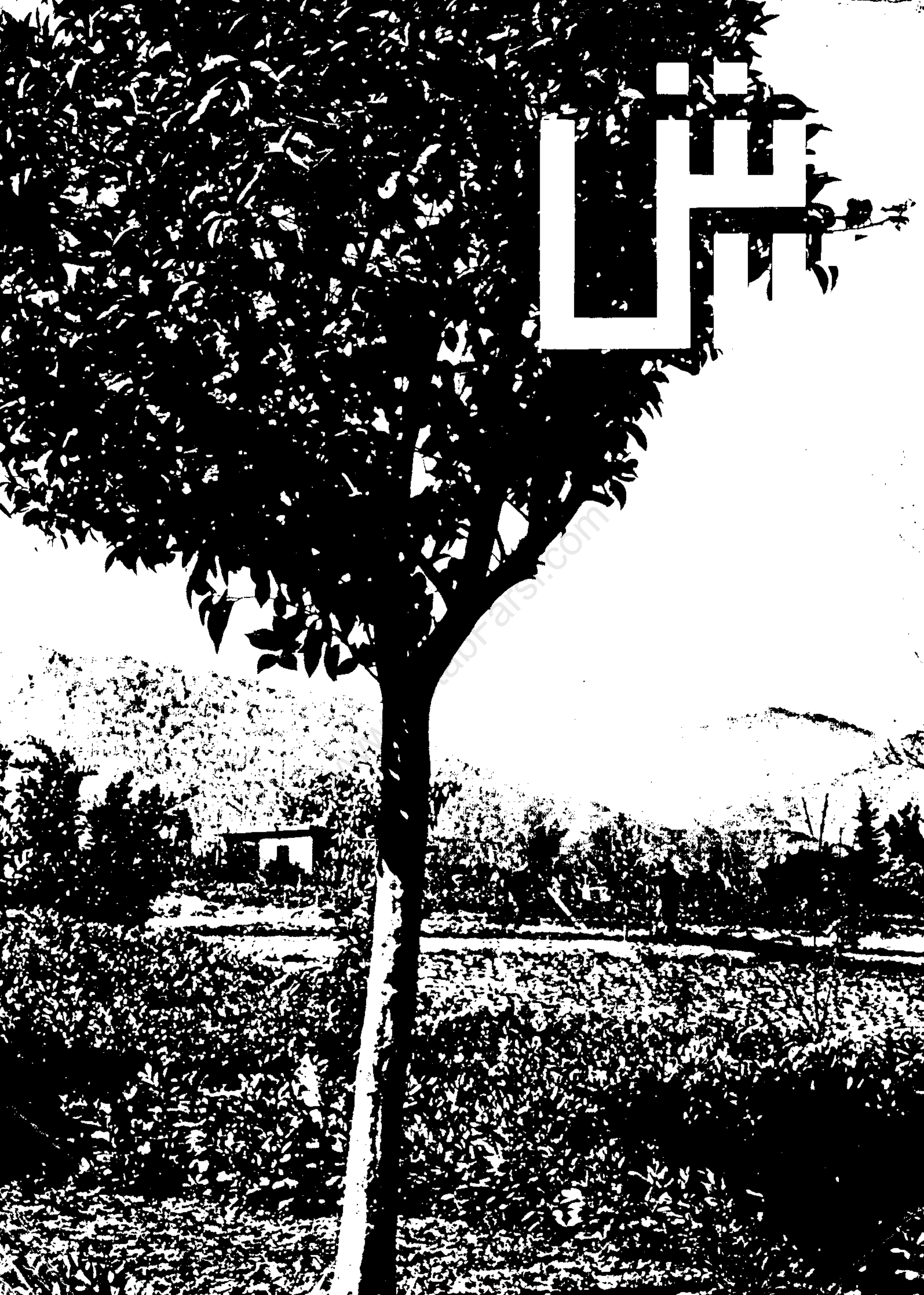

شما

عسکرزاده

اعتماد

بریمانی

کمالی

موريس بزار

سویولف

دیده‌ور

ستاری

دیدونه

مک کارتی

ژاله کردی

چند اندیشه تلاش درباره این شماره تلاش

* در خرداد ماه امسال تلاش شما پنج ساله شد.

بدین مناسبت ترازنامه‌ای کوتاه از زندگی تلاش برایتان آورده‌ایم.

* خوشه چین در هر شماره تازه‌هایی از خرمن های زندگی و علوم برایتان دست‌چین می‌کند.

این بار از «کرمانشاه و تلویزیون آن» و از کتاب «ضربت آینده» بقلم آلون توفلر که در محافل امریکا و اروپا اکنون درباره آن بحث های سخت در گرفته و مدافعین و مخالفین بسیار دارد و از «گل‌ریزان مردم پامنار» و اینکه مرکز هسته‌ای تولید برق در چه وضعی است و آلودگی هوا و «امریکا چرا با هواپیما های مافوق صوت مخالف است» برایتان حرف‌ها دارد.

* درباره چهار روز با چهار ریاضی‌دان بزرگ در تهران گزارش و گفتگوئی را در صفحه دهم برایتان آورده‌ایم و ملاقاتی که با ریاضی‌دانان بزرگ جهان دست داد. و کوشش کرده‌ایم که شما را با جریان پیشرفت هائی که در کار کنگره ریاضی حاصل گشته آشنا کنیم. از جمله مسائلی که با آن آشنا خواهید شد یکی اینست که «آیا مسائل ریاضی جهان بزودی همه حل خواهد شد؟» و دیگر اینکه «کمپیوترهای مولکول پروتئین چه می‌کند؟» و مسائل دیگر...

* گفتگوئی داریم با ژاله کردی بالربین ایرانی که شهرت جهانی دارد. راستی ژاله درباره آینده خودش و وضع تالار رودکی چگونه فکر می‌کند؟

و از زندگی چه می‌خواهد؟

ژاله با آخرین شماره تلاش در دست‌اش جوابهائی برای خوانندگان تلاش دارد.

* و گفتگوئی داریم با موريس بزار که اخیرا از کشور مالدین کرد و گروه هنری‌اش در تهران چندنمایش اجرا کردند که در صفحه ۲۰ آمده است.

* علل کاهش تولید جوانه را آقای دکتر کمال‌الدین نوربخش عضو انجمن باغبانی ایران نوشته‌اند که در صفحه ۲۳ می‌خوانید.

* تا بحال همه جا سخن از تاثیر معماری یونان بود در اروپا و امریکا و حتی در ایران، اما پرفسور آنجلودیس روسا مطالبی

بسیار شیرین درباره تاثیر معماری ایران دارد در معماری یونان، با دلائل و مدارك جالب که در صفحه ۲۵ آمده است.

* در شماره ۲۴ تلاش تحت عنوان اتو رادیوگرافی دکتر دیده‌ور مطلبی داشت. اکنون بحث دیگری دارد درباره میکرو اتورادیوگرافی و نحوه استفاده از این دستگاه که در صفحه سی و سوم می‌خوانید.

* از ایران هشتاد سال پیش و ایران پنجاه سال پیش و ایران ۲۵ سال پیش و مطبوعات آن زمان ها و مطالب آن دوره‌ها برایتان نمونه‌ها داریم و یادی کرده‌ایم از مطبوعات قدیم ایران که در صفحه سی و هشتم خواهید دید.

* فرشادسنجری رهبر ارکستر سمفونیک تهران ۲۲ سال دارد او از پنج سالگی آموختن ویولن را نزد پدرش حشمت سنجری آغاز کرد و بعد به آموختن پیانو پرداخت و چند سالی در اطریش مطالعات خود را تکمیل کرد. او ریشارد اشتراوس و موسیقی‌اش را دوست دارد و حرف های دیگری هم در باره هنر و موسیقی دارد که در این شماره تلاش برایتان آورده‌ایم. نشاط جوانی او در همه پاسخ‌هایش محسوس است. (در صفحه چهل و دوم).

* نهنگ فقط در اقبانوس اطلس و اقبانوس های دیگر دیده نشده بلکه در ایران هم دیده شده و آقای دکتر اسمعیل اعتماد درباره نهنگ هائی که تاکنون در آب های ایران دیده شده است و خصوصیات آنها مطالبی شیرین برایتان دارد در صفحه چهل و ششم.

* خوانندگان عزیز تلاش با کار های آقای علی‌اصغر حلبی که تاکنون چندین مقاله درباره مشاهیر ایران نوشته‌اند آشنا هستند. اینبار وی درباره شرح حال خواجه نصیرالدین طوسی مطالبی جالب و مبسوط نوشته‌اند (در صفحه پنجاه).

* تاکنون چندین مقاله در باره دام‌ها و مطالعاتی که در این قسمت‌شده داشتیم، اکنون دکتر محمد ستاری در باره دام در ایران و اینکه چگونه تهیه جیره غذائی ارزان قیمت برای پرواربندی میسر است، مطلبی دارد در صفحه شصت و یکم.

* «... فریاد و هلهله و شادی، مشعل های افروخته در دور و بر گودال یخچال، آهنگ ساز و ابزار طرب که برای تهییج نواخته می‌شود و قطعات درشت یخ که روی هم

کشیده می‌شوند...

... عرق گل ایران بخلاف مال اروپائیان، بسیار مطبوع می‌باشد و مزه دارو ندارد....» این قسمتی از مطالب ایران و ایرانیان از زبان دیگران است که در صفحه ۶۵ خواهید خواند.

* اسم این بزرگترین دریاچه جهان که در خاک ایران قرار دارد درست چیست؟ آقای دکتر بریمانی که از خزرشناسان نامی هستند مقاله‌ای درباره نام‌های قدیمی دریای مازندران برایتان نوشته‌اند که در صفحه شصت و ششم می‌خوانید.

* درباره قارچ های سمی بحث های گوناگون شده ولی اینک دکتر فتح‌الله فلاحیان دانشیار دانشگاه تهران مقاله جالب و شیرینی در این دارد که خواندن آن حتما بافزایش اطلاعات علاقمندان کمک می‌کند.

* آقای محمود فرشچیان از مینیاتورپرست های پرارزش است که از طفولیت به این هنر اصیل ایرانی علاقه داشته وی درباره هنر مینیاتور حرف هائی دارد که در صفحه هفتاد و دوم آمده است.

* قناری همان پرنده‌ای است که هر ایرانی با صدای آن آشنا است و آنرا دوست دارد به همین دلیل قناری بازها قیمت‌های گزافی می‌پردازند تا از صدای آن در خانه و کاشانه خود لذت برند.

* و بعد جدولی داریم که آقایان کمالی و فهیمی تهیه کرده‌اند.

و روی دانه‌ها را داریم که مختصری است از کار های مفصل که در ایران زمین انجام می‌شود.

* گفتگوئی داریم با مرجان با یک عکس‌رنگی از او و یادی از زندگی‌اش.

* هفت ضمیمه هم داریم درباره علوم، کدبانو، قوانین، بریده چاپ شده ها، ورزش، کتاب و هنر ها.

* دو نقاشی تمام رنگی داریم از کار مرحوم کمال‌الملک و چند کار از نقاشان معاصر ایران.

* عکس روی جلد جنوب مازندران و کوه البرز و پشت جلد شمال مازندران و دریای خزر است و داخل جلد یک گل کاملیا نمونه‌ای از کارهای یک عضو از اعضای انجمن باغبانی ایران است.

و سؤال هائی هم داریم در باره این شماره. برای ما بنویسید که در باره این شماره تلاش چگونه فکر می‌کنید؟ چه نواقصی در آن بنظرتان می‌رسد و چه کمبودهائی؟ و ما را در کارمان ارشاد کند.

امشب نخواهم خفت من

هم روت بخوش هم خوت بخوش هم بچ زلف هم قفا
 ای صورت عشق ابد وی حسن تو بیدون زحده
 ای خوان لطف انداخته وی بالیمان خسته
 ای دیده خوبان حسین در روی تو نادیده چین
 ای خسروان درویش تو سرها نهاده پیش تو
 ای صبر بخش زاهدان اخلاص بخش عابدان
 با عاشقانم جفت من امشب نخواهم خفت من
 دارم رفیقان از برون دارم حریفان اندرون
 هم شیوه بخوش هم میوه بخوش هم لطف تو خوش هم جفا
 ای ماه روی سیر و قد ای جان فتنای دلگشا
 طوطی و کبک و فاخته گفته ترا خطبه ثنا
 دامن زگولان در محبین مخرانش خار و صفا
 جمله شناندیشش تو ای تو شناها را سرا
 وی گلستان عارفان در وقت بسط و التقا
 خواهم دعا کردن ترا ای دوست تا وقت دعا
 در خانه جوتی و لبان بر صفه اخوان صفا

ای رونق باغ و چمن ای سیاقی سرو و سمن
 شیرین شدست از تو دهن تریح هوسم گفت من

«بند اول یکی از ترجیحات دیوان شمس»

از مولانا جلال الدین رومی

تلاش

شماره بیست و نهم

اروی بهشت - خرداد ۱۳۵۰

نویسندگان و گویندگان مسؤول نوشته ها و گفته های خود هستند.

محل اداره : خیابان شه - کوچه جم - شماره ۲۷ - باب ۲۵ ریات

پنج سال عمر تلاش

با انتشار شماره بیست و هشتم اکنون پنج سال از تاریخ انتشار تلاش می‌گذرد . کار تلاش از لحاظ کمیت در این مدت بدین قرار است .

تعداد صفحات چاپ شده حدود ۲۱۰ میلیون .

تعداد کلمات چاپ شده حدود ۲۱۰ میلیارد . کشورهای که تلاش در آن توزیع گشته اول ایران کشور عزیزمان و بعدتریش، استرالیا، افغانستان، ترکیه، ژاپن، لبنان، فرانسه، بلژیک، آلمان، انگلستان، ممالک متحده امریکا، اتحاد جماهیر شوروی، ایتالیا، اسرائیل، پاکستان، هند، و سوئیس و ابوظبی و کانادا است .

تعداد نامه‌هایی که از خوانندگان تلاش در این مدت رسیده بطور متوسط سالانه بیش از یکهزار و یکصد نامه بوده است .

در میان کسانی که تلاش را خوانده‌اند بیشتر محصلین متوسطه و دانشگاهی، اطباء و استادان و قانون‌دانان، هنرمندان و نقاشان و نویسندگان و صاحبان حرفه‌ها و مشاغل آزاد، بوده‌اند .

برگشتی‌های تلاش در هر شماره کمتر از ۱۵ درصد تعداد توزیع آن بود .

هم اکنون بیش از هشتاد درصد مطالب تلاش بوسیله خوانندگان علاقمند به تلاش تهیه می‌شود که هر روز تعداد بیشتری از آنها به تلاش می‌پیوندند .

و امیدواریم روزی برسد که تمام مطالب تلاش را خوانندگان عزیز ما تهیه کنند .

ما فکر می‌کنیم راهی بس طولانی در پیش داریم .

اما آیا تاکنون توانسته‌ایم آنطور که خود می‌خواسته‌ایم تلاش را تهیه کنیم ؟ بیم آن می‌رود که پاسخ این سؤال برای خودمان مثبت نباشد .

آنچه که می‌دانیم اینست که تلاشی کرده‌ایم برای آنکه پرتوی از کارها و کوشش‌های بی‌شماری را که در این مملکت زنده و فعال در راه رسیدن به یک تمدن بزرگ در همه جهتها انجام می‌شود منعکس کنیم .

کاری کرده‌ایم و تلاشی درخور توانائی خودمان با امکاناتی که داشته‌ایم .

اما با آنچه که هدف اصلی ما است، باید اعتراف کنیم که فاصله‌ای بسیار داریم ولی امیدواریم و امید فراوان داریم که روزی (هرچه زودتر) باین هدف، برسیم و بتوانیم جهتها را رسیدن به این تمدن بزرگ و روند های آن را که در افق حیات کشورمان بشکل روشن و سفید بنظر می‌رسد و همه مردم کشور ایران هم، اکنون در این راه گام برمی‌دارند، نشان دهیم .

با این امید و باتکاء به خوانندگان عزیز تلاش که تا امروز همکاران اصلی و اساسی ما بودند و ما را تا این جا راهنمائی کرده‌اند بکار خود ادامه خواهیم داد و از آنها پیوسته طلب کمک و همراهی داریم .

باشد که روزی تلاش آن شود که خوانندگان تلاش می‌خواهند .

روی جلد:

برف البرز و بهار مازندران

عکس از: ر. نگاه

پشت جلد:

نگاهی به دریای خزر

عکس از: ر. نگاه

داخل روی جلد:

گل کاملیا در رامسر

عکس از: ر. نگاه

داخل پشت جلد:

مرجان

عکس از: غلامحسین ملک عراقی

عکس‌های رنگی داخل:

چند تابلو از مرتضی رازفر

دو تابلو از کمال‌الملک:

چند صحنه از اپرای ریگولتو در

تالار رودکی

اسلایدها از: غلامحسین ملک عراقی

عکس‌های سیاه و سفید از:

بیژن بنی‌احمد و غلامحسین ملک عراقی

کاریکاتور:

کامبیز درم‌بخش

تنظیم صفحات: با همکاری فرشید مثقالی

خطاطی: حسن فروغی و پرویز مستشیری

چاپ سکه:

مطالب:

صفحه	
۳	بیانات شاهنشاه آریامهر
۶	از هر خرمن دانه‌ای خوشه چین
۱۰	۴ روز با ریاضی‌دانان بزرگ
۱۱	بشر درمرز استفاده از کامپیوتر
۱۵	رقص بیان‌کننده شادیه‌ها
۲۰	گفتگو
۲۳	علل کاهش تولید جوانه
۲۵	معماری
۳۳	لطفیه‌ها
۳۳	میکرواتورادیوگرافی
۳۸	یادی از مطبوعات قدیم
۴۲	گفت و شنود
۴۶	نهنگ در آب‌های ایران
۴۹	مدافعه خداوند از بندگانش
۵۰	خواجه نصیرالدین طوسی
۶۱	دام‌ها در ایران
۶۵	ایران و ایرانیان از زبان دیگران
۶۶	نام‌های قدیمی دریای مازندران
۷۰	فرآورده‌های سحرآمیز طبیعت
۷۳	مینیاتور
۷۶	قناری
۸۰	جدول
۸۱	فهرست رویدادها

این شماره هفت ضمیمه: علوم، کتاب، ورزش، کدبانو، قوانین، بریده چاپ‌شده‌ها و هنری همراه دارد.

بهای تلاش با ضمیمه‌ها ۲۵ ریال

*** شما سی میلیون جمعیت فعلی این مملکت و یا چند میلیون بعدی همه‌تان وارث سیاسی پادشاه مملکت هستید.**

*** تمام عوامل پیشرفت کار موجود است و تقریباً تمام عوامل نگهدارنده یا ترمز کننده مفقود.**

گذاشته بودیم . خوب بخاطر دارم شور و هیجانی که در تمام ملت ایران از آنروزی که این شش ماده را ما اعلام کردیم تا روز ششم بهمن که آنها اظهار عقیده کردند بوجود آمده بود اظهار عقیده‌ای که مردم کردند جالب توجه بود . برای اینکه تناسب آراء موافق با آراء مخالف چنان تناسب شکننده‌ای بود که از همین روز میشد پیش‌بینی کرد که نتیجه انقلاب ایران چه خواهد بود و با چه سرعتی پیشرفت خواهد کرد و ما دیدیم از ششم بهمن ۱۳۴۱ تا امروز تمام مواد انقلابی ایران ، نه فقط آن شش ماده بلکه شش ماده‌ای هم که بدان اضافه شد ، یا بطور کامل اجرا شده و خاتمه یافته و یا در شرف انجام است . البته در مقابل چنین دورنمایی میشد از همان موقع پیش‌بینی کرد که ایران در عرض مدت کوتاهی به چه منزلتی خواهد رسید و میبایستی که منتظر جنبشهای مذبحخانه مایوسانه‌ای باشیم کما اینکه دیدیم بعد از اعلام منشور انقلاب يك يكماهی (قدری بیشتر قدری کمتر) در جنوب ایران چند نفر از فتودالهای سابق باخیال خام خودشان سعی کردند که باصطلاح قیام بکنند . افکار وقتی کوچک باشد مغز وقتی کوچک باشد مطلب را فقط از آن زاویه دید خودش و به آن طریقی که مایل است به‌بیند می‌بیند .

چهار نفر آدم عامی بیسواد فکر میکردند که در پشت

جریان موفقیت‌آمیز دومین کنگره بزرگ حزب ایران نوین را بعموم شرکت کنندگان و مسئولین تشکیلات این کنگره و مسئولین حزب تبریک میگویم . از لحاظ اینکه اینهمه افراد منتخب از اقصای نقاط مملکت گرد آمدند و افرادی که در جریان این کنگره در مقابل هر موضوع حتی هر حرفی با وقوف کامل بمطلب و کلمه ، اظهار عقیده کردند و طبیعتاً هر وقتی که صحبت از ایران و منافع ایران و پیشرفتهای ایران بود احساسات طبیعی خودشان را ابراز داشتند . البته میل داشتم که شاید با فرد فرد شما میتوانستم صحبت بکنم ، هم آشنائی فردی پیش می‌آمد و هم درباره نقطه‌ای که از آنجا آمده‌اید اطلاعات بیشتری بدست می‌آوردم . این کار مشکل است . پس خطاب من بعموم است . در آن قسمتی که جنبه حزبی شما را دارد بعموم نمایندگان که در اینجا هستند ، و خطاب بتمام ملت ایران است در موقعی که جنبه عمومی دارد .

این اجتماع مرا بیاد اجتماعی می‌اندازد که در همین تالاری که الان شما دارید اجتماع میکنید تشکیل شده بود . در آن روز شش ماده اول انقلاب ایران را با اطلاع ملت ایران رساندم و از آنها تقاضای تصویب آنها با آراء عمومی کردم . در آن روز هنوز زن‌های ایران در آراء عمومی شرکت نمی‌کردند برای اینکه حق شرکت آنها را ما تازه با آراء عمومی

یکی دو تا سنگ با ارتباط بادوسه نفر مرتجع دیگر در شهرها میتوانند گردش چرخ مملکت را متوقف کنند، ولی دیدیم که نه فقط توقیفی نشد بلکه همین عمل مذبحخانه آنها باعث این شد که اصلاحات ارضی ایران با سرعت بیشتر و قاطعیت تمام تری اجرا بشود. کما اینکه تا آخر تابستان امسال دیگر نه فقط مالک بزرگ وجود نخواهد داشت بلکه وظایف افرادی که برای فرد دیگری کار بکنند تقریباً در این مملکت از بین خواهد رفت و هر فردی صرفاً فقط برای خودش و باسم خودش کار خواهد کرد.

در پانزدهم خرداد نیروهائی که همان موقع ما بآن اتحاد نامقدس سرخ و سیاه اسم گذاشته بودیم سعی کردند در تهران بلوائی بکنند. ولی آنهم بعد از چند ساعت از بین رفت و از آن موقع تا بحال تمام مطالب با سرعت هر چه بیشتر و قاطعیت هر چه تمامتری در مملکت جریان پیدا کرد و الا مواد ۱۲ گانه انقلاب ایران باین نتیجه نمیرسید. ولی همیشه بعد از یکی دو کار تاریخی و بزرگ يك عكس العمل های بعضی اوقات مضحك بعضی اوقات تاسف آور و بعضی اوقات خائنانانه دیده میشود. این حقیقتاً از سوزش دل سیاه دلان است.

بعد از موفقیت تاریخی ایران در امر نفت که در آخر سال ۴۹ بدست آمد، قبل از آن هم موفقیت های نفتی داشتیم و همچنین از اواخر سال ۴۸ باینطرف که معلوم بود روند کار ما چیست و ایران به چه سمتی و با چه سرعتی پیش میرود میبایستی که ما پیش بینی میکردیم که در این مملکت که از طرفی این برنامه های مترقی در جریان است و از طرف دیگر این همه آزادی های فردی بملت میدهم، یعنی چه بیشتر از اینکه آزادی شما از ده شروع شده و بتوانید انجمن ده تان را انتخاب بکنید. بتوانید اعضای شرکتهای تعاونی تان را انتخاب بکنید بروید بانجمنهای شهر. بروید بخانه های انصاف بروید بشوراهای داوری، بروید بشرکت های سهامی زراعی، بروید بانجمنهای مجلسین و انتخابات انجمنهای استان و شهرستان. تمام وسائل گوناگون در اختیار ملت ایران گذاشته شده برای اینکه بتواند آزادانه اظهار عقیده بکند و در امور سیاسی مملکت خودش فعالانه شرکت بکند بعد از این موفقیتها همانطوریکه گفتم میبایستی که ما منتظر عكس العمل کسانی باشیم که با این اعمال آخرین امیدهای شیطنت خود را از دست داده اند و افکار سیاه بیرحمانه ای نسبت باین مملکت دارند. باید منتظر بودیم که اینها با آخرین حربه های مبتذل مایوسانه ای دست بزنند.

ملاحظه بکنید چقدر باید تشکیلات مخالف این نهضتی که شما هم پرچمدار آن هستید کوچک و بی معنی باشد که يك چند مدتی صد نفر، دویست نفر، سیصد نفر افراد گمراه در همسایگی شما جمع بشوند. و در چند ماه پیش بوسیله رادیو، تلویزیون و مطبوعات مطلع شدید که چه نقشه های خامی طرح کرده بودند. باصطلاح اسلحه فرستاده بودند که در این مملکت یکروزی فقط دست به آدمکشی بزنند، برای اینکه افراد بقدری بدنام بودند که حتی شاید آشپز منزل خودشان هم بآنها احترامی نمیکذاشت. آن ماجرا بآن طور افتضاح آمیز خاتمه پیدا کرد تا اینکه چند وقت پیش مبتذل ترین نمونه حرکت دیوانه وار مذبحخانه ای را ما بچشم دیدیم که در مملکتی که این ۱۲ منشور انقلاب در آن جریان دارد يك مشت افراد بی خبر از هر چیزی رفته بودند (یعنی قطعاً البته بوسیله عوامل خارجی اداره میشدند شاید چند تا فیلم سینمایی هم دیده بودند) و باصطلاح خودشان جنگلی شده بودند و میخواستند از مرکز جنگل سیاهکل ایران انقلاب (نجات بخش) یا (آزادبخش ملت ایران) را شروع بکنند.

اگر اصلاحات ارضی در مملکت نمیشد، اگر کارگرها در منافع کارخانه ها سهم نمیداشتند در آن شرکت نمیکردند. اگر منابع طبیعی مملکت ملی نبود، اگر درآمد های نفت بخرج مملکت نمیرسید و هزار اگر دیگر اگر نمی بود می گفتیم که باز هم شاگرد آشپزهای ارتش ایران کافی بودند که جواب اینها را بدهند، چه برسد باینکه در منطقه ای این عمل را شروع کردند که افراد آنجا، زارعین آنجا شاید رعایای سابق، امروز همه صاحب آب و ملک و زمین اند چه شد؟ مرد وزن محلی ریختند و يك عده از اینها را گرفتند و مابقی را که در ارتفاعات بالا باصطلاح پنهان شده بودند اهالی محل پایپای ژاندارمها مورد تعقیب قرار دادند و متأسفانه دوسه نفر از اهالی محلی هم در این راه شهید شدند.

اما در مورد خلیج فارس:

سیاست معقولانه ایران در خلیج فارس میگوید حالا که دوره کولونیالیست تمام شده، دوره امپریالیست تمام شده و کشورها یا کشور امپریالیستی که از آنجا می رود هیچ کشور دیگری نباید بجای پای او قدم بگذارد و سرنوشت این منطقه فقط باید بدست ممالک این منطقه تعیین بشود.

در چنین شرایطی می بینیم که برضد منافع ایران يك تحریکاتی میشود يك شعارهائی میشنویم که بگوش ایرانی ناآشناست. هیچ ایرانی حقیقی يك چنین شعاری نمیدهد. ولی ما این شعارها را شنیدیم تعجب کردیم، تاسف خوردیم بلکه غصه هم خوردیم که چطور میشود یک نفر اسمش ایرانی باشد و شعاری بدهد که مستقیماً بوسیله خارجی باو دیکته شده باشد ولی باوجود تمام تأسفی که از این هست پرده ها بالا رفت، ماسکها عقب رفت، افراد شناخته شدند. حالا این افراد در هر مقام و منزلتی که باشند شناخته شده اند. صفوف ایرانی باید از هم جدا بشود از ۳۰ میلیون جمعیت مطمئن هستم که بیست و نه میلیون ونهصد و خرده ای هزار نفرش ایرانی هستند وعده قلیلی اگر اسمشان ایرانی باشد دلشان ایرانی نیست. تاجائی که میشود وسائش را فراهم میکنیم، دعا میکنیم که خداوند آنها را براه راست هدایت بکند ولی اگر نشد صفوف ایرانی باید از آنها جدا بشود. آن کسیکه دلش بعشق ایران و عمل و کردارش دنبال انقلاب ایران است و آن کسیکه میگوید (ای تف بر این انقلاب سفید ما انقلاب خونین میخواستیم) و شعارهای دیگری که تکرار نمیکنم، صفشان باید از هم جدا بشود. البته ارزش این را ندارد که بگویم این دو صف، ولی آن بیست و نه میلیون ونهصد و خرده ای هزار نفر باید از آن چند هزار نفر فاصله بگیرند. البته حیف است که حتی يك دقیقه وقت هیچ فردی در این مملکت صرف فکر کردن باین موضوع یا احیاناً وارد عمل شدن در این موضوع بشود، اما اگر لازم باشد میدانم هر فرد شما چه زن و مرد، مثل آن زن و مرد سیاهکلی، وظیفه خودش را نسبت بدشمنان مملکت انجام خواهد داد. شما میدانید که چه آینده ای در پیش دارید (فکر میکنم که در این کنگره در مورد آن صحبت شده و الان موقع ورود بجزئیات نیست) ارقام گویا است. خود شما در هر دهی و شهری و هر جائی هستید می بینید در این چند سال اخیر چه تغییراتی پیدا شده این برنامه را که ما تمام بکنیم برنامه پنجم میرسد که خودش یکی از برنامه هائی است که شاید در سطح بین المللی بیسابقه و جالب باشد و بعد از آن برنامه ششم اجرا میشود که پس از پایان آن مطمئن هستم که ما می توانیم وارد آن دوره ای بشویم که آن را تمدن بزرگ مینامیم. این ایده آل فقط در يك محیط و در يك مملکتی امکان پذیر است که اساس کارش عدالت اجتماعی، انصاف، همکاری تعاون و اصولی است که در کتاب انقلاب سفید خوانده اید و

شاید خیلی چیزهای دیگری که تا بحال صحبتش را نکرده بودیم و شاید بفکر من هم نرسیده و نرسد اما احیاناً بفکر یکی از شماها برسد. در صحبت پیش گفته بودیم که چند ماده از این دوازده منشور انقلاب ما غیر قابل تغییر است. مثلاً منابع طبیعی مملکت. ما که اعتقاد بخدا داریم میگوئیم که خداوند خلق کرده است و بشر در ایجاد و خلق آن سهمی نداشته است این حتماً باید ملی باشد، یعنی باید به اجتماع و عموم مردم تعلق داشته باشد. یا منابع عظیم زیر زمینی مثل نفت یا يك صنعت مادری مثل فولاد یا هر صنعت یا منابعی که بتواند در قیمت‌ها تأثیر بگذارد و در زندگی مردم تأثیر بگذارد باید بوسیله دولت بنمایندگی ملت و بنفع جامعه از آن بهره برداری شود. این غیر قابل تغییر است ولی خیلی از مواد انقلاب ما که خود من باصطلاح پیشنهاد کننده و مبتکر آن بودم میگویم که در آینده میتواند و شاید باید تغییر بکند تغییراتی که هماهنگ و جواب دهنده پیشرفتهای فنی و علمی و تکنولوژیک عصر ما باشد. امروز در ۱۳۵۰ زندگی میکنیم در ۱۳۶۲ هیچ معلوم نیست که وضع پیشرفت فنی، صنعتی و تکنیک دنیا چه باشد و چطور اصول اجتماع خودمان را باید بآن تطبیق بدهیم که از فوائد آن پیشرفتها بتوانیم کمال استفاده را بنمائیم.

همانطور که گفتیم شاید بفکر من نرسد اما بین شما یکنفری پیدا بشود. پیشنهادی بدهد که برای مملکت قابل قبول باشد. امروز سعی من پس از پیشنهاد این انقلاب و اجرای این انقلاب چند چیز است. آباد کردن مملکت است، استخراج ثروت مملکت است، تقسیم عادلانه این ثروت بین همه است. بالا بردن سطح زندگی عمومی است. ایجاد قدرت کافی برای دفاع این مملکت است، بالا بردن نام ایران و ایرانی است و حتی در سطح بین‌المللی دادن پیشنهاداتی که مورد قبول دنیا واقع میشود. مثل پیشنهادی که ما در امر مبارزه بابیسوادی کردیم و همچنین پیشنهاد ایجاد لژیون خدمتگزاران بشر. ولی يك وظیفه دیگر من هم اضافه بر این تأمین ثبات و قوام و دوام و ادامه وضعی است که در عرض ۹ سال شما را باینجا رسانده و ۱۲ سال دیگر شما را به ورود بجامعه و تمدن بزرگ خواهد رسانید و در این کار کوچکترین غفلتی را نمیشود کرد. هیچ امری را نمیشود فراموش کرد و تأمین این دوام و قوام در رژیم مشروطه سلطنتی شما دو نوع است. البته دوام و قوام رژیم بوسیله سلطنت موروثی است (باز هم باید یکدفعه دیگر این موضوع را بگویم که اگر در این مملکت این مقام نبود و ایرانی گوشش، ذهنش، روحش یکلمه شاه آشنا نبود و اگر این پیوند تاریخی، این پیوند خارق‌العاده بین روح رئیس مملکت و آن چوپان بلوچستانی، نبود این کارها، این انقلاب در مملکت بدون خونریزی، بدون قتل عام، بدون کشتار عجیب انجام پذیر نمیشد) ولی میخواهم این موضوع را اضافه بکنم که اگر وارث تاج و تخت شما و اگر وارث طبیعی يك رژیم سلطنتی باید برای این کار تربیت بشود، باید ذهنش آماده بشود مطالبی را که باید بداند باید یاد بگیرد. انضباطی که باید پیدا بکند پیدا بکند ولی این را هم من میگویم که او وارث باصطلاح قانونی و روحانی پادشاه است ولی شما ۳۰ میلیون جمعیت فعلی این مملکت و یا چند میلیون بعدی همه‌تان وارث سیاسی پادشاه مملکت هستید. چون این مملکت متعلق به همه است. برای تسجیل کارگفتیم منابع طبیعی متعلق به همه است و بالاخره وقتی که عمر هر کدام از ما تمام بشود تنها سهمی که بما میرسد يك مشت خاکی است که در آنجا دفن میشویم. بعد این مملکت با این ثروتش و با محاسنش (و انشاءاله بدون عیبش) بسایرین میرسد. اینست که در تحویل دادن این مملکت بوارث قانونی یا باصطلاح وراثت محبتی، خودتان

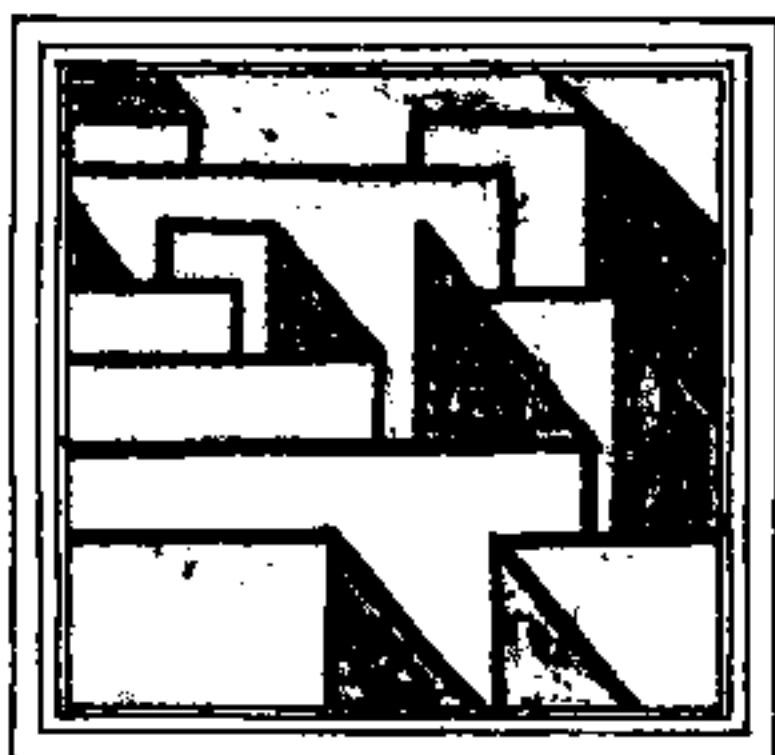
همه سهم هستید. همه همانطور که قبلاً گفتیم وارث يك چیزی هستیم و همه‌تان وارث سیاسی رئیس این مملکت هستید. برای پیشرفت کار و تأمین همین وراثت سیاسی برای اینکه پراکندگی نباشد در همه جای دنیا معمول و رسم است که مردم برای اظهار عقیده اختیاراتی از طرف خودشان بيك عده معدودی میدهند (که البته آنها هم بنوبه خودشان اختیارات دیگری بیکعده معدودتری میدهند) و این اصول حکومت میشود. امیدوار هستم که تشکیلاتی که حزب شما دارد روز بروز قوی‌تر شود، روز بروز ریشه عمیق‌تری پیدا کند، روز بروز بمطالب و مسائل مملکت واردتر شود، روز بروز با جمعیت این مملکت تماس بیشتری داشته باشد و بکار خود ادامه بدهد و در کار خود موفق‌تر باشد. ما برای هر دسته ایرانی دیگری که همینطور فکر میکنند و دلش برای مملکت می‌تپد آرزوی موفقیت میکنیم و میدانیم که شما هم همین آرزو را دارید. امیدوارم مسابقه‌ای باشد، مسابقه لیاقت، مسابقه خدمت به مملکت، مسابقه فداکاری که بالاخره این مسابقه‌ها بین اینهمه جمعیت نتایجش همه عاید مملکت میشود و نتایجش را انشاءاله خود شما در مدت زندگی‌تان به‌بینید. بیشتر از آن، بچه‌های شما خواهند دید و همینطور این نتایج را نسل به نسل به هر کسی که اسمش ایرانی باشد خواهیم رساند.

پس خودمان را برای روزها بیش از پیش آماده کنیم. تمام عوامل پیشرفت کار موجود است و تقریباً تمام عوامل نگهدارنده یا ترمز کننده مفقود. اگر هم چیزی باشد مثل تخت روان از آن رو عبور خواهد کرد. چون اصلاً قابل ذکر نیست. از لحاظ خارجی سیاست مستقل ملی ایران بشما چنان منزلتی داده است که امروز بدانید ولایت میدانید که منت کسی را نمی‌کشیم. اگر دیگران منت ما را نکشند و بدانید که دیگران منت ما را میکشند. مامنت کسی را نمیکشیم.

نمیخواهم بگذشته برگردم و بگویم که چه چیزهایی من دیدم، چه وقایع اسفانگیزی در این مملکت رخ میداد. چه خواریها، زاریها و نگون بختی‌هایی که ما می‌بایستی بچشم و در قلبمان بگرییم و تحمل کنیم تا آنکه روزبهتری برسد ولی آنروز رسید و آفتاب درخشان این مملکت از پس ابرهای تاریک پدیدار شد. ما با هم این ممکت را بآن اندازه‌ای که استعداد دارد بآن اندازه‌ای که دردل کوهها و زیر زمینش ثروتهای عظیمی نهفته است، بآن اندازه‌ای که روی زمینش از لحاظ کشاورزی قابل پیشرفت است، بآن اندازه‌ای که هر نوع ثروت دیگرش بتواند مورد بهره‌برداری قرار بگیرد خواهیم رساند و بهمان اندازه ما کار خواهیم کرد و قوانین مترقی ایران فوایدش باکثرت این مردم خواهد رسید. و اضافه بر پیشرفتهای مادی، مقام معنوی این مملکت، قدرت حقیقی این مملکت، البته همیشه در راه سازندگی، همیشه در راه صلح، البته همیشه در راه صفا، تا موقعی که احترام ما محفوظ باشد بکار خواهد افتاد. و در جامعه ملل منزلتی بدست خواهیم آورد که امیدوارم این مقام و منزلت از لحاظ روحی بیای همان مقام و منزلتی برسد که تشکیل دهنده شاهنشاهی ایران کوروش کبیر در زمینه حقوق بشر بعنوان اولین نفر بدست آورد و ما هم در همین راه و در بزرگداشت روح بلند پایه و روح لطیف و شریف ایرانی قدم برخواهیم داشت.

مطمئن هستم که کنگره سوم حزب شما موقعیکه تشکیل میشود مثل این دومین کنگره بتواند در این مدت زمان شاهد پیشرفتهای خیره کننده و حیرت‌انگیزی باشد که شما را در دل‌بستگی به حزب‌تان و از خود گذشتگی نسبت به میهن‌تان از هر موقعی مصمم‌تر بنماید.

زبانی که همه می فهمند

و آن صحنه های هنری دروغ و فریب نمی توانست وجود داشته باشد. دروغ و فریب و گمراهی که در اجتماع های امروز انسان ها موجب آنهمه ترس و بیم انسان ها شده تا آنجا که در هر لحظه و هر نقطه آدم ها از خود می پرسند آیا این راست است آیا آن حقیقت دارد؟ (و این شك بر همه مناسبات انسانی سایه انداخته) در این جلسات علمی و هنری دیگر طبعاً وجود نداشت. زبان ریاضی و زبان هنری زبانهای بین المللی است که برای همگان قابل درك و قابل فهم است. شاید از اینرو هم بود که در تالار رودکی و در تالار دانشگاه آریامهر جاهاهمه از پیش گرفته شده بود. و بر سر پیدا کردن جا دعوا بود.

پدران ما در قدیم این دور رشته دانش را بهم دیگر متصل می دانستند و موسیقی و ریاضی را لازم و ملزوم هم و گاه مکمل هم و گاه نیز هر دو را يك علم تلقی می کردند. حق داشتند.

زیرا در این دورشته مانند رشته های دیگر علم، خطا می توان کرد ولی دروغ نمی توان گفت. و از آن بالاتر زبان این دو علم راهم همه درك می کنند...

ارکستر سمفونیک پاریس و گروه باله موریس بژار که ستاره درخشان آن ژاله کردند از ایران بود برنامه هایی در تالار رودکی اجرا کردند.

دنیا قضاوت خود را درباره ارکستر سمفونیک پاریس که رهبری آن برعهده ایریش لاین سدورف بود و نیز «درباره ستایش بهار» بژار کرده است و دیگر چه نظرو قضاوتی ما می توانیم درباره این کارها بدهیم؟ جز اینکه بگوئیم مدتها مردم تهران کف می زدند تا اجرا کنندگان این برنامه ها روی صحنه حاضر شوند بدون توجه باینکه آنها هم ممکن است در اثر حدود دوساعت بازی و حرکت خسته شده باشند.

قبل از این برنامه های هنری هم، در دانشگاه آریامهر جلسات ریاضی داناتان بود که طی آن قیافه های درخشانی از شوروی مانند سوبولف سازنده شهرنویسی بیرسک و از فرانسه ژان دیودونه رئیس دانشگاه نیس و از امریکا ماک کارتی رئیس قسمت کومپیوترهای دانشگاه استنفورد و عسکرزاده استاد ریاضی دانشگاه برکلی در آن شرکت کردند و آخرین پیشرفت های علمی ریاضی و فیزیک را عرضه کردند.

درمیان حضار مهندس ریاضی رئیس مجلس شورای ملی ایران هم که خود سالها استاد ریاضی بود با دقت بسختان همکاران خودش که امروز هر يك مقامی در ریاضی شوریک جهان دارند گوش می داد.

در این جلسات علمی ریاضی

آنگاه حضار که به ندای ریش سفید پاسخ داده و در آن جلسه حاضر شده اند هر يك بنوبه خود پولی را معمولاً در سینی مسی که جلوی ریش سفید است می گذارند که این پول ها به آن انسان ناشناخته داده شود و وی از گرفتاری مالی نجات یابد.

این تشریفات (اگر بتوان اسم این همه صفا و وفا را با این کلمه توصیف کرد) آنچنان با اعتقاد و ایمان و خلوص نیت همراه است که هر حاضر و ناظری را تحت تاثیر قرار می دهد.

اسم این «طلب» و آن جواب بر طلب را «گلریزان» می گذاشتند و گلریزان در میان سایر سنن نیک ایران زمین تا چندی پیش در همین تهران، از جمله در پامناز مرسوم بود.

برای آنکه ما از گزند ماشینی شدن و ماشینی فکر کردن، که در میان عده ای از فرنگی ها بنا بر اظهار نویسندگان و متفکرین خود آنها باعث ناراحتی های بسیار و از آنجمله موجب خودخواهی ها و خودبینی های انسان ها گشته، مصون بمانیم و برای آنکه انسان ها تبدیل به جمیع هائی نشوند در بسته و کنسرو مانند و بی خبر از جمیع های دیگر، و برای آنکه اتصال و ارتباط میان انسان های ایرانی پیوسته برقرار و جاوید بماند و بآنچه که امروزه بر سر مردم نیویورک و لندن آمده ما مبتلا نشویم، باید که این سنن انسانی را بهر شکل و ترتیبی شده، یا انطباق آن با زمان خودمان پیوسته زنده و فروزان نگاه داریم. نگاه داریم از طریق نشر کتاب ها، نقل گفته ها انتقال تصویر ها و صداها و دیگر وسائل انتقال فکر و احساس، پیش از آنکه مرض های ناشی از ماشینی و ساخته های ماشین، آلودگی ها در افکار و احساس ها و محیط بوجود آورد و پیش از آنکه ناخوشی مزمن و لاعلاج گردد.

از هر خرمن دانه ای

گلریزان

کشور ما که بدون شك بیش از هشتاد قرن تمدن مدون دارد بر پایه های اساسی و اصولی اجتماعی و انسانی استوار بود. و در این شك و تردیدی نمی تواند باشد.

(تاریخ بنای چغازنبیل در نزدیکی شوش مربوط به حدود ۳۱۲۵ سال پیش است)

انسانیت و بشردوستی و احترام به آدم ها و توجه به شادی ها و غم های آنها و شرکت در عیدها و خنده ها و مصیبت ها و احساسات مردمان پی های استوار اخلاق جامعه ما را تشکیل می داد.

هنوز هم در بعضی شهر ها و دهات ایران این رسم هست که ریش سفید محل که مردم از وی حرف شنوی دارند (و تا به تقوا و بی طرفی و قضاوت و تمیز درست او ایمان نداشته باشند او را باین سمت انتخاب نمی کنند) آن عده از اهل محل را که با اصطلاح دستشان بدهانشان می رسد دور هم جمع می کند. به آنها می گوید که مردی از میان شما (که اسمش را البته نمی گوید) گرفتاری پولی پیدا کرده و این گرفتاری هم برای همه ممکن است امروز یا فردا پیش آید. و به آنها می گوید که هر کس باندازه سعی و توانائی خود باین «اهل محل» کمک کند حتماً خداوند او را در دو دنیا سربلند خواهد کرد.

ضربت آینده

جامعه‌شناس آلون توفلر (Alvin Toffler) که می‌کوشد جامعه‌های بشری را در سالهای آینده مورد مطالعه قرار دهد عقیده دارد که «ترقی» و پیشرفت ممکن است اثرهای بزرگ و ناگهانی در جهت زیر ویر کردن جامعه مدرن کنونی داشته باشد.

در کتابی که وی اخیراً انتشار داده تحت عنوان (Future Shock) که شاید بتوان «ضربت آینده» ترجمه کرد وی گام‌های سریع و مداوم تغییرات و دگرگونی‌های تکنولوژیک و اجتماعی را از جهت فشار و لطمه‌ای که ممکن است به ثبات روانی بشر وارد کند مورد مطالعه قرار می‌دهد. این کتاب در سال گذشته در آمریکا بوسیله شرکت راندوم هوس Randon House منتشر شد. در این کتاب توفلر می‌گوید که آهنگ سریع تغییرات و دگرگونی‌ها که بوسیله بشر انجام می‌گیرد ممکن است بعنوان «مهمترین و ثابت ترین عامل حیات بشری» تلقی گردد. و با توجه به این اصل این سؤال هم پیش می‌آید که آیا تشکیلات جسمی و روحی بشر دارای آن قدرت انطباق لازم هست که بتواند نتایج زخم‌ها و لطمه‌هایی را که این دگرگونی تکنولوژیک و علمی بروی وارد می‌کند تحمل کند و بر زندگی خود کماکان ادامه دهد؟

درمذت این سه دهه‌ای که تا آغاز قرن بیست و یکم باقی است

میلیون‌ها افراد عادی که یک وضع روانی معمولی دارند بدون شك تصادم سختی خواهند داشت با آنچه که «آینده» نام دارد.

مردمان طبیعی، آرام و تحصیل کرده کشورها و ملت‌هایی که در دنیا در شمار ثروتمندترین و پیشرفته‌ترین هستند از لحاظ تکنولوژی و علم، قربانی بزرگترین و خطرناکترین «بیماری آینده» خواهند شد.

این بیماری خطرناک آینده «تغییر، دگرگونی و پیشرفت» نام دارد.

انسان‌ها وقتی نتوانند با گام‌های نیرومند و سریع «ترقی» و تغییر خود را هم کام سازند و در مقابل خواسته‌های زمان که پیوسته از آنها انتظار دارد با شرایط و وضع‌های تازه و نوونوتر خود را تطبیق دهند، بطور مثبت جوابگو نباشند آنوقت بناچار گروه کثیری از آنها در مقابل حملات و ضربات این تغییرها و دگرگونی‌ها استقامت و تاب نیاورده و در هم می‌شکنند. به معنای دیگر برای این گروه از انسان‌ها «آینده» خیلی زودتر از آنچه که آنها در انتظارش بودند فرامی‌رسد. فرامی‌رسد بدون آنکه آنها خود را آماده برای تحمل ضربه‌های آن کرده باشند.

«ضربت آینده» فقط دو کلمه که کنار هم گذاشته‌اند نیست بلکه این مهم‌ترین و مشکل‌ترین مسئله آینده است. علائم و آثار آن اعم از اضطراب، بهم‌ریختگی و دشمنی و خصومت با قدرت‌های موجود (که اغلب خواهان کمک به انسان‌ها هستند) آغاز می‌گردد و تا مرحله ناخوشی بدنی، شدت عمل‌های بی‌معنی و بدون دلیل، ناراحتی‌های فکری و شکسته شدن اعصاب انسان معمولی، و حتی تا مرحله نابود کردن شخص بدست خود او هم پیش می‌رود.

قربانی‌های «ضربت آینده» انسان‌هایی هستند که بیج و تاب‌های غلط و نابجا درباره منافع خودشان و درباره نحوه زندگی از خود ظاهر می‌کنند و بدنبال آن یک نوع احساس ترس در آنها رسوخ می‌کند. هراس و ترس و هول از این جهت که درک می‌کنند وقایع و پیش‌آمدها از اداره آنها و ازید اختیار آنها کاملاً خارج می‌شود و بعد با یک نوع کوشش و سعی‌نا امیدانه می‌خواهند از طریق انواع

عقب‌نشینی‌های اجتماعی، فکری و احساسی دوباره در میان لاک خودشان بخزند و در مقابل هر جلو روی و ترقی عقب‌نشینی کنند.

این احساس در آنها رسوخ پیدا می‌کند که پیوسته مورد اذیت و آزار قرار گرفته‌اند و آنگاه با تمام قوا کوشش می‌کنند جلوی این تغییرها و دگرگونی‌ها و تحول‌ها را که باید با آن روبرو شوند بگیرند و فکر می‌کنند با این کار خود شاید بتوانند از اخذ تصمیم‌های لازم که باید در مقابل هر تغییری بگیرند، ولی نمی‌توانند، راحت و آسوده گردند.

نتیجه این «ضربت آینده» آنست که با دنیای خارج بکلی باید قطع مراوده کنند و خود را از همه عهده‌ها و قول‌ها و قرارها و قبول و تقبل هر کار و تصمیم بکلی رها سازند.

در سه دهه‌ای که در مقابل داریم ما انسان‌ها با یک سیل خروشان و یک طوفان نیرومند «تغییر و دگرگونی» روبرو هستیم. این تغییرها در مشاغل، در خانواده، در هنر، در سیاست، و در ارزش‌های اجتماعی در تجارت‌ها و در معیارهای برخورد زنان و مردان و نیز در نزدیکی و در ارتباط آنها با یکدیگر هم صادق است.

معنای این حرف آنست که میلیون‌ها افراد مانند ما و شبیه‌ما که بعزت تجربه گذشته و تعلیم و تربیت سابق خودشان آمادگی کافی را برای روبرو شدن با این تغییرها و دگرگونی‌های سریع تکنولوژی و دانش‌ها و بطور کلی علم ندارند مجبور خواهند شد در هر مرحله خاص برای خودشان راه‌های انطباق (که اغلب دردناک است) جستجو کنند.

بعضی از افراد در این جزرومد سریع زمان و دگرگونی و تحول، قدرت انطباق و در نتیجه کار کردن و باقی ماندن را نخواهند دانست مگر آنکه بموقع یاد بگیرند و بیاموزند که چگونه با این ضربت و با اصطلاح توفلر با «شوک» آینده روبرو شوند و فراگیرند که کوششی بعمل آورند در راه پیشگیری این ضربات و لطمات و آماده کردن خودشان. ما در این جهت شاهد شدت اختلال‌هایی که در مغز یا یاخته‌های اعصاب انسان‌ها روی می‌دهد خواهیم بود. و این اختلال‌ها عمومیت خواهند یافت: توام با شدت عمل‌ها و اعمال

غیر منطقی که هم‌اکنون دارد جامعه تغییر یافته ما را می‌شکافد و درهم می‌ریزد.

برای آنکه بهتر بر اصطلاح «ضربت آینده» آشنا شویم شاید لازم باشد که با اصطلاح «ضربت فرهنگی» Culture Shock آشنا شویم.

این اصطلاح ضربت فرهنگی از متون مربوط به انسان‌شناسی (آنتروپولوژی) در زبان عامه وارد شد. مقصود از «ضربت فرهنگی» آن حالت روحی و جسمی است که وقتی شخص ناگهان در یک محیط بیگانه فرهنگی وارد می‌شود برایش پیش می‌آید.

مارکوپولو معروف احتمالاً در سفری که به ختن چین کرد با این حالت روبرو شد. مأمورین گروه صلح آمریکا در حبشه و پاکستان شرقی و اکوادور هم‌اکنون با آن روبرو هستند.

ضربت فرهنگی آن نوع ضربتی است که وقتی مسافری ناگهان خود را با چیزهای بکلی نو و تازه روبرو می‌بیند بنظر خودش این چیزهای نو دارای آن معنی‌هایی که او همیشه فکر می‌کرده و انتظار آنها داشته نیست.

مثلاً کلمه «بله» که باید در مقابل یک مطلب گفته شود معنایش «نه» می‌شود و وقتی ضربه‌ای دوستانه‌ای به پشت یک نفر می‌زند از راه محبت و مهر دوستی، این نشانه دوستی را طرف مقابل بعنوان فحش و هتک حرمت تلقی می‌کند. یا خنده‌ای که این انسان در مقابل یک نفر می‌کند بدون آنکه بداند و متوجه باشد که معنی آن در آن فرهنگ و آن اقلیم چیست برای طرف دیگر معنی آن ناگهان خشم و غضب می‌شود.

انسانی را از محیط فرهنگی خودش خارج کنید و او را در محیطی بگذارید که از هر حیث و از هر جهت با محیطی که او در آن عادت به زندگی کرده بود فرق و اختلاف دارد. یعنی اختلاف این محیط نو با آن محیط دیگر فقط در عکس‌العمل‌های محتمل انسانی نمی‌باشد بلکه اندیشه‌ها و برداشت‌های مربوط به زمان و فضا و مشاغل و عشق و مذهب و ارتباط‌های افراد و جنس هم با آن محیط دیگر که وی بدان عادت کرده تفاوت و فرقی داشته باشد. تفاوت و فرقی‌های فاحش در معیارها و ملاک‌های

فروش ۱۸ هزار تلویزیون در چند روز

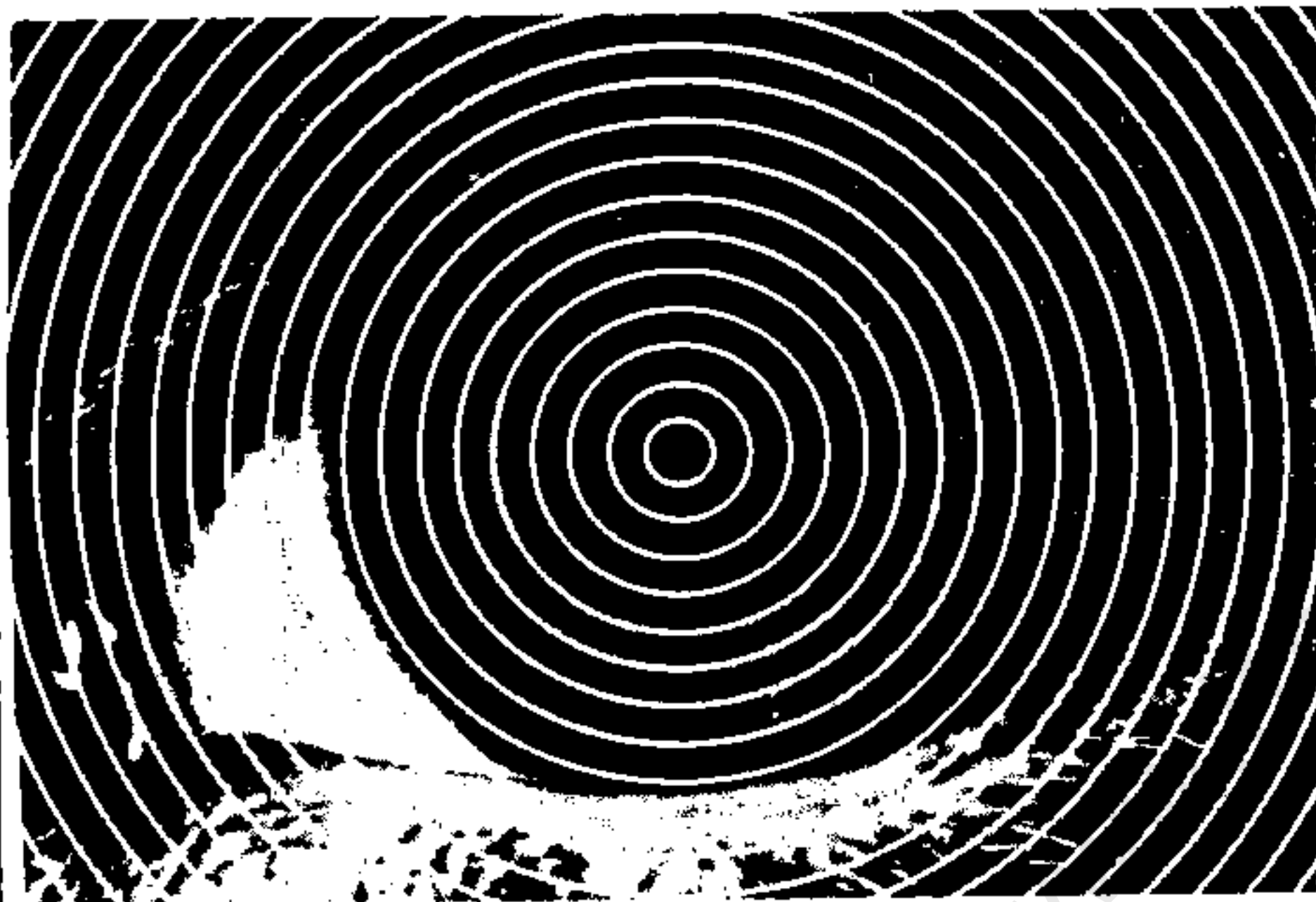
و صدا و فکر و احساس تا پای
طلاق هم پیش می‌روند.

این روحیه نوظلمی و تازم-
خواهی ایرانی همیشه قابل ستایش
بوده و امروزه هم قابل ستایش و
احترام است.

و قابل ستایش‌تر آنکه بتوانیم
هرچه بهتر و هرچه بیشتر وسیله
رضایت خاطر و آموزش و مشغول

شبکه تلویزیون رفته رفته در
همه شهرهای ایران دارد نفوذ می-
یابد.

از جمله فعالیك دستگاه
كچك فرستنده در كرمانشاه نصب
شده كه از پنج ماه پیش شروع
بكار كرده و علاوه بر شهر كرمانشاه
تاشاه آباد غرب را هم كه هفتاد كيلو
متر از كرمانشاه فاصله دارد در

كردن این مردم را فراهم آوریم .
مشغول كردن مردم و معتقد ساختن
آنها به حق و تمیز حق از باطل .

خوشه چین

برمی‌گیرد .
گفتند كه قبل از بكارافتادن
این فرستنده ۱۸ هزار تلویزیون در
كرمانشاه در ظرف چند روز فروش
رفت . و برسر نصب و استفاده از
آن چه التهاب‌ها كه در جامعه
كرمانشاهان نشان داده شد چه
اختلاف‌ها كه در خانواده‌ها پیش آمد
و حتی گفتند كه گاه كار به طلاق و
طلاق كشی در خانواده‌ها كشید .
باز گفتند كه زنان سخت طرفدار
این وسائل انتقال فكر بودند و
مردان به وضع مالی خود می -
اندیشیدند .

ولی بهر حال رقم ۱۸ هزار
تلویزیون در چند روز رقم بزرگی
است و این نشان می‌دهد كه تاجه
حد مردم مشتاق و علاقمند به استفاده
از این وسائل نو هستند .
آنقدر مشتاق هستند كه زنان
بخاطر داشتن این جام جم و استفاده
از این وسیله مهم انتقال تصویر

عرضه گشته نه فقط فائق می‌آید بكنه
آنها در خدمت خود در می‌آورد .
خندان و مطمئن بخود است
زیرا از مأموریت خویش آگاهی
دارد و بدان معتقد است . فقط
قدرت ندارد و قدرت ها را رام
نمی‌كند بلكه از همه هنر ها كه
نمونه بارز آن چنگ نواختن است
فارغ نمی‌ماند . مگر نیست كه
موسیقی هم هنر است هم راحت -
كننده اعصاب است و هم شادكننده
و آرامی بخش و هم ریاضی و علم
و تجربه و تمرین .

و بعد سرپوش او را از پرها
ساخته‌اند : پرها كه می‌توانند سبك
باشند و می‌توانند بآسمانها بروند
و پرنمایند و مظهر راه آسمانها
و فضاها است .

این همه شور و شوق را كه
اكثون در همه شهر ها و روستاهای
ایران بخاطر جشن های دو هزار و
پانصد ساله شاهنشاهی ایران مشاهده
می‌شود ، از تبریز تا چاه بهار و از
بندر دیلم تا سرخس ، همسافری را
تحت تاثیر قرار می‌دهد .
با این فعالیت ها و كوشش ها
كه بخاطر این بیست و پنج قرن
انجام می‌گیرد انسان به
راستی احساس اعتماد می‌كند و
احساس اتكا به قرن هائی كه
گذشته و هر بخش از زمان آن هسته‌ای
و ذره‌ای از قدرت و توانائی امروز
را در خود دارد .

با دیدن این حرارت و عشق
من با خود اندیشیدم كه چه خوب
بود اگر هنرمندی این نقش را كه
زمانه در قصر آشوربانی پال بوسیله
يك هنرمند ناشناس از ایران باقی
گذاشته به شكل و طرح و دید
امروزی و نو بنظر ها می‌رساند .
و به نظر ها می‌رساند كه رهبر
ایرانیان و انسان ایرانی در طول
این زمان كه خیلی پیش از ۲۵ قرن
طول كشیده هنوز هم با اتكاء بر -
قدرت خویش و با رام كردن قدرت
ها ، چنگ زمان خویش را می‌نوازد
و بسوی آسمانها و فضاها دور
سربلند دارد ...

سجش و قضاوت و ارزیابی نيك
و بدها .

و آنوقت همه گونه امید او را هم
در عقب نشینی بسوی يك فضای اجتماعی
كه او در آن زندگی می‌كرده
قطع كنید . آنوقت قطع ارتباط او
وحشتناك جلوه می‌كند . و او طبعاً
مانند حیوانی كه در قفس انداخته
شده باشد وحشت زده باین در و آن
در می‌زند آنقدر دست و پا می‌زند
كه یا با محیط منطبق گردد و یا
نابود كند و خود در پایان نابود
شود .

در نظریات توفلر كه اخیراً
در كتابی تحت همین اسم بالادرامريكا
انتشار یافته حقیقت‌هائی وجود
دارد كه عدم تعادل‌های انسانی و
روانی كه در امریکا و اروپا پیش
آمده نشان‌هائی از آنست . و علائم
دیگر این عدم انطباق در كشورهای
پیشرفته هم اكثون سخت محسوس
است و گروهی كثیر از مردم دارند
از زندگی روزمره خود را كنار
می‌كشند و به بیابان‌ها و كویرهای
انسان اولیه یعنی تنهایی و تنها
فكر كردن پناه می‌برند و به عادات
و افكار و احساسات خاص كه اسم
های مختلف دارد .

جای آنست كه برای پیش -
گیری این «ضربت آئنده» ما هم در این
كشور فكر كنیم .
روانشناسان و روان كاوان
و مؤولین اجتماعی و روابط انسانی
باید در این مورد فكر كنند و
پیشنادهای مثبت عرضه دارند .
و همه افراد و اشخاص و بخصوص
آنها كه زندگی آغاز می‌كنند در مقابل
این «ضربت آئنده» آماده سازند .

شیر ، پر و چنگ

نقش برجسته‌ای هست از قصر
آشوربانی پال كه يك ایرانی را نشان
می‌دهد با سرپوشی از بربرسر و
شیری را كه رام كرده در كنارش
كه با قیافه‌ای آرام و مطمئن دارد
چنگ می‌نوازد :

و این داستان خود ایران
است .

انسان ایرانی كه بر قوی‌ترین
قدرت‌های زمان خود كه بصورت شیر

شش هزار مرکز هسته‌ای تولید برق و پانصد میلیون اتومبیل چینی ... تا پایان این قرن

در ممالك متحده امریکا مدتی طول کشید تا علاقه و توجه به نیروی هسته‌ای مولد برق به این سرعت پیشرفت کند. اکنون مرتباً تعداد سفارش مراکز تولید برق هسته‌ای در امریکا افزایش می‌یابد. آمارگران پیش‌بینی می‌کنند که این سرعت سفارش در آتیه باز هم بیش و بیشتر خواهد شد. پیش‌بینی می‌شود که کار شرکتهای تولیدکننده مراکز برق هسته‌ای تا سال ۲۰۰۰ مرتب بهتر و بیشتر خواهد شد بطوری که از آنچه تصور آن در خیال می‌گنجد بگذرد.

این جنبه تکنیکی و تجارتي کار است اما در تمام ممالك متحده امریکا يك مشکل و مانع بزرگ در این راه بوجود آمده است.

انجمنهای شهر و انجمنهای ده و مراکز جمعیت در هر محل نمی‌خواهند که در حوالی محل کار و سکونت، مراکز جدید تولید برق هسته‌ای بکار افتد.

گروهی از آلودگی‌های تازه و خطرناك و گروهی دیگر از لطمه‌ای که این تاسیسات برزیبائی مناظر وارد می‌سازند سخن می‌گویند. و هر دو گروه متفق القولند که این مراکز به طبیعت و محیط نبات و حیوان صدمه می‌زند. امروز زندگی در يك محیط آرام و بی‌سر و صدای طبیعت مبدل به يك هدف اصلی برای هرکس شده و به همین جهت هم در امریکا مردم با ساختمان هواپیمای سوپر سونیک مافوق صوت برای استفاده‌های غیر نظامی مخالفت کردند.

و برای همین بود که نه فقط در ممالك متحده امریکا بلکه در همه جای دنیا تعداد بیشماری از مراکز اتمی مولد برق نتوانستند محلی برای تاسیسات خود پیدا کنند. چنین بنظر می‌رسد که تکنیک و تمدن پس از رسیدن به مرزهای

معین و مشخص ناگهان متوقف می‌شود و بر می‌گردد کوئی میل دارد خود در مقابل توسعه و نفوذ ترقی توقف کند.

یکی از دانشمندان این‌مسأله را مطرح کرده که اگر با همین روال و همین شکل ایجاد تاسیسات هسته‌ای برای برق‌آدامه پیدا کند آب رودخانه‌های امریکائی که فقط برای سرد کردن واحدهای هسته‌ای تولید برق وارد این تاسیسات می‌شود و گرم می‌شود (بدون تماس با مواد رادیو آکتیو) و بعد از آن خارج می‌گردد پس از مدتی حرارت رودخانه‌ها را بقدری بالا خواهد برد که ممکن است این گرم شدن به مرحله جوشیدن آب رودخانه‌ها هم برسد.

در اطراف دریاچه میشیگان امریکای شمالی اکنون ۲۳ مرکز برق هسته‌ای قرار دارد و بزودی شش مرکز برق هسته‌ای دیگر هم بآن علاوه خواهد شد.

امروز در ممالك متحده امریکا در نتیجه این بحث‌ها مطالب زیر مطرح است.

اول اینکه مسأله این نیست که بدانیم نیرو و انرژی برای ادامه حیات انسان لازم است یا نه بلکه باید دید تا چه اندازه و تا چه معیار می‌توان آنرا و اثرهای آنرا در محیط زندگی تحمل کرد.

سازندگان و مدافعین «نحوه امریکائی زندگی» از خود می‌پرسند که اگر پیشرفت به همین ترتیب ادامه یابد آیا دنیا در سال ۲۰۰۰ خواهد توانست حرکت پانصد میلیون اتومبیل مردم چین و کارشش هزار کارخانه برق اتمی را که آمارها در پایان قرن بیستم نوید آنرا می‌دهند تحمل کند؟

این گونه موج‌ها، موج ایجاد مراکز هسته‌ای برای برق و موج ساختمان اتومبیل‌ها و موج ساختن انواع ماشین‌ها و دیگر موجها که تکنیک و علم آنرا به وجود می‌آورد به همه کشورها و نیز به کشورما روی آور خواهد شد. آیا نباید از هم اکنون موج گیرهای خودمان را برای مقابله با آن آماده کنیم؟

خوشه چین

پروفسور مك كارتی، Mc. Carthy

۴ روز با چهار ریاضی دان بزرگ

پروفسور عسکرزاده

شنبه ۱۰ فروردین

شده اند.

سرساعت مقرر برنامه شروع می شود.

در آغاز جلسه که رأس ساعت ۹ صبح شروع شد دکتر مرتضی انواری رئیس دانشکده ریاضی دانشگاه صنعتی آریامهر خیر مقدم گفت و سپس دکتر کاظمزاده در باره ریاضی دانان ایرانی و اهمیت وجودشان و حفظ و حراست ریاضیات در دنیا مطالب جالبی بیان داشتند و سپس جلسه رنگ علمی محض به خود می گیرد.

در این دومین کنفرانس ریاضی به ترتیب سخنرانی پروفسور عسکرزاده، Askar Zadeh، پروفسور مك كارتی، Mc. Carthy، پروفسور سوبولف Sobolev و پروفسور دیودونه Dieudonne از کشور های ایران، ایالات متحده آمریکا، اتحاد جماهیر شوروی و فرانسه شرکت کرده اند.

اولین سخنرانی مربوط به پروفسور عسکرزاده است با بیانی نجیب و معصومانه با عنوان Theory of Fuzzy Sets and its Applications

به هنگام ورود، در تالار دانشگاه آریامهر يك کارگام نقاشی و يك نمایشگاه از کارهای دانشجویان آریامهر قرار دارد. تابلو ژوکند رامی بینم با جلوه ای تازه رخساره اش رنگ و اندازه های دیگر دارد و صورت درازی پیدا کرده. آنطرف تر با میخ پرچ ها ماهی هایی ساخته اند بیاد دریای خزر و شاید در دید اول باور کردن اینکه در پس این نمایشگاه بزرگترین ریاضی دانان جهان ما دور هم جمع شده و درباره آخرین تحولات و فرضیه های علم ریاضی صحبت می کنند مشکل باشد. چند دختر زیبا و خوش لباس که از دانشجویان آریامهر هستند ما را به سالن کنفرانس راهنمایی می کنند سالن پر است.

در ردیف جلو مهندس ریاضی رئیس مجلس شورای ملی و دکتر کاظمزاده وزیر علوم و آموزش عالی در میان گروه علاقمندان به ریاضی و خبرنگاران و عکاسان نشریات ایرلی و خارجی احاطه

بدور سرش بسته بود و ریش های بلند وارد جلسه شد. مشکل می نمود که بتواند درباره ریاضیات آنهم در يك جمع بین المللی قدرت خود را نشان دهد. در وهله اول ورودش به تالار آریامهر با آن قیافه بی تفاوت هیچکس حتی این را، شك نکرد که این شخص ممکن است یکی از چهار پروفسور باشد اما بعد از لحظه ای که از سخنرانی گذشت یکباره حضار از چنین تفکری نسبت باور شرمند شدند او تخصصش درباره ماشین های کمپیوتر بود و درباره هوش مصنوعی داد سخن میداد.

Mathematical theory of Computation

«فرضیه ریاضی حباب کردن»

موضوع صحبت اول او بود. در یکی دو ردیف جلو اغلب اساتید ریاضی ایران از جمله پروفسور هشترودی جای داشت و صحبت های مك كارتی که جنبه توتری داشت ذهن حضار را بیشتر بخود می گرفت.

و ساعت ده می رسد پایان گفتار قسمت اول و صرف چای و قهوه. و این بار دیودونه Dieudonne

و بعد از ظهر همان روز پروفسور سوبولف Sobolev از کشور اتحاد شوروی با آن حالت مخصوص ریاضی دانها و موهای بسیار کوتاه سفید چهره و قیافه ای پرتحرک در باره Partial Differential Equations مطالب بسیار بکر و جالبی بیان کرد.

در طول چند روز وقتی که برای این کنفرانس تعیین شده بود هر بعد از ظهر از ساعت ۳ به بعد میزگرد بحث آزاد پیرامون چگونگی تدریس ریاضیات و نحوه بهبودی آنها تشکیل می شد که اساتید و دانشجویان در کنار هم به مشکل گشائی نحوه تدریس می پرداختند و این بحث و مشکل گشائی بامباحثه های بسیار سخت همراه بود. وقت شناسی در این کنفرانس یکی از مسائل مهمی بود که برای اولین بار به این گونه جلوه گری می کرد.

رأس ساعت ۹ صبح مك كارتی با موهای بلند فلفل نمکی بافته و به اصطلاح دم اسبی و بند چرمی که با طرح سرخ پوستان بومی آمریکا

پشت تریبون قرار می گیرد و از
History of Harr Measure
تاریخ اندازه گیری هار سخن می-
گوید .

صفت مشخصه این پروفیسور
خنده رویی بیش از حد اوست به
طوری که حتی وقتی درباره مسائل
جدی ریاضی هم صحبت می کند باز
قیافه اش شادی و خنده را فراموش
نمی نماید.

اما مسئله مهم کار کردن با
وسیله اورهد پروکتور بود
بود مک کارتی قبلاً تمام فرمول های
ریاضی خود را بروی نایلون های
بسیار نازک آورده بود و بطور کلی
بسیار مسلط به اوضاع بود.

آرامش پروفیسور عسکرزاده هم
بسیار چشمگیر بود اما وقتی رشته
سخن بدست سوبولف روسی افتاد
اوضاع رنگ دیگری بخود گرفت
چرا که گویا برای سوبولف کار
کردن با چنین دستگاهی مشکل
می نمود و در میان کلام ناگهان گفت
آنکس که فرانسه نمی داند گوش
نکند و دنباله نطقش را که تا آن
زمان بزبان انگلیسی گفته بود به
زبان فرانسه ادامه داد و این تنها
کسی بود که تمام نطقش را به
زبان فرانسه ایراد کرد اما فرانسه ای
بسیار خوب و قابل حسین و روشن
و گویا .

سوبولف قیافه ای آنقدر مهربان
و خوب داشت که انسان را بیاد
مظاهر خوبی و صمیمیت می انداخت.
دکتر کاظمزاده به افتخار این
چهار پروفیسور مجلس ضیافت عصری
ترتیب داد .

وبازدید از کاخ گلستان موزه
جواهرات سلطنتی ، باشگاه شعبان
جعفری ، مسجد سه سالار و بازار
از جمله برنامه هایی بود که برای
دیدار آثار تاریخی تهران برای
شرکت کنندگان در کنفرانس بوسیله
مرتضی انواری رئیس دانشکده
ریاضی دانشگاه صنعتی آریامهر به
اطلاع رسید.

دیدار از این مراکز برای
همه جالب و دیدنی بود.
این بار نوبت سوبولف Sobolev
بود .

سوبولف در مرتبه دوم هم در
باره Partial Differential
Equations

صحبت کرد .
با سخنرانی پروفیسور عسکرزاده که
مربوط به

اخذ تصمیم در يك محیط مبهم
Decision Making in a
Fuzzy Environment
بود .

جلسه صبح خاتمه یافت و مطابق
معمول بعداز ظهر بحث آزاد بین
دانشجویان و اساتید جنجالی عظیم
بوجود آورد .

در جلسات بحث بعدازظهرها
پروفیسور هشتروندی ، پروفیسور
دیودونه ، پروفیسور فاطمی و جمعی
دیگر از اساتید دانشگاهها و
دانشجویان شرکت داشتند.

۵ شنبه
ساعت ۹ صبح ۵ شنبه نوبت
دوم پروفیسور دیودونه از کشور
فرانسه بود که درباره
«انطباق اندازه گیری هار با فرضیه
عدد»

Applications of Harr
Measure to Number
Theory صحبت کرد .

مطالبی بسیار فنی اما در عین
حال جالب و شنیدنی را بیان کرد.
در ادامه کنفرانس نوبت دوم
به پروفیسور Mc. Carthy از
کشور ایالات متحده امریکا رسید
که با عنوان
«هوش مصنوعی»

Artificial Intelligence

مطالب جالبی همراه با فیلم رنگی
یک انسان ماشینی که می توانست با
انگشت های آهین و چشم تلویزیونی
خود مهره هایی را که شبیه طاس تخته
نرد بود جابجا نموده و سپس روی
هم سوار کند فیلم و مطلب بسیار
تماشایی و خیره کننده بود.

بعد از آهنگی که حرکاتش آنقدر
قشنگ و موزون بود که انسان احساس
عاطفه و محبت شدید نسبت به این آدم
آهنگی کوچولو احساس می کرد .

بعد از ظهر ۵ شنبه جلسه اختتامیه
دومین کنفرانس ریاضی کشور بود
در اینجا باید خاطر نشان کنم که
اولین کنفرانس ریاضی در دانشگاه
پهلوی شیراز بود و کلیه گفتارهای
آن در يك کتاب جمع آوری شده
بود و در دسترس شرکت کنندگان
دومین کنفرانس قرار گرفت.

و سومین کنفرانس که در سال
آینده تشکیل می شود در دانشگاه
ملی تهران خواهد بود .

در جلسه اختتامیه دکتر جوانشیر
و دکتر خرغامی قطعنامه هایی را که
تنظیم کرده بودند به تصویب حضار
رسانیدند .

متن قطعنامه دومین کنفرانس ریاضی کشور

۱- برنامه اصلاحی جدید به
علت اینکه تمام کلاس های دبیرستانی
محتاج مدتی طولانی است و دانش
آموزان فعلی در تمام دبیرستان ها
بعد از اتمام تحصیل در دبیرستان
و ورود به دانشگاه به علت تغییر
برنامه های فعلی مواجه با اشکالات
اساسی می شوند لازم است همراه
با اقدامات اساسی که در برنامه های
دوره اول عملی می شود برنامه های
کوتاه مدتی هم برای دوره دوم
دبیرستان ها در نظر گرفته شود.
۲- بمنظور آشنا ساختن
دبیران ریاضی کشور با برنامه های
جدید کلاس های شبانه یا دوره
های تابستان تشکیل شود و برای
دبیرانی که این دوره ها را با
موفقیت به اتمام برسانند امتیازات
خاصی منظور شود .

۳- دانشگاه های کشور در
باره مواد يك و دو از نظر تنظیم
برنامه و تهیه تدوین کتاب و تشکیل
کلاس ها ، با وزارت آموزش و
پرورش همکاری لازم را بنمایند .

۴- با فراهم کردن شرایط
مساعد اجتماعی و دادن امتیازات
مالی رفاه نسبی دبیران تامین گردد
تا مجبور به تدریس در کلیه ساءات
فراغت خود نباشند .

و بعلاوه تشویقی انگیزه ای
برای جلب دانشجویان به دانشسرا

های عالی و تشویق لیسانس های
آزاد به انتخاب شغل دبیری باشد .
۵- با دادن درس های مطالعاتی
به دبیران ریاضی و تشکیل سمینار
ها و شرکت معلمین خارجی
وسایلی فراهم شود تا معلمین کشور
همواره در جریان آخرین تحولات
برنامه ریاضیات و نحوه تدریس در
کشورهای خارج باشند .

۶- ایجاد تماس و همکاری
بیشتر دانشگاه ها از طریق مسافرت
های علمی و مطالعاتی استادان
دانشگاههای کشور به خارج و دعوت
استادان خارجی برای شرکت در
کنفرانس ها و سمینار ها .

۷- تکمیل کتابخانه های
موجود و دادن اعتبارات بیشتر به
دانشگاه ها برای تکمیل آنها و
اشترك مجالات معتبر ریاضی .

۸- در مسابقه ورودی دانشگاه
ها دانشجویانی به رشته های ریاضی
معرفی شوند که این رشته انتخاب
اول یا دوم آنها باشد .

در خاتمه دکتر انواری رئیس
دانشکده ریاضی دانشگاه صنعتی
آریامهر از کوشش فراوان کسانی
که در برگزاری این کنفرانس
سهمی بسزا داشتند تشکر کردند .
و بدین ترتیب دومین کنفرانس
ریاضی کشور پایان رسید .

گفتگو با سوبولف و دیودونه
تلاش - امروز درباره کامپیوترهای
الکترونیک که بر مبنای استفاده از ماشین و
الکترونیک است بحث شد آیا شما فکر می-
کنید که روزی برسد از ماشین‌های غیر
الکترونیکی و غیر برقی استفاده شود ؟
سوبولف - من فکر می‌کنم که جواب
شما را در نطقی که در اتحادیه شورای اتحاد
جماهیر شوروی ایراد کردم داده‌ام. در
شورای اتحادیه دانشمندان جهانی بودیم و
جلسات آن در شهر ایروان تشکیل می‌شد.
فکر می‌کنم اگر اشتباه نکرده باشم ماه سپتامبر

بشر امروز در مرز استفاده از کامپیوترهایی است
که بر اساس مولکول پروتئین‌ها ساخته شده باشد.
رشته ریاضی فعال و آکتیو و زنده
است...

پروفسور سوبولف Sobolev

(وبعد آقای دیودونه روبه آقای سوبولف کرد و گفت «آیا شما اطلاعات کافی در مورد تئوری‌های انشتین دارید؟»
سوبولف - من سؤال را درست درک نکردم .

دیودونه - می‌پرسند که شنیده‌اند شاید عکس بعضی از تئوری‌های انشتین امروز بشود رسیده باشد.

سوبولف - هرگز من چنین چیزی شنیده‌ام .

دیودونه - و مطلبی هم من از یکی از فیزیک‌دانها شنیدم که جواب بسیار جالبی است این دوست فیزیک‌دان من که کارهای عملی فیزیک را انجام می‌داد به من گفت اگر این نظریه‌ها غلط بود اگر تئوری انشتین غلط بود تمام ماشین‌هایی که بنام نظریه انشتین کار می‌کنند مثل «سیکلوترون و بتاترون و تمام این ماشین‌هایی که براساس اکس‌لراتورها کار می‌کنند می‌بایست متوقف گردند و کار نکنند . و این پاسخ بهترین جوابی است که می‌توان به این حرفها داد. ولی ما می‌دانیم و شما هم می‌دانید که این ماشین‌ها کار می‌کنند و خوب هم کار می‌کنند.

و تمام این ماشین‌ها می‌دانید که براساس تئوری انشتین ساخته شده است .

سوبولف - کاملاً این حرف صحیح است و مطلقاً چنان چیزی که درباره تردید در صحت عقاید انشتین گفته‌اند صحت ندارد.
س - مهم‌ترین مسائلی که بنظر شما مورد بحث قرار گرفت چه بود ؟

دیودونه - پاسخ دادن به چنین سؤال کلی غیر ممکن است و اگر بخواهید که فهرست وار هم درباره آن صحبت کنیم ساعتها وقت خواهد گرفت .

س - بطور کلی آیا می‌توان فکری کلی راجع به نظریات شما در این موضوع داشت ؟

دیودونه - اصول و اساس کار همان است که بود و برجای خود باقی است . ولی آنچه که پیش می‌آید اینست که با حل يك مسئله صدها مسئله تازه پیش می‌آید پس هر سال در رشته ریاضی مسائل جدیدی مطرح می‌شود و هر سال مقداری از این مسائل حل می‌شود و مقداری مسائل باقی می‌ماند که بعدها باید حل شود .

سال گذشته کنگره بزرگی در فرانسه تشکیل شد که این کنگره هر چهار سال یکبار تشکیل می‌گردد.

قبل از آن کنگره ریاضی مهم دیگری بود که در مسکو تشکیل شد و در هر کدام از این کنگره‌ها افراد می‌آیند و می‌گویند که ما این تعداد از مسائل مربوط به دانش ریاضی را حل کرده‌ایم و یا راه حل ده تا بیست مسئله قدیمی را که حل نشده بود دریافته‌ایم و راه حل‌های خود را عرضه می‌دارند و هر چهار سال یکبار این جلسات تشکیل می‌شود.

انجام بدهد . البته شاید هیچ‌گاه نتوان ماشین ساخت که بتواند در عمل و بازدهی به پایه مغز انسانی برسد . و شاید هم نتوان روزی وسائل و نحوه‌های دیگری را بکار برد سوای سیستم الکترونیک و بلکه تکنیک و من فکر می‌کنم وسائل شیمیائی بتواند در این باره نقش مهمی را برعهده گیرد یعنی کمپیوترهایی بوجود آید که از امکانات الکترونیک مثل زمان حال استفاده نکنند بلکه از سیستم‌های شیمیائی پروتئین‌ها استفاده کند و بتواند کارهایی بهتر و قوی‌تر از کار الکترونیک انجام دهد .

س - آیا تا بحال آزمایش‌هایی هم در مورد کمپیوترهای شیمیائی انجام داده‌اند؟

سوبولف - هنوز نه ولی چه کسی می‌تواند بگوید که این کار نمی‌شود می‌توانم بگویم که امروز مادر مرز انجام چنین کاری هستیم . و بایشرفت‌هایی که در کار بیوشیمی (شیمی انسانی) شده است ما امروز در مرز انجام این کار قرار داریم.

ایشرفت‌هایی که در عصر حاضر در کارهای مربوط به بیوشیمی می‌شود بقدری عظیم است که هیچکس نمی‌تواند پیش‌بینی کند چه موقع ما موفق به انجام چنین کشفی خواهیم شد.

دیودونه - نمی‌دانم شما مجله هفتگی تایمز را اخیراً خواندید یا نه یکی از دوستان من که در امریکا کارهای فیزیولوژی را دنبال می‌کند اخیراً کشف مهمی کرده و راه خاصی را پیدا کرده است در مورد حافظه موش‌های صحرائی .

او خط حافظه موشها را دنبال کرده و آنها را وادار کرده که با کمک حافظه خودشان يك عمل معین را انجام دهند. و آنگاه عکس‌العمل آنها را مطالعه کرده و مواد شیمیایی را که آن موش آزمایش از مغز خود خارج می‌کرده گرفته است و با تزریق مجدد آن ترشح‌ها موش صحرایی عین همان عمل را انجام داده این موضوع آنچه را که پروفیسور سوبولف در مورد پیشرفت بیوشیمی گفت تأیید می‌کند و بدین ترتیب باتهیة يك ماده شیمیایی و جایگزین کردن آن در مغز توانسته‌اند عین آن حافظه و آن عمل را بدست آورند .

س - جایی نوشته بودند که درباره بعضی از تئوری‌های انشتین بحث‌هایی شده و بعضی مدعی شده‌اند که قسمتی از تئوری انشتین دارای ارزش نیست . نظر شما چیست؟
دیودونه - اول باید بگویم که این کار ما نیست که در این خصوص صحبت کنیم این سؤال را شما بایستی از يك دانشمند فیزیک‌دان متخصص بکنید ما فیزیک‌دان نیستیم.

س - ولی آیا نمی‌توانید نظریه عمومی خودتان را هم در این مورد بگویید ؟
دیودونه - شما باید این سؤال را از متخصصین امر بکنید شاید پروفیسور سوبولف در این مورد بیشتر بداند .

پروفیسور دیودونه Dieudonne

۱۹۶۹ بود در آنجا از من خواستند که صحبتی بکنم و نظر خود را بگویم . می‌دانید موضوع به این سادگی که بعضی‌ها خیال می‌کنند نیست و نمی‌توان جواب آنرا فوری داد اما فکر می‌کنم که در جامعه آینده ما می‌توانیم کمپیوترها ماشین‌هایی حساس‌تر اختراع کنیم که عوامل آن شاید مولکول پروتئین‌ها باشد .

و شاید طرز عمل سیستم کار این ماشین‌ها طوری باشد که شبیه سیستم کار اورگانیزم و بدن انسانهای زنده باشد. و بتوان با تمام معضلات و مشکلاتی که این ماشین‌های زنده انسانی با آن روبرو هستند آنها را ساخت و تهیه کرد.

س - آیا چنین اندیشه‌ای لااقل در زمان حاضر مشکل به نظر نمی‌رسد ؟
سوبولف - من پیغمبر نیستم و نمی‌توانم پیش‌بینی آینده را بکنم ولی فکر می‌کنم که در جامعه بشری فردا این نوع ماشین‌های تازه باید نقش مؤثر و مفیدی داشته باشد یعنی نقشی که خیلی جدی‌تر و خیلی مؤثرتر از آنچه که ما حتی بتوانیم تصور آن را بکنیم. بنظر من انسان هم خود يك ماشین است شاید يك ماشین الکترونیک نباشد اما بدون تردید يك ماشین شیمیک است .

و شاید روزی بتوان ماشین ساخت که قسمت اعظم کارهای مغز انسانی را

کارهای روزگار مندرج

رشته ریاضی يك رشته بسیار فعال و اکتیو است یعنی تنها اکتیو و فعال نیست بلکه يك رشته واقعاً زنده است. و پیوسته بر روی مسائل قدیم کار می کند و پیوسته در کار خود توفیق های جدید بدست می آورد. و در تمام مسائل کار می کند و مسائل را حل می کند و باز مسائل تازه ای در مقابل خود می یابد ...

س - آیا بنظر شما روزی دانش بشری به پایه ای خواهد رسید که دیگر مسئله ریاضی حل نشده ای باقی نمانده باشد؟

دیودونه - نه من تصور نمی کنم چون هر مسئله ای که حل می شود همانطور که گفتم با حل آن دهها مسئله تازه دیگر متولد می گردد.

اینجا دیودونه از سوبولف پرسید «آیا این عقیده من درست نیست؟»
جواب این بود :

سوبولف : کاملاً درست است .
و دیودونه ادامه داد «آقای سوبولف هم صد درصد در این نظریه با من موافق اند».

دیودونه - بنابراین شانس و امید اینکه روزی کلیه مسائل ریاضی حل شود وجود ندارد .

س - عقیده شما درباره ریاضی دانه ای ایرانی چیست ؟
دیودونه - من به اندازه کافی آنها را نمی شناسم.

س - آیا با آنها بحث و مذاکره داشتید؟
دیودونه - بله با آنها بحث هایی داشتم و فکر می کنم از حرکت ها ، نهضت ها و از جهت هایی پیشرفت ریاضی در دنیای امروز اطلاع دارند و خیلی هم علاقه دارند که در این نوع مسائل شرکت و همکاری کنند.

زن بشوهر - دیدی یارو چه جوری منو نگاه میکرد!

آیادر این قرن نیز رقص همواره زیباترین بیان کننده، شادیهها، فتوحات، جنگها و شکستهای انسان میباشد؟

تلاش - ممکن است از آغاز کار
خودتان در باله پس از سن پنج سالگی که
از تهران به بروکسل رفتید برایمان صحبت
کنید؟

ژاله - در ۵ سالگی به همراه مادرم که
پلژیکی است به بلژیک رفتم و از شش سالگی در
آنجا رقص را با تحصیل مانند اکثر بچهها
شروع کردم. ولی در طول این چند سال
تشویق استادانم باعث شد که استعدادم پرورش
بیشتری یابد و خودم نیز بیش و بیشتر بدین
کار علاقه مند شوم. در سن ۱۲ سالگی به
پاریس رفتم و در یک مدرسه رقص نام نویسی
کردم و دروس ما بجز کار و تمرین عملی
و پرائیک باله از کلاسهای تئوری مختلفی
که برای رقص لازم است تشکیل می شد این
کلاسه عبارت بودند از تاریخ هنر، تاتر،
موسیقی و بخصوص آناتومی و بدن شناسی
که برای ما بسیار لازم بود برای آنکه کمک
بیشتری بماند در شناخت هر یک از اعضاء
و عضلات بدن و چگونگی قدرت کار و استفاده
از آنها این درسها بی نهایت مفید بود و می توانم
بگویم که یک دوره معلومات عمومی را
که هر رقصنده ای باید داشته باشد در آنجا
فرار گرفتم. در فواصل این کلاسهها تحصیلاتم
را نیز در بروکسل ادامه می دادم.

در ۱۵ سالگی بود که بطور دائمی در
پاریس زندگی را شروع کردم و کارم را
منحصر به باله کردم. سپس در ۱۶ سالگی
برای اولین بار در یک گروه باله پاریس
استخدام شدم. این گروه بنام گروه فرانسوا
ساگان معروف بود، با این گروه به سفرهای
امریکا، مونت کارلو و سویس رفتم و در
بازگشت از سفرهایم به بروکسل بود که
بعنوان ستاره اول اپرای بروکسل در اپرای
بروکسل استخدام شدم.

* در بازگشت از سفرهایم به بروکسل بود که بعنوان ستاره اول اپرای
بروکسل استخدام شدم.

* همانطور که می دانید تمام پایه و اساس کار ما بر روی رقص کلاسیک
استوار است.

* باید بگویم رقص مدرن بمعنای واقعی آن در امریکا بیش از اروپا
است.

* موریس بژار توانست جوانها و مردمی را که عادت به باله نداشتند و
علاقه هم نداشتند که این گونه نمایشها را ببینند به این نوع نمایشها علاقه مند
سازد.

* بنظر من آنچه که مهم است و باید حساب شود سروصدان نیست بلکه سکوت
است.

«رقص عالی ترین، متحرک ترین و زیباترین هنرهاست رقص تنها یک ترجمه ساده و
مجازی زندگی نیست بلکه عین زندگی است».

«رقص در تمام اشکال آن از تعلیم و تربیت عالی و نجیب ما قابل حذف نیست؛
«رقصیدن با پاها، رقصیدن با اندیشهها و کلمات و باید بگویم که حتی شخص می تواند با
قلم هم رقص کند»

«بژار در مقام پیشواز، سنت طلبی را درهم شکست از گستاخی او قانون بوجود آمد»
و او اینکار را با چنان استادی انجام داد که توانست به این درجه قدرت برسد.
«کار وحشی و طنزآمیز او وحدتی را بوجود آورد که او با آن به آفرینش سبکی نو
دست یافت»

در آن زمان هنوز گروه بژار تشکیل نشده بود .

بعد از آنجا بعنوان ستاره اول استادباله ژان ژاک پوپیلین که در شهر بردو فرانسه کار می کرد انتخاب شدم و هنگام کار در سال ۱۹۶۰ شنیدم که بژار به بروکسل آمده و با کمک گردانندگان تئاتر سلطنتی «دولامونه» گروهی تشکیل داده بنام گروه (باله قرن بیستم) .

من در سال ۱۹۶۱ بود که از شهر بوردو به بروکسل بازگشتم و بعلاقه شدیدی که بکار بژار داشتم به گروه او پیوستم و از همان تاریخ با او مشغول بکار شدم تا با امروز ، در آن هنگام حدود ۲۰ سال داشتم و این برایم موفقیتی فراموش نشدنی بود . چندان امیدی نداشتم که روزی در این گروه یکی از ستارگان آن بشمار بیایم ، می توانم بگویم که این یکی از تاریخهای فراموش نشدنی زندگیم است و پس فردا یعنی درست ۱۵ آوریل ۱۹۷۱ جشن دهمین سالگرد کار من با این گروه خواهد بود . (مصاحبه در روز سه شنبه ۱۳ آوریل برابر با ۲۴ فروردین انجام شده است) .

تلاش - خیلی دلم می خواست مختصری درباره طرز کار بژار با هر یک از افراد گروه و بطور دسته جمعی برایمان توضیحی می - دادید ، زیرا این همه علاقه شما به بژار و کارش آدم را بیش از حد راغب به آشنائی هرچه بیشتر با این رقص پرداز و کورگراف بزرگ عصر ما می کند .

ژاله - فکر می کنم بهتر باشد يك روز از کارمان را با او برایتان شرح دهم . در کلاسهای صبح ما که از ۸ تا ظهر است ابتدا تنها کارمان روی رقص کلاسیک می باشد . چون همانطور که می دانید تمام پایه و اساس کار ما بر روی رقص کلاسیک استوار است . پس از آن ، از ۲ بعد از ظهر تا ۵ يك تمرین است بر روی برنامه های اجرایی مان و چنانچه اجرای برنامه در میان نباشد شبها نیز دوباره تمرین داریم ، این يك خلاصه ای از کار دست جمعی ما بود . و اما زمانی که او يك باله می آفریند . در ابتدا می توانم بگویم معمولاً بژار خودش درست می داند که چه کاری می خواهد انجام بدهد و در مورد قدم های باله Les Pas در بسیاری از موارد شخصا قدم های باله را بما نشان می دهد . و یا بیشتر می توانم بگویم حرکات دسته جمعی و حرکات گروه را شخصا هدایت می کند در حالیکه در مورد ستارگان تك و Soliste او در مرحله اول مقدار زیادی بما آزادی عمل و کار می دهد بدین معنی که نظر و اندیشه و بقول خودش Idee از کار مورد نظرش برایمان تشریح می کند وازما برای بوجود آوردن شخصیت ها کمک می خواهد . این آزادی عملی که به ستارگانش می دهد باعث بکار انداختن فکر آنها می شود و اهمیتش برای بژار نحوه

دارد . در گروهائی که کارشان خیلی محدودتر و در چهارچوب بسته تری باید انجام شود هرگز امکان این آزادی عمل و تفکر نیست .

تلاش - در مورد گروه های دیگر رقص مدرن در اروپا و امریکا ؟ آیا گروه های جدیدی هستند که کارشان قابل توجه باشد . ژاله - در اروپا من شخصا گروه خانم Dayan gray دایان گری را در بلژیک می -

چگونگی درك و دریافت مسئله بوسیله آن رقصنده خاص می باشد . گاهی حرکات به نظرش کاملاً خوب می آید و می خواهد که ماهمان حرکات و بقول خودش Mouvement را نگهداریم و در غیر این صورت خودش آنها را عوض می کند و تغییر می دهد . باید بگویم که این طرز کار او با آزادی فکری و جسمی که به هنرمندان و رقصنده ها می - دهد بکلی با دیگر گروه های باله فرق بسیار

طاف خداوندی او بدیع مملکت
ما بزم جمع میر قبا لیت

چند نمونه از کلام

وقت دیدم پیدا کردند
بیت بیک

بیت بیک

کارت تبریک عرض میکنم

«ترانه‌هایی از کویر»

دو تالمو فرستاده ^۱وُل مو
مجت کردی و زحمت کشیدی
برای صبر و آروم ^۲دل مو
وُل بالا بلند خوشگل مو

دلم دیوانه بود دیوانه تر شد
از آن روزی که یارم در سفر رفت
لباسم کهنه بود پوشیده تر شد
خوراکم روز و شب خون جگر شد

سرم درو می‌کنه از کیسه ^۳تو
به حمام می‌روی صابون نداری
بسوسم دگمه‌های سینه ^۴تو
لبم صابون زبونم کیسه ^۵تو

آلا دختر تو دین گبهر داری
مثال آسمون لاجوردی
که من می‌سوزم و تو صبر داری
خی باری، همیشه ابر داری

بقربون قد سرور بایت
بدوزم چادری کوتاه نباشه
بدوزم چادری تاپشت پلایت
بشینم تا قیومت در وفایت

تو را می‌خوام تو را می‌خوام ^۶گگونه
توم مالت بره پاتخت شاهی
توم مالت بره ^۷جونت بمونه
یکی لطف خوششت بر ما بمونه

از آن بالا می‌آیه ^۸سرو نامم
الهی مادرش دغش نیلنه
دو تا غنچه زده روجب نامم
میون قومدون ^۹من سرفرامم

دلم می‌خواه غلام شاه باشم
چو چرخ نو بروی چاه بکشد
چو چرخ نو بروی چاه باشم
ستاره چون کین ماه باشم

درخونت ^{۱۰}بیایم در زخم من
اگر دوزم که دلبر خواب نازه
زبون خود صدا و لبر زخم من
بگو ترشم به دورش پر زخم من

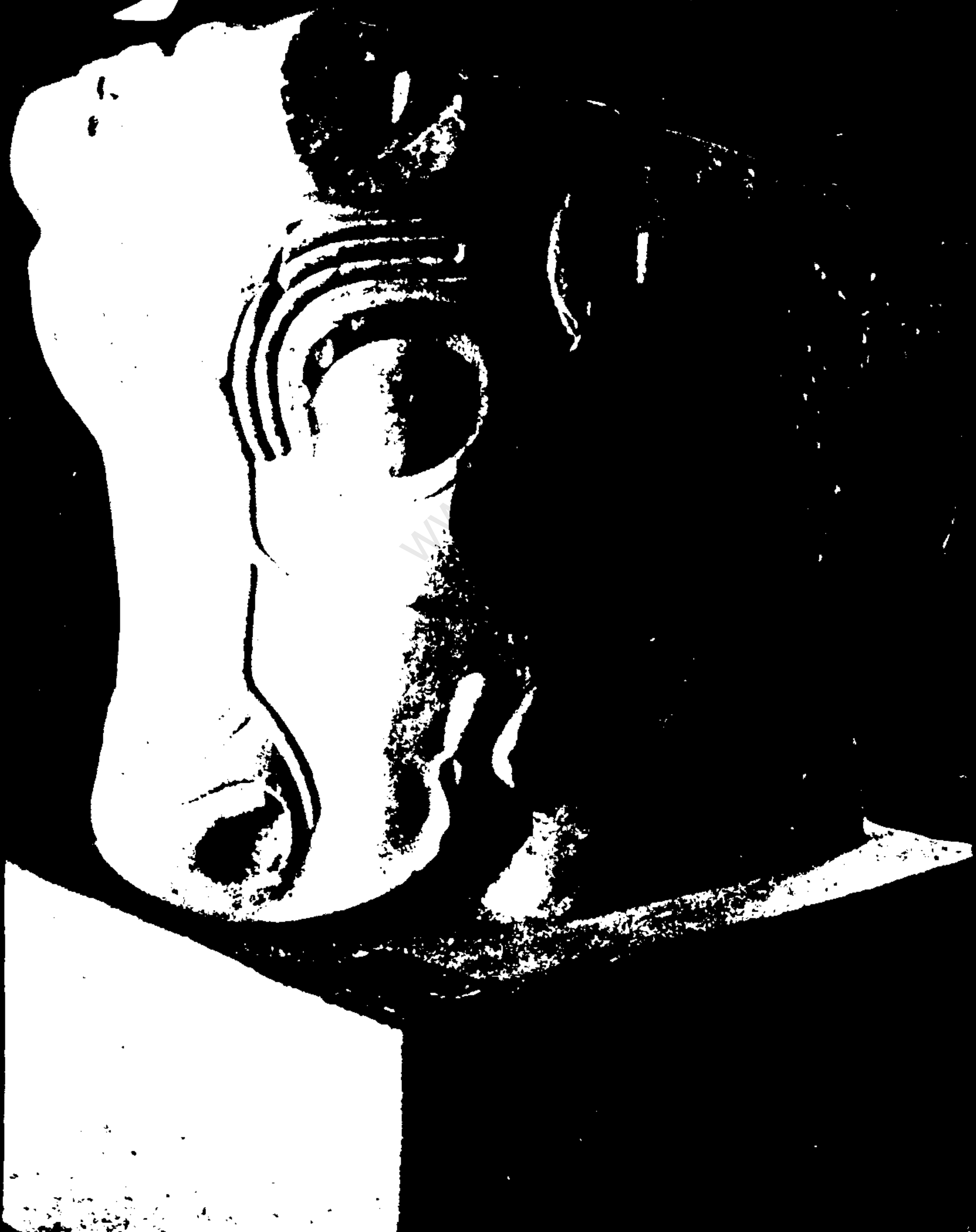
کلم حالا شدم دیوونه ^{۱۱}تو
تو خود گفتی برزم صحرایم
تو خود گفتی نیایم خونه ^{۱۲}تو
خودم صحرایم دلم در خونه ^{۱۳}تو

کرد آورنده جل کاه

۱- دل = دلبر ۲- آروم = آرام ۳- گگونه = یگانه ۴- بره = برود ۵- قومدون = اوم خوشا

۶- خونت = خانات .

معماري

معماری یونانی بجائی رسیده بود که فقط در اجزاء و ظرافت و مسائل كوچك دقت می کرد و همین امر باعث یكنواختی هنر معماری گشته بود یعنی این ظرافت و دقت مكرر تكرر می شد .

ولی نزدیکی و تلاقی هنر یونان با هنر ایرانیان باعث بوجود آمدن قدرت خلاقیت شد و از طرحهای ایرانی اندیشه ها و ایده های بسیار گرفتند

اما اگر به فرهنگ یونان توجه کنیم می بینیم که حتی کلمات و لهجه های ایرانی دوره هخامنشی در آنها نفوذ کرده و تحت تاثیر فرهنگ ایرانی قرار گرفته اند .

ستون و تنه ستون و سرستونها حالت اوج و پرواز بیالا را دارند و اگر ارتفاع ستونهای ایرانی و یونانی را با هم مقایسه کنیم خواهیم دید که حدود سه برابر ، ستونهای ایرانی بلندتر است و این از مشخصات خاص ستونهای ایرانی است .

و آن معبد آپولون ایقیور است که در ۴۴۰ قبل از میلاد ساخته شده و اگر این معابد را ببینیم متوجه خواهیم شد که ستونهای معبد آپولون با ستونهای معابد دیگر کاملاً متفاوت است و سال ۴۴۰ قبل از میلاد درست بعد از جنگ ایرانی ها و یونانی هاست .

پروفسور «اولی نیودانجلودیس روسا» در سال ۱۹۳۱ از دانشکده فنی دانشگاه «بن» فارغ التحصیل شد و در سال ۱۹۳۳ در رشته معماری دانشگاه به دریافت گواهی نامه نائل آمد.

او از سال ۱۹۴۷ تا ۱۹۶۰ یعنی مدت ۱۴ سال مدیر کل امور هنری باستانی کشور ایتالیا بوده است .

و در سال ۱۹۴۲ استاد تاریخ معماری در دانشکده معماری دانشگاه رم شد و در همین موقع ریاست انستیتوی بین المللی مرمت آثار باستانی را که برای تربیت متخصصان مرمت آثار باستانی بوجود آمده ، به عهده داشت .

او مؤسس مجمع بین المللی حفظ آثار تاریخی است و سمت ریاست این مجمع را تا یکی دو سال قبل دارا بود . این مؤسسه بطور خلاصه «ایکوموس» نامیده می شود .

در کشور ما نیز در سال گذشته این «کمیته ملی» تشکیل شد که ریاست آن با آقای مهندس فروغی است و پیوستگی خود را به مؤسسه بین المللی ایکوموس اعلام کرد .

پروفسور «دیس روسا» نظربه تخصصی که برای حفظ و صیانت آثار باستانی و بناهای تاریخی داشت به بسیاری از کشورها بعنوان مشاور باستانشناسی دعوت شده است .

علاوه بر این خدمات مطالعات و تحقیقات زیادی دارد و ما خوشحالیم که در آستانه جشن های ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران پروفسور «انجلودیس روسا» از اثر هنر هخامنشی در معماری یونان که بی شک برای اولین بار خواهید خواند برای ما مطالبی خواهند فرمود .

روابط بین تمدنها و ممالك همیشه باعث شده که تأثیراتی متقابل در جنبه های مختلف و مخصوصاً در هنر ممالك بگذارد . منتهی تا امروز ملتها بخاطر تعصب ملی بعضی تأثیراتی را که از کشورهای دیگر در کارشان پدید آمده بیان نکرده اند و بعکس اگر ممالكشان اثری بروی ممالك دیگر گذاشته درباره آن اغراق بسیار کرده اند و آنرا بزرگ کرده اند . اینست که اگر این تعصب ملی را كنسار بگذاریم مسائلی را كشف می كنیم که تا بحال

كمتر مورد نظر قرار گرفته و روی آن مطالعه نشده است و این مسائل ، اگر چه كوچك هستند بسیار جالبند ؛ چرا که پایه و اساس تأثیر ممالك را بر روی هم تشكيل می دهند . باستانشناسان یونان در پژوهشهای خود فقط تا قسمت شرقی مدیترانه پیش رفتند و همین مطالب باعث شد ، که تأثیر معماری هخامنشی که شایان توجه بسیار است آنطور که باید مورد مطالعه قرار نگیرد در صورتی که پایه و جوهر بسیاری از معماری ها از معماری

هخامنشی الهام گرفته است !

معماری هخامنشی از زمان كورش كبیر و داریوش بزرگ و خشایارشا یعنی در طول يك قرن تولد و رشد پیدا می كند و در طی این قرن است که ما باید خارج از یکسری اجزاء کلی که همیشه بررسی می شده اساس این معماری را که در طول يك قرن پرورش یافته بررسی کنیم .

دو تمدن هخامنشی و یونانی ، که مدت مدیدی با یکدیگر در تماس بوده اند؛ و

شناسم که در رشته رقص مدرن کار می‌کند و خود این خانم هم‌اکنون در گروه ما جزء رقصندگان مدرن است و دیگر باید بگویم رقص مدرن بمعنای واقعی آن در امریکا بیش از اروپا است. شما بزودی شاهد کارهای **Alvin Nikolai** آلوین نیکلای در همین تالار رودکی خواهید بود که شیوه‌ایست خاص و خیلی جدید.

تلاش - آیا «پرستش بهار» بزار را می‌توان در گروه مدرن طبقه بندی کرد؟
ژاله - بله کاملاً می‌شود.

ولی اصولاً نباید کار بزار را در مکتب‌های مختلف طبقه بندی کرد (مکتب‌هایی که بنام کلاسیک، پیشتاز اوان گارد و با مدرن اسم‌گذاری کرده‌اند) زیرا بنظر من هر کار بزار نشان دهنده بزار است و بس. چون او مردی است بیش از حد با هوش، نکته سنج و دقیق و همین آن چیزی که باعث شده او از هر یک از این مکتبها بهترین قسمت کار را برگزیند و آفریننده اثری باشد که فقط کار بزار با خصوصیات و روحیات و طرز تفکر اوست، که تنها متعلق باوست و نه هیچکس و یا هیچ مکتب دیگر.

تلاش - از آنجا که رقص در هر زمان یکنوع بیان و زبان حال بوده، آیا بنظر شما رقص مدرن همواره این خاصیت را حفظ کرده؟ و می‌تواند بیان کننده قرن ماشینی ما با علوم جدیدش مثل انفورماتیک و سیرنیتیک و غیره باشد؟

ژاله - سؤال نسبتاً مشکلی بود (با یک لبخند ظریف زیر کانه).

باید بگم بله و نه، شاید بمرور بتوانم توضیح بیشتری بدهم، چون فکر می‌کنم این رقص مدرن بیش از آنکه مدرن باشد بازگشتی است به عقب و به ابتدای زندگی انسان یا شاید بشود گفت به بدویت انسان، زمانی که رقص بیان بود. و بیان کننده شادیها، غمها، فتوحات و جنگها و شکستهای انسان، زمانی که انسان‌ها آزاد از هر قید و بندی و آزاد از عناوین مختلف فردی، دسته‌جمعی زندگی می‌کردند و در این زمان ما هم آیا برای عده‌ای این کمال مقصود و ایده‌آل نیست؟ گروهی که در این قرن ما، از علوم، اختراعات و انسانهای فعال کناره گرفته‌اند آنها نیز از مشخصات بارز قرن ما می‌باشند و بنظر من این کناره‌گیری از سنگینی زندگی ماشینی در آنها بوجود آمده، پس رقص مدرن توانسته بیان کننده مشخصات ما و زندگی ما باشد. ولی در عین حال نباید فراموش کرد که رقص همراه با یکنوع ظرافت همراه بوده و نمی‌شود آنرا زیاد به علوم و به ماشین‌ها نزدیک کرد. در اینجا منظورم تنها خود رقص است و نفس آن و نه استفاده از رقص باضافه تکنیک‌های دیگر. تلاش - باز برمی‌گردم به «پرستش بهار» رقصی که بیش از همه بر روی من اثر گذاشت. در این رقص یکنوع حرکت

Mouvement بسیار زیبایی مانند شروع پرواز یک عقاب قوی (برای مرد و زن برگزیده) وجود داشت و بخصوص حرکت سروگردن و تا آنجا که از باله کلاسیک اطلاع دارم این حرکت با هیچ یک از حرکت‌های کلاسیک عیناً منطبق نبود. در حالی‌که شما گفتید پایه و اساس کارتان حرکت‌های کلاسیک است و این حرکت کاملاً جدید را نتوانستم در حرکت‌های کلاسیک بیابم ولی فکر کردم شاید این حرکت از (برروی هم قرار گرفتن) **Juxtaposition** حرکت‌های کلاسیک بوجود آمده باشد البته. باضافه آزادی، تکامل و پرورش بیشتری که کار رقص پرداز است، شما در این مورد چه فکر می‌کنید؟

ژاله - البته باید بگویم که شما واقعاً مدرن‌ترین کار ما را انتخاب کرده‌اید و بنظر من نیز «پرستش بهار» آزادترین کار بزار می‌باشد زیرا در سونات باخ حرکات کاملاً کلاسیک می‌باشد. ولی در مورد جواب شما، گفتارتان کاملاً درست است و ماهمان اصل و پایه کلاسیک را همانطور که قبلاً گفتم در این کار هم حفظ کرده‌ایم ولی همانطور که گفتید در این رقص بزار حرکات باله را با سلیقه خاص خود بر روی هم اضافه کرده

باضافه پرورش و تکامل بطرف رقص مدرن. همانطور که شما می‌توانید از یک رسم و طرح یعنی **Dessein** کلاسیک بعنوان پی و اساس شروع کرده و سپس آنرا به دلخواه خود تغییر و تبدیل دهید. با این تفاوت که در رقص هر یک از حرکات پس از پرورش در کنار دیگری بنظر ناشناخته و ناآشنا می‌آید. تلاش - در مورد بزار فکر می‌کنم کار یک رقص پرداز **Choregraphe** مدرن باید به مراتب مشکلتر از یک رقص پرداز کلاسیک باشد، زیرا همانطور که در یک کار مدرن مقدار آزادی به مراتب بیشتر است به همین تناسب هدایت کردنش مشکل‌تر خواهد شد و تنظیم آن به فکر و کار بیشتری نیاز دارد. در حالیکه کار کلاسیک به مراتب محدودتر است و هدایت و رهبری آن نیز طبعاً از همان قوانین محدود پیروی خواهد کرد.

ژاله - نظر شما کاملاً صحیح است. زیرا در رقص کلاسیک مقداری از کار در یکنوع چهارچوب غیر قابل تغییر قرار دارد. گرچه آنهم کاری است بسیار مشکل و حساس. اما کاری که بزار از ما می‌خواهد نگهداری همان اصول و نظم قوانین کلاسیک است به اضافه گسترش، آزادی و تکامل هرچه بیشتر آن، توانائی در بدست آوردن و رسیدن به آزادی تن و بدن **Liberte du corps**

ژاله کردند و شوهرش پائولو بور تولوتسی

و قدرت و توانائی از این جهت که بدن را دوباره بحالت اول برگرداندن کار مشکلی است و گاهی باعث بوجود آمدن يك تضاد دائمی **Continuel Contraste** در حرکات بدن و تن می شود.

تلاش - اگر کنجکاوی زیادی نباشد در مورد چگونگی آشنائی خودتان با پائولو بورتولوتسی **Paolo Bortoluzzi** برای صحبت کنید .

ژاله - او از ابتدای کار بزار با وی همکاری داشت و با «تانیاباری» نیز که اکنون در گروه ماست در فستیوال بین المللی **NERVI** در ۱۹۶۶ نیز رقصی بنام **Passacaille** را از گروه باله قرن بیستم بنمایش گذاشتند .

باید بگویم که علاقه ما خیلی سریع بوجود نیامد. وزمان کافی برای محکم شدن این علاقه بود حدود ۱۰ سال گذشته که ما باهم ازدواج کردیم .

تلاش - در مورد بچه داشتن چه فکر می کنید و فاصله ای که بین کارتان بوجود خواهد آمد ؟

ژاله - بله . حتماً امیدوارم که روزی بچه داشته باشم مانند خیلی دیگر از بالرین ها و بقول شما «رقصنده ها» و برای مدتی هم از کارم دست خواهم کشید زیرا وجود بچه را در زندگی خیلی لازم می دانم. بخصوص برای يك زن منتهای شکوفائیش هنگامیست که صاحب فرزندی شود و این برای رقصنده ها نیز همانقدر صادق است که برای هر زن دیگر.

تلاش - آیا هیچوقت فکر کرده اید که مانند مارتا گراهام **Martha Graham** در آمریکا و یا گالینا اولانوا **Oulanova** در روسیه بعد از کناره گیری از کار باله و رقص شاهم ، مدرسه ای باز کنید برای ترویج این هنر . بخصوص که همسری چون پائولو بورتولوتسی نیز می تواند در این راه کمک زیادی بشما بکند .

ژاله - راستش هنوز در این باره تصمیمی نگرفته ام زیرا فکر می کنم باز کردن يك مدرسه خیلی خوب به معلم خیلی خوب احتیاج دارد اما هیچ دلیلی ندارد که يك رقصنده خوب حتماً معلم خوبی نیز بتواند باشد. و این در مورد عکس مطلب نیز صادق است و دلیلی ندارد که هر معلم خوبی رقصنده توانائی نیز باشد. و اصولاً نمی توان فکر کرد که همگی رقصنده ها بتوانند در پایان کارشان مدرسه ای باز کنند و درست این موردی است که خیلی ها بدان توجه ندارند و به عقیده من به همین دلیل نیز هست که این همه مدارس بدرقص وجود دارد و چقدر جای تأسف است که بچه هایی که از نظر پرورش و استعداد بکر و تازه و **Vierge** هستند در این مدارس آغاز کار کنند زیرا با اخذ تعلیم و فورماسیون **Formation** دیگر تغییر آنها و تصحیح کار آنها بی نهایت مشکل می شود باید گفت

غیرممکن . و این نوجوانان هرگز دیگر نمی توانند يك رقصنده درخشان از کار در آیند و این واقعاً در مورد کودکان جای تأسف و ناراحتی بسیار است .

تلاش - در مورد اندازه قد رقصندگان آیا برای رقص های مدرن نیز همان اندازه های معین رقص کلاسیک برای زن و مرد باید رعایت شود ؟

ژاله - می توانم بگویم در رقص مدرن به آن دقت و مراقبت کلاسیک سابق احتیاج نیست ولی در هر حال باید بین دو رقصنده تناسب معینی همیشه نگهداری و حفظ شود. تلاش - درباره تالار رودکی تهران از نظر سیستم صدا ، نور، صحنه و امکانات صحنه برای بازیگران و فضای آن چه احساسی داشتید ؟

ژاله - شاید بشود تنها عیب آنرا از نظر ما که يك گروه بزرگ هستیم کمی كوچك بودن فضای صحنه دانست . ولی بجز این نکته می توانم بگویم مشکل دیگری نبود و سالن واقعاً راحت و از نظر نورو صدا و غیره خیلی خوب بود .

ولی مسئله ای را که می خواهم مطرح کنم و امیدوارم اگر بار دیگر بایران آمديم تا آن زمان این مسئله حل شده باشد این است که گروه ما تابحال عادت داشته است که تعداد بیشتری از جمعیت در برنامه های ما حاضر شوند و در آن شرکت کنند.

یعنی باصطلاح فرانسویها **Spectacle plus populaire** این کار محل های پر جمعیت را مانند استادیومهای ورزشی انتخاب میکردیم و آخرین نمایش ما در يك استادیوم ورزشی عرضه شد که هر بار حدود ۶ هزار تماشاچی شاهد نمایش ما بودند .

در این محل های بزرگ براحتی می توان از تعداد زیادی از جوانها پذیرائی کرد و آنها را دعوت کرد که در این نوع نمایش های هنری شرکت کنند البته با در نظر گرفتن بهای بسیار معقول و ارزان برای بلیط های نمایش . و از این راه نیز می توان گروه بیشتری از مردم و جوانان را عادت به استقبال و عادت به شرکت در این نوع کار های هنری داد و بدین منظور رفته رفته به کسانی که عادت به شرکت در این نوع مجامع را ندارند طبعاً این موقعیت داده می شود که با امکانات بیشتری از برنامه های هنری استفاده کنند. البته باز هم یادآور می شوم باقیمت های ارزان و مناسب . و این نظری است که همیشه بزار بآن اتکاء می کند و بدان معتقد است.

وی با گروه ما توانست براحتی این فکر را بشکل قابل توجه عملی کند. او بدین ترتیب توانست جوانها و مردمی را که عادت نداشتند و علاقه هم نداشتند که این گونه نمایشها را ببینند به این نوع نمایشها علاقه مند سازد. و بدین ترتیب باله و این نوع نمایش

های هنری را که قبل از او اختصاص به عده معینی ، برگزیده **Elite** داشت و رفتن به باله یکنوع سنوبیزم **Snobisme** بشمار می رفت بمیان تمام مردم و جوانان آورد.

در حال حاضر باله پاسخگوی چیز دیگری است. یعنی پاسخگوی يك حقیقت واقعی . یعنی حقیقتی که فقط زیبایی يك **Tutu De Dantelle** یعنی (لباس سفید کوتاه رقص) نیست .

تلاش - سؤاں دیگری بخاطرم آمد، می خواستم پرسم مردم تماشاچی و باصطلاح **Public** را چگونه دیدید، چونکه برای کسی که می رقصد بسیار مهم است که بتواند ارتباط و تماسی بین خود و گروه تماشاچیان برقرار کند .

ژاله - این موضوع کاملاً درست است و من می توانم بگویم که گروه تماشاچیان **Public** در اینجا خیلی خوب یافتیم. برای اینکه شاید در آغاز طبعاً مردم زیاد تحسین نمی کنند و کف نمی زنند در حالیکه ما عادت داریم در پایان برنامه ها که مردم خیلی گرمتر باشند .

ولی فکر می کنم که بالاخره این موضوع آنقدرها هم اهمیت ندارد آنچه که مهم است شدت و حدت توجه مردم در حین اجرای نمایش است و این در اینجا واقعاً حیرت انگیز و حتی می توانم بگویم «عجیب» بود و تماس میان ما و گروه تماشاچیان براستی خیلی خوب بود. چون شما می دانید بعضی نمایش است و این در اینجا واقعاً «حیرت شباها است که مردم خیلی تحسین می کنند ، خیلی کف می زنند و خیلی ابراز احساسات می کنند ولی در زمانی که شما روی صحنه مشغول اجرای نمایش هستید و می رقصید کمک آنها را حس نمی کنید و مثل اینکه در سالن نیستند ولی آرام سروصدا می کنند و حواسشان جای دیگر است ، بنظر من آنچه که مهم تر است و باید حساب شود سروصدا نیست بلکه سکوت است.

سروصدای آخر برنامه نیست بلکه سکوت در طول آنست.

گفتگویی با موریس بژار

وی در فرانسه در شهر ماری
زاده شد .

در مدرسه اپرای پاریس به
تحصیل تئاتر ، موسیقی و باله
پرداخت و اینک یکی از بزرگترین
مردان باله معاصر جهان و از پیشرو-
ترین شخصیت های هنری جهان
است .

بژار در باله «پرستش بهار» که
در سال ۱۹۵۹ براساس موسیقی
مشهور «استراوینسکی» خلق شد ،
مستقیماً از طریق يك رشته تصاویر
و «ایماژ» هایی که ریشه های محکمی
در رؤیاها و تخیلات کودکی هر-
انسان دارد ، به بیان قصه باله می
پردازد .

در قسمت دوم این باله گروهی
از زنان رقصنده را می بینیم که در
حالی که به پشت دراز کشیده اند ساق
های خود را از یکدیگر دور نگاه

موریس بژار در پشت صحنه تالار رودکی

يك صحنه از اروتیکا کار موريس بژار در تهران

داشته‌اند. آنها در رویای مردانی هستند که بزودی به آنها خواهند رسید. این رویا در حرکت اندام زنان رقصنده به جلو، بالا و پایین بان امواج دریا - مجسم شده‌است. بعد ناگهان حس نزدیک شدن مردان در آنها يك احساس طبیعی ترس و خطر ایجاد می‌کند. رقصندگان بیدرنك برمیخیزند و بحرکت در اطراف خود درمی‌آیند. همچنان که احساس ترس و خطر هماهنگ با حرکات متوش زنان رقصنده میشوند و بصورت گل بزرگی در می‌آیند. سرانجام مردان در سومین حمله خود موفق به شکافتن حلقه های گل میشوند. گل‌ها متلاشی میشود و زنان رقصنده بصورت دسته های جداگانه گل درمی‌آیند.

بزار با خلق باله «چهار پسر آیمون» نمایش را به سالن يكسیرك منتقل کرد و برای‌ترین صحنه گرد و متحرک خود که تماشاگر در واقع قسمتی از آن بشمار می‌آید، از پیکره های مدرن استفاده کرد. بزار با اجرای این باله نه فقط عده زیادی را مجذوب نمایش خود کرد بلکه به تماشاگران خویش نشان داد که چگونه پیکره‌سازی جدید و موسیقی الکترونیک قابل فهم و توجیه است و بدین طریق صحنه باله را برای نخستین بار تبدیل به فضای جدید همه هنرهای مدرن کرد.

تلاش - ممکن است درباره آغاز کارتان و نقطه حرکت اولیه خودتان که در کجا شروع شد اطلاعاتی بدهید و نیز درباره سرژلیفار و کورگراف‌های دیگر که شاگرد دیاکلیف بودند؟ چون تا آنجا که کتابها می‌گویند شما اول خودتان رقصنده بودید و بعد در کار کورگرانی و طراحی رقص وارد شدید و بعد به خواسته و بمیل خودتان در این راه «لانه» شدید...

بزار - بله درست است. تلاش - شما با دیاکلیف کار کردید؟ بزار - به سمت کورگراف و طراح رقص؟ تلاش - نه به سمت رقصنده باله.

بزار - در کشور فرانسه اول کار رقص را شروع کردم بعد در انگلستان کار کردم با يك گروه باله کلاسیک و بعد در سوئد، در اپرای آن کشور وارد شدم و بعد با رولان پتی کار کردم، با افراد دیگری هم کار کرده‌ام.

تلاش - کی تصمیم گرفتید که يك گروه مانند گروه باله قرن بیستم را جمع کنید این دسته را بوجود آورید؟

بزار - اولین گروهی را که جمع کردم مربوط می‌شود به سال ۱۹۵۳.

تلاش - و بعد؟ بزار - بعد گروه قرن بیستم که با اسم کمپانی دو وینتیم سیکل Compagne de Vingtieme Siecle

معروف شده در سال ۱۹۶۰ بوجود آمد. محل پیدایش گروه در بلژیک بود و این در حقیقت يك گروه بین‌المللی بود. یعنی افراد آن از کشورهای گوناگون انتخاب شده بود.

تلاش - از همه کشورها و از جمله ایران. شما حتما قبول دارید که رقص يك زبان بین‌المللی است و برای قرن ما که يك قرن تکنیک است و در آن علوم حسابگر و حساب ریز و برنامه ریز مانند سیبرنتیک و انفورماتیک به همه چیزها سایه انداخته (اگر نخواهیم بگوئیم به همه چیزها مسلط است) شما چه آورده‌اید و آیا با بودن این تکنیک و این علوم می‌خواهید چه چیزی از زندگی کنونی انسان‌ها را بهما نشان دهید. آیا فکر نمی‌کنید که آنچه در قدیم بنام رقص و هنر معروف بود طرح و عرضه امروز آن در دنیای ما نوعی بازگشت به عقب ممکن است تلقی شود؟ یعنی آنچه که امروز رقص تازه خوانده می‌شود آیا شباهتی تام ندارد به رقص های کولی یا رقص‌هایی که می‌توان در کشور های افریقائی و یا جنوب امریکا آنرا یافت؟

بزار - یعنی بازگشت به قوای اولیه انسانها. از این جهت بله... یعنی بازگشت به نیروهائی که پاک تر بودند و پاک‌تر هستند و در آنها به همین دلیل هم ابتکار بیشتری موجود است.

تلاش - در حرکات باله کلاسیک اسامی خاصی وجود دارد برای هر حرکت مثل «پرتنه»، «آرابسک» و مانند اینها و شما برای حرکات خودتان که بعضی از آنها تازه است آیا اسامی خاصی معین کرده‌اید یا قوانین و قواعد معینی برای اجرای آنها معلوم کرده‌اید؟

بزار - نه اسامی خاصی نداریم ولی قواعدی داریم. یعنی اسامی برای این حرکات تازه نداریم و هنوز هیچگونه اسم‌گزاری برای آن حرکات نکرده‌ایم...

بله هنوز اسامی خاص خودمان برای «قدم‌های» رقص جدید و باله خودمان نداریم و از همان اسامی قدیم کلاسیک برای این «قدم‌ها» استفاده می‌کنیم.

تلاش - آیا می‌توان گفت که این کار شما يك نوع برقراری چیزی است پهلوی چیز دیگر بی-آنکه چیز دیگری آنها را از هم جدا کند. یعنی گذاشتن فورم‌ها و شکل های کلاسیک پهلوی کار های تازه...

بزار - بله همین طور است. تلاش - بنظر می‌آید با توسعه و وسعت بیشتری، به‌لایه آزادی های بیشتر در حرکات. از این جهت اینطور بنظر می‌آید که آزادی بیشتری داده‌اید به رقصندگان و بازی‌کنان باله خودتان در هنگام حرکت و بازی روی سن...

بزار - نه بطور مطلق و نه همیشه... بعضی اوقات بلکه بعضی اوقات در بعضی نقش‌ها حق باشماست و این آزادی هست. در بعضی نقش‌ها ورل‌های دیگر نه نیست... فرق می‌کند. یعنی به نسبت نقش‌ها این آزادی فرق می‌کند. بهتر بگویم درباره بعضی حرکات، این تفاوت آزادی وجود دارد.

تلاش - ولی اگر آنها چیزی از خودشان عرضه کردند شما آنرا می‌پذیرید؟

بزار - بله این بستگی به شخصیت آنها و حضور ذهن آنها دارد و نیز مخصوصا بستگی دارد به اثر وجودی آنها... ولی این پذیرش من بنا به نوع باله‌ها فرق می‌کند. هر باله قانون و قاعده و سبک کار مخصوص بخود دارد یعنی هر باله مساله مخصوص خود را مطرح می‌کند...

تلاش - و این خط وصلی را که باید بین خودتان و مردمی که شما را تماشا می‌کنند بوجود آورید... در این باره چه کوشش‌هایی کرده‌اید که این خط ارتباط را بهتر و محکم‌تر کنید؟

بزار - در این باره باید بگویم ما «سمی نمی‌کنیم» بلکه کار خودمان را می‌کنیم. وقتی کار عرضه شد آنوقت این خط ارتباط بوجود می‌آید ولی بدنبال تکنیک و طریق و روشی نیستیم که این تماس و خط ارتباط را بوجود آوریم.

بنظر من تماس همان سمپاتی و علاقه‌ی است که بوجود می‌آید یا بوجود نمی‌آید.

تلاش - اما در تأثیر ایجاد

این خط وصل و تماس و ارتباط با تماشاکنندگان ضرورت تام دارد. یاد می‌آید که روزی این موضوع را با آقای گروتوفسکی مطرح کردم و او گفت که من هدف اصلی این است که از بازی‌کنان و آکتور های خودم حداکثر استفاده را بکنم برای آنکه بتوانم این پل را میان خودمان و مردم تماشاکننده بوجود آورم.

بزار - البته من هم همین نظر را دارم. اما فکر می‌کنم متد و رویه و سبکی در این راه وجود ندارد، تنها چیزی که هست Cincerite و راستی و صفا با مردم تماشاکننده است.

تلاش - که باید در همه رقص‌کنندگان باشد...

بزار - بله اما نه يك متد و تکنیک خاص...

تلاش - می‌خواستم بپرسم در باره رقص و باله خودتان در آینده چه فکر می‌کنید؟

بزار - راستش... نمی‌دانم. تلاش - لابد فکری، طرحی برای کارهای آینده دارید؟

بزار - آینده بنظر من، حال است، آینده را هر روزی که می‌گذرد می‌سازد. برای خلق کردن در آینده فکر نمی‌کنیم.

تلاش - به طرح جدیدی که نشان خواهید داد آیا فکر کرده‌اید؟ یا نه هنوز؟

بزار - طرح‌ها و پروژه‌های گوناگونی داریم. الان خیلی کار می‌کنیم.

تلاش - در تهران ما، در اپرای رودکی، از لحاظ فنی، از لحاظ انعکاس صوت و خود نالار چه فکر می‌کنید؟

بزار - خوب است. اما البته کمی کوچک است. ولی وسائل کار در آن خیلی خوب است و جمع و جور. برای يك تئاتر ترادیسیوئل و سنتی خوب تجهیز شده... اما ما معمولاً ترجیح می‌دهیم در محلی بازی کنیم که تئاتر نباشد. ترجیح می‌دهیم در استادیوم‌ها، در کاخ های ورزشی و در جاهایی که جمعیت خیلی بیشتری بتواند بیاید و عمومی‌تر باشد بازی کنیم... این نوع جاها را به تئاتر ترجیح می‌دهیم. اینجا کمی شبیه به سبک تاتر آلمان است. باز باید بگویم از لحاظ اپرا، خیلی مجهز، مدرن و خوب ساخته شده ولی ما ترجیح می‌دهیم در جاهای دیگر بازی کنیم. در جاهای خیلی بزرگتر که تعداد خیلی بیشتر از مردم بتوانند کار ما را ببینند.

تلاش - مری آقای بزار.

شکل ۳

و در نتیجه اثر بازدارنده گی آن نیز منتفی گشته تولید جوانه های گل نموده که در حال شکفتن میباشد.

برطبق همین اساس ۱۹۶۴ Tseluiko موفق شد با قطع جوانه های انتهایی شاخه های بلند یکساله در موقع مناسب باعث تولید جوانه های گل بیشتری بر روی آن شاخه ها گردد. از این آزمایش میتوان چنین نتیجه گرفت که جوانه های قویتر انتهایی نیز بر روی جوانه های جانبی زیرین خود دارای همان اثر بازدارندگی میباشد.

بطوریکه در شکل ۴ دیده میشود انتهای یکی از دوشاخه بلند و یکساله سیب Ontario را از طریق آلوده ساختن به مرض سفیدک باعث کاهش قدرت جوانه انتهایی آن گردیده اند در نتیجه جوانه های جانبی این شاخه بسبب از بین رفتن اثر باز دارنده گی جوانه انتهایی تبدیل به جوانه های گل گردیده اند. در مورد شاخه دیگر چون هیچگونه تغییری در وضع جوانه انتهایی آن داده نشده جوانه های جانبی آن نیز جوانه های برگی باقی مانده اند. از این خاصیت امروزه در میوه کاریهای مدرن از طریق محلولپاشی های مخصوص بمنظور کاستن قدرت رویشی شاخه ها و در نتیجه افزایش فعالیت زایشی آنها

که تولید جوانه های گل سال آینده درختانی مانند سیب و گلابی در مواقع بحرانی از قبیل صنعت ناشی از کمبود مواد مختلف غذایی و یا کم آبی و غیره به نفع تکامل میوه های همانسال آنها کاهش یابد و بهمین جهت ایندو درخت بیش از سایر درختان میوه دچار عارضه کاهش جوانه های گل میگرددند.

چنین وضعی در مورد بسیاری از میوه های هسته دار Stone Fruits از قبیل هلو - گیلاس و آلو وجود نداشته و لذا این دسته از درختان هر ساله مقدار نسبتاً ثابتی جوانه گل تولید میکنند.

منحنی های زیر نمودار شروع و خاتمه و میزان همزمانی فعالیت های مهم یعنی تکامل میوه و تولید جوانه های گل در درختان مختلف است. بطوریکه ملاحظه میشود در مورد درختان هلو - گیلاس و آلو دوره تولید جوانه های گل بلافاصله بعد یا کمی پس از خاتمه مرحله تکامل میوه همانسال آغاز میشود در صورتیکه در درختان سیب و گلابی این دو فعالیت مدتی «همزمان» میباشند.

۲- تأثیر موقعیت میوه یا Fruits Position بر روی تولید جوانه های گل.

بطور کلی ارگانهای مافوق اعم از جوانه های انتهایی و یا میوه که دارای قدرت رویشی بیشتری هستند بر روی ارگانهای مادون خود از نظر تبدیل آنها به جوانه های گل دارای اثر منفی یا بازدارنده میباشد. بطوریکه در شکل ۱ دیده میشود در درختان

میوه دانه ای همیشه در قسمت زیرین زائده های حامل میوه جوانه یا زائده کوچک دیگری وجود دارد که چون در تحت تأثیر اثر بازدارندگی میوه مافوق خود قرار دارد لذا فقط تولید جوانه برگ می کند. چنین وضعی در مورد بسیاری از نباتات دیگر مانند درختان جنگلی و یا حتی گیاهان علفی نیز وجود دارد. این تأثیر در مورد درختان سیب و گلابی طی آزمایشهای متعدد باثبات رسیده است. در شکل ۳ دو زائده بارور درختان سیب دیده میشوند که چون هر دوی آنها در سال قبل حامل میوه بوده اند زائده های جانبی آنها فقط حامل جوانه برگ میباشند.

ولی در عکس مشابه ۳ زائده های جانبی بعلا اینک میوه مافوقشان بعلائی از بین رفته

علل کاهش تولید جوانه

از - دکتر کمال الدین نوربخش
عضو انجمن باغبانی ایران

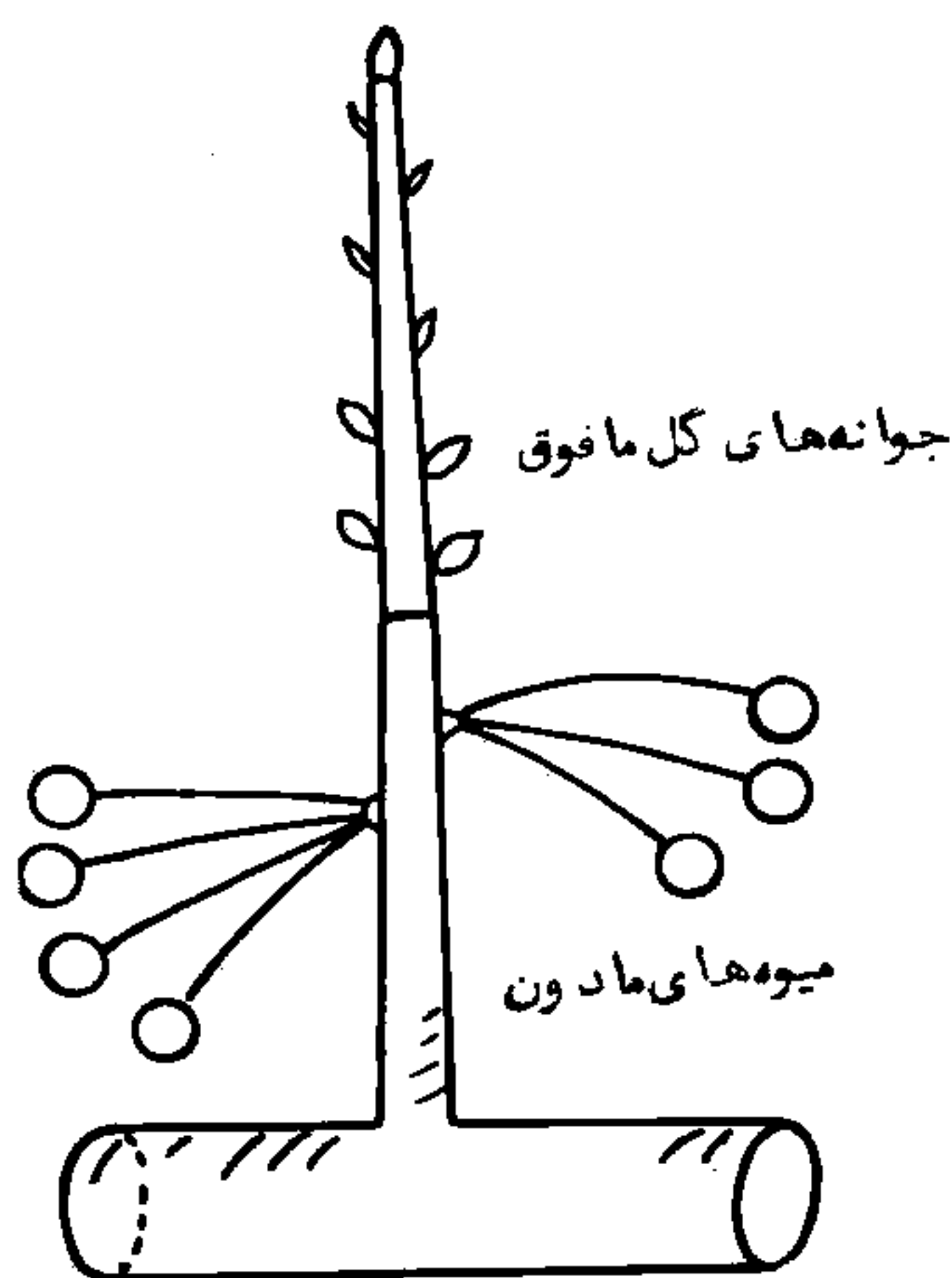
یکی از شرایط مهم و اولیه باروری درختان میوه تولید و تکامل جوانه های گل میباشد. شناخت عواملی که در پیدا شدن بوجود آمدن جوانه های گل دخالت دارند برای ما این امکان را بوجود میآورند که با انجام صحیح و بموقع عملیات آگروتکنیکی شرایط لازم را جهت این امر بهتر و بیشتر فراهم آوریم. در پرتو تحقیقات و تفحصات ممتد و عمیق دانشمندان امروزه تا حدود زیادی عواملی که در تولید و تشکیل جوانه های گل دخالت دارند شناخته شده و بهمین جهت در ممالک راقیه که اصول باغداری منطبق بر پایه های علمی است و یا عبارت ساده تر «میوه کاری علمی» رواج دارد تولید میوه چه از نظر کمی و چه کیفی نسبت به ممالکی که «میوه کاری تجربی» در آنجا متداول است بیشتر است.

با وجود تمام این پیشرفتهای در مورد شناخت عوامل مهم و موثر در تولید و تشکیل جوانه های گل معذراً اختلافاتی از نظر تمایل به «گل کردن» در بین انواع مختلف درختان میوه وجود دارد که بحث درباره علل آنها هدف اصلی این مقاله را تشکیل میدهد. بطور کلی این علل عبارتند از:

۱- همزمانی یا برخورد زمانی دوره تولید گل و تکامل میوه.

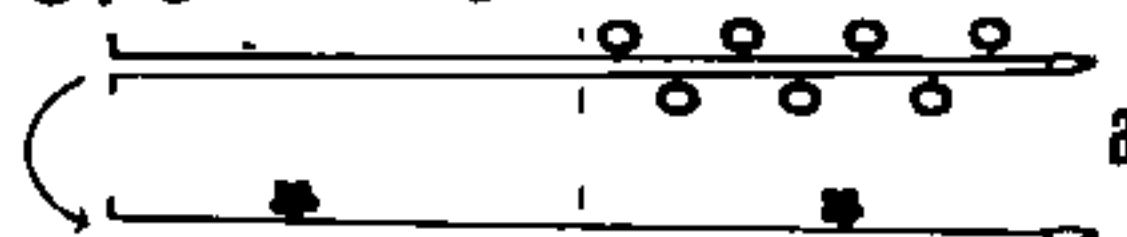
برای درک بهتر این موضوع مقایسه ای بین نحوه حیات بعضی از نباتات و درختان لازم بنظر میرسد. اگر ما وضع یک دانه گندم یا گیاهانی نظیر آنرا پس از کاشت در زمین مورد بررسی قرار دهیم می بینیم که این دانه پس از وجود شرایط لازم سبز میشود (تندیدن) و بعد از مدتی باصطلاح پنجه میزند و مجدداً پس از خاتمه این دوره مرحله خوشه رفتن آن شروع میشود و بالاخره در پایان تولید گل و در نتیجه میوه مینماید. بطوریکه ملاحظه میشود مراحل مختلف فعالیت های این گیاه یکی پس از دیگری شروع و خاتمه مییابد و ابتدای هر مرحله بی با خاتمه فعالیت مرحله قبل مصادف است. بعبارت دیگر هیچکدام از این فعالیت ها از نظر زمانی با یکدیگر برخوردی ندارند. چنین وضعی در اکثر از درختان میوه وجود ندارد یعنی در مورد پاره ای از درختان مانند میوه های دانه دار Pomme Fruits تولید و تشکیل جوانه های گل سال آینده با فعالیت تکامل میوه همانسال درختان همزمان بوده و یا بهتر بگوئیم برخورد می کند. همین تداخل یا همزمانی فعالیت ها بیشتر موجب آن میگردد

نظر باینکه طرز و نحوه قرار گرفتن میوه بر روی شاخه و یا زائده های بارور درختان میوه هسته دار بیشتر خلاف وضعی است که در مورد سیب و گلابی بدان اشاره گردید (شکل ۶) لذا از این بابت نیز این دسته از درختان در موقعیت مناسب تری قرار دارند و این نیز دلیل دیگری مبنی بر تمایل طبیعی آنها به تولید جوانه های گل میباشد. عکس ۷ يك شاخه درخت گیلان را که وضع آن با آنچه که در بالا ذکر گردید مطابقت دارد نشان میدهد.

استفاده میشود. مسلم است که بکار بردن چنین روشهایی موقعی دارای نتیجه مطلوب خواهد بود که سایر شرایط باروری درختان مناسب و متعادل باشد. در سال ۱۹۶۲ آزمایش جالبی بوسیله Fulford انجام گرفت و طی آن ثابت کرد که میوه ها از خود موادی تولید میکنند که اولاً جهت جریان این مواد بطرف پایین یا قاعده شاخه ایست که خود بر روی آن قرار دارند و در ثانی این مواد مانع تبدیل جوانه های برگ به گل میگردد. آزمایشی که نامبرده بعمل آورد مطابق شکل ۵ از این قرار است.

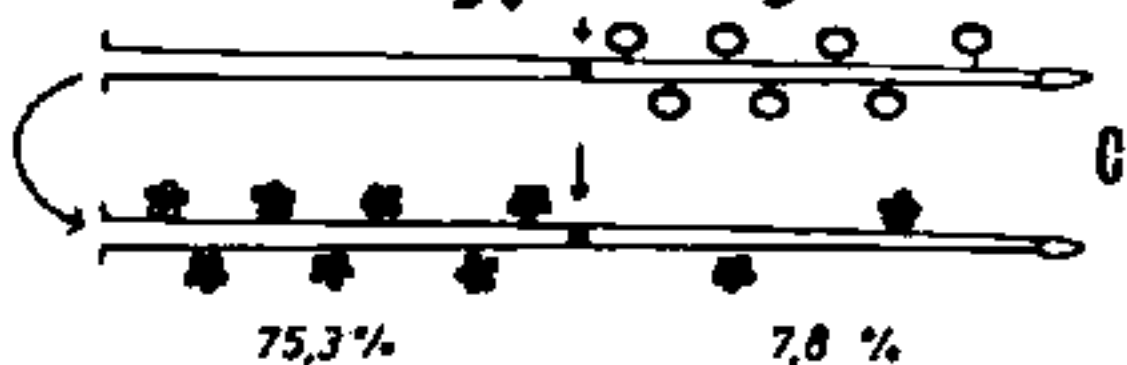
میوه های سال قبل

جوانه های گل سال بعد

محل برداشت پوست شاخه

— میوه های نیمه زیرین يك شاخه بطور دستی از بین برده شد و فقط میوه های قسمت فوقانی آن شاخه باقی ماندند. در نتیجه مواد حاصله از این میوه ها مانع پندایش جوانه های گل در قسمت زیرین این شاخه گردیدند لذا در سال بعد در این محل تعداد کمی جوانه گل ظاهر شدند.

— در مورد شاخه دیگری عکس حالت قبل عمل گردید بدین معنی که میوه های نیمه فوقانی شاخه از بین برده شد و میوه های قسمت زیرین بحال خود باقی ماندند و چون جهت جریان مواد بازدارنده فقط بطرف پایین قاعده شاخه بوده و نه راس آن لذا در سال بعد در قسمت فوقانی آن شاخه تعداد زیادی جوانه گل ظاهر گردید.

— برای اینکه ثابت شود که این اثر ناشی از جریان مواد مخصوصی است که بوسیله میوه ها تولید میشود لذا در آزمایش سوم مطابق حالت اول عمل گردید یعنی میوه های نیمه فوقانی شاخه بحال خود باقی ماند و میوه های قسمت زیرین از بین برده شد ولی برای اینکه جریان مواد بازدارنده بطرف پایین قطع شود حلقه یی از پوست شاخه در قسمت وسط بطوریکه در عکس با علامت نشان داده شده است برداشت گردید. در نتیجه قطع جریان این مواد در سال بعد تعداد زیادی جوانه گل در این قسمت زیرین شاخه بوجود آمد.

از مجموع آنچه را که گفته شد میتوان نتایج زیر گرفت:

۱— کاشت مخلوط درختان میوه بخصوص آنهاییکه از نظر جنس یکسان نیستند صحیح نیست.

۲— جهت برداشت محصول مناسب و در عین حال ثابت همه ساله از درختانی مانند سیب و گلابی باید برنامه کود و آبیاری را با توجه باحتیاجات ضروری ناشی از فعالیت های مختلف تنظیم نمود.

۳— جوان کردن شاخه هایی که بار اصلی خود را داده اند در بالا رفتن میزان محصول موثر است.

چند نمونه از کارهای هنرمندان سال ۱۳۵۰

معماری ایران باستان
وقت بدیم پیدا کنند

طاف خداوندی ای بدیع شملان
ما در شمع جمع میرفتا بک

سازمان هنرهای تجلی

کارهای هنرمندان
عوض میسر

«ترانه‌هایی از کویر»

دو تالمو فرستاده دل ^۱ مو محبت کردی و زحمت کشیدی	برای صبر و آروم ^۲ دل مو دل بالا بلند خوشگل مو
دلم دیوانه بود دیوانه تر شد از آن روزی که یارم در سفر رفت	لباسم کهنه بود پوشیده تر شد خوراکم روز و شب خون جگر شد
سرم درد می‌کنه از کیسه ^۳ تو به حمام می‌روی صابون نداری	بوسم دگمه‌های سینه ^۴ تو لبم صابون ز بونم کیسه ^۵ تو
آلا دختر تو دین گبهر داری مثال آسمون لاجوردی	که من می‌سوزم و تو صبر داری نی باری، همیشه ابرو داری
بقر بون ^۶ قد سرور ریایت بدوزم چادری کوتاه نباشه	بدوزم چادری تاپشت پلایت بشینم تا قیومت در وفایت
تورامیخوام تورامیخوام ^۷ چگونه توم مالت بره پاتخت شاهی	توم مالت بره ^۸ جونت بمونه یکی لطف خوششت بر ما بمونه
از آن بالا می‌آیه سر و نامم الهی مادرش دغش ^۹ نبینه	دو تا غنچه زده روجب نامم میون قوم دون ^{۱۰} من سرفرازم
دلم میخواد غلام شاه باشم چو چرخ نو بروی چاه ننگجد	چو چرخ نو بروی چاه باشم ستاره چون کین ماه باشم
درخونت ^{۱۱} بیایم در زخم من اگر دونم که دلبر خواب نازه	زبون خود صدا دلبر زخم من بگو ترشم به دورش پر زخم من
کلم حالا شدم دیوونه ^{۱۲} تو تو خود گفتی برم صحرایم ^{۱۳}	تو خود گفتی نیایم خونه ^{۱۴} تو خودم صحرایم دلم درخونه ^{۱۵} تو

گرد آورنده: علی کاو
سپاس از انتشارات
دانش

۱- دل = دلبر ۲- آروم = آرام ۳- چگونه = چگونه ۴- بره = برود ۵- قوم دون = اوام بخون

۶- خونت = خانات .

معماری*

❁ معماری یونانی بجائی رسیده بود که فقط در اجزاء و ظرافت و مسائل كوچك دقت می کرد و همین امر باعث یكنواختی هنر معماری گشته بود یعنی این ظرافت و دقت مكرر تكرر می شد .

ولی نزدیکی و تلاقی هنر یونان با هنر ایرانیان باعث بوجود آمدن قدرت خلاقیت شد و از طرحهای ایرانی اندیشه ها و ایده های بسیار گرفتند

اما اگر به فرهنگ یونان توجه کنیم می بینیم که حتی کلمات و لهجه های ایرانی دوره هخامنشی در آنها نفوذ کرده و تحت تاثیر فرهنگ ایرانی قرار گرفته اند .

ستون و تنه ستون و سرستونها حالت اوج و پرواز بیالا را دارند و اگر ارتفاع ستونهای ایرانی و یونانی را با هم مقایسه کنیم خواهیم دید که حدود سه برابر ، ستونهای ایرانی بلندتر است و این از مشخصات خاص ستونهای ایرانی است .

و آن معبد آپولون اپیقور است که در ۴۲۰ قبل از میلاد ساخته شده و اگر این معابد را ببینیم متوجه خواهیم شد که ستونهای معبد آپولون با ستونهای معابد دیگر کاملاً متفاوت است و سال ۴۲۰ قبل از میلاد درست بعد از جنگ ایرانی ها و یونانی هاست .

پروفسور «اولی نیودانجلودیس روسا» در سال ۱۹۳۱ از دانشکده فنی دانشگاه «بن» فارغ التحصیل شد و در سال ۱۹۳۳ در رشته معماری دانشگاه به دریافت گواهی نامه نائل آمد.

او از سال ۱۹۴۷ تا ۱۹۶۰ یعنی مدت ۱۴ سال مدیر کل امور هنری باستانی کشور ایتالیا بوده است .

و در سال ۱۹۴۳ استاد تاریخ معماری در دانشکده معماری دانشگاه رم شد و در همین موقع ریاست انستیتوی بین المللی مرمت آثار باستانی را که برای تربیت متخصصان مرمت آثار باستانی بوجود آمده ، بعهده داشت .

او مؤسس مجمع بین المللی حفظ آثار تاریخی است و سمت ریاست این مجمع را تا یکی دو سال قبل دارا بود . این مؤسسه بطور خلاصه «ایکوموس» نامیده می شود .

در کشور ما نیز در سال گذشته این «کمیته ملی» تشکیل شد که ریاست آن با آقای مهندس فروغی است و پیوستگی خود را به مؤسسه بین المللی ایکوموس اعلام کرد .

پروفسور «دیس روسا» نظریه تخصصی که برای حفظ و صیانت آثار باستانی و بناهای تاریخی داشت به بسیاری از کشورها بعنوان مشاور باستانشناسی دعوت شده است .

علاوه بر این خدمات مطالعات و تحقیقات زیادی دارد و ما خوشحالیم که در آستانه جشن های ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی ایران پروفسور «انجلودیس روسا» از اثر هنر هخامنشی در معماری یونان که بی شک برای اولین بار خواهید خواند برای ما مطالبی خواهند فرمود .

روابط بین تمدنها و ممالك همیشه باعث شده که تأثیراتی متقابل در جنبه های مختلف و مخصوصاً در هنر ممالك بگذارد . منتهی تا امروز ملتها بخاطر تعصب ملی بعضی تأثیراتی را که از کشورهای دیگر در کارشان پدید آمده بیان نکرده اند و بعکس اگر ممالکشان اثری بروی ممالك دیگر گذاشته درباره آن اغراق بسیار کرده اند و آنرا بزرگ کرده اند . اینست که اگر این تعصب ملی را کنار بگذاریم مسائلی را کشف می کنیم که تا بحال

کمتر مورد نظر قرار گرفته و روی آن مطالعه نشده است و این مسائل ، اگر چه كوچك هستند بسیار جالبند ؛ چرا که پایه و اساس تأثیر ممالك را بروی هم تشکیل می دهند . باستانشناسان یونان در پژوهشهای خود فقط تا قسمت شرقی مدیترانه پیش رفتند و همین مطالب باعث شد ، که تأثیر معماری هخامنشی که شایان توجه بسیار است آنطور که باید مورد مطالعه قرار نگیرد در صورتی که پایه و جوهر بسیاری از معماری ها از معماری

هخامنشی الهام گرفته است !

معماری هخامنشی از زمان کورش کبیر و داریوش بزرگ و خشایارشا یعنی در طول يك قرن تولد و رشد پیدا می کند و در طی این قرن است که ما باید خارج از یکسری اجزاء کلی که همیشه بررسی می شده اساس این معماری را که در طول يك قرن پرورش یافته بررسی کنیم .

دو تمدن هخامنشی و یونانی ، که مدت مدیدی با یکدیگر در تماس بوده اند؛ و

متأسفانه در تاریخ بیشتر تماس جنگی و زد و خوردهای آنها ذکر شده و غافل مانده اند از اینکه این دو تمدن دارای فلاسفه و دانشمندان بزرگ و فرهنگ برجسته‌یی بوده اند. ما می‌خواهیم بررسی کنیم که برخورد این دو تمدن در نقطه شرقی دریای مدیترانه گذشته از برخورد جنگی در مورد فرهنگ این دو کشور چه اثراتی باقی گذاشته اند.

و در این نقطه شرقی مدیترانه است که باید این جستجو انجام شود. برای این که اولین مسأله مورد مطالعه قرار بگیرد، احتیاج به نمونه‌های بسیار است از آنجمله معبدی است که در شهر تاکسیلا در افغانستان پیدا شده. این معبد دارای تمام شخصیت‌های یونانی است ولی خصوصیات مشرق در این معبد یونانی تأثیر کلی گذاشته است بخصوص قسمتی که دارای پلکانی است که به پشت بام مرتبط می‌شود و بی‌شک از معماری هخامنشی الهام گرفته است.

ما می‌توانیم در بررسی‌های معبد تاکسیلا به سرستون‌هایی سبک دولیکس با فرم «ولوت» پیچکی که مخصوص سبک یونانی است اشاره کنیم. در اینجا نمونه دیگری که می‌توان ذکر کرد مکانی است بنام «خیز کاپان» در کردستان قسمت عراق از ایران آنروز معبد کهنی پیدا شده که کردها به آن «خان‌راهن» می‌گویند. جایست دور افتاده در یک کوهستان دارای یک سبک یونان «یونیک» دوره آکائیک، قبل از اینکه یونان به تمدن درخشان خود برسد، یعنی از آن زمان این ارتباط متقابل بین دو سرزمین ایران و یونان وجود داشته است. دانشمندانی مانند «نایلمبر» سوئدی و یا «استروناد» انگلیسی و از قبیل اینها تابحال وقتشان را صرف یک سری جستجوهای موزه‌یی کرده‌اند و به اجزاء پرداخته‌اند مثلاً اینکه کدام سرستون از کجا الهام گرفته و تا چه اندازه یونانی است و یا فرم ایرانی دارد.

در صورتی که مسأله اساسی را بطور کلی مورد توجه قرار نداده‌اند.

اگر دو سرستون را با هم مقایسه کنیم که یکی از آنها متعلق به ناحیه یونانی «تاستوس» است در قرن پنجم و یکی دیگر متعلق به ناحیه «تالامبو» است در قرن چهارم قبل از میلاد کاملاً دو مورد از نفوذ هخامنشی را در آن سرزمین مشخص می‌کند.

در این دو نمونه کاملاً نفوذ هنر هخامنشی مشخص است. برستون دیگری که از ناحیه‌یی بنام «ولوس» از قرن سوم قبل از میلاد پیدا شده و یا اصولاً در تمام «ستون»‌های معابد یونانی فرم گاو که در ایران قدیم بسیار مقدس بوده و صورت آن مورد حکاکی و حجاری قرار گرفته ملاحظه می‌کنید.

اولین نمونه‌یی که بطور کلی مورد نظر قرار می‌گیرد، بناهایی است که در شوش پیدا شده؛ مسلماً حفاری که در این قسمت شده حفاری جالب و علمی نبوده ولی بهر حال

ملاحظه شده که در نیمه قرن ششم قبل از میلاد «آپادانا» بخود فرم گرفته و سیستم ستون بندی در سالن و ایوانهایش دارای وضع کاملاً مشخص است.

مسأله‌یی که در این «دوره» قابل مطالعه است مسأله‌یی است که بر مبنای ستون استوار است. تمام این معماریها ارزشش روی مشخصات ستون بررسی می‌شود و با این که تصور می‌رود ستون در ناحیه مدیترانه ساخته و پرداخته شده می‌بینیم که این ستون در «آپادانا» چه صورتی پیدا کرده؟، با این کشیدگی عظیم که خارج از تناسبات معماری مدیترانه‌یی است و می‌بینیم که از مشخصاتی که مردم مدیترانه در نظر گرفته‌اند تا چه حد دور است و باز هم در ستون‌هایی از «آپادانا» ملاحظه می‌کنید که سعی بسیار شده این «ورتی کالیزم» (Verticalisme) یا کشیدگی بطرف بالا را چه در تنه ستون و چه در پایه ستون همیشه نشان بدهند.

این بلندپروازی و این اوج هنر ایرانی‌ها بطرف بالا در اجزای ستونها کاملاً مشخص است یعنی پایه ستون و تنه ستون و سرستونها حالت اوج و پرواز بیلا را دارند و اگر ارتفاع ستونهای ایرانی و یونانی را با هم مقایسه کنیم خواهیم دید که حدود سه برابر ستونهای ایرانی بلندتر است و این از مشخصات خاص ستونهای ایرانی است.

بخصوص شیارهای افقی که این کشیدگی را چه در پایه و چه در تنه ستون تشدید می‌کنند و این مسأله‌ایست که بعد به چین و ژاپن و کشورهای خاور دور سرایت می‌کند. البته آنجا تغییر شکل می‌دهد ولی منشأ آن باز ستونهای هخامنشی است.

در مقبره اردشیر دوم و سوم در تخت جمشید باز مشخصات روحی گروهی مردم که قبلاً چادر نشین بوده‌اند و معتقداتی ویژه خودشان داشته‌اند؛ بدین صورت که عده‌یی از حیوانات را مقدس می‌دانستند و روی سنگهای کوه حجاری می‌کرده‌اند شکل گرفته و همه در یک جا جمع شده و یک مقبره خشن را در کوه بوجود آورده یعنی خشونت اصیل آن زمان با عناصر elements مختلف معماری نشان داده شده است.

در شهری بنام «لمآ» در نزدیکی آتن نفوذ آسیای میانی را بروی هنر قبل از دوره درخشان یونان و حتی قبل از دوره «آکائیک» می‌توان دید. تالارهایی که با چهارستون پوشانده شده‌اند و در ساختمانهای یونانی اگر آنها یادآوری شده این آثار و آثاری که در «مگارون»‌ها بدست آمده، تأثیر پذیری آنها از مشرق کاملاً واضح است. نمونه دیگر این تأثیر در جزیره «دکوس» در معبدی وجود دارد که بوسیله چهارستون محوطه‌اش پوشیده شده و آن چهارستون یک معماری کاملاً شرقی است.

کافیست ما بر فور برگردیم یکی از بناها یا مجموعه‌های ایرانی که بیشتر در دسترس است،

ملاحظه می‌کنید که چقدر چون بعداً فراوانی آورده‌اند این «موتیو» چهارستونی در مشرق زمین فراوان بوده.

در معماری هخامنشی دو موضوع بسیار جالب است و یکی از آنها وسعت فواصل ستونهاست که در مقابل ارتفاع زیاد به این فواصل اهمیت ندادیم چون بین یک چنین فاصله زیادی که رویش «آرشیگرام» قرار بگیرد ارتفاع مسأله مهمتری می‌شود.

در معماری قبور نقش رستم می‌بینید که باز این کشیدگی و بلند پروازی که محرکش تردید شدن بخدا بوده به دلیل اینکه پادشاه خودش را خدا می‌دانسته مشاهده می‌شود و می‌بینیم که در صخره‌های سینه کوه حجاری ها بایک کشیدگی خاص حك شده‌اند.

و در ساختمان نزدیک قبور نقش رستم باز این بلندی و کشیدگی را ملاحظه می‌کنیم. این مطلب را هم ایرانی‌ها مدیون به سیستم معتقداتی خود بوده‌اند بخاطر اینکه ایرانی‌ها در این دوره تنها تمدنی هستند که مذهب «مونوتئیزم» Monotheism یا توحید دارند که بر مبنای «یک خداپرستی» استوار است و تصویر اهورامزدا را همیشه می‌بینیم که یک کشیدگی بطرف آسمان دارد و این عظمت مقدار زیادی متعلق به این سیستم معتقدات است که همیشه بطرف آسمان و بطرف «اهورامزدا» کشیده می‌شود.

بلافاصله می‌رسیم به سری معابد معروف و مهم یونانی و در این معابد که مهمترین معبد «پارتنون» معبد «زئوس» در المپیا است، و معابد دیگر که نقشه آنها روی خصوصیات واحدی طرح شده، اما یک معبد در یونان وجود دارد که دارای خصوصیات بخصوصی است و با بقیه معابد یونانی از نظر معماری فرق می‌کند و آن معبد آپولون اپیکور است که در ۴۲۰ قبل از میلاد ساخته شده و اگر این معابد را ببینیم متوجه خواهیم شد که ستونهای معبد آپولون با ستونهای معابد دیگر کاملاً متفاوت است و سال ۴۲۰ قبل از میلاد درست بعد از جنگ ایرانی‌ها و یونانی‌هاست.

در معبد آپولون می‌بینیم که بعضی نقاط ستون پونیک و در بعضی جاها ستون کرتین کار کرده‌اند.

مسأله دیگری که نفوذ هنر معماری هخامنشی را در کشورهای ساحل دریای مدیترانه ثابت می‌کند مسأله ستونهای دابل است و آن عبارت است از ایوانها و کزادهایی که در شوش و در پاسارگاد در تخت جمشید می‌بینیم که دورادور سالن دو ردیف ستون کشیده می‌شوند و این سبک را بخصوص در بناهای آسیای صغیر می‌بینیم.

آخرین مطلب راجع به بنایی است در «آتیک» دریای اژه و تأثیر هنر هخامنشی بر آن.

بنای «ترستریوم» از بناهایی بود که در یونان باستان در مناطق مختلفی ساخته می‌شد.

بسیاری از کلمات مشرق زمین فعلا هم در زبان یونانی وجود دارد که در زمان یونان باستان از زبان ایرانی گرفته شده و دارای ریشه‌های ایرانی است.

البته این اصطلاحات در رشته‌های بخصوصی وارد فرهنگ یونان شده، مثلا: در حمل و نقل و پست و یا رفت و آمد پیک‌ها و نامه رسانان، و علت هم این است که در دوره‌های مختلف تاریخ گذشته، ایرانی‌ها در این رشته‌ها پیشرفت بسیاری داشتند.

از جمله آن اصطلاحات اصطلاح «آنقاریا» بمعنی سفارش و فرمان، که از کلمات ایرانی است در فرهنگ فعلی یونان.

و اگر در جنبه‌های مختلف فرهنگ یونان غور کنیم نفوذ ایران کاملا محسوس و روشن است.

البته با ابعاد کوچک و میدان وسعت کمتری اما بلافاصله بعد از مدتی این سیستم باهمین خصوصیات بزرگتر شده و می‌بینیم که ستونها در نتیجه ابعاد و فواصل بیشتری بخود گرفته‌اند ولی در این میان یک سری ستون می‌بینیم با ابعاد بزرگتر و فواصل خیلی زیادتر. این بنا در بخش بزرگتر در یونان پی‌ریزی شد ولی آنرا نساختند بخاطر اینکه شاید طراح آن شخصی بود که در زمان خودش یک صاحب‌نظر و روشنفکر بزرگی بود و شاید مخالف دوران کلاسیک یونان می‌خواست قدم بردارد.

بنابراین طرحش را پیاده نکردند و باز برگشتند به ابعاد و ضرایب یونانی.

از پایه و اساس این بنا بطوریکه طرح برداری شده ملاحظه می‌شود که ابعاد و ضرائب کاملا هخامنشی هستند همین طور اندازه و تعداد ستونها.

مسأله دیگر اینکه در معماری یونانی همیشه یک در ورودی در نظر گرفته می‌شد ولی در بعضی از بناها می‌بینیم که درهای ورودی در بعضی از تالارها درست بسبک قصرهای ایرانی دوره هخامنشی است که باز از مشخصات هنر معماری دوره هخامنشی است.

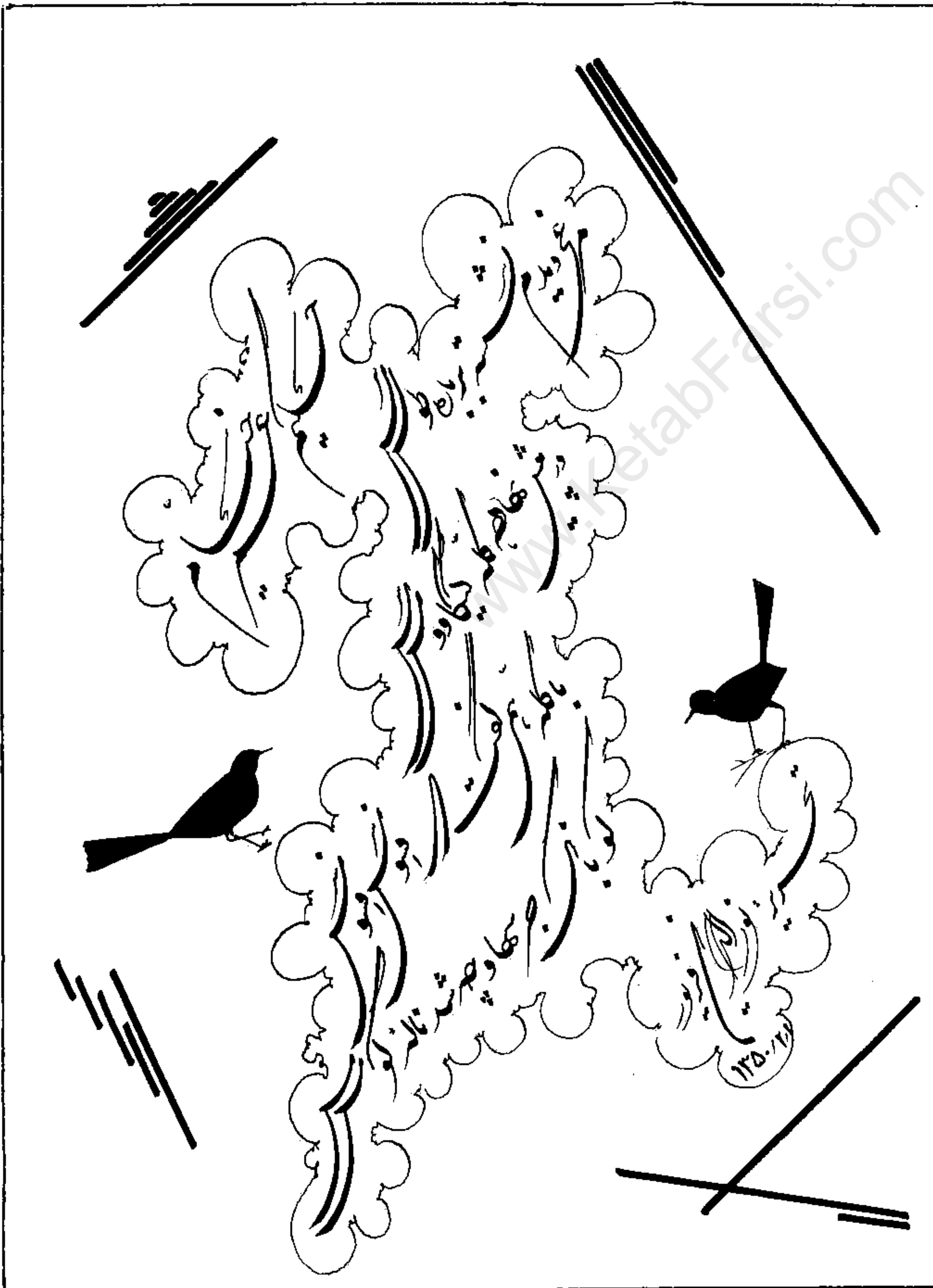
یعنی هر طرف سالن دارای یک یا دو در ورودی است. در مورد بازسازی «نواک» که بنظر من یک بازسازی غلط است چون از طرحهای کاملا یونانی استفاده شده، یعنی از ستونهای دوطبقه استفاده شده و به این معنی که دو ستون کوتاه بروی هم قرار گرفته است. در حالیکه این بازسازی باید بصورت یک ستونی دوره هخامنشی انجام می‌گرفت. بعد از نوشته‌های هرودوت یا تمیستوکل و دیگران که مطالب پرارزش و سفرنامه‌های جالب راجع به تمدن ایران نوشتند اولین بار بود که توانستیم شمه کوتاهی از این تمدن بزرگ را بازگو کنیم.

معماری یونانی بجایی رسیده بود که فقط به اجزاء و ظرافت و مسائل کوچک دقت می‌کرد و همین امر باعث یکنواختی هنر معماری گشته بود یعنی این ظرافت و دقت مکرر تکرار می‌شد.

ولی نزدیکی و تلاقی هنر یونان با هنر ایرانیان باعث بوجود آمدن قدرت خلاقیت شد و از طرحهای ایرانی اندیشه‌ها و ایده‌های بسیار گرفتند.

و این امر باعث نفوذ معماری «ورتی کالیزم» ایرانی در جنبه‌های مختلف این تمدن گشت و هنر و مملکت یونان در مورد هنر مدیون هنر دوره هخامنشی شد چرا که این آزادی را به آنها داد تا از قالب محدود خویش بیرون آیند.

اما اگر به فرهنگ یونان توجه کنیم می‌بینیم که حتی کلمات و لهجه‌های ایرانی دوره هخامنشی در آنها نفوذ کرده و تحت تأثیر فرهنگ ایرانی قرار گرفته‌اند.

Le Sacre de Printemps

لطیفہ

*
 شخصی از واعظی پرسید که زن ابلیس چه نام دارد؟ واعظ او را پیش خواند و در گوشش گفت: ای مردك قلتبان، من چه دانم! چون باز به مجلس آمد. از او پرسیدند که چه فرمود؟ گفت: هر که خواهد از مولانا سؤال کند تا بگوید.

*
 شخصی به حج رفت. در طواف دستارش بر بودند. گفت: خدایا، یکبار که به خانه تو آمدم، فرمودی که «دستارم بر بودند. اگر یکبار دیگر مرا اینجا ببینی، بفرمای تا دندانهایم بشکنند.»

*
 شخصی با دوستی گفت: مرا چشم دردمی کند. تدبیر چه باشد؟ گفت: مرا پارسال دندان درد می کرد، برکندم!

*
 قزوینی با سپری بزرگ به جنك ملاحدہ رفتہ بود. از قلعه سنگی بر سرش زدند و بشکستند. برنجید و گفت: ای مردك، کوری سپری بدین بزرگی نمی بینی؟ سنك بر سر من می زنی؟
 از لطایف عبید زاکانی

*
 جمعی به دعای باران بیرون رفتند و همه اطفال مکتبها را با خود می بردند، ظریفی گفت که: این طفلان را کجا می برند؟ گفتند: تادعا کنند که ایشان بی گناهانند و دعای بی گناهان مستجاب است. گفت: اگر دعای ایشان مستجاب شدی، يك مکتبدار در همه عالم زنده نماندی.

*
 مدام می شنویم و می خوانیم که: در شعر گذشته ما، شعرا (بجز معدودی) بندرت به مقابله با تجاوز و ظلم و تعدی برخاسته اند. و بطور کلی شاید شعرا را شعری که حاکی از درد ها و ناراحتی خود یا اجتماع آنها باشد، نیست. البته این دروغ محض است! می گویند: نه؟ بفرمایید. دیگر می خواهید به چه نحو شاعر شکایت از قاضی دزد کند و گله از جرئت بیخود.

به شره دل زمن بدزدیدی ای به لب قاضی وبه مژگان دزد
 مزدخواهی که دل زمن بردی؟ ای شگفتا! که دید دزد به مزد؟

*
 و این هم از نوادر حوادث (رویدادها) حدود هزار سال پیش.
 آمد بر من. که؟ یار، کی؟ وقت سحر.
 ترسند ز که؟ ز خصم. خصمش که؟ پدر
 دادمش دو بوسه. بر کجا؟ بر لب تر.
 لب بود؟ نه. پس چه بود؟ عقیق، چون بود؟ چون شکر
 رندی می گفت: چون در دوره رود کی افتادن چنین اتفاقی غیر ممکن بود، به خصوص در وقت سحر. بنظر می آید که رود کی خواسته کلك بزند و یا آنقدر مست بوده که نتوانسته رفتگر یا دلاکی که (بنابر حرفه شان زود بیرون می آیند) خودش را به جای یار شاعر جا زده، تشخیص دهد. والله اعلم

چند تابلو نقاشی از مرتضی رازفر

چند صحنه از اپرای ریگولتو در تالار رودکی

میکرو اتورادیو گرافی

در مقاله قبلی که در تلاش شماره ۲۴ چاپ شد بطور کلی درباره اتورادیو گرافی و تاریخچه آن صحبت شد همانطور که در آن مقاله گفته شد اصولاً اتورادیو گرافی تکنیکی است که با کمک آن میتوان اثرات باقی مانده از ماده رادیواکتیو و پخش و پراکندگی و هم چنین مقدار آنها را اندازه گرفت و اساس آن بررسی اثر تشعشعات خارج شده از رادیو ایزوتوپها بر روی امولشن عکاسی و هسته ایست. اتورادیو گرافی را از نقطه نظر نمونه ای که مورد مطالعه قرار میگیرد میتوان بدو نوع تقسیم بندی نمود. اول اتورادیو گرافی در سطح بزرگ (Macro) و اتورادیو گرافی در سطح میکروسکوپی که بنام میکرو اتورادیو گرافی موسوم است و این مقاله منحصرأ درباره این تکنیک است.

برای تهیه یک میکرو اتورادیو گراف دو مرحله وجود دارد. مرحله اول تهیه مقاطع از نمونه ایست که باید مورد مطالعه قرار بگیرد و نحوه عمل باین ترتیب است که رادیو ایزوتوپی که منظور مطالعه نحوه پخش و پراکندگی آن در عضو معینی از حیوان و یا اندام مشخصی از گیاه است بچیزان یا گیاه مورد نظر داده و پس از مدت معینی اندام مورد مطالعه را از حیوان یا گیاه جدا کرده و پس از انجام روشهای هیستولوژی یعنی ثابت کردن عضو و جابجا کردن آب داخلی آن با پارافین با استفاده از میکروتوم از آن عضو مقاطع چند میکرونی (مثلاً ۱۰ تا ۱۵ میکرون) تهیه میشود. از آنجائیکه در این مقاطع تهیه شده ایزوتوپ رادیواکتیو وجود دارد لذا اگر آنها را مجاورت امولشن هسته ای قرار بدهیم تشعشعات خارج شده از رادیو ایزوتوپهای داخل مقاطع باعث میگردد که ذرات نقره آزاد در امولشن بوجود آمده که پس از ظاهر و ثابت شدن امولشن بصورت دانه های سیاهی ظاهر گردد و همان دانه ها اساس بررسی های لازم قرار بگیرد.

قبل از آنکه بطور دقیق تکنیک میکرو اتورادیو گرافی بررسی شود لازمست که مختصری درباره امولشن ها و هم چنین اساس فیزیکی این تکنیک بیان شود.

امولشن ها یک لایه ژلاتین می باشند که

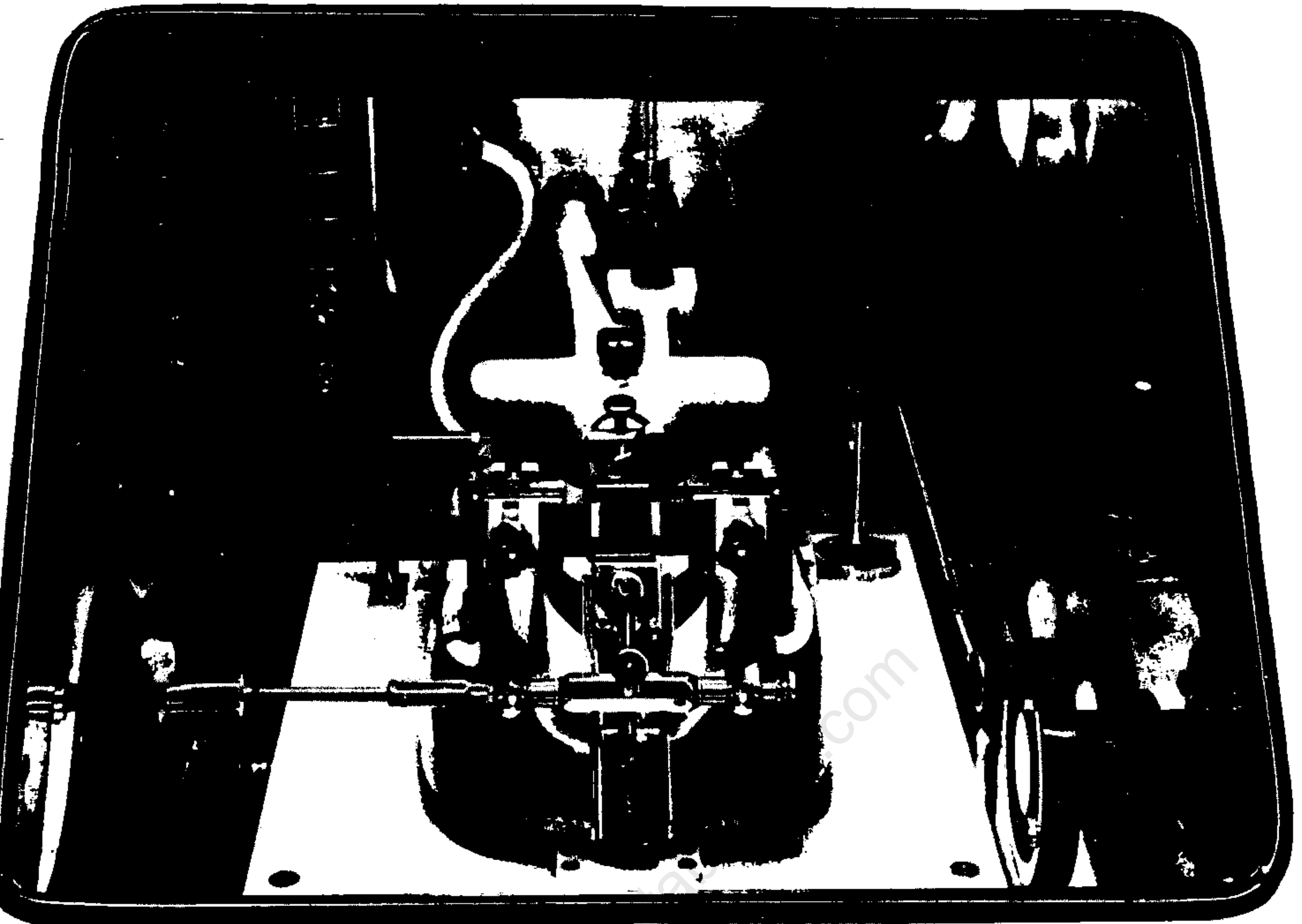
در داخل آنها تعداد زیادی کریستال هالوژنه نقره بصورت معلق وجود دارد. معمولاً امولشن ها را بصورت یک لایه بر روی شیشه و یا فیلم قرار میدهند. نازکترین لایه امولشنی ضخامتش باندازه یک کریستال است که برای فتو گرافی با وولترابولت بکار میرود ولی ضخامت بعضی از امولشن های هسته ای تا ۶۰۰ میکرون هم میرسد. ضخامت لایه های امولشنی که بصورت تجارتي ب بازار می آید معمولاً بین ۱۰ تا ۲۰ میکرون است. هر چقدر تعداد کریستال ها در امولشن بیشتر باشد دقت کار بیشتر میشود. مثلاً در امولشن های معمولی عکاسی که نسبت بنور حساس هستند ۱۵٪ حجم امولشن را کریستالهای هالوژنه نقره تشکیل میدهند. در صورتیکه در امولشن های هسته ای این نسبت به ۴۵٪ میرسد. در جدول زیر چند نوع امولشن، ضخامت آنها، ضخامت دانه های نقره موجود در امولشن و تعداد این دانه ها در حجم معلومی مقایسه میشود.

نوع امولشن	ضخامت امولشن (میکرون)	ضخامت دانه های نقره (میکرون)	تعداد دانه ها در هزار میکرون مربع
فتو گرافی	۱۰-۲۰	۱-۴	۶
اشعه ایکس	۱۰-۲۰	۱-۴	۶
هسته ای (ایلفورد ۶۵)	مختلف	۰/۱-۰/۲	۱۰۰۰۰
AR-10 (Stripping Film)	۳-۲	۰/۲	۱۰۰۰۰

میتوانند در نقاط مختلف در داخل یا سطح کریستال قرار بگیرند و آنها را نقاط حساس یا تله الکترون می نامند. این نقاط هستند که قادرند الکترونها را که بهر طریقی (مثلاً ایوانیزاسیون) از محلهای اصلی خودشان خارج و در کریستال سرگردان هستند جذب نمایند. تصویر نهفته در محل این نقاط بوجود می آید.

مکانیسم بوجود آمدن تصویر نهفته شامل دو مرحله است. مرحله اول که مرحله الکترونی است الکترون جدا شده بر اثر برخورد نور یا اشعه ایونیزان بنوار تبدیلی در کریستال

پس مشخص شد که امولشن چیست حال باید دید وقتی که نور بیک چنین امولشنی برخورد نماید چطور میشود. وقتی که کریستالهای هالوژنه نقره تحت تأثیر نور و یا تشعشعات ایونیزان قرار بگیرند در هر یک از این کریستالها تغییرات فتو شیمیائی مختلفی انجام میگردد. هر کریستال کوچکی که در داخل امولشن وجود دارد از نقطه نظر فتو گرافی یک واحد مستقل می باشد و وقتی اشعه ایونیزان بامولشن برخورد میکند این تغییرات فتو شیمیائی در هر کریستال بطور مستقل انجام گرفته و اثرات انتهائی که در امولشن دیده

ساختمان داخلی اطاقك دستگاه CRYOSTAT

فیزیکی تکنیک مورد بحث . میکرو اتورادیو گرافی همانطور که گفت شد تکنیکی است در سطح میکروسکپی و چون در علم بیولوژی از مقاطع اکتیو تهیه شد از نمونه های مورد آزمایش اتورادیو گراف تهیه میشود روی این اصل باین تکنیک اتورادیو گرافی هیستولوژیکی هم گفته میشود بکمک میکرو اتورادیو گرافی میتوان محل قرار گرفتن ماده رادیو اکتیو را با ساختمان میکروسکپی نمونه مورد مطالعه مربوط کرد و آنها را بدقت مورد بررسی قرار داد . بنابراین این برای تفسیر یک میکرو اتورادیو گراف شناسائی قسمتهای مختلف در نمونه مورد آزمایش در زیر میکروسکپ و بطور کلی هیستولوژی آن بهمان درجه اهمیت است که بررسی دانه های نقره بوجود آمده . البته باید متذکر شد که گاهی تفسیرات غلط بعلم بوجود آمدن اثراتی است که شبه اثرات حقیقی است (Artifact) در صورتیکه عامل بوجود آورنده آن چیزی بغیر از اشعه ایونیزان بوده است (مثلا فشار) . روی این اصل بکار بردن این تکنیک که جنبه هنری آنهم از لحاظ

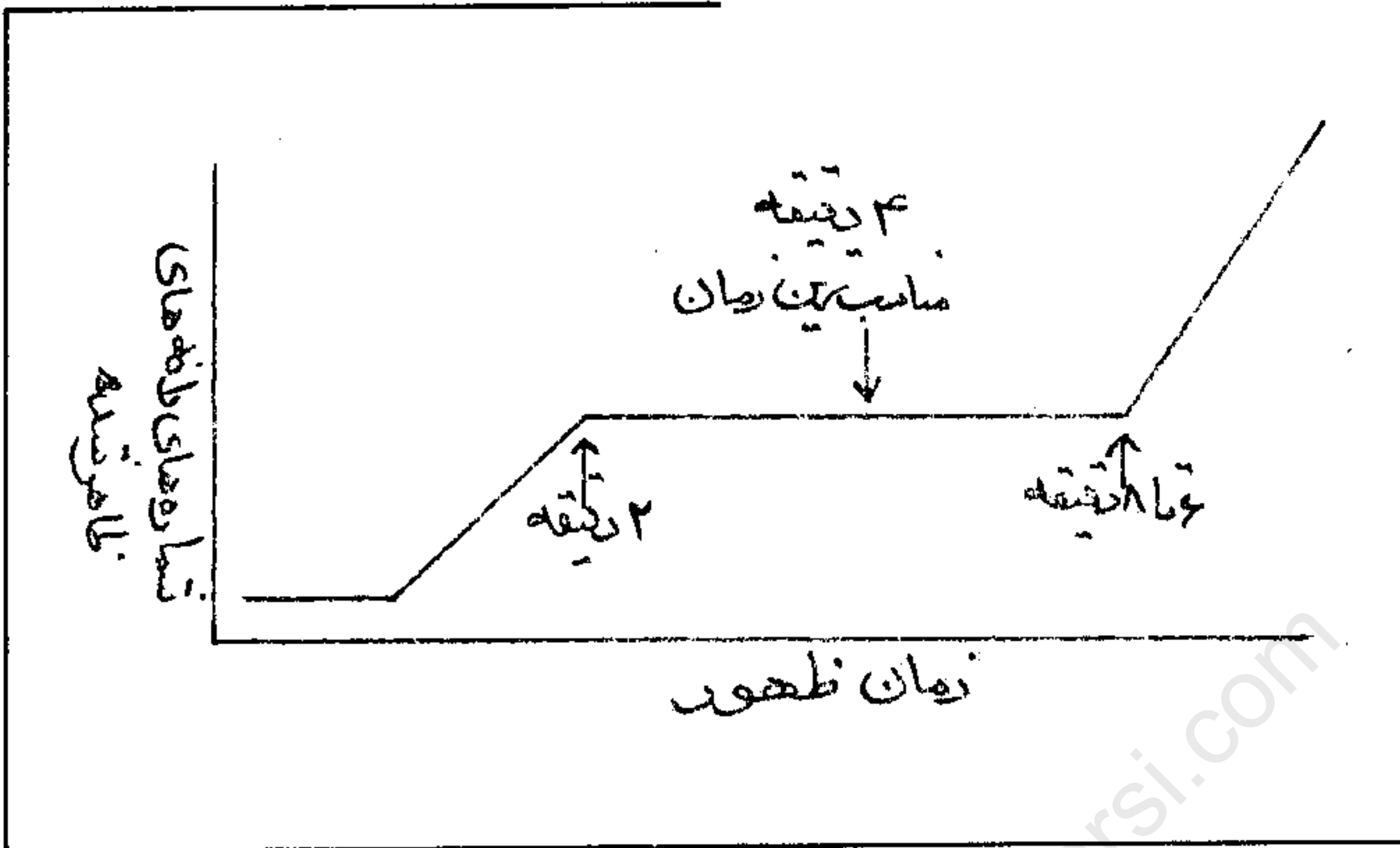
شده و رابطه آن با تصویر نهفته دارای اهمیت خاصی است در بقیه اتورادیو گرافها نوع محلول های ظهور بکار رفته چندان مهم نیست . در محلهائی که تصویر نهفته تشکیل شده است ظهور بسیار سریع بوده و در روی کریستالهایی که در آنها تصویر نهفته تشکیل نشده است این عمل بقدری آهسته است که بنظر میرسد هیچگونه عملی انجام نگرفته است . وقتی که اتمهای نقره در محل تصویر نهفته ته نشین میگرددند بعلم فشاری که اضافه شدن اتمهای نقره در قسمت ابتدائی وارد میآورد باعث میشود که تصویر نهفته بیک سو رانده شود و روی این اصل وقتی که با میکروسکپ الکترونی این نوارها را مشاهده می کنیم بصورت خمیردندانی که از تیوب خارج شده باشد دیده میشوند در صورتیکه با میکروسکپ معمولی بصورت یک لکه سیاه مشاهده میشود . بعد از ظهور این دانه ها میبایستی بقیه کریستالهای موجود در امولشن رابطی از بین برد . این عمل بوسیله ثابت کننده ها انجام میگیرد محلولهای ثابت کننده قادرند که یک سری ترکیبات پیچیده بانقره موجود در کریستال بدهند و همین عمل باعث میشود که حل شدن کریستالها سریعتر انجام گیرد . این بود مختصری درباره اساس

منتقل میشود . این الکترونها یا اینکه مجدداً توسط ایونهای موجود جذب میگرددند و یا توسط همان تله های الکترون جذب میگرددند و بآنها بار منفی میدهند . مرحله دوم از اینجا شروع میشود که ایونهای مثبت نقره ای که بر اثر ازدست دادن الکترون بوجود آمده اند بطرف قطب منفی حاصله یعنی همان تله های الکترون حرکت کرده و در آنجا خنثی شده و بصورت یک اتم فلزی نقره درمیآیند . این مکانیسم برای هریون نقره جداگانه انجام میگردد . بنابراین وقتی که یک اشعه ایونیزان از یک کریستال میگذرد تعدادی جفت ایون بوجود میآید الکترونها و ایونهای مثبت نقره بطریقی که گفته شد عمل کرده و با بوجود آمدن تعدادی اتم نقره فلزی تصویر نهفته بوجود میآید .

تصویر نهفته با عمل ظهور و ثبوت قابل مشاهده و بررسی میگردد . معمولاً در طریقه شیمیائی ظاهر کردن هر ماده ای که دارای خاصیت احیا کنندگی باشد میتواند بعنوان یک محلول ظهور بکار برود مثلاً محلولهای شکر ، هموگلوبین و حتی شرابه های قدیمی میتوانند برای این منظور بکار بروند . بجز در حالت اتورادیو گرافی با میکروسکپ الکترونی که در آن اندازه دانه های ظاهر

عاری نمودیم (بوسیله گزیل) آنها را در محلول امولشن فروبرده و بیرون میآوریم. این تکنیک دارای مزیت‌های مختلفی می‌باشد ولی از آنجائیکه ضخامتی که تمام سطح مقاطع را می‌پوشاند معمولاً نمیتواند بیک میزان باشد لذا بیشتر ترجیح داده میشود که از روش اول استفاده شود و فقط در مواردی که ضخامت امولشن در آزمایش اهمیت زیادی نداشته و

در تاریکی انجام میگیرد هیچگونه تماسی بین انگشتان دست و سطح امولشنی که مقاطع را می‌پوشاند ایجاد نگردد. ظهور و ثبوت میکرو اتورادیو گرافها درست مثل فیلمهای عکاسی است آزمایشات متعددی برای پیدا کردن مناسبترین زمان برای ظهور انجام گرفته است و نتایج آنها را در منحنی زیر میتوان دید.

یا نوع آزمایش ایجاب نماید از این متداستفاده میگردد. از آنجائیکه اتورادیو گرافی مواد محلول بخلاف آنچه بنظر میآید مشکل است لذا این تکنیک را بطور دقیقتر و مفصلتر بیان میدارم اصولاً شمای میکرو اتورادیو گرافی مواد محلول بصورت زیر است.

پس از آنکه ظهور و ثبوت امولشن پایان یافت میتوان آنها را با رنگ مناسبی که قادر نباشد دانه‌های نقره را حل نماید رنگ نموده و توسط میکروسکپ مطالعه کرد. در مورد استفاده از امولشن مایع نحوه کار باینصورت است که امولشن مورد نظر را در درجه حرارت مناسب (مثلاً ۴۵ درجه) ذوب نموده و پس از آنکه مقاطع را از پارافین

ظرافت در کار حائز توجه می‌باشد احتیاج بیک دقت کامل دارد. میکرو اتورادیو گرافی را با در نظر گرفتن ماده رادیواکتیوی که مصرف میشود بدو نوع میتوان تقسیم کرد. اتورادیو گرافی مواد محلول و غیر محلول. منظور از مواد محلول و غیر محلول اینست که بعضی از ایزوتوپها قابلیت حل شدن در محلولهایی که در میکرو اتورادیو گرافی مصرف میشود دارند و عده دیگری چنین خاصیتی را ندارند.

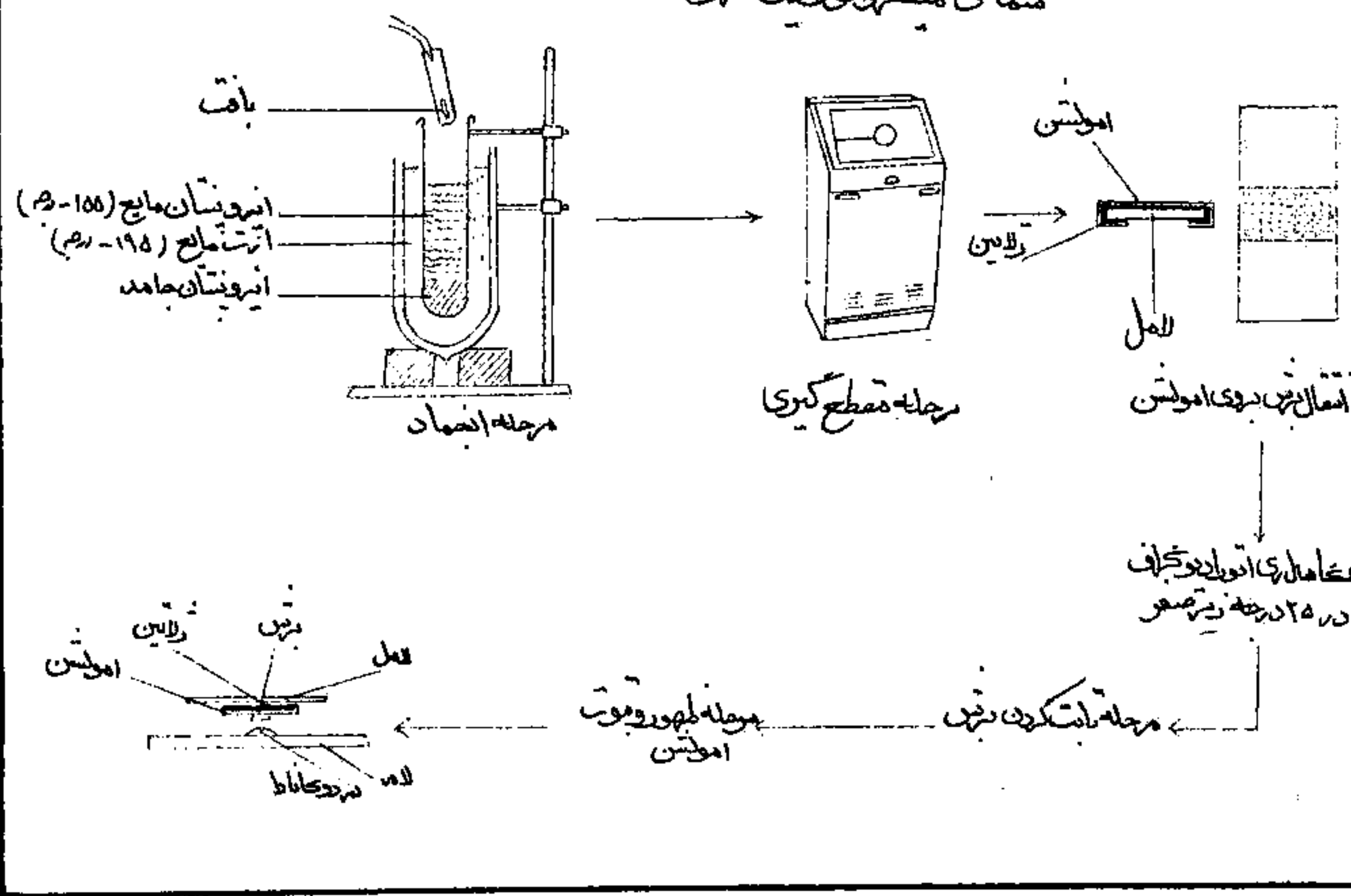
اتورادیو گرافی مواد غیر محلول تقریباً ساده‌تر است و نحوه عمل باینصورت است: پس از دادن ایزوتوپ لازم بحیوان یا گیاه با در نظر گرفتن زمانی که لازمست این ایزوتوپ از محل داده شده بمحل مورد بررسی برود قسمت لازم از گیاه یا حیوان را قطع نموده و اعمال هیستولوژی لازم بر روی آنها انجام میگیرد یعنی نمونه‌ها توسط فیکساتورهای مناسب مثل مخلوط الکل و اسیداستیک بافرمالین ثابت و سپس آب داخل بافتها توسط الکل گرفته شده (Dehydration) و بعد از آن الکل با مصرف محلولهای مختلف توسط پارافین جایگزین میگردد.

(Infiltration) و در انتها نمونه‌ها را در پارافین دفن نموده (Embedding) و توسط میکروتوم از آنها میتوان مقاطعی با ضخامتهای مشخص تهیه کرد. برای تهیه اتورادیو گراف از این مقاطع می‌بایستی ابتدا پارافین موجود در اطراف و داخل مقاطع را بوسیله‌ای برداشت که این عمل توسط گزیل انجام میگردد. پس از این عمل مقاطع را میتوان یا توسط فیلمهای ذکر شده (Stripping Film) و یا امولشنهای مایع پوشاند.

در مورد استفاده از Stripping Film عمل کمی مشکلتر و طولانی‌تر است و نحوه عمل باینصورت است که در تاریکخانه با تاریکی مطلق یا وجود فیلترنوری مخصوصی که برای این کار مصرف میشود -

(Kodak Wratten Series No.1) که نور قرمز بسیار کمی دارد امولشن را که بر روی یک لایه ژلاتینی قرار گرفته و هر دو بر روی یک صفحه شیشه‌ای قرار دارند پس از بریدن بقطعات مورد لزوم از صفحه شیشه‌ای جدا نموده و بر روی سطح آبی که مقدار کمی بر موریتاسیم در آن حل شده است رها ساخته و پس از مدت ۳ تا ۴ دقیقه که فیلم یا امولشن کاملاً منبسط شد لایه را که مقاطع بر روی آن قرار دارد با هستگی بزرگ آب برده و فیلم منبسط شده را از آب طوری خارج ساخت که تمام سطح مقاطع را بپوشاند. لامهای تهیه شده باینصورت را در جعبه‌هایی که قدرت نفوذ نور بداخل آنها بصفر رسیده است قرار داده و در حرارت چهار درجه سانتیگراد قرار میدهند. با توجه باینکه هر گونه فشار بر روی سطح امولشن باعث میشود که اشکالات مختلفی از لحاظ تفسیر اتورادیو گراف بوجود آورد لذا می‌بایستی دقت کامل کرد که با وجود آنکه عمل

شمای میکرو اتورادیو گرافی

همانطور که در شکل مشاهده میشود این تکنیک دارای مراحل مختلفی است که عبارتند از انجماد، مقطع گیری، انتقال مقاطع بامولشن، ثبوت مقاطع، ظهور و ثبوت فیلم، رنگ آمیزی و مطالعه بامیکروسکپ که بترتیب بمرحله که قبلاً ذکر نشده اند اشاره میگردد.

۱- انجماد - اولین سؤال که امکان دارد در این قسمت پیش آید اینست که چرا نمونه ها باید منجمد گردند. لذا بهتر آنست که مختصراً باین سؤال جواب گفت. قبلاً گفته شد که برای تهیه مقاطع از نمونه های مورد نظر لازم است که نمونه ها را توسط روش های هیستولوژی ابتدا ثابت کرد و یا بزبان دیگر کشت و سپس آب داخل بافتها را پس از گذراندن از یک سری محلولهای مختلف با پارافین جایگزین کرد. در بعضی آزمایشات هیستوشیمی مثل مواقعی که منظور از مطالعه تشخیص مواد ایجاد شده در یک لحظه معین در یک عضو معین است عمل ذکر شده بالا یعنی کشتن گیاه یا حیوان و آبگیری از آن که اصطلاحاً **Dehydration** نامیده میشود باعث میگردد که تغییرات نامطلوب در آن ماده ایجاد شده بوجود آید. بطور کلی ثابت شده است که ثابت کردن و آبگیری از بافت باعث تغییر در شرایطی میشود که بافت در حال زنده بودن داراست مثلاً مواد پروتئینی از حالت طبیعی خارج میگردد، مواد چربی در محلولهای مصرف شده حل میگردد، مواد قابل حل در آب در بافت باقی نمانده و یا اثریمهای داخلی قدرت فعالیتشان را از دست میدهند. بعنوان مثال میتوان گفت که برای مطالعه پراکندگی و جابجا شدن مواد قابل حل در آب در داخل یک گیاه (عمل - **Translocation**) نمیتوان از اندامهای ثابت و آبگرفته شده توسط روشهای شیمیایی ذکر شده اتورادیوگراف تهیه نمود. در این قبیل موارد باید راههای دیگری را انتخاب نمود مثل منجمد کردن یا انجماد و خشک کردن باهم. در مورد مطالعه جابجا شدن مواد حسن انجماد آنست که این حرکت بلافاصله قطع و حالت اصلی خود را که در هنگام زنده بودن دارا بوده است حفظ میکند و نتایج حاصله از این قبیل مطالعات بیشتر نمودار حالتی است که عضو در زمان زنده بودن داراست. بنابر این انجماد میبایستی اولین قدم برای تهیه یک میکرو اتورادیوگراف از نمونه هایی باشد که دارای ایزوتوپ قابل حل در محلولهای مصرفی هستند و اما مسئله دوم اینست که چه درجه حرارتی باید برای منجمد کردن در نظر گرفت؟

وقتی که یک بافت منجمد میشود آبهای درونی موجود در بافت که شامل آبهای سلولی و خارج سلولی هستند منجمد شده و کریستال های یخ بوجود میآید. بوجود آمدن کریستال های بزرگ یخ باعث آسیب رسانیدن ببافت شده و علاوه بر آن گرفتن مقطع از چنین بافتی بسیار مشکل است. اندازه کریستالهای

یخ بستگی به عوامل مختلف منجمد مقدار آب موجود در بافت، طریقه منجمد کردن و یا میزان انجماد دارد. بافتهایی که دارای آب بیشتری باشند حساسیت بیشتر در مقابل آسیب توسط کریستال های یخ دارند در صورتیکه بافتهایی که بیشتر محتوی مواد آلی هستند قادرند که مقاومت بیشتری در مقابل انجماد نشان بدهند. آزمایشات مختلفی که انجام گرفته نشان داده است که بهترین روش برای منجمد کردن بافتهای حیوانی مصرف **Iso - Pentane** سرد شده با ازت مایع است که درجه حرارت در آن به ۱۵۵ درجه زیر صفر میرسد. بافتها را نباید مستقیماً توسط ازت مایع منجمد نمود زیرا ازتی که بصورت گاز اطراف بافت را فرامیگیرد باعث میشود که انجماد بطور کامل صورت نگیرد. پروپان مایع که حرارتی برابر ۱۷۵ درجه زیر صفر دارد مورد مصرف قرار میگیرد ولی این روش نشان داده است که تغییرات اساسی نامطلوبی در سیتوپلاسم بوجود میآورد. آزمایش های مختلف نشان داده است که انجماد بافتهای حیوانی مختلف با

Iso - Pentane تا حدود چند دقیقه آسیبی بیافت نرسانده و بعلاوه موادی که قابلیت حل آنها خیلی زیاد است با استفاده از این روش در این ماده حل نمیگردند.

بافتهای گیاهی که دارای مقدار زیادی سلولز و یا چوب (**Lignin**) هستند نمیتوانند درجه حرارت های خیلی پائین را تحمل کنند و باید درجه حرارت های بالاتری برای انجماد آنها در نظر گرفت در بعضی بافتها که دارای ساختمان ظریفتر و حساس تری هستند بکار بردن مواد شیمیایی مختلفی قبل از انجماد نتایج بهتری داده است مثلاً بکار بردن الکل پلی وینال برای این قبیل بافتهای گیاهی ضروری بنظر میرسد. در مورد برگ گیاه گندم که خود من بر روی آن مطالعات میکرو اتورادیوگرافی انجام داده ام طریقه خاصی انتخاب شده که نتیجه آن از بقیه روشهایی که برای منجمد کردن بر روی گیاه انجام میگرفته بهتر بوده است. در این روش از یخ خشک استفاده شده است و هیچگونه محلولی بکار نرفته است. نحوه عمل باینصورت است که یخ خشک را بصورت پودر درآورده و در ترموسی ریخته و یک لوله شیشه ای استوانه ای در داخل آن قرار میدهم. پس از ۲۴ ساعت درجه حرارت هوای داخل لوله شیشه ای به ۷۶ درجه زیر صفر میرسد (درجه حرارت یخ خشک) و سپس گیاه مورد نظر را در داخل این لوله شیشه ای بدون تماس با هیچ محلولی منجمد مینمائیم.

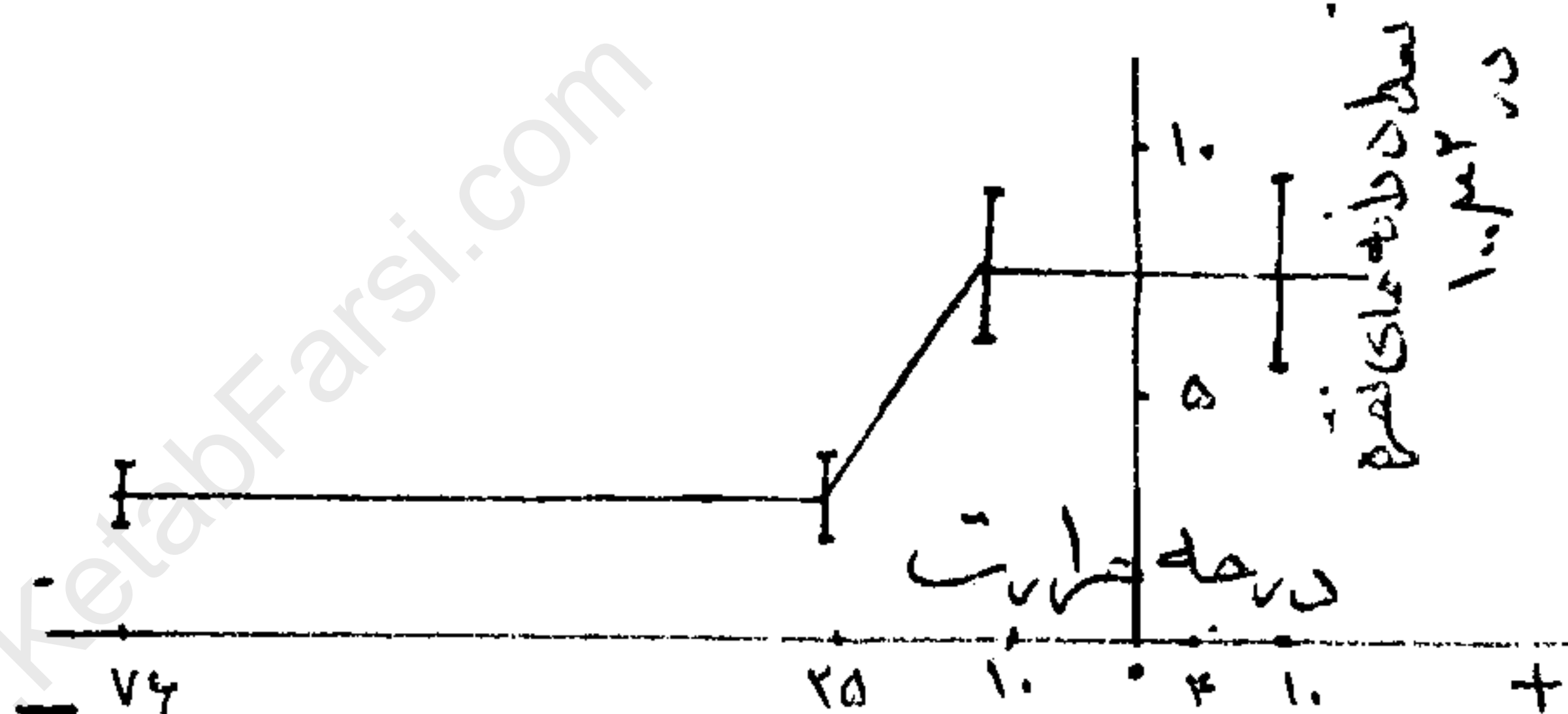
۲- مقطع گیری: برای این منظور از دستگاهی بنام **Cryostat** استفاده میشود. ساختمان این دستگاه همانطور که عکسی که از داخل اتاقک این دستگاه گرفته شده است نشان میدهد بسیار ساده بود و شامل یک میکروتم است که در داخل اتاقکی قرار

گرفته. حرارت داخلی این اتاقک توسط سیستم یخچالی میتواند تا چهل درجه زیر صفر تنظیم گردد. موتوری این میکروتم را بحرکت در میآورد و سرعت آن از خارج کنترل میشود. در این دستگاه درجه حرارت چاقوی میکروتم و محلی که نمونه بآن متصل میشود بایک کار گذاشتن دو سیستم یخچالی دیگر میتواند بطور جدا گانه کنترل شود تنظیم درجه حرارت داخلی اتاقک این دستگاه بستگی بیافتی دارد که از آن مقطع گرفته میشود. آزمایشات متعدد با نمونه های مختلف نشان داده است که از بیشتر نمونه ها در حرارتی بین ۲۳ تا ۲۸ درجه زیر صفر میتوان مقاطع مناسبی تهیه کرد. نمونه مورد مطالعه را پس از انجماد توسط یک قطره آب یا محلول ژلاتین بقسمت مربوطه در میکروتم (**Block Holder**) متصل نموده و آنرا برای مدت حداقل یک ساعت در اتاقک دستگاه قرار میدهم تا درجه حرارت نمونه با درجه حرارت داخلی اتاقک یکسان گردد. در بعضی موارد که نمونه میبایستی دارای درجه حرارت مشخصی باشد (پائین تر از درجه حرارت اتاقک دستگاه) این عمل توسط سیستمهای یخچالی موجوده که در بالا اشاره شد تنظیم میشود. از آنجائی که بامولشن ها باید در تاریکخانه کار کرد لذا لازمست که این دستگاه را هم در تاریکخانه قرار داد و پس از آنکه مقاطع گرفته شده کامل و مورد دلخواه بود چراغ را خاموش کرده و در پرتو نور خارج شده از فیلتر مخصوص مرحله بعدی را شروع کرد.

۳- انتقال مقاطع بامولشن: قبل از آنکه بتوان مقاطع را بروی امولشن منتقل کرد لازمست که خود امولشن را آماده ساخت. در این متد از **(AR - 10) Stripping Film** استفاده میشود. قبلاً نحوه استفاده از این نوع امولشن بیان شده. در این روش هم نحوه عمل یکی است ولی بجای استفاده از لام شیشه ای از لام های شیشه ای استفاده میشود و آنها را بدون آنکه مقطعی روی آنها قرار داشته باشد توسط این فیلم بهمان نحوه ذکر شده می پوشانیم. باین اختلاف که در این مورد روی امولشن بطرف خارج قرار میگیرد که وقتی مقطع بر روی آن قرار گرفت تماس مستقیم بین آن دو برقرار باشد بنابراین همان طور که در شکل ملاحظه میشود لام در میان قرار گرفته لایه ژلاتینی فیلم در تماس با لام و لایه امولشن بطرف خارج واقع میشود. پس از آنکه لامهای پوشیده شده از فیلم را باینصورت تهیه و خشک نمودیم آنها را در جعبه های غیر قابل نفوذ نسبت بنور قرار دادیم و آنها را در موقع مصرف تا ۵ درجه زیر صفر سرد می کنیم. حال اگر این فیلم سرد شد را با هستگی بمقاصی که از چاقوی میکروتم آویزان و یا روی آن قرار دارد نزدیک کردیم که آنها را لمس نماید اختلاف درجه حرارت بین مقاطع (۲۸- درجه) و فیلم (۵- درجه) باعث بوجود آمدن یک کشش بین این دو شد

و مقاطع بفيلم می‌چسبند . بلافاصله پس از انتقال مقاطع بروی فیلم آنها را در همان قوطی هائی که نسبت بنور غیر قابل نفوذ هستند قرار داده و در حرارت ۲۵ درجه زیر صفر برای مدت لازم نگهداری میشوند .

از آنجائیکه در میکرو اتورادیو گرافی با ایزوتوپ هائی که انرژی ذرات خارج شده از آنها خیلی کم است سروکار داریم لذا باید سعی شود که تا حد امکان از بالا رفتن شمارش زمینه (Background) جلوگیری شود. آزمایشات مختلف نشان داده است که درجه حرارتی که در آن اتورادیو گرافها نگهداری میشود در کنترل شمارش زمینه مؤثر است شمارش دانه های نقره بوجود آمده در فیلم هائی که در معرض ماده رادیو اکتیو قرار نگرفته ولی در درجه حرارت های مختلف نگهداری شده است نشان داده که بهترین درجه حرارت برای نگهداری این قبیل اتورادیو گرافها از ۲۵ درجه زیر صفر پائین است . منحنی زیر نمودار مطالب گفته شده بالاست .

بنابراین شمارش زمینه بین ۲۵ تا ۷۶ درجه زیر صفر یکسان خواهد بود و از آنجائی که تنظیم دستگاه های سرد کننده برای درجه حرارت ۲۵- آسانتر است این درجه حرارت را برای نگهداری اتورادیو گرافها انتخاب شده است .

۴- ثبوت مقاطع : این عمل را همانطور که قبلا ذکر شد با محلول های ثابت کننده هستولوژی انجام میدهند .

۵- ظهور و ثبوت فیلم : مشابه عکاسی معمولی است . بهترین ظاهر کننده برای این امولشن دوای ظهور کدک D ۱۹ b می باشد و ثبوت آنهم با محلول تیوسولفات سدیم یا دوای ثبوت اسیدی کدک انجام پذیر است .

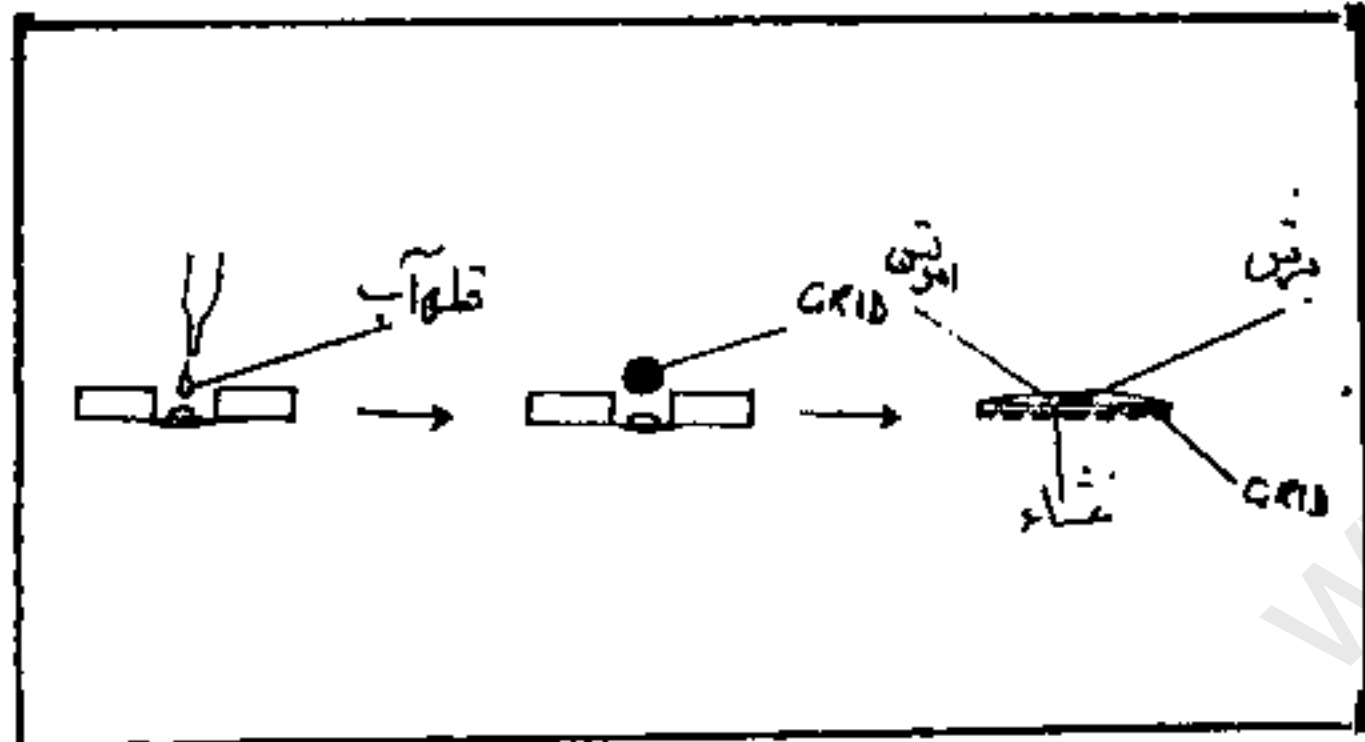
ضمن عمل ثابت و ظاهر کردن و یارنگ آمیزی نمودن این امکان وجود دارد که بعضی از مقاطع از امولشن جدا شده و توسط محلول شسته شود برای جلوگیری از این احتمال قبل از آنکه بافت ثابت شود میتوان آنرا توسط غشاء نازکی از Formvar پوشاند . این غشاء طوریست که مواد مختلف ظاهر کننده و ثابت کننده و یا مواد رنگ کننده قادر هستند براحتی از آن بگذرند .

معمولا لازم است که تمام محلول های مصرف شده برای ظهور و ثبوت و رنگ آمیزی میکرو اتورادیو گراف درجه حرارتی برابر ۱۸ درجه داشته باشند زیرا در این درجه حرارت شانس جدا شدن فیلم از مقطع و یا لامل کمتر از درجه حرارتهای بالاتر می باشد .

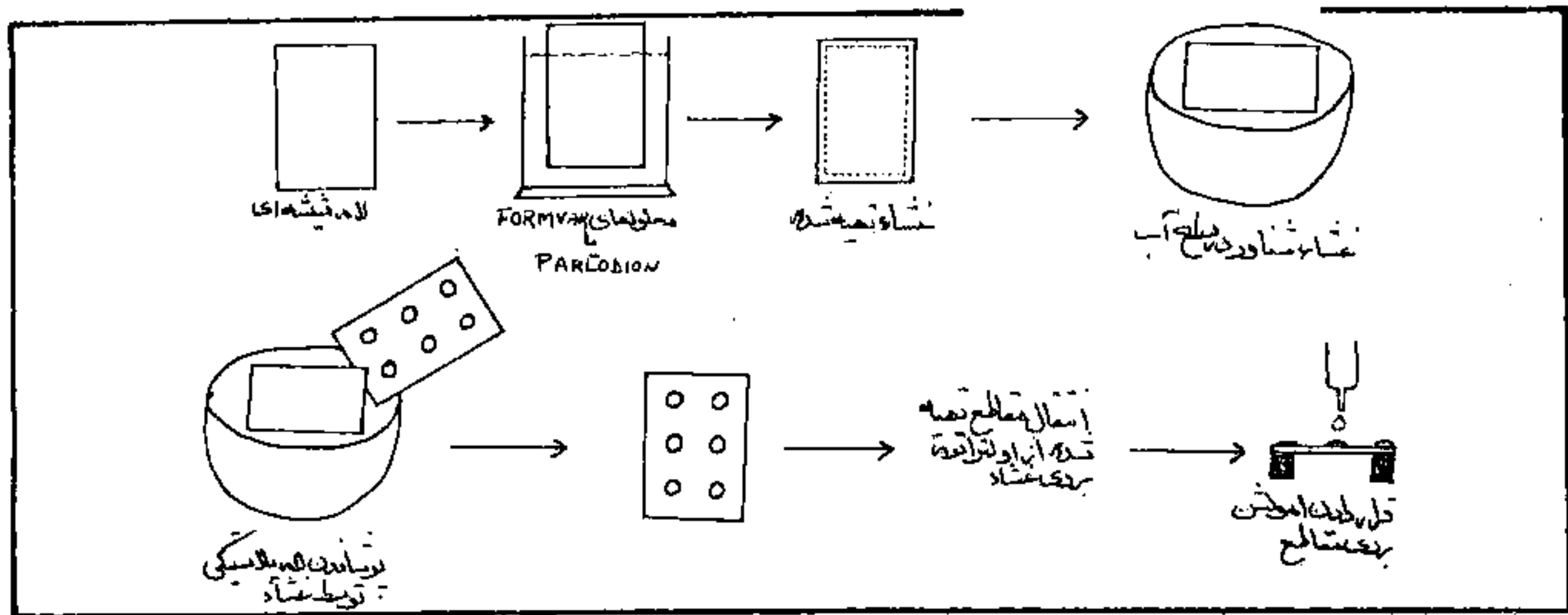
میکرو اتورادیو گرافها پس از رنگ آمیزی همانطور که در شکل ملاحظه میشود برگردانده شده و بایک قطره از محلول بم دوکانادا یا De Pax در روی لام شیشه ای بصورت دائمی برای مطالعه با میکروسکپ آماده میگردد تهیه میکرو اتورادیو گراف برای میکروسکپ الکترونی

بد نیست چند کلمه ای هم درباره نحوه عمل این تکنیک در میکروسکپ الکترونی صحبت شود . برای تهیه چنین اتورادیو گراف هائی لازمست که چند مرحله عملی گردد این مراحل عبارتند از تهیه غشاء ، تهیه مقطع ، تهیه اتورادیو گراف و سپس ظهور و ثبوت آن . در اولین مرحله بایستی غشائی نازک تهیه شود این غشاء میتواند از Formvar

پس از تهیه غشاء مقاطع تهیه شده توسط دستگاه اولتراتوم (دستگاهی که مقاطع مورد لزوم برای مطالعه با میکروسکپ الکترونی تهیه مینماید) توسط یک قطره آب بروی غشاء منتقل میشوند و سپس از محلول امولشن مایع آماده شده (ذوب شده در ۴۵ درجه) قطراتی بروی مقاطع ریخته و با انگشت ضرباتی به لام پلاستیکی وارد می آوریم که این امولشن بطور یکنواخت پخش گردد . البته لازم بتذکر مجدد نیست که عمل با امولشن باید در تاریکی انجام گیرد . پس از خشک شدن لام های تهیه شده رادرجعه های نورناپذیر در حرارت ۴ درجه زیر صفر قرار میدهم و پس از زمان مناسب مثل گذشته آنها را ظاهر و ثابت و بترتیب زیر آماده برای مطالعه با میکروسکپ الکترونی مینمائیم . لام پلاستیکی را برگردانده و یک قطره آب در محل گودال پشت غشاء که در طرف دیگرش مقطع پوشیده شده با امولشن وجود دارد قرار داده و سپس یک صفحه مدور فلزی (GRID) که در الکترون میکروسکپ برای قرار دادن مقطع بکار میرود در این قطره آب قرار داده و پس از خشک نمودن آب اضافی اطراف این صفحه را با وسیله نوک تیزی بریده و GRID را داخل میکروسکپ الکترونی قرار میدهند . بنابراین مقطع باین وسیله بین دو لایه غشاء و امولشن قرار دارد که هر دوی آنها بروی GRID واقع شده اند .

یا Parlodion باشد و نحوه عمل باین صورت است که لام شیشه ای عاری از گرد و خاک را در یک چنین محلولی فرو برده و پس از خشک شدن اطراف لام را همانطور که در شکل زیر مشاهده میشود با چاقوی نوک تیز بریده و غشاء آماده شده در روی لام با فرو بردن مجدد لام در آب در سطح آب شناور میگردد سپس بایک لام پلاستیکی که دارای سوراخ هائی است این غشاء شناور در سطح آب را طوری میتوان خارج ساخت که روی تمام سوراخها را بپوشاند .

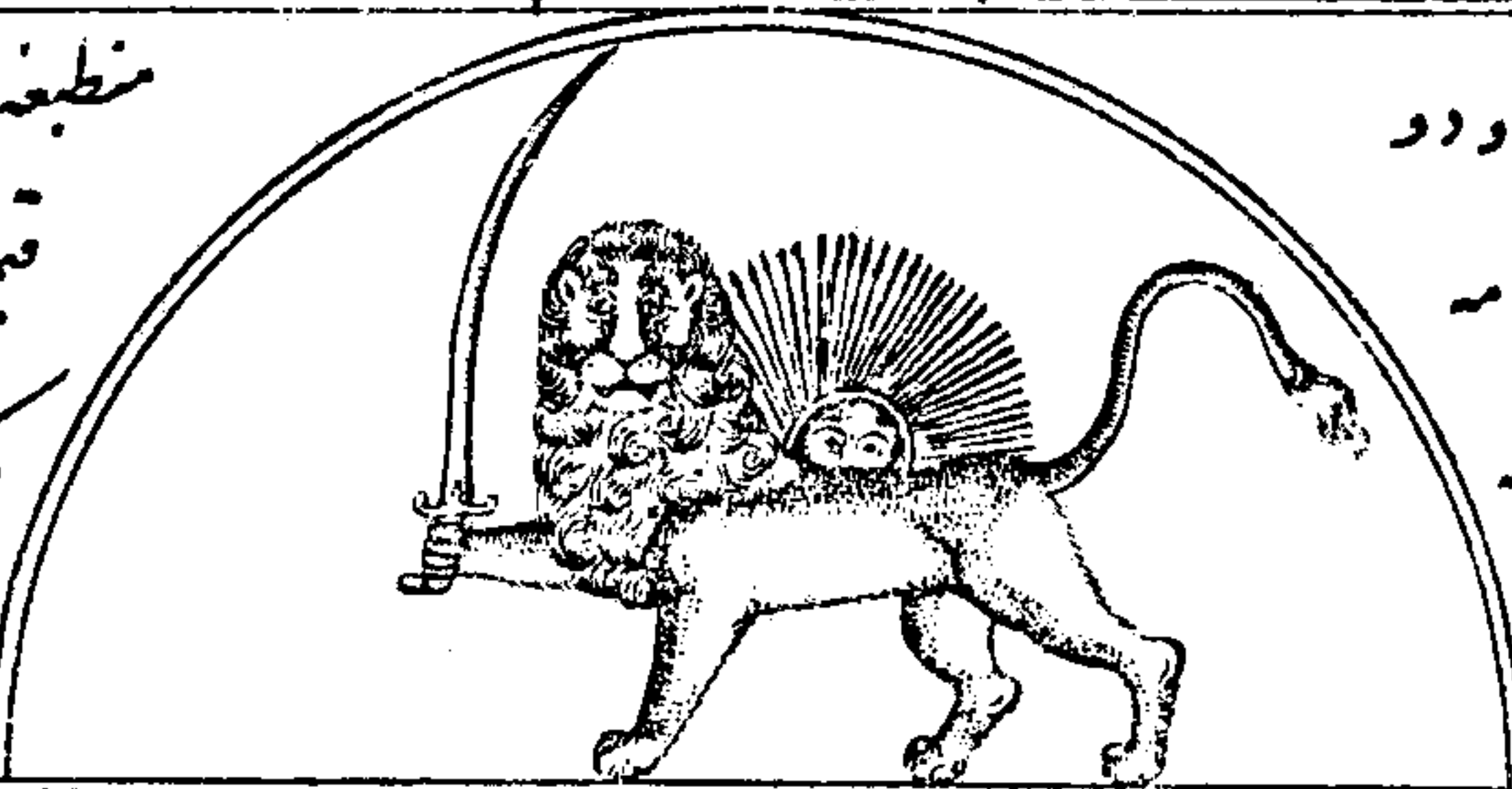
روزنامه وقایع اتفاقیه پنجشنبه بیستم ماه ربیع الاول ۱۳۷۰

شماره صد و پنجاه و دو

قیمت روزنامه

یک نسخه ده شاهی

حقان و چهار هزار

منطبعة دار اسخلافه لهران

قیمت اعلانات

یک سطر الی چهار سطر یکروز

پنجاه و پنج شاهی

شماره ۱۹۷

روزنامه وقایع اتفاقیه پنجشنبه

پانزدهم جمادی الثانی ۱۳۷۰

سایر ولایات

آذربایجان از قرائیکه در روزنامه آذربایجان نوشته بودند روز عید سلطانی امیرالامرا به نظام

اجودان باشی سردار کل در اطاق نظام نشسته لوازم عید از قبیل مرغ شتر مرغی و شیلک توپ معمول داشته است

در کمال اعزاز و احترام خطبه بنام نامی هایون اعلیحضرت پادشاهی خوانده شده است و جمیع صاحب مضبان

نظام و غیر نظام در روز عید مزبور در اطاق نظام حاضر شدند

یزد
از قرائیکه در روزنامه یزد نوشته بودند درین اوقات صبیحه ذاب میرزا محمد زوی که بپوشیده سال و یکروز بود است برضای ابد کفر شد و سه دانه آبله در بدن او و در روز سقوط آن نیز مانند آبله پس متعارف شد و بعد از چند روز جان مرغی شد

قاعده آبد کوبی که چند سال است تازه درین ولایت شده اول شده است بسیار فایده باحوال خلق میکند و اشخاصی که ازین آبد باطلال خود کوبیده اند یکی ازین مرض سالم مانده اند چنانچه از قرائیکه در روزنامه یزد نوشته بودند میرزا حسن آبد کوب از اول خیزد و آبله در بدن او و اوقات از قرائیکه در روزنامه یزد و با یکروز سینه و پنجاه و پنج نفر را بموجب تفصیل دریل و در شهر در راه جمادی الثانی دویست و ده نفر و در راه رجب دویست و هفتاد و یک نفر و در راه شعبان سیصد و بیست نفر و در راه رمضان صد و پنجاه و سه نفر و در راه شوال صد و بیست و پنج نفر و در راه ذی قعدة پنجاه و یک نفر و ایام ناخوشی بوده آبد کوبیده است در راه محرم صد و شصت و یک نفر و در راه صفر صد و بیست و سه نفر و در راه کات آبد کوبیده و یکی ازین مرض خلاصی افتاد و احیاناً اگر کسی مرض آبد فوت بشود معلوم میگردد که اگر کسی است که ازین آبد کوبیده بوده است و آنجا آبد کوبیده از هیچکس فوت نشده اند

یادی از مطبوعات قدیم

محل اداره : طهران خیابان لاله زار

عنوان تلفنی ایران - شماره تلفن ۵۴۵
تمام مکاتیب باید باسم مدیر بوده باشد
اعلام و توضیح ورده بدین سبب مسترد نمیشود

در تحت نظر و مدیریت : م - یار

سر دبیر میرزا علی اکبر خان خراسانی

موقت غیر از خدایه و ۳ شنبه همه روزها منتشر میشود
تاریخ انتشار از اول و ۶ هر برج شروع میشود
قیمت تک نسخه شش شاهی

ایران

وجه اشتراك مقدمات دریافت میشود

قیمت اشتراك	دوره	حارج
یک ساله	۸۵۰ ریال	۱۰۰۰ ریال
شش ماهه	۴۲۰ ریال	۵۵۰ ریال
سه ماهه	۲۲۰ ریال	۲۸۰ ریال

اعلامات با حروف ۶ قیمت هر سطر

صفحه اول دوم سوم چهارم
۳۰۰ ریال ۲۰۰ ریال ۱۰۰ ریال
تخصیص انوارت لوازم خصوصی با دفتر اداره است

اعلان

اداره بلدیه نظر بحفظ الصحة عمومی و نظافت شهری و سهولت عبور و مرور مواد
ذیل را اعلان مینماید

۱ - هیچکس حق ندارد زباله خانه ها دکاکن کارواصرا حمام خود را در معابر عمومی
بریزد و مرکب مکلف است زباله های خود را جمع آوری کرده و در موقع لازم بخارج
شهر حمل نماید

۲ - الاغدارها یا خاکروبه کش ها (باکولبار) حق ندارند خاکروبه های شهر را در
کوچه ها و خیابانها و سایر معابر عمومی بریزند و تمام آنها مکلفند زباله ها را به انظار ۵
طرف اداره بلدیه برای آنها جمع میشود حمل نمایند

۳ - عموم الاغدارها و خاکروبه کش ها مکلفند خود را با اداره بلدیه معرفی کرده و یک
اجازه نامه دریافت دارند (از تاریخ انتشار اعلان تا سه روز دیگر در این مدت تحلف
کنند مجازات میشود)

۴ - ریختن فضل آبها و آبهای عفن آب بارها و حوضها و حمامها و لجنهای
نقاط مزبور و کثافات مترجاعها در سایر و مجاری آنها قذف است

۵ - ریختن خاکسترهای حمامها در معابر عمومی اکیدا ممنوع است عموم حمامها باید
خاکسترهای حمام های خودشان را جمع آوری کرده بخارج حمل نمایند و هر کدام در حمام
های خود جای جمع آوری خاکستر نداشته باشند باید در حیطه های مخصوصی جمع آوری کرده
بخارج حمل نمایند

۶ - شستن کهنه و البسه و فروش و لحاف و سایر پارچه ها و ظروف و ظروف در مجاری
آبهای عمومی بگلی ممنوع و مرتکب جلب و مجازات خواهد شد

۷ - خشک کردن پهن و برکت در معابر عمومی ممنوع است

۸ - کثافت نمودن و اهرار کردن در معابر عمومی و مجاری آنها اکیدا ممنوع و مرتکب
مجازات شدید خواهد شد

۹ - در صورتیکه در کوچه ها و خیابان ها و سایر معابر عمومی زباله دیده شود پس
از تحقیق مرتکب بمجازات میرسد

۱۰ - شستن حیوانات از قبیل اسب و قاطر و الاغ و گوسفند و سگ و غیره در مجاری
آنها ممنوع است

۱۱ - مواد فوق پس از انتشار توسط جراند و اعلان فوری به موقع اجرا گذارد
می شود

توضیح آنکه مواد فوق و هفت وقتی بموقع اجرا گذاشته خواهد شد که رختشویی خانه
ها و مترجاع های عمومی را اداره بلدیه تهیه و احداث نماید

اداره بلدیه طهران
نمره اعلان ۱۰۹۲

بانی از مسئولیت و تدبیر

سال ۱۲۹۹

شماره ۹۱۰ - سال پنجم - ۳ شنبه ۳۰ رمضان المبارک ۱۳۳۰

محل اداره طهران خیابان لاله زار

طهران - ایران - شماره تلفن ۵۴۵

تمام مکاتیب باید باسم مدیر بوده باشد

مطالب و اوراق وارده بدون اشتغال مسترد نمیشود

مدیر: میرزا علی اکبر خان خراسانی

تاریخ انتشار: اول و ۱۶ هر برج شروع میشود

ایزدان

۱۷ جوزا ۱۳۰۰ - ۷ ووشن ۱۹۲۱ - صفحه اول

وجه اشتراك مقدما دریافت میشود

نوع اشتراك	دوره	مبلغ
فصلی	۳ ماهه	۲۰
فصلی	۶ ماهه	۳۵
فصلی	۱ ساله	۶۰
فصلی	۲ ساله	۱۰۰

قیمت تک نسخه دو عباسی

نصب چراغ برق

اداره بلديه گماكان مشغول انجام وظايف خود بوده و دائره روشنائى شهر براى نصب چراغ برق در خيابانها مشغول اقدامات است و اخيرا درب منزل آقاى رئيس الوزراء تا سر چهار راه قزاقخانه را چراغ نصب نموده و شبها روشن ميشود كارخانه كه در سربل باغ جنت كلشن تهيه شده كالا بيجريان افاده و سهم هاى آن براى نصب چراغ در خيابان امير به

شروع گرديده و همانطوريك سابقا اشعار شده است تصور ميرود براى اول ماه شوال چراغ هاى آن كارخانه اينز روشن شود - ساختمان خيابان چراغ كائى نيز كه از طرف اداره بلديه شروع شده در دو طرف خيابان كه محل پير رو عابرين است جريان دارد و تا كنون مقدما نيز ساخته و وسايل راحتى عابرين در هاى ساخته شده فراهم آمده است -

يادى از مطبوعات قديم

سال ۱۳۰۰

چون شروع شده است
وادیی لندن اطلاع داده است که نبرد شدیدی در داخل شهر دمشق آغاز گشته است زیرا گزری مزبور میگوید که بطور تحقیق معلوم نیست اول از کدام طرف حمله آغاز گشته ولی رادیوی بیروت اطلاع میدهد که عبارت سفارت و نمایندگی فرانسه در دمشق از طرف گروهی مورد حمله قرار گرفت. این اظهار داشته است که توطئه فرانسوی در دمشق بکار افتاده و همه ای کشته شده اند و بچه ها و منازل مردم غارت و آوار گشته و دولت امریکا جریان امر اطلاع داده و این اعلام کرده است که دولت انگلستان اقدامی را که لازم باشد عمل خواهد کرد و سیاست دولت انگلستان در اینگونه موارد چنین بار تصریح شده است.

شاکیان از بشکه داران آب قنات شاه

از عموم اهالی که از آب قنات شاه بوسیله بشکه داران استفاده می نمایند از لحاظ همکاری با شهرداری تقاضا میشود در موقع تحویل آب توجه و دقت فرمایند که پلمب آب دست نخورده باشد و ضمناً برای هر سطل ۷۵ لیتری بیش از ۷۵ دینار بانزده شاهی نپردازند و در صورت عدم رعایت این دواصل از طرف بشکه دار مراتب را با ذکر شماره بشکه به شهرداری مرقوم دارند تا مورد رسیدگی قرار گیرد

شهردار تهران

ش ۲۲۷

آخرین ساعت از واکنشکن اطلاع میدهد که هواپیمای امریکایی از خانه امریکا واقع در جزایر آنتو شیان به مراکز نظامی ژاپنیا در شمال جزایر زاین حمله بردند.
از پاریس اطلاع داده اند که امروز قرار است معاهده مارشال بن آغاز گردد.
مدعیانموم برای وی تقاضای اعدام خواهد کرد. چهار نفر از نخست وزران و وزیران فرانسه بر علیه وی قیادت خواهند داد. سایر دگرا قرار میدهد دلاویه. دو غومریو.

تلفن مدیر: ۶۱۵۷ دفتر: ۶۷۰۱ - منزل: ۱۹۹۹
محل اداره: اول لاله زار - کوچه مجیر
سال ۳۹ - شماره ۷۷۸۱ دوشنبه ۹ مرداد ماه ۱۳۳۳

اتصال خط آهن شاهرود - مشهد

و میانه به تبریز

نظر باینکه شهر مشهد مرکز استان نهم محل توجه عامه مسلمانان و مخصوصاً طبقه شیعه است و در هر سال هزاران هزار مسافراز کلیه نقاط ایران و ممالک اسلامی هازم زیارت ارض اقدس میباشند و از طرفی شهر مشهد از لحاظ تجارت محل مهم و فوق العاده و مورد توجه کپانی ها و تجار و مبادلات و داد و ستد زیاد میشود و لازم است وسیله حمل و نقل و رفت و آمد خیلی سریع و مرتب باشد و وزارت راه در صدد است که بتواند بزودی خط آهن طهران که تا شاهرود رسیده تا مشهد ادامه دهد و طهران را بمشهد وصل نماید

بعلاوه در نظر است بمناسبت اهمیت استان او و مرکز آب تبریز که از نقطه نظر تجارت و عبور قوافل مهم است سوم میانه به تبریز اتصال دهد ولی در سال ۱۳۲۴ در ضمن بر دجه برای این دو منظور پیش بینی اعتباری نشده و وزارت راه جدید دارد با تهیه محلی برای مخارج این دو خط و تهیه نقشه آن بزودی رفع بیکاری عده از بیکاران را نیز بنماید و فعلاً مشغول اقدام و پیدا کردن زمینه اعتبار آن میباشد

صفحه حل یکم

یادی از مطبوعات قدیم
سال ۱۳۲۴

سخنانی
با
فرشاد نسجری
در اولین
کنسرت خود

* ... در موسیقی امروز قطعاتی وجود دارد که کار رهبر در اجرای آن بی‌اندازه مشکل و دشوار و مهم‌تر از قطعات موسیقی کلاسیک و رمانتیک است.

* به «ریشارداشتراس» و موسیقی پرتحرک او عشق می‌ورزم.

* سابقا اغلب رهبران از میان موسیقی‌دانانی که سالها در ارکستر نوازندگی کرده بودند و یا عمری را بتدریس موسیقی گذرانده بودند، انتخاب می‌شدند ولی امروز...

خانم «ماریان لاودا» که متخصص تربیت هنرمندان خردسال است و بسیاری از نوازندگان مشهور پیانوی اطریش از شاگردان وی بوده‌اند به ادامه تحصیل پرداخت. فرشاد در مدت چهار سال اقامت دروین به پیشرفتهای درخشان در نوازندگی پیانو دست یافت و در بسیاری از کنسرت‌هایی که برای معرفی پیانیست‌های خردسال ترتیب داده شد شرکت کرد. مهمترین کنسرت فرشاد در این دوران شرکت او در دوازده سالگی بعنوان سولیست در برنامه‌یی که از طرف «انجمن هایدن» بمناسبت شصتمین سال تاسیس آن ترتیب یافته بود، می‌باشد. در این برنامه فرشاد کنسرتو پیانو در «رماژور» اثر هایدن را همراه با ارکستر انجمن هایدن با توفیق فراوان نواخت و مورد توجه و تشویق بسیار محافل هنری وین قرار گرفت و منتقدان موسیقی از او بعنوان هنرمند خردسالی که آینده‌یی بس درخشان در انتظار دارد یاد کردند.

پس از آن فرشاد بایران بازگشت و به ادامه تحصیل پیانو در هنرستان عالی موسیقی تهران زیر نظر استادانی چون خراطیان، خسروی و ملک اصلانیان پرداخت.

در مدت اقامت در تهران فرشاد چندبار بعنوان سولیست در برنامه‌های ارکستر سنفونیک تهران شرکت کرد که مهمترین آن شرکت در کنسرتی با نواختن کنسرتو پیانوی چایکوفسکی همراه با ارکستر بود.

فرشاد پس از پایان دوره متوسطه هنرستان مجدداً به وین بازگشت و به تحصیل در رشته پیانو و تئوری موسیقی پرداخت و از سه سال قبل تاکنون در کلاس رهبری «کر و ارکستر» و «اپرا» زیر نظر پرفسور هانس اسواروسکی به آموختن فن رهبری مشغول است. از فرشاد می‌پرسیم:

ارکستر سنفونیک تهران کنسرتی داشت به رهبری فرشادسنجری رهبر جوان و ۲۳ ساله ایرانی و با تکنوازی علی فروغ «ویولونیست» که در تالار رودکی اجرا گردید. در این برنامه ارکستر «راپودی» از پژمان، کنسرتو ویولون در «رمینور» از «یان سیلیوس»، پوئم سنفونیک «دون ژوان» از ریشارد اشتراوس و «مناورفوزا»های سنفونیک بروی تمهایی از کارل ماریافون و براتر پاون هندمیت را اجرا کرد که بجز راپودی پژمان بقیه آثار برای اولین بار در ایران اجرا می‌شد. فرشاد سنجری که این نخستین کنسرتش بود، به کمک تکنیک دقیق و شیوه رهبری دقیق و پراحساس خود برنامه سنگین و دشوار کنسرت را با مهارت فراوان اجرا کرد و در مقابل استقبال کم‌نظیر شنوندگان و کف زدنهای ممتد حاضران در تالار رودکی رقصهای «اسلاو» اثر «آنتون دورژاک» را نیز اجرا کرد که خود حسن ختامی برای برنامه جالب آن شب بود.

علی فروغ ویولونیست جوان که بیست سال بیشتر ندارد دارای تکنیکی عالی و سونوربته‌یی زیباست و در آن شب کنسرتوی سیلیوس را که در شمار مشکل‌ترین آثار ویولون است با مهارتی شگفت‌نواخت. این کنسرت فرصتی مناسب بود برای گفتگو با فرشاد سنجری رهبر جوان که در محیط آرام بوفه تالار رودکی انجام گرفت.

فرشاد سنجری در اسفند ۱۳۲۵ در تهران متولد شد. تحصیل موسیقی را از پنج سالگی با آموختن ویولون نزد پدرش حشمت‌سنجری آغاز کرد و دو سال بعد به آموختن پیانو پرداخت. در نه سالگی همراه پدرش که برای ادامه مطالعات موسیقی و آموختن فن رهبری «ارکستر» و «اپرا» عازم اطریش بود به آن کشور رفت و مدت چهار سال در آکادمی موسیقی وین در کلاس مخصوص کودکان زیر نظر

مخصوصاً که در کلاس رهبری به کار مشغول باشد بهیچوجه نمی‌تواند و حق ندارد از آن چشم‌پوشد زیرا بی‌تردید بهترین کلاس برای آندوختن تجربه بیشتر و آشنایی وسیع‌تر با رپرتوار و مطالعه روی شیوه‌های مختلف کار رهبران بزرگ و معروف کنسرت‌های سنفونیک و اپرا می‌باشد.

تلاش - چه عاملی باعث شد که دنبال کار رهبری ارکستر رفتید؟ فکر می‌کنید که تا چه حد حرفه پدرتان در این انتخاب‌دخیل بوده است؟

فرشاد سنجری - عامل خاصی را برای انتخاب کار رهبری نمی‌توانم ذکر کنم جز اینکه لابد علاقه و کشش برای این کار در خود احساس کرده‌ام. بهرحال فکر می‌کنم همانطور که اشاره کردید حرفه پدرم در بیدار

تلاش - اصولاً زندگی روزانه شما در وین به عنوان یک محصل موسیقی چگونه می‌گذرد؟ و چه مقدار از این وقت به تمرین ویولون و شنیدن کنسرت اختصاص دارد؟
فرشاد سنجری - می‌دانید که برنامه آکادمی موسیقی وین مخصوصاً کلاس رهبری ارکستر و اپرا بسیار مشکل و فشرده است بطوری که همیشه نصف روز در کلاسهای مختلف با درسهای تخصصی و فرعی که بعضی جنبه عملی و برخی تئوریک دارد مشغول هستیم. در خانه نیز مطالعه پارتیتورهای مختلف و تمرین پیانو ساعات زیادی از نصف دیگر روز را می‌گیرد، ضمناً حضور در کنسرتها و شنیدن اپراها هم تقریباً اغلب شبهای هفته مرا بخود مشغول می‌دارد. این تنها سرگرمی است که یک محصل موسیقی

ساختن این حس در من و آگاه ساختن من به این علاقه و کشش بی تاثیر نبوده باشد ... بیاد دارم موقعی که من با پدرم در وین بودیم او هر سال در ایام تعطیل تابستان برای استفاده از کلاسهای علمی رهبری ارکستر از اطریش به کشور های دیگر اروپا سفر می کرد. یکبار در کلاس رهبری که در بروکسل بمناسبت نمایشگاه جهانی سال ۱۹۵۸ در غرفه اطریش تشکیل شده بود شرکت کرد و دوبار در کلاس رهبری «هیلور سوم» شهر رادیویی هلند و یکبار نیز در پروچبای ایتالیا ... در این سفرها من نیز همراه پدرم بودم و اغلب روزها با او بکلاس درس می رفتم ... من در آن ایام کودکی ده ، دوازده ساله بودم و خوب بخاطر دارم که با چه علاقه ای در کار یکایک شاگردان که ارکستر های بزرگ یا «آسامبل» های کوچکتر را رهبری می کردند دقت می کردم و در مغز کودکانه خودم شیوه کار آنها را می سنجیدم و درباره شان با مقیاس های خودم داوری می کردم. فکر می کنم نخستین درسهای رهبری را ، بدون اینکه خود متوجه باشم از همان ایام آغاز کرده ام اما به این پرسش شما که اگر پدرم رهبر ارکستر نبود آیا باز این رشته را انتخاب می کردم یا نه ؟ جوابی قاطع و روشن نمی توانم بدهم جز اینکه در مقابل از شما پیرسم مگر هر کس دنبال کاری می رود که پدرش رفته است ؟ راستی مگر پدر بزرگ من رهبر ارکستر بوده است که پدرم حرفه اش را بخاطر آن انتخاب کرده باشد ؟ !

تلاش - درباره کنسرت شما که با استقبال بسیار خوبی هم روبرو شد می خواستم پیرسم ، آیا قطعاتی که در برنامه اجرا شد به انتخاب خود شما بود ؟ و در این صورت چه انگیزه ای در این انتخاب داشته اید ؟

فرشاد سنجرى - یکی از قطعات اجرا شده کنسرتوی ویولون سیبلیوس بود که در انتخاب آن نقشی نداشتم . این پیشنهاد «علی فروغ» بود و من با کمال میل آن را همراهی کردم زیرا علاوه بر آنکه کنسرتویی زیبا و دلنشین است و به سولست امکان نشان دادن قدرت تکنیک و میزان موزیکالیتته خودش را می دهد نقش ارکستر و رهبر هم در همراهی با سولست بسیار بارز و جالب است و اما درباره سه قطعه دیگر برنامه بدیهی است که پیشنهاد خود من بوده است ولی در این انتخاب انگیزه خاصی جز علاقمندی به این قطعات وجود نداشته است . سال پیش هنگامی که ارکستر قطعه راپسودی پژمان را برای اولین اجرا تمرین می کرد در تهران بودم و از همان وقت بخاطر زیبایی (ملودی) و «ارکستراسیون» جالب و مخصوصا ریتم های زنده و بانشاط آن سخت تحت تاثیر قرار گرفتم و بدان علاقمند شدم . امیدوارم نحوه اجرای این اثر در برنامه کنسرت گذشته

مورد قبول خود آهنگساز قرار گرفته باشد و من لااقل قسمتی از حق مطلب را توانسته باشم ادا کنم ... به «ریشارد اشتراوس» و موسیقی پرتحرک و آمیخته با هیجان او نیز عشق می ورزم و در میان کارهایش قطعه «دون ژوان» را که در بیست و چهار سالگی نوشته و در حقیقت نقطه شروع حرکت و مبداء «پیدا شدن سایر پوئم سنفونیک های ارزنده اوست بسیار دوست دارم ... قطعه متامورفوز های سنفونیک «پاون هیندمیت» هم همانطور که در کنسرت شنیدید قطعه بسیار جالبی است و نمی شود آن را دوست نداشت .

تلاش - عده ای عقیده دارند موسیقی «اشتراوس» ، موسیقی خسته کننده ایست ولی شما از آن بعنوان یک موسیقی پرتحرک و آمیخته با هیجان یاد کردید . ممکن است نظر شخصی خودتان را درباره این آهنگساز و ضمنا «پاون هیندمیت» که بطوری که گفتید موسیقی دان محبوب شماست بیان کنید .

فرشاد سنجرى - اصولا خوش آمدن یا خوش نیامدن کسی از یک قطعه موسیقی مسأله ایست شخصی و ارتباط با سلیقه و روحیه او دارد ولی در هر حال نمی توانم این مسأله را بفهمم که چگونه ممکن است موسیقی «ریشارد اشتراوس» که هر لحظه آن شور و حالی دگر برای شنونده دارد خسته کننده تلقی شود. در هر حال بنظر من اشتراوس آهنگسازی خوش قریحه ، با استعداد و بسیار آگاه بفن خود است و خوب می داند شنونده موسیقی اش را بدنبال احساس و هیجان خود بکجا ببرد و چگونه او را غرق در نشاط و لذت کند و وادار به تحسین اش نماید . «پاول هیندمیت» هم از آهنگسازان استاد و پرارزش عصر ماست ولی هنوز آنطور که شایسته مقام وادای اوست شناخته نشده است حتی در اروپا هم بتدریج به اهمیت کار های او بیشتر پی می برند و آثارش روز بروز رواج بیشتری پیدا می کند . متامورفوزهای سنفونیک او که تغییر شکل های بسیار استادانه ایست بروی تمهایی از اپراهای ویر قطعه واقعا جالبی است و هیندمیت در آن ریتمهای جاز رانیز با شیوه ای دلپذیر گنجانیده است ... بهر صورت این نظر شخصی من است و من هنوز محصلی هستم که تا پایان راه بسیار فاصله دارم و بهمین جهت نظرات و عقاید من در عین حال که خودم ، در حال حاضر مصرا بدانها پای بند هستم نمی تواند و نباید برای دیگران حجت تلقی شود چه بسا که پس از چند سال در این اعتقاد تغییراتی رخ دهد.

تلاش - شما نخستین رهبر ارکستر بودید که در سرزمین ما در چنین سن کمی ارکستر سنفونیک تهران را رهبری کردید . می خواستم نظر شما را راجع به رهبران جوان معروف بین المللی مانند زوبین مهتا و نظیر او پیرسم ... اینکه برخی معتقدند برای

رهبری ارکستر باید حتما تجربه بیشتر - که بدون شك باعمر بیشتر بدست می آید - داشت تا چه اندازه بنظر شما امروز منطقی است ؟

فرشاد سنجرى - سابقا برای رهبری ارکستر مکتب خاصی وجود نداشت و رهبر های ارکستر در کلاس های تخصصی این فن را نمی آموختند و با این وضع طبعا اغلب رهبران از میان موسیقی دانانی که سالها در ارکسترها نوازندگی کرده بودند و یا عمری را بتدریس و تعلیم موسیقی گذرانده بودند پدید می آمدند. بنابراین رهبر جوان و کم سن و سال نمی توانست وجود داشته باشد و یا لااقل بسیار نادر بود . ولی پیدا شدن نوابغی مانند «توسکانینی» ، «فورت وانگلر» ، «چارلز مونچ» و مانند آنها همچنین شیوه هایی که آنها در کار رهبری بتدریج و بر اثر کسب تجربه برای خود برگزیده بودند ، با گذشت زمان مکتبی بوجود آورد و تقریبا از بیست و پنج یا سی سال پیش این فن نیز مانند سایر رشته های موسیقی تدریس می شود و روز بروز هم کارآموزش آن وسعت بیشتری پیدا می کند و ما می بینیم که امروز رهبر های جوان مانند زوبین مهتا که نام بردید و یا کلود آبادلورن مازن ، توماس شیرزواتراوا و دیگران وجود دارند که خیلی زود استعدادشان بارور شده است، طبیعی است که این رهبرها با آنکه در حال حاضر در طراز اول رهبران جهان قرار دارند با گذشت زمان پرتجربه تر نیز خواهند شد و طبعا سطح کار رهبری را بطور کلی بالاتر خواهند برد .

تلاش - راستی فرهاد مشکوة را که می شناسید، آیا درباره کار او نظری می توانید اظهار کنید ؟

فرشاد سنجرى - من قبلا فرهاد مشکوة را نمی شناختم و وقتی دو سال پیش خبر موفقیت درخشان او را در مسابقه رهبری ارکستر دیمتری میتراپولوس شنیدم مانند هرایرانی دیگر غرق در شادی و مباهات شدم . بدون شك مشکوة از رهبران جوان بسیار با استعداد و تواناست زیرا در غیر این صورت نمی توانست در مسابقه جهانی آنچنان موفقیتی شگفت بدست آورد . شخصا کار رهبری او را تاکنون ندیده ام و حتی در شهریور ماه گذشته که در تهران بودم و مشکوة کنسرتی را رهبری کرد با کمال تاسف بخاطر کسالت نتوانستم در کنسرت او حضور پیدا کنم . خوشبختانه چند روز پس از کنسرت فرصتی دست داد و در ملاقاتی که مشکوة با پدرم داشت من نیز افتخار آشنایی با او را پیدا کردم و بسیار خوشحالم که در همان جلسه راهنمایی های پرارزشی برای ادامه مطالعاتم در کار رهبری ارکستر پس از پایان تحصیل در آکادمی موسیقی وین کرد .

تلاش - بطوری که برخی از موسیقیدانان

امروز ما معتقدند که کار رهبری در موسیقی مدرن تا اندازه زیادی ساده و شاید در بعضی موارد وجود رهبر غیر ضرور هم باشد ... شما فکر نمی کنید که با توسعه بیشتر این نوع موسیقی در آینده نقش رهبر در اجرای برنامه های کنسرت کمتر از امروز شود ؟

فرشاد سنجری - بنظر من اهمیت وجود رهبر و یا غیر ضرور بودن او ارتباط با چگونگی اثری که آهنگساز تصنیف کرده و پیچیدگی هایی که در کار ارکستر گذارده است دارد، نه باسبک موسیقی و مکتبی که آن اثر به آن تعلق دارد چنانکه در موسیقی مدرن بسیاری از آثار را می توان یافت که کار رهبر در اجرای آن بی اندازه دشوار و بسیار با اهمیت تر از قطعات موسیقی کلاسیک و رمانتیک است در حالی که در موسیقی کلاسیک و یا قبل از کلاسیک آثار فراوانی می توان یافت که کار رهبر در اجرای آن بسیار ساده است و گاه وجودش غیر ضرور است . قطعه معروف «زندگی سرباز» اثر «ایگوستراوینسکی» را حتما می شناسید ... اجرای این اثر با اینکه فقط برای هفت ساز نوشته شده است بدون وجود رهبر عملی نیست .

تلاش - بطوری که می دانیم این نخستین بار نبود که در مقابل جمعیت شنونده و تماشاچی ظاهر شدید قبلا نیز بعنوان سولیست با جمعیت روبرو بوده اید و برنامه هایی اجرا کرده اید ... می خواستم احساس امروزی شما را در حین اجرای برنامه کنسرت بعنوان رهبر نسبت بگذشته بدانم ؟

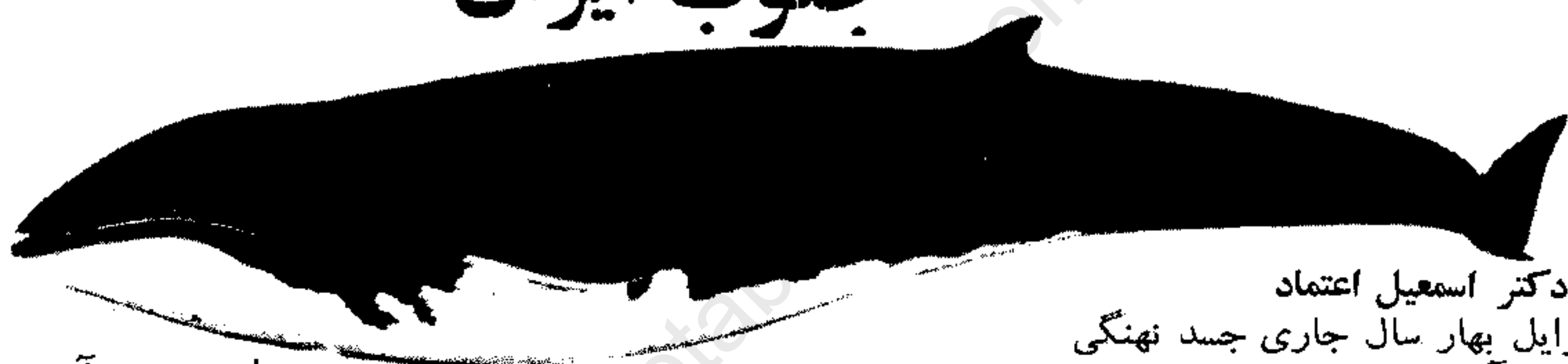
فرشاد سنجری - اصولا روبرو شدن با جمعیت و انجام کاری در برابر عده ای تماشاگر و شنونده همیشه و برای همه کس توام بادلهره و ناراحتی است اگر چه این کار انجام يك سخنرانی معمولی ، کوتاه و ساده باشد . این احساس را من در برنامه های گذشته که پیانوسلو می نواختم همواره داشته ام و در کنسرت گذشته هم بخصوص که اولین برنامه رهبری من بود از این دلهره کذایی آسوده نبودم . ولی نباید فراموش کرد که کار رهبری از این نظر ساده تر است زیرا رهبر ارکستر فقط هنگام ورود به صحنه با جمعیت روبرو است و پس از ادای احترام به شنوندگان خواه ناخواه پشت به جمعیت می کند و در مقابل خود ارکستری را دارد که اگر ارکستر همیشگی او هم نباشد لااقل برای چند تمرین قبلا با اعضای آن تماس داشته است و بصورت ها و نگاه های آنها عادت دارد .

تلاش - شما استقبال مردم را از کنسرت خود چگونه دیدید ؟ البته این کنسرت بسیار گرم و با هیجان تمام شد و شنوندگان استقبال کم نظیری از برنامه شما کردند ولی می خواستم بدانم درباره گلهایی که اغلب هنرمندان خارجی از تماشاگران ایرانی دارند و آنها را سرد و بی تفاوت می یابند چه عقیده دارید ؟

تا رسیدن بمنزل که اغلب در گوشه و کنار شهر و شاید در حومه قرار دارد باید پییماید و اگر وسیله شخصی ندارد اندیشه رفتن تا کسی و اتوبوس و احتمالا وحشت اجبار به پیاده روی ذهن او را بخود مشغول می دارد و خواه ناخواه زودتر سالن کنسرت را ترك می گوید . شنیدم «آرتور روبنشین» پیانیست معروف که گاهی در رستال هایش مجبور به نواختن ۷ یا ۸ قطعه بصورت «بیز» می گردد در رستالی که در تخت جمشید اجرا کرد از این که جمعیت حتی اصرار کافی برای نواختن يك قطعه «بیز» نکردند سخت آزرده خاطر شده بود ... تصور نمی کنید این موضوع ارتباط با اندیشه شنونده رستال تخت جمشید به جنجال بازگشت به شیراز و مدتی که بهر صورت باید در راه بین تخت جمشید و شیراز بگذراند داشته باشد ؟

فرشاد سنجری - کنسرت گذشته ما همانطور که اشاره کردید واقعا با استقبال خوبی روبرو شد و من اعتراف می کنم که برای اولین کنسرت خود انتظار این همه تشویق و کف زدن را نداشتم ولی بطور کلی اگر هنرمندان خارجی از سردی و کم اعتنایی شنوندگان ما کله دارند شاید در مقام مقایسه با نحوه استقبال مردم از کنسرتهایی که در خارج از ایران انجام می شود حق داشته باشند، زیرا بطور کلی در خارج از ایران وفی المثل در اروپا مردم اگر از برنامه یی خوششان بیاید هنرمندان را مکرر بروی صحنه می خوانند و گاهی این تعداد دفعات به ۹ تا ۱۰ و در بعضی موارد به ۱۵ و ۱۶ بار بیز می رسد. به اعتقاد من در این مسأله ، صرف نظر از عادات که خواه ناخواه نقش مهمی دارد ، شاید مشکل ترافیک است که هر بار سفر کوتاهی بتهران داشته ام درباره آن گفتگوی بسیار شنیده و خوانده ام نیز بی اثر نباشد ، شنونده یی که در تالار کنسرت و یا اپرا در شهر وین نشسته است خیالش راحت است که بمحض خروج از سالن گذشته از صف تا کسی ها که در انتظار مشتری هستند تراموای و اتوبوسهای منظم در کارند و جنجالی برای رسیدن بمنزل ندارند در حالی که شنونده کنسرت یا اپرای تهران بمحض ختم برنامه در فکر بازگشت بمنزل می باشد . اگر وسیله شخصی دارد احتمالا راه دور و درازی را

نهنگ در آبهای جنوب ایران

از : دکتر اسمعیل اعتماد

در اوایل بهار سال جاری جسد نهنگی بوسیله امواج آب بسواحل بندر عباس رانده شد و به گل فرونشست و عکس و خبر آن در روزنامه کیهان درج گردید . انعکاس این خبر توجه حیوانشناسان و محافل علمی ذی‌علاقه را بخود جلب نمود. بعضی‌ها وجود نهنگ ۲۰ متری را در آبهای جنوب ایران با شگفتی تلقی کردند و اظهار داشتند که ممکن است این حیوان کوسه نهنگ باشد . از دانشکده علوم دانشگاه تهران دوست و همکارم آقای دکتر بلوچ به بندرعباس رفتند و با زحمات فراوان اسکلت نهنگ را جمع آوری و به موزه جانور شناسی دانشکده علوم منتقل ساختند و نیز شرحی درباره این نهنگ در نشریه علوم ضمیمه «تلاش» شماره ۲۵ منتشر نمودند .

در هر حال آنچه که بعد از پیدا شدن این نهنگ در سواحل ایران مشخص گردید اینست که درباره وجود نهنگ و انواع آن در آبهای ایران اطلاعات بسیار ناچیزی در دست می‌باشد و همین موضوع انگیزه تهیه این مقاله گردید. درباره اسم نهنگ لازم به یاد آوری است که گاهی به اشتباه به ماهی‌های بزرگ بخصوص کوسه ماهی‌ها و حتی تمساح نهنگ گفته می‌شود در حالی که اولی به ماهی‌ها و آخری به خزندگان تعلق دارند که هر دو از رده پستان داران کاملاً جدا هستند . نهنگ‌ها حیواناتی هستند پستاندار که

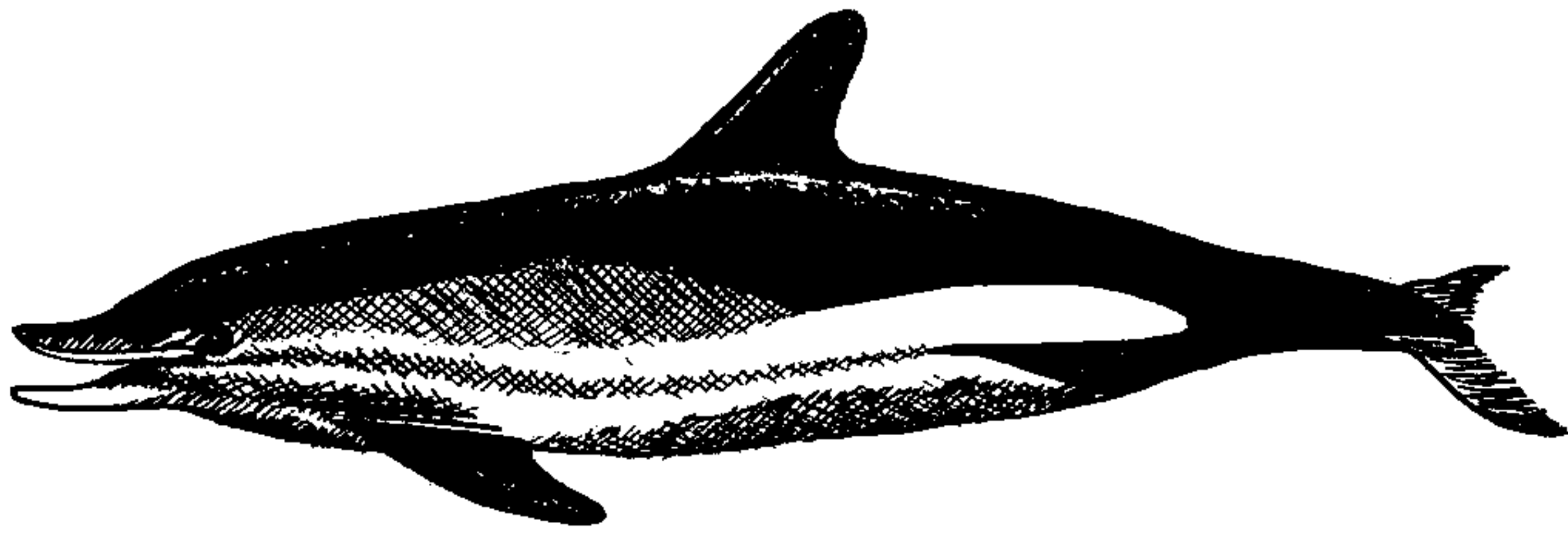
اعضای بدن و نسوج و دستگاه تنفس آنها برای زندگی در آب بطور کامل مساعد شده و تمام عمر خود را در آب بسر می‌برند . از میان پستانداران اسب آبی و حتی گاومیش در شبانه روز ساعاتی را در آب می‌گذرانند و بعضی دیگر نیز چون سمور آبی ، فک ، شیر دریائی قسمت اعظم عمر خود را در آب سپری می‌کنند و فقط گاهگاه بخشی می‌آیند و در حقیقت ساعات فعالیت زندگی آنها در آب بسر برده می‌شود . اما نهنگ‌ها هیچگاه از آب خارج نشده چون ماهی‌ها و سایر جانوران آبی همه عمر را در آب هستند و اگر بندرت بسبب جزر و مد یا شدت جریان آب و امواج به خشکی رانده شوند وضعی غیر طبیعی برای زندگی آنها پیش می‌آید که چنانچه ادامه یابد بمرگ آنها منجر می‌شود .

نهنگ‌ها مانند سایر پستانداران بوسیله ریه از هوا تنفس می‌کنند در صورتی که ماهی‌ها دارای برانشی یا آبشش هستند و اکسیژن محلول در آب را بمصرف تنفس می‌رسانند. علاوه براین نهنگ‌ها پستان داشته و بچه‌های خود را بوسیله پستان شیر می‌دهند .

مساعد شدن برای زندگی در محیط آب تغییرات بسیاری در شکل و اندامهای این

حیوان بوجود آورده است . دست‌ها و پاها که اعضاء حرکتی هستند در نهنگ‌ها تغییر شکل کلی یافته است . دستها کوتاه و پهن شده و به باله که وسیله حرکت حیوان است تبدیل شده است. پاها خیلی بیش از دست تغییر شکل یافته و در انتهای بدن دم پهن و افقی را تشکیل داده است. از طرز قرار گرفتن دم می‌توان در نظر اول نهنگ‌ها را از ماهی‌های عظیم‌الجثه بخصوص کوسه‌ماهی‌ها تشخیص داد چون دم، در ماهی‌ها نسبت بسطح آب عمود قرار می‌گیرد در صورتی که در نهنگ‌ها همانطور که گفته شد دم افقی است.

سوراخهای بینی در نهنگ‌ها یکی یا دوتا هستند که در قسمت بالای صورت قرار گرفته و بهمین علت شکل سربکلی تغییر کرده است. این ترتیب قرار گرفتن سوراخهای بینی سبب می‌شود که حیوان فقط باخارج کردن قسمتی از سر و صورت خود بتواند به آسانی تنفس نماید. بمحض نزدیک شدن به سطح آب تنفس شروع می‌شود . هوای داخل ریه‌ها با شدت از سوراخ بینی به خارج رانده می‌شود . در این حال مقداری آب که روی بینی قرار دارد و همچنین رطوبت و ترشحات بینی مانند فواره بطرف بالا فوران پیدا می‌کند و همین فواره ها است که وجود نهنگ‌ها را از مسافتهای دور نشان می‌دهد . شکل این فواره‌ها که بهنگام تنفس بوجود می‌آید در بعضی نهنگ‌ها

دوران آبستنی آن مانند گونه قبل يك سال و نیز مانند آن گونه يك بچه می‌زاید . بچه در هنگام تولد ۵ تا ۶ متر طول و يك تا دوتن وزن دارد .

(نهنگ پشت کوهانی یا گوزپشت)
نهنگ دیگری که اخیراً بوسیله دکتر بلوچ در مجله تلاش معرفی گردید نهنگ باله پشتی (FINBACK, COMMON RORQUAL) است

که دارای نام علمی زیر است

BALAENOPTERA PHYSALUS
LINNAEUS, 1758

این نهنگ که در بهار سال ۱۳۴۹ جسد آن در سواحل بندر عباس بدست آمده ۲۰ متر طول دارد . بطور کلی طول بدن این گونه تا ۲۷ متر و وزن آنها تا ۷۰ تن دیده شده است. جفتگیری آنها در زمستان است. دوران آبستنی یکسال و طول بچه موقع تولد در حدود ۷ متر است .

(نهنگ باله پشتی)

در اسفند ماه سال ۱۳۴۴ ضمن اقامت چند روزه که بمنظور مطالعات جانورشناسی در جزیره قشم صورت گرفت بوسیله اهالی جزیره اطلاع داده شد که نهنگی بطول تقریبی ۱۵ متر در سواحل طرف دیگر جزیره به گل نشسته است. متأسفانه هنگامی که باین محل رسیدیم نهنگ مورد گفتگو که در اثر مد بساحل کشانیده شده بود با مد بعدی بدریا بازگشته و توفیق مشاهده و مطالعه آن بدست نیامد . درباره این نهنگ که احتمالاً از گونه نهنگی بوده است که اخیراً از بندر عباس

می‌کند که سکنه سواحل مکران در زمان اسکندر برای ساختن خانه از استخوانهای نهنگ استفاده می‌نموده‌اند .

بلنفورد (BLANFORD) در سال ۱۸۷۶ اطلاع می‌دهد که يك مهره از نهنگ ذکر شده را در جزیره قشم پیدا کرده است . چیزمن (CHEESMAN) در سال ۱۹۲۶ می‌نویسد که وجود این نهنگ بزرگ در جزیره قشم و بندر عباس گزارش شده است .

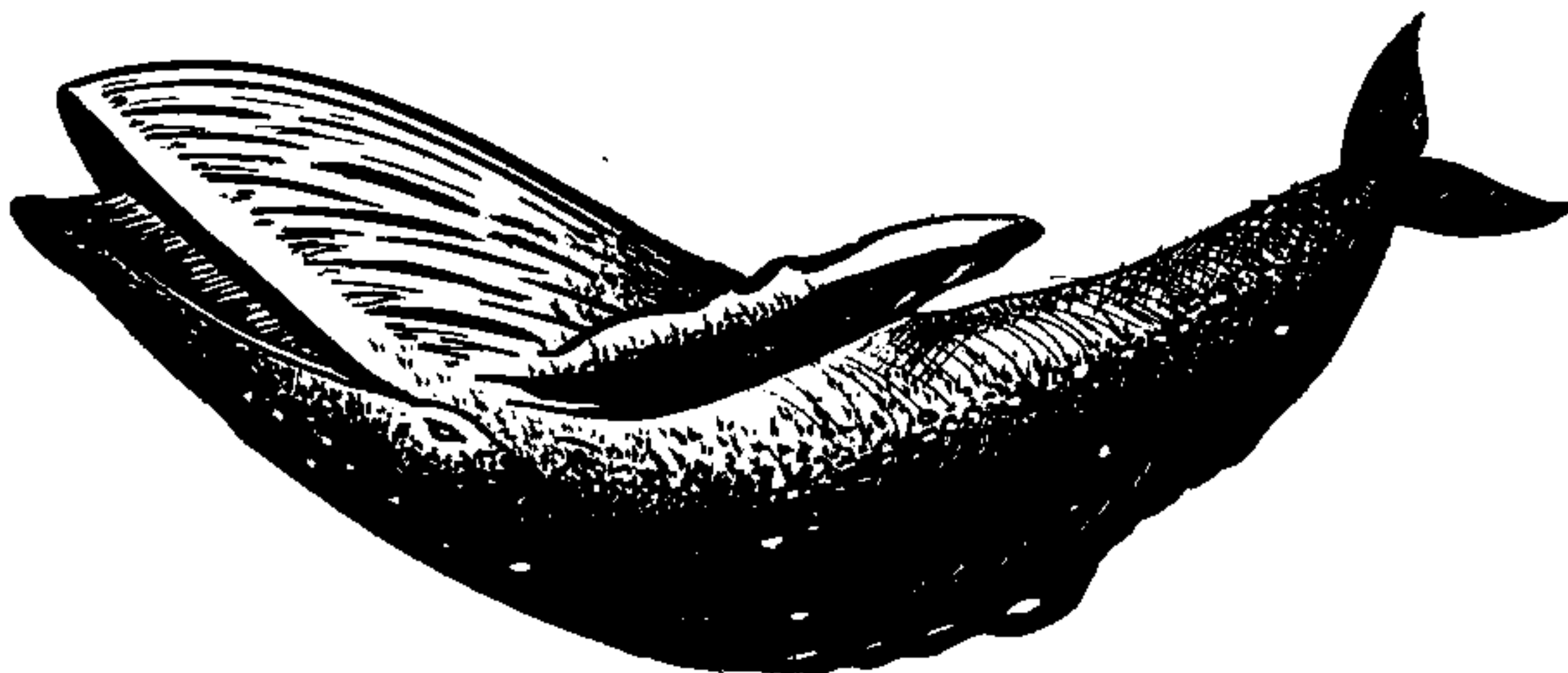
(تصویری از بالن یا نهنگ آبی رنگ)
(بزرگترین حیوان زنده روی زمین)

طول بدن این حیوان که بزرگترین نهنگ و نیز بزرگترین حیوان روی زمین است تا ۳۳ متر می‌رسد و در حدود ۱۲۰ تن وزن دارد . دوران آبستنی آن یکسال است و بچه او بهنگام تولد ۸ متر طول دارد. به بچه تا هفت ماهگی شیر داده می‌شود. پستانها جفت و در ناحیه عقب شکم نزدیک اندام تناسلی قرار گرفته و معمولاً نوك آنها در پشت چینی از پوست مخفی شده است .

طول عمر این نهنگ‌ها در حدود ۵۰ سال است .

نهنگ دیگری که در آبهای جنوب ایران گزارش شده است نهنگ پشت کوهانی یا گوزپشت (HUMPBACK WHALE) است که نام علمی آن

MEGAPTERA NOUAEANGLIAE BOROWSKI, 1781
است. این نهنگ که در سال ۱۸۸۳ بوسیله GERVAIS از آبهای خلیج فارس گزارش شده است ۱۱ تا ۱۸ متر طول دارد و وزن آن ۲۰ تا ۴۵ تن است .

مشخص است و می‌توان از دور بوسیله دیدن این ستونهای آب نوع نهنگ‌ها را تشخیص داد.

شکی نیست در نهنگ هائی که دارای يك سوراخ بینی هستند فقط يك فواره و در آنها که دو سوراخ بینی دارند دو فواره تشکیل می‌شود .

(ستونهای آب یا فواره‌ها که هنگام تنفس نهنگ‌ها بوجود می‌آید)

بعد از چندین بار تنفس و پر کردن ریه‌ها از هوا نهنگ‌ها به زیر آب فرو می‌روند . معمولاً ۵ تا ۱۵ دقیقه و گاهی بیشتر حتی تا يك ساعت ممکن است در زیر آب باقی بمانند و این که چگونه نهنگ‌ها در این مدت می‌توانند بدون تنفس فقط از اکسیژن ذخیره در بدن خود استفاده کنند مکانیسم پیچیده‌ای دارد که از بحث این مقاله خارج است .

سرعت شنا در نهنگ‌ها زیاد است . بالن های بزرگ که بیش از ۱۲۰ تن وزن دارند می‌توانند بیش از ۴۰ کیلومتر در ساعت شنا کنند. البته این سرعت در مدت کوتاه ۱۵ تا ۲۰ دقیقه حفظ می‌شود. نهنگ‌های کوچکتر چون دلفین تا ۵۰ کیلومتر در ساعت سرعت دارند.

نهنگ‌ها را از لحاظ ساختمان دهان و بخصوص داشتن یا نداشتن دندان بدو گروه تقسیم می‌کنند :

نهنگ‌های بادندان (ODONTOCETI) و نهنگ‌های بدون دندان (MYSTICETI)
در نهنگ‌های بادندان درفك بالا و پائین تعداد زیادی دندانهای ریز و يك شكل دیده می‌شود که گاهی تعداد آنها از ۲۰۰ تجاوز می‌کند. این نهنگ‌ها معمولاً جثه کوچکتری داشته و از ماهی و میگو و سایر جانوران که نسبتاً درشت هستند تغذیه می‌کنند . در نهنگ های بی‌دندان بجای دندان صفحات و موهای شاخی نرمی وجود دارد . نهنگ های عظیم الجثه در این گروه قرار دارند و غذای آنها از پلانکتون و سخت پوستان و ماهیهای کوچک تشکیل می‌شود .

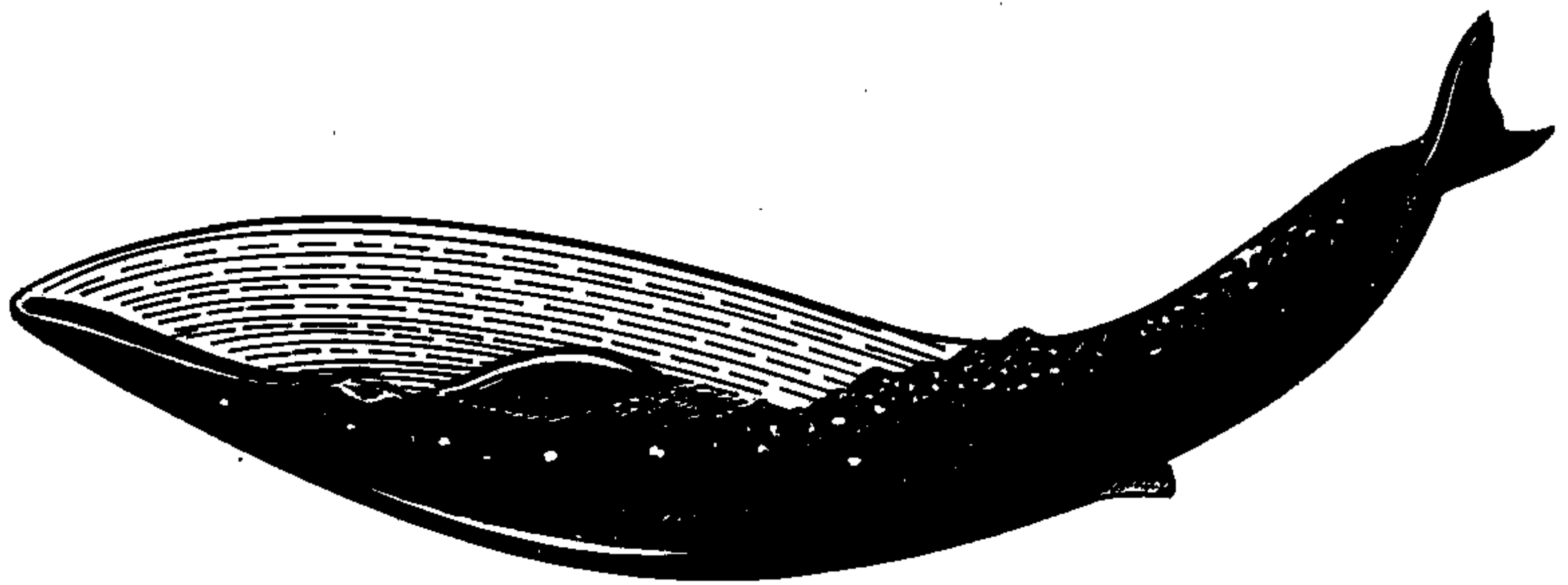
درباره نهنگ هائی که تاکنون در آبهای جنوب ایران (خلیج فارس و دریای عمان) گزارش شده است اطلاعاتی که در دست است به بیش از يك قرن پیش تعلق دارد .

در سال ۱۸۵۹ بلایت blyth وجود بزرگترین بالن یا نهنگ دنیا را که به نهنگ آبی رنگ BLUE WHALE معروف است و نام علمی آن

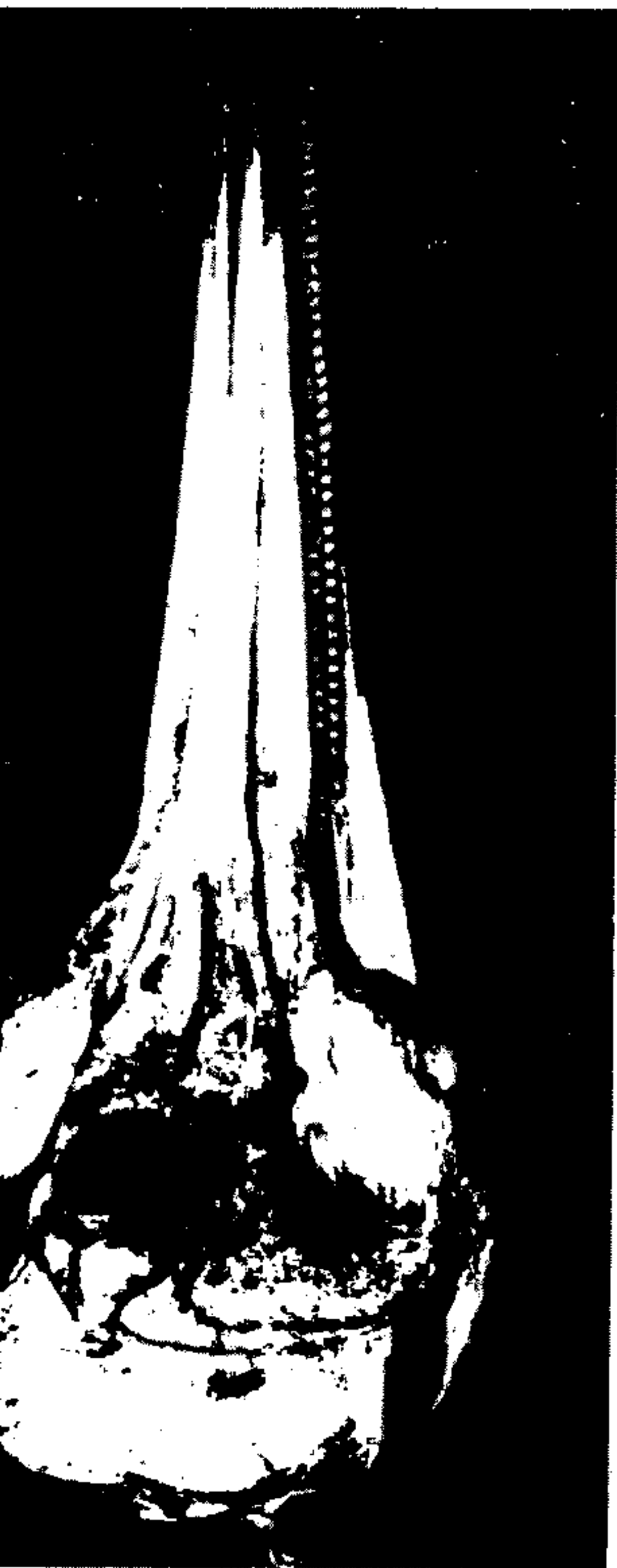
BALAENOPTERA MUSCULUS
LINNAEUS 1758

می‌باشد از آبهای جنوب ایران گزارش می‌دهد. بلایت می‌نویسد روسای تلگراف سواحل مکران بارها بمن اظهار داشته‌اند که این نهنگ را در سواحل مکران دیده‌اند. اخیراً يك نمونه بدست آمد که بوسیله کابل های تلگراف زیر آبی خفه شده بود...

همچنین بلایت از نقل (VOYAGE OF NEARCHUS

DES G. CUVIER, 1829
— DELPHINUS DELPHIS
LINNAEUS, 1758
— SOTALIA PLUMBEA G.
CUVIER, 1829

دلفین در آبهای آن ناحیه مشاهده گردید .
جمعیه دلفین (آزمایشگاه جانور شناسی
دانشکده دامپزشکی)

پوزه دلفین معمولی، بلند و روبهم ۱۶۰
تا ۲۴۰ دندان دارند. طول بدن آنها در بالغ
ها از ۱۶۵ تا ۲۵ متر است و طول بچه
هائی که تازه متولد می شوند در حدود ۵۸
سانتیمتر است. اغلب بطور دسته جمعی زندگی
کرده و گله های کوچک یا بزرگ تشکیل می
دهند .

(گله هائی از ۱۰۰۰۰ دلفین دیده
شده است) در اواخر تابستان جفتگیری می
کنند و دوران آبستنی آنها در حدود ۲۷۶
روز است و در اواسط بهار واویل تابستان
زایش صورت می گیرد .
طول عمر دلفین معمولی ۲۵ تا ۳۰ سال
است .

(دلفین معمولی)
دلفین از نوع دیگر از آبهای ساحلی
ایران گزارش شده که نام علمی آن عبارتست
از : SOTALIA PLUMBEA G.
CUVIER, 1829

این دلفین در ایران بوسیله MURRAY
در سال ۱۸۸۴ گزارش شده ، مؤلف نامبرده
می نویسد در موزه کراچی دو جمجمه از این
دلفین هست که از بندر لنگه بدست آمده
است .

بنابراین تاکنون هفت گونه نهنگ در
آبها و سواحل جنوب ایران دیده شده که
فهرست آنها بشرح زیر است .
(پریس سیاه بدون باله)

- بی دندان MYSTICETI
1— BALAINOPTERA EDENI
ANDERSON, 1879
2— BALAINOPTERA MUSCU-
LUS LINNAEUS, 1758
3— BALAINOPTERA PHYSA -
LUS LINNAEUS, 1758
4— NEGAPTERA NOUAEAN-
GLIA BOROWSKI, 1781
دنداندار ODONTOCETI
5— NEOMERIS PHOCAENOI-

بدست آمد در مجله شکار و طبیعت شماره
۸۰ تیرماه ۱۳۴۵ ضمن گزارشی از مسافرت
علمی سواحل و جزایر جنوب ایران اشاره
کردم .

نهنگ دیگر نهنگ براید (BRYDE'S
WHALE) است که دارای اسم علمی زیر است
BALAENOPTERA EDENI
ANDERSON, 1879

این نهنگ بوسیله الربانه
(AL - ROBAAE)

در سال ۱۹۶۹ از سواحل عراق در خلیج
فارس گزارش شده است. این نهنگ از سه
گونه قبل کوچکتر و طول آن در حدود
۱۳ متر است و بچه های آنها بهنگام تولد در
حدود سه متر طول دارند .

علاوه بر چهار گونه نهنگ ذکر شده که
همه آنها از نهنگ های بی دندان هستند
نهنگ های دنداندار زیر نیز در آبهای سواحل
جنوب ایران دیده شده است .

پریس سیاه بدون باله (BLACK
FINLESS PORPOISE) با اسم علمی
NEOMERIS PHOCAENOIDES G.
CUVIER, 1829

«این گونه» در آبهای نزدیک سواحل جنوبی
ایران بخصوص نزدیک شط العرب دیده شده است.
AINSWORTH در سال ۱۸۸۸ وجود این
پستاندار دریائی را از بهمن شیر نزدیک خرمشهر
اینطور گزارش می دهد: نهنگ هائی هستند
کوچک حداکثر طول آنها ۱۵۸ متر است رنگ
بدن آنها سیاه و باله پشتی وجود ندارد .
روبهم تعداد ۶۴ تا ۸۰ دندان دارند . بیشتر
اوقات بطور منفرد در دهانه رودها دیده می-
شوند . در اواسط پاییز بچه میزایند .

دلفین معمولی (COMMON DOLPHIN)
DELPHINUS DELPHIS
LINNAEUS, 1758

دلفین معمولی که به ماهی یونس معروف
است در آبهای خلیج فارس تا شط العرب دیده
شده است. جمجمه يك دلفین که از آبهای
جنوب ایران بدست آمده در آزمایشگاه جانور
شناسی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران
موجود است. در اسفند ماه ۱۳۴۴ هنگام
مسافرت از بندر عباس به جزیره قشم چند

« مدافعه »

خداوند از بندگانش

وقصه این، چنانست که کلبی یادکرد اندر کتاب خود که وقتی فرشتگان آسمان بزمین نگریستند از اهل زمین معصیت و فسادها بدیدند، گفتند:

یارب. نه ما گفته بودیم «اتجعل فیها من یفسد فیها» گفته بودیم که در زمین باز خلقانی آفرینی که ایشان گناهان کنند و تباهیها کنند، اینک می کنند.

خداوند به فرشتگان وحی کرد و گفت:

— بنگرید تا اندر آسمانها از شما فرشتگان کیست خویشتن دارتروپارساتر، صد فرشته بگزینند و پس گفت نود فرشته بگزینند و پس گفت هشتاد، هم چنین تا گفت از جمله ایسان سه تن اختیار کنید تا من همان شهوت که اندر فرزندان آدم نهاده ام اندرین فرشتگان بنهم و پس ایشان را بزمین فرستم، اگر ایشان خود را از گناهان نگاهدارند و نگاه توانند داشتن آنگاه شما رارسد که بر فرزندان آدم دراز زبانی کنید.

ایشان اندر آسمانها سه فرشته اختیار کردند. یکی «عزّا» دو دیگر «عزایا» و سه دیگر «عزازیل». ایزد تعالی شهوت اندریشان مرکب کرد. این که عزازیل بود چون اندر خویشتن آن شهوت بدید و طبع او خواهان گشت شهوتها را، شرم گرفت از خدای عزوجل، حاجت اندرخواست تا آن شهوت از وی برگردد و او را بحال اول بازبرد. ایزد تعالی دعای وی مستجاب کرد و آن حال از وی دفع کرد. اکنون آن فرشته از شرم خداوند تعالی سراندرپیش افکنده است و گویند تا قیامت سر برنیارد.

اما آن دو فرشته (عزّا و عزایا)، عزّا

آن که هاروت است و عرایا آنکه هاروت است. ایزد تعالی ایشان را بزمین فرستاد و فرمان داد که:

— روز بزمین می شوید، میان فرزندان آدم حکم می کنید و عدل نگاه می دارید و بسوی خفت و خور میل نکنید و شبانگاه باز به آسمان باز آید.

ایشان هم برین حال روزگاری می آمدند و می شدند تا وقتی زنی را باشوی خصومت افتاد.

— نام این زن بتازی زهره بود و پارسی بیدخت و بزبان عبری اناهید، پیش ایشان آمد باشوی خویش. چون چشم ایشان بر آن زن افتاد دل ایشان بدو مشغول گشت. هر کسی از ایشان تنها بدل اندیشید اگر این زن مرا بودی شایستی، اما بایار خویش نگفت و هر یکی از ایشان این زن را جدا جدا پنهان از یار خویش وعده نهادند که فردا بنزد من آی تا ترا یاری دهم برشوی تو.

دیگر روز هر یکی از ایشان بروعهه بنزد آن زن آمدند. هر دو را اتفاق بیک جای افتاد و پس راز خویش بایک دیگر بگفتند. چون ایشان با آن زن بنشستند زن آغاز کرد که من خویشتن شما ندم تا آنکه شما نام بزرگ که بدان نام به آسمان روید و از آسمان فرود آید، مرا بیاموزید. شهوت مرا ایشان را اسیر خود کرده بود. آن نام بزرگ او را بیاموختند و چیزهایی دیگر از ایشان درخواست که من رواندارم یاد کردن آن.

اندر آن ساعت که این دو فرشته بنزد آن زن بنشستند، ایزد تعالی فرمان داد تا درهای آسمانها بگشادند و فرشتگان آسمانها را گفت:

— فرو نگرید تا گزیدگان خود را ببینید که کجا نشسته اند:

از آن روز باز فرشتگان آسمانها شفیع مؤمنان گشته اند و مؤمنان را از خداوند تعالی آموزش می خواهند، از آنچه بدانستند که در دنیا آدمی با این شهوت، کم بود که سلامت رهد از آنچه، گزیدگان اهل آسمان در دنیا سلامت نرستند.

پس این زن آن دعا برخواند و سوی آسمان بر رفت. ایزد تعالی مراورامسخ گردانید و آتش گشت. ابن عمر گوید رحمه الله علیه، این ستاره زهره اوست که در آسمانها پدید آید و این فرشتگان آن نام برخوانند، هر چند کوشیدند تا به آسمان بر آیند، نتوانستند بر آمد، آن پایکه از ایشان شد. بر روی زمین بماندند. از شرق تا غرب می دویدند و می گریستند و زاری می کردند تا یاد آمد مرا ایشان را که در روی زمین خدای را «عزوجل» بنده ایست که هر روز فرشتگان از وی چندان طاعت به آسمان آوردندی که از اهل روی زمین آوردندی و آن ادریس پیغامبر بود

«صلوات الله علیه». هر دو آمدند بنزدیک او و گفتند:

— از ما گناهی بوجود آمده است، ما را شفاعت کن تا خداوند عزوجل مگرما را عفو کند.

ادریس علیه السلام جواب داد که — هرگز دیده اید که اهل زمین مرا هل آسمان را شفاعت کند؟

گفتند: — آری، ما منزلت تو دیده ایم اندر آسمان.

ادریس گفت: — اگر من نیز شفاعت کنم چه دانم که شفاعت من روا گردد یا نه، فرشتگان گفتند:

— سربسجده نه و شفاعت کن، آنکه سر بر آری اگر ما را بنزد خود بینی امید آن باشد که شفاعت تو می روا کنند و اگر ما را از پیش تو برده باشند بدان که شفاعت تو از ما می رواند.

ادریس علیه السلام سربسجده آورد و دعا کرد، تا او سرازسجده بر آورد ایشان را برده بودند و ندید مرا ایشان را و اندر خبر چنانست که ایشان را بیردند.

پس فرمان آمد که اختیار کنید. عذاب دنیا خواهید یا عذاب آخرت؟ و اندر آخرت مشیت مراست اندر کار شما، جبرئیل علیه السلام گفت: «عذاب دنیا اختیار کنید»

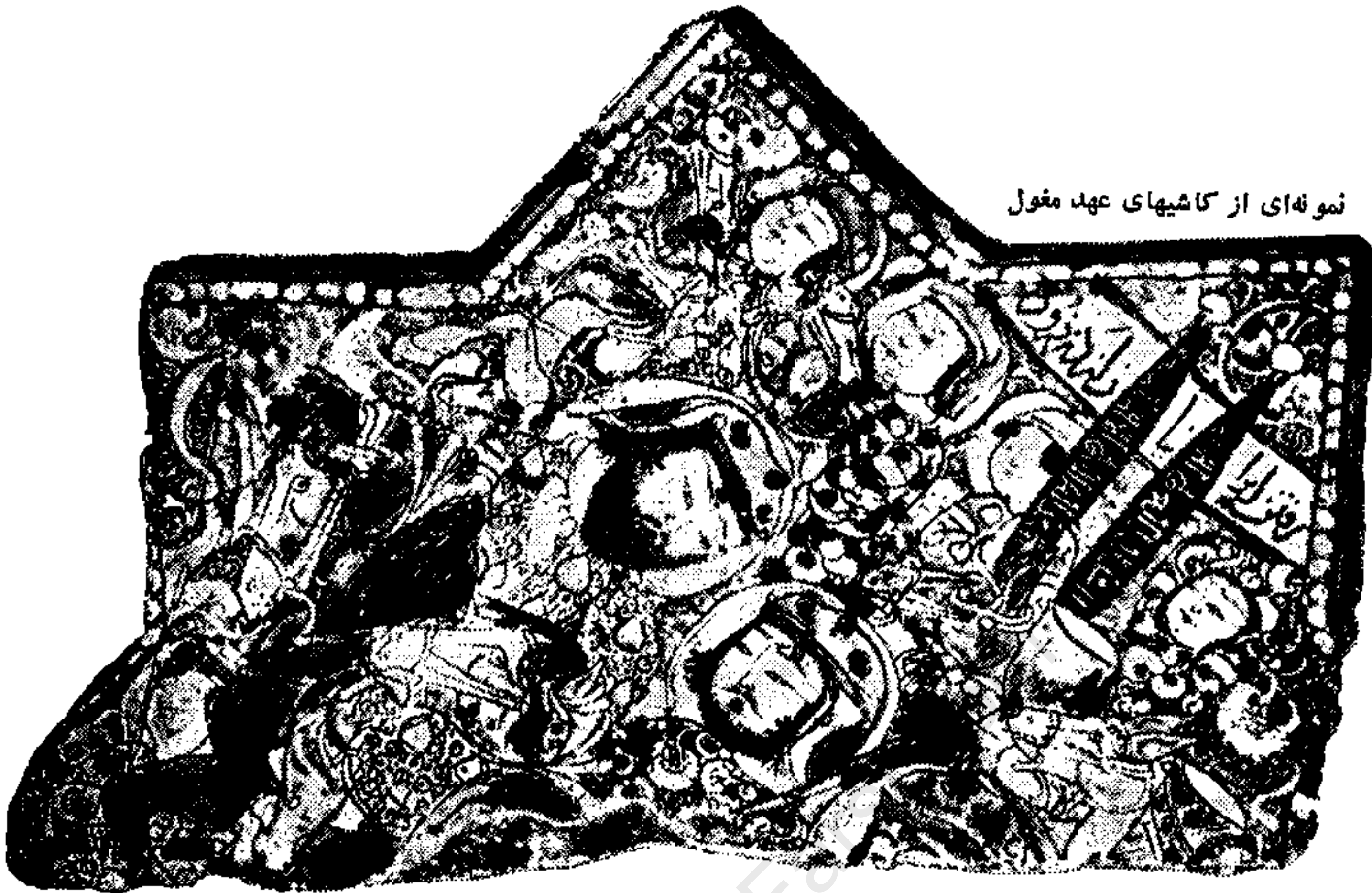
و ایشان عذاب دنیا را بر عذاب آخرت اختیار کردند و اکنون هر دو آن را از چاه بابل آویخته اند و عذابشان می کنند از وقت نماز بامداد تا وقت آفتاب بر آمدن و از وقت نماز دیگر تا وقت آفتاب فرو شدن.

و کلماتی است که ایشان آن را بر زبان می رانند که ایشان بدان مبتلاند. بعضی از علما گویند که آن از بهر آن خوانند تا عذابشان زیادت شود و بعضی گویند بدان خوانند تا عذابشان سبک تر شود. دیوان و آن کس ها که اعتقاد جادوی دارند آنجا روند و گوش دارند مر آن کلمات را ایشان نخست مریشان را پند دهند و گویند این از ما بیاموزید و یاد بگیرید که مابین مبتلایم و هر که این بیاموزد و اعتقاد جادوی کند و کافر گردد و مراورا اندر بهشت هیچ نصیب نماند. چون اینان باز نگرند از آنجا دل بر آن نهند تا آن از ایشان بیاموزند، ایشان را چاره نباشد از خواندن آن. ایشان آن را بر می خوانند و اینان یاد می گیرند و آن کلماتی است که هر کسی که بر چیزی برخواند آن مراد او حاصل آید.

نقل از «تفسیر پاک»

از نویسنده ای شاید متعلق به قرن ۴ یا ۵ هجری.

نمونه‌ای از کاشیهای عهد مغول

خواجه نصیرالدین طوسی

ایران در

قرن هفتم هجری

«علم و حکمت بدست این پارسی در
دورترین نقطه‌های بلاد مغول رفت ،
تو گویی ندای هاتقی بود در تیره
شامی» (*)

«اترار» یا فاراب که همه سفرای چنگیز را
کشت و اموالشان را بغنیمت برداشت و یکی از
علل مهم خشم و لشکرکشی چنگیز را فراهم
آورد.

ثانیاً : مادر این سلطان که «ترکان
خاتون» نام داشت در تمام امور کشوری
مداخلت تام‌داشت و حتی در انتخاب «ولیعهد»
هم اجازه به سلطان محمد نمی‌داد و در این راه
آن زن مستبد بر طبقه روحانیان اتکاء تمام

سده هفتم هجری بدون شك سخت‌ترین
ایام تاریخ ایران است ، چه این ایام مصادف
با ترکانازی و حمله قوم خونخوار و بیرحم
مغول بر بلاد اسلامی ، بویژه ایران است .
علت‌های عمده این حمله را حتماً در کتابهای
تاریخی خوانده‌اید و چون اینجا مقصود
نگارش تاریخ نیست از ذکر وقایع و رویداد
های تاریخی تن می‌زنیم و فقط چند علت
برجسته را که با مقصود ما ارتباط دارد ذکر
می‌کنیم.

چنگیزخان هنگامی به خیال لشکرکشی
به ایران افتاد که سلطان محمد خوارزمشاه
(وفات شوال ۶۱۶) در ایران حکومت می
کرد. این خوارزمشاه البته پادشاهی لشکرکش
و جنگ آزموده بود، در تحمل سختی‌ها بسیار
طاقت داشت و چندان فریفته عیاشی و
خوشگذرانی هم نبود بلکه بیشتر ایامش به
مجالست اهل علم و مناظره با فقها می‌گذشت
تا حدودی به اصلاح حال رعایا و وضع مملکت
هم بی‌اعتنا نبود.

امرای که در بلاد داشت غالباً نالایق و
خودسر و نافرمان بودند از قبیل حاکم

صفحه پنجاه ام

داشت.

ثالثاً : هم سلطان محمد و هم مادرش
بیرحم و ستمکار بودند و وقتی ممالک عظیمی
را تسخیر می‌کردند بجای حسن سلوک و
دلجویی و مهربانی و خوشرفتاری ، بارعایا
سخت می‌گرفتند و بیش از بیش شعله‌های
عصیان و نافرمانی را در دلهای آن بیچارگان
برمی‌افروختند.

رابعاً : بین امراء و رؤسای قشون سلطان
محمد خوارزمشاه همواره نزاع و ستیز و
دشمنی حکمفرما بود و غالباً همدیگر را به
بددینی و بستگی به اسماعیلیان متهم می-
کردند، برخی از این گروه با خود خوارزمشاه
هم میانه خوبی نداشتند و چند بار هم در
صدد کشتن او برآمدند و چندتنشان خدمت
خوارزمشاه را ترك گفتند و به اردوی چنگیز
پیوستند .

خامساً : پس از نبردی که سپاهیان
خوارزمشاه در حدود سال ۶۱۲ با لشکریان
پسر چنگیز (جوجی) کردند و اول بار بود
که با مغول‌روبرو شدند چنان مرعوب شجاعت
و دل‌آوری سپاه دشمن شدند که پس از

مراجعت به سمرقند پیوسته از آنها یاد می کردند .

در هر حال مغولان به ایران آمدند و کارهایی کردند که حمله تازیان را در اواخر ساسانیان از یاد برد و خرابکاریها و قتل و نهب و غارت را به نهایت رسانیدند.

«دسون» (۱) که بزرگترین تاریخ را در باب قوم مغول تألیف کرده می نویسد :

«اگر اسناد همه ملت های عالم بربرحمی و خونخواری مغول متفق الکلمه نبود پذیرش مطالبی که مورخان شرقی در این خصوص نوشته اند مشکل بود، ولی شهادتی که مورخان مغرب زمین از سفاکی مغول داده اند و شرحی که در این باب از آقنوم نقل کرده اند کاملاً بانوشته ها و مدارک شرقی مطابقت دارد.» (۲)

«ابن اثیر» در ذکر واقعه استیلای مغول چنین می نویسد :

«... اگر کسی بگوید که از بدو خلقت آدم تا کنون عالم به نظیر چنین واقعه ترسناک و مرگبار گرفتار نیامده ، راه خلاف نرفته است ... یکی از بزرگترین وقایع تاریخی که ذکر آن ورد زبانهاست رفتار بختنصر است بابنی اسرائیل و کشتار او از ایشان و ویران کردن بیت المقدس، ولی بیت المقدس در مقابل شهرهایی که این گروه ملعون خراب کرده و هر کدام چندین برابر بیت مقدس بوده چه عظمتی دارد و بنی اسرائیل در جنب کسانی که در این واقعه بقتل رسیده اند چه اهمیتی دارند زیرا که عدد کشتگان يك شهر تنها بر بنی اسرائیل فزونی داشته است ... اینان زنان و مردان و کودکان را کشتند و شکم های حاملگان را دریدند و اطفال جنین را بقتل آوردند» (۳)

همو می گوید : «آورده اند که اگر مغولی بقریه یادر بندی که مردمی زیاد داشت وارد می شد و یکی یکی ایشان را می کشت، احدی جرأت اینکه دست بسوی او دراز کند نداشت . گویند: یکی از این قوم مردی را گرفت و چون برای کشتن او حربه یی نداشت به او گفت : سر خود را بر زمین نه و از جای خویش مجنب ، مرد چنین کرد و مغولی رفت و شمشیری بکف آورد و او را با آن بکشت» (۴)

يك نظر اجمالی بمیزان کشتاری که مغول از مردم ماوراءالنهر و ایران کرده اند و دیدن فهرست خرابی های ایشان کافیهست که حال زار ممالك اسلامی را در آن سانحه بی نظیر مکشوف سازد و خلاصه آن اینست که جوینی صاحب «تاریخ جهانگشای» در چند سطر بیان کرده و گفته که: «هنوز تارستاخیز اگر توالد و تناسلی باشد غلبه مردم بعشر آنچه بوده است ، نخواهد رسید و آن اخبار از آثار اطلال و دمن توان شناخت که روزگار عمل خود بر ایوانها چگونه نگاشته است .» نوشته اند که وقتی قشون مغول سمرقند را فتح کردند به پای قلعه «ترمذ» آمدند و

مردم را به اطاعت خواندند ولی اهالی از پذیرفتن سرباز زدند و یازده روز باقشون چنگیز می جنگیدند و بسیاری از ایشان را کشتند تا عاقبت از پای درآمدند و مغلوب گشتند و چنگیز «ترمذ» را گرفت و همه مردم آنرا کشت . (۵)

«گویند در ترمذ عورتی را جمعی از لشکریان چنگیزخان گرفته خواستند که به قتل رسانند، آن بیچاره گفت: مرا مکشید تا مرواریدی بزرگ بشما دهم، پرسیدند: که آن مروارید را کجا نهاده ای؟ گفت: فرو برده ام . مغولان در حال شکم او را شکافته مروارید را بیرون آوردند ! از آن پس همه کشتگانرا شکم : به امید گوهر دریدند» (۶)

آخرین فرد از خوارزمشاهیان که چندی در جلوی این بلای عظیم و سیل وحشت و خشم ایستادگی کرد «جلال الدین منکبرنی» است که رشادت و مردانگی او مشهور است . اما متأسفانه او نیز از قوه تدبیر و اداره لشکر خالی بود، و به هیچ وجه در فکر انتظام لشکر و سامان دادن به وضع آشفته مملکت و دلجویی از رعایا و پیدا کردن متحدینی نبود. و در اواخر کار دلباخته عیاشی و شرابخواری گشته بود و به هیچ چیز دیگر نمی اندیشید گویی می خواست نشان دهد که: تنها مونس ایام درد و سختی آدمی زادگان می ناب است.

برای آنکه این واقعه درد آور را دراز نکشیم باید به این چند سطر جوینی اکتفاء بورزیم :

«یکی از بخارا پس از واقعه گریخته بود و بخراسان آمده، حال بخارا را از او پرسیدند. گفت: آمدند و کندند و سوختند و کشتند و بردند و رفتند!»

تنها قسمتی از ایران که در این ایام ، پایکوب سمند جور و غارت و چپاول مغولان خونخوار نشد، جنوب ایرانست که در دست اتابکان فارس قرار داشت. سعدی اشاره به همین مطلب کرده آنجا که در مدح «اتابک ابوبکر بن سعد» گوید :

«سکندر بدیوار رویین و سنگ
بکرد از جهان راه یا جوج تنگ»
«تراسد یا جوج کفر از زراست
نه رویین چو دیوار اسکندر است» (۷)

باهمه این اوصاف شگفت است اگر بگوییم که همین سده هفتم ، یکی از بهترین ایامی است که نوابغ و بزرگان علم و حکمت و تاریخ و نقاشی و شعر ایران در آن بعرصه هستی رسیده اند ، مولوی بلخی و شیخ سعدی و خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی و عطا ملک جوینی و حمدالله مستوفی و خواجه شیراز و دیگران در همین روزگار تار و ظلمانی بوجود آمده اند، و بدون رأی بزرگترین نماینده حکمت و ریاضی و اخلاق در این سده، «خواجه نصیرالدین طوسی» ملقب به «استاد

بشر» است که اینک درباره اوسخن می گوئیم :
۱- زندگی خواجه . - خواجه در سال ۵۹۷ هجری و ۱۲۰۱ میلادی در طوس خراسان زاده شد و در ۶۷۲ هجری و ۱۲۷۴ میلادی در بغداد مرد و در مشهد کاظمین پای قبر امام موسی الکاظم دفن شد، قاضی نورالله شوشتری «شیعه تراش» معروف و برخی دیگر از همان گروه نقل کرده اند که: «وقتی بیماری خواجه سخت شد و دانست که آن بیماری دیگر علاج ندارد، درباره دفن و کفن خویش با یاران و نزدیکان مذاکره کرد، گفتند: مناسب آنست که در جوار حضرت علی دفن اش کنند. او گفت: مرا شرم آید که در جوار این امام بمیرم و از آستان او بجای دیگر برده شوم . پس از مرگ بروصیت او رفتند و در کاظمین دفن کردند و در جلوی لوح مزارش این آیه را نقش کردند که: «و کلبهم باسط ذراعیه بالوصید» (۸)

اصل خواجه از جهرود (چاه رود) قم بوده و چون نیاگانش بطوس رفته و در آنجا توطن اختیار کرده بودند ، خواجه هم آنجا از مادر یزاد و از این روجه «طوسی» مشهور گشت.

پدر خواجه «محمد بن حسن» خود از فقهاء فرقه امامیه و از محدثان معروف طوس بود، و همو بود که مبادی صرف و نحو و اشتقاق و اقسام علوم ادبی و قرآن مجید را به پسر هوشمند خویش تعلیم کرد، پس از چندی خواجه پیش خال خودش به اکتساب منطق و مبانی علوم عقلی پرداخت .

همچنین گفته اند : جزء سوم از کتاب (الغنیة) «ابی المکارم بن زهره الحلبی» را پیش «معین الدین سالم بن بدران المازنی - المصری» خواند و در سال ۶۱۹ هجری از او اجازه یافت . (۹)

۲- خواجه در نیشابور . - خواجه پس از آنکه در طوس پیش خالوی خویش مقدمات حکمت و حساب و هندسه و جبر را تعلیم گرفت برای تکمیل معلومات در اوایل جوانی رهسپار نیشابور شد، نیشابور تا روزگار خواجه با وجودی که چندین بار مورد تهاجم و تاخت و تاز قرار گرفته بود و بویژه در حمله «غزان» خرابی بسیار بدان راه یافته بود، باز هم از مهم ترین مراکز علم و حکمت بشمار می رفت خواجه تازه بکسب علم و دانش در نیشابور آغاز کرده بود که مغولان بسان بلایی آسمانی سر رسیدند و مدتی شهر در محاصره مغولان ماند و اهالی نیشابور مقاومت کردند و در این واقعه داماد چنگیز «تغاجارنویان» در اثر تیر یکی از محصوران بقتل رسید . بالاخره در دهم صفر ۶۱۸ هجری مغولان نیشابور را فتح کردند و وارد آن شهر شدند . دختر چنگیز که زن همین «تغاجار» بود از فرط خشم دستور داد هر کس که در آن شهر باقی مانده بکشند. و نیز حکم شد آن شهر را چنان ویران کنند که در آنجا نتوان زراعت کرد و ختی سگ و گربه آن

شهر را هم زنده نگذارند، مغول چنین کردند و هفت شبانه روز بر نیشابور ویران آب بستند و در سراسر آن جو کاشتند. و کار بدانجا رسید که بتعبیر یاقوت «دیواری از آن شهر برپا نماند» (۱۰)

در ضمن خرابی نیشابور مغولان آبادیهای طوس را هم که بمناسبت قبر امام علی بن موسی الرضا و هارون الرشید مورد توجه مسلمانان بود بیاد غارت و انهدام دادند.

بهر حال در نیشابور خواجه به محضر فریدالدین داماد نیشابوری رسید و کتاب اشارات ابن سینا را از او استماع کرد.

این فریدالدین شاگرد صدرالدین سرخسی است و او از شاگردان افضل الدین غیلانی و او شاگرد ابوالعباس لوکری صاحب کتاب «بیان الحق» است و همو بود که علوم حکمی را در خراسان انتشار داد. این لوکری هم از شاگردان بهمنیار بن مرزبان آذربایجانی بوده که از شاگردان برجسته ابن سینا است، بدین ترتیب خواجه به پنج واسطه شاگرد ابن سینا می شود. (۱۱)

استاد خواجه را در علوم ریاضی چند تن ذکر کرده اند که یکی از بهترین آنها «کمال الدین یونس مصری» است که در اکثر علوم، بویژه ریاضی، سرآمد روزگار خویش بوده است.

۳ - خواجه در قلاع اسماعیلیان - چون نیشابور بدانسان که گفتیم مورد تاخت و تاز و نهب و غارت قرار گرفت، هر کس که می توانست بفکر چاره برآمد واز آنجا کوچ کرد و خود و زن و فرزند را از ورطه بلا خلاص کرد. خواجه نیز در این میان حیرت زده و سرگردان و مبهوت بی مأمی می گشت. قضا را محتشم قهستان ناصرالدین عبدالرحیم بن ابی منصور او را به قهستان دعوت کرد و در اکرام و احترام او بسیار کوشید. بدستور همین ناصرالدین محتشم قهستان بود که خواجه کتاب الطهارة ابن مسکویه رازی را از عربی به فارسی ترجمه کرد و بنام همو «اخلاق ناصری» نامید.

خواجه در اثناء اقامت خویش در قهستان قصیده یی در مدح مستعصم خلیفه عباسی ساخت و بانامه یی به بغداد فرستاد، «ابن العلقمی» وزیر مستعصم که آوازه فضل و کمال خواجه را شنیده بود و نزدیکی او را به خلیفه بصلاح خود نمی دانست، صورت این حال را به ناصرالدین محتشم اطلاع داد و او از این معنی بدگمان شد و خواجه را به قلعه الموت قزوین نزد خداوند علاءالدین محمد بن حسن (۶۱۸-۶۵۳) برد و بحکم همو خواجه در آنجا ماند و پس از آن در قلعه (میمون دژ) از قلاع رودبار الموت می زیست و پیش رکن الدین خورشاه آخرین پادشاه اسماعیلی اقامت داشت تا آنکه هولاکو خان مغول در سال ۶۵۴ قلاع اسماعیلی را فتح کرد و خورشاه تسلیم او شد. (۱۲)

بنظر می آید که خواجه در قلاع اسماعیلیان

همچون زندانی سیاسی نگاهداری می شده در این مدت از جمله کارها که انجام داد شرح کتاب «اشارات» ابن سینا است. در مقدمه این کتاب می گوید:

«بیشتر این کتاب را در حال سختی نوشتم که سخت تر از آن ممکن نباشد و اغلب آنرا در روزگار پریشانی فکر نگاشتم چنانکه پریشان تر از آن پیدانشود، بلکه در روزگاری که هر جزء آن ظرفی برای غصه و عذاب دردناک و ندامت و حسرت بود، زمانی نگذشت که دیدگانم اشک نریزد، و دلم پریشان نباشد و زمانی بر نیامد که دردهایم افزون نگردد و غمهایم دوچندان نشود و شاعر فارسی چه نیکو گفته است:

«بگرداگرد خود چندانکه بینم
بلا انگشتی و من نگینم...» (*)

برخی از اصحاب تاریخ گفته اند: «فتح قلاع اسمعیلیه بدلاله خواجه نصیر که وزیر مطلق صاحب دعوت ملاحده بود و مکانت او پیش ملاحده بمثابة بود که اگر او را دستور کاینات گفتندی میسر گشت!» (۱۳)

۴ - خواجه در دربار هولاکو - هولاکو شهرت خواجه را در حکمت و ریاضی شنیده بود و مهارت خواجه در بستن زیج و رصد حتی تا اقصای مغولستان نیز رسیده بود چنانکه «منگوقاآن» فرستادن خواجه را بمغولستان از برادرش هولاکو خواست تا در آنجا رصدخانه یی ایجاد کند ولی بسبب برخی پیش آمدها هولاکو خواجه را در ایران نگاه داشت و چون خود او به نجوم و احکام آن بسیار اعتقاد داشت، و در هر کار بامنجمان رأی می زد و به احکام آنها بکارها اقدام می کرد بر آن شد که در ایران رصدخانه یی دایر کند و در سال ۶۵۷ خواجه را به این مهم نامزد کرد و دستور داد در مراغه رصدی انشاء کند و در این راه تمام اوقاف ممالک ایلخانی را تحت اختیار خواجه قرار داد و خواجه دوبار - یکی در سال ۶۶۲ و دیگری کمی پیش از فوت خویش - به بغداد رفت تا امور اوقاف را تحت نظر بگیرد و پس از وضع مخارج و مستمریات مازاد آنرا برای انجام عمل رصد ضبط کند و در ضمن این سفرها آنچه کتاب و آلات رصدی برای کار خود لازم می دانست از اطراف جمع کند و هولاکو و پس از او اباقا نیز در تهیه اسباب این امر و جلب علما می کوشیدند تا زیج مراغه به انجام رسید و خواجه خلاصه اعمال و رصدهای خود و یارانش را در کتاب «زیج ایلخانی» مدون کرد. (۱۴)

برخی از مورخان گفته اند که بستن رصد مراغه بفکر خود خواجه بود و سالها پیش از آنکه به خدمت هولاکو برسد در این اندیشه بود که هر وقت اقتضا کند و زمان یابد و وسایل فراهم شود به این کار اقدام کند، نهایت آنکه چون در روزگار هولاکو

این آرزو را ممکن الحصول دید او را بر این کار برانگیخت. هولاکو گفت: «فایده این کار چیست؟» آیا آنچه آمدنی است و مقدر است که بشود بباستن رصد و دانستن حرکات کواکب می توان از آن ها جلوگیری کرد؟ خواجه گفت جواب را با مثلی ادا کنم، آنگاه از ایلخان درخواست کرد که یک نفر بر بلندی که نزدیک آن مکان بود برآید و از آنجا یک طشت مسین بزرگ فرواندازد به نحوی که مردم آنرا ندانند، هولاکو این کار را انجام داد، کسی را مأمور کرد که بر پشت بام رود و آن طشت را بیندازد. از افتادن طشت آوازی سخت ترسناک و هول انگیز پدیدار گشت و مردم بهم برآمدند و وحشت همه جا را فرا گرفت و جمعی بیهوش گشتند. اما خواجه و هولاکو که از سبب آن امر آگاه بودند نهراسیدند. پس خواجه گفت: اگر علم نجوم را هیچ فایده نیست این فایده را دارد که اگر کسی از اوضاع و احوال فلکی آگاه باشد، زمان ظهور حوادث ترسی که در مردمان غافل و نادان بوجود می آید، در او پدید نمی آید. هولاکو چون اینطور دید خواجه را به بستن رصد امر داد و فرمود که که ساختمان آنرا آغاز کند. (۱۵)

خواجه در این کار مددکار و دستیارانی چند داشت که مهم ترین آنها فخرالدین مراغی و فخرالدین اخلاطی و نجم الدین دبیران و مؤیدالدین عرضی می باشند که خود خواجه از آنها نام برده است. غیر از این عده که بر شمردیم گروهی از دانشمندان و منجمان هم در این کار باخواجه مشارکت داشته اند که نام چند تن از ایشان را ذکر کرده اند که عبارتند از: کاتبی قزوینی، رکن الدین استرآبادی، محیی الدین مغربی، قطب الدین شیرازی، شمس الدین شیروانی، کمال الدین ایجی، نجم الدین اسطرلابی، قومنجی (تومهجه) چینی ملقب به (سینک سینک) که خواجه رشیدالدین آنرا به عارف ترجمه کرده است، و چندتن دیگر... (۱۶)

بنای رصد در سالی تمام شد که خواجه در آنسال وفات یافت (۶۷۲) بنابراین بنای این رصدخانه ۱۵ سال وقت خواجه را گرفت. بزرگواری خواجه در اینکار بزرگ تنها مربوط به قدرت علمی او نیست، چه اگر این کار را هم نمی کرد دانش و معرفت خواجه بر دانشمندان آشکار و معلوم بوده و هست بلکه در آنست که با چه مهارت و استادی و متانت و سخنان حکیمانه در عقل هولاکو رسوخ کرد و آن خون آشام بد کردار را واداشت که عوض خرابکاری و کشتار خلق خدا به اصلاح امور اجتماعی و پیشبرد فرهنگ و فنون بپردازد، و از کسی که مظاهر تمدن را خراب کرد شخصی بسازد که کاخ تمدن را برافرازد و در پیشبرد و ترقی دادن علم سراز پانساند.

خواجه بالاخره کار را بجایی رسانید که هولاکو را برانگیخت تا شخصی به بلاد عربی

بفرستد ، و دانشمندانی را که از ترس مغول و حمله خرابکارانه آنها فرار کرده بودند و بهاربل و موصل و جزیره و شام رفته بودند ، تشویق کند و آنها را به ایران بازگرداند ، و نیز از علمای آن بلاد گروهی را به مراغه بیاورد . هولاکو برای اینکار «فخرالدین لقمان بن عبدالله مراغی» را نامزد کرد و این مرد آدمی هوشمند و زیرک بود و با حسن تدبیر توانست مبلغی خلق را که به بلاد عربی رفته بودند به شهرهای خودشان بازگرداند و بدینوسیله کار خود را نیک انجام دهد و برگردن دانش و معرفت حقی داشته باشد . (۱۷)

رصدخانه مراغه ، نخستین رصدخانه‌یی نیست که در اسلام بنا شده بود بلکه پیش از او چند رصد مشهور وجود داشته است که از آنها چندتا اهمیت دارد :

۱- رصد مأمون، که آنرا در سال ۲۱۴ هجری در قریه «شماسیه» نزدیکی شام بنا کرد، و آن نخستین رصدی است که در اسلام بنا شده است.

۲- رصد بتانی است که در حدود شام بوده.

۳- رصد حاکمی در مصر.

۴- رصد (بنی‌الاعلم) در بغداد.

باوجود اینکه خواجه در بناء رصد مذکور ، نهایت کوشش و اهتمام بخرج داد، و در این کار بیشتر دانشمندان آن روزگار را گردآورد ، با همه اینها از خطاء و نقص برکنار نماند . تقی‌الدین محمد بن زین‌الدین معروف به راصد (وفات ۹۹۳ هجری) در کتاب «سدره المنتهی» گوید: «رصدخانه مراغه نیکو و مفید نبود ، چه خود خواجه بوزارت اشتغال داشت و رصدخانه را بدست کسانی داده بود که در فضل و فضیلت قرین و همپایه او نبودند ، و با این حال خود او فکر می‌کرد که اتقان و نیکوی آن بنهایت رسیده است، و لیکن این فرقه بزودی ظاهر نگشت و تحقیقات بعدی و تجربیات و مرور زمان آنها را تصحیح کرد تا نوبت به رصد «اولغ‌بیک» رسید (۱۸) .

ولیکن برخی از محققان این قول را صائب نمی‌دانند و می‌گویند : خود خواجه می‌دانست که این رصد را کمتر از سی سال تمام نمی‌توان کرد و همین‌هم در نظر او بوده و لیکن هولاکو مانند سایر شاهزادگان مغول عجول بود و می‌خواست که کار رصد بزودی پایان یابد و از این جهت به خواجه و همکارانش فرمان کرد که کار خود را زود انجام دهند، لذا کار آنچنانکه خواجه می‌خواست نشد . خود خواجه در مقدمه «زیج ایلخانی» به این مطلب اشاره کرده و گوید: «... رصد به کمتر از سی سال که دور این هفت ستاره تمام شود نتوان ساخت و اگر بیشتر از سی سال به آن کار مشغول باشد بهتر و درست‌تر باشد . و (لیکن) پادشاه ما که بنیاد رصد آغاز

از ظروف دوره مغول

بلاد می‌فرستاد که هر جا کتب علمی بیابند خریداری کنند و برای او بفرستند . و خود هر کجا بکتاب مفید و نفیسی برمی‌خورد و در مسافرت‌ها بنظرش می‌رسید همه را می‌خرید و در این کار چنان کوشش داشت که بعقیده برخی از مورخان چهارصد هزار - ۴۰۰۰۰۰ کتاب در کتبخانه مراغه گرد آمده بود. (۲۰)

۵- وزارت خواجه - گذشته از احترام و عزتی که خواجه در دستگاه ایلخانی داشت، بنظر برخی از مورخان خواجه وزارت هولاکو را نیز بعهده داشته است، خوانساری در

فرمود ، فرمود که جهد کنید تا زودتر تمام کنید ، و فرمود که مگر به دوازده سال ساخته شود ما بندگان گفتیم: جهد کنیم اگر روزگار وفا کند . (۱۹)

از کارهای بزرگ دیگر خواجه اینست که در محل رصد مراغه کتبخانه بزرگی احداث کرد و بنا فرمان هولاکو کنایهای نفیس و سودمند بسیاری که از بغداد و دمشق و موصل و خراسان غارت شده بود، و در کار رصد خواجه هم لازم بود به آن کتبخانه آورده شد. خود خواجه مأمورانی به اطراف

روضات الجنات و «ابن شاکر» در «فوات الوفيات» به این امر تصریح کرده‌اند، سبکی نیز در «طبقات الشافعیه» همین قول را آورده است. و لیکن همه وزارت او را مطلق نمی‌دانند بلکه می‌گویند: «خواجه» وزارت هولاکو را داشت بدون اینکه دخالتی در اموال بکند، و لیکن چنان عقل او را ربوده بود و بر او مسلط شده که هولاکو سوار نمی‌شد و مسافرت نمی‌کرد و دست بکاری نمی‌زد مگر وقتی که خواجه تعیین می‌کرد...» (۲۱) و این قول بنظر درست‌تر می‌آید چه باآنکه خواجه در پیش هولاکو مقرب‌تر از همه بوده و عظمت و احترام فوق‌العاده داشته از هیچ مأخدی بصراحت بر نمی‌آید که او وزارت هولاکو را به آن معنی که در خرج و دخل و عزل و نصب مستقیماً دستی داشته باشد پذیرفته باشد بلکه اگر در امری از او مشورت می‌خواستند آنچه موافق مصلحت بوده اظهار می‌داشت و بافراست و کیاستی که داشت در حل و فصل امور مهم هولاکو را یاری می‌کرد. آری بیشتر اوقات خویش را بکسار ترجمه و تألیف و تصنیف کتب و افادۀ طلاب می‌گذرانید.

اما برخی از مورخان که وزارت خواجه را مطلق و مسلم پنداشته‌اند، شاید از این راه بوده که دیده‌اند، ایلخان مغول تمام اوقاف ممالک پهناور اسلام را در اختیار او گذارده بود تا دهیک آنرا صرف مخارج و لوازم رصد و ساختن رصدخانه کند. بهرحال اگر خواجه در دربار ایلخان مزبور سمت رسمی وزارت نداشته در عمل از همه وزراء اقتدار و سیطره و جبروت بیشتر داشته است.

۶- مذهب خواجه و دشمنان او - دانشمندان و اصحاب تاریخ شك ندارند در اینکه خواجه شیعی مذهب بوده است و بیشتر براین‌اند که دوازده امامی بوده است. و در بیشتر کتابهای کلامی خود به دوازده امام و وجوب عصمت آنها اشارت دارد. (۲۲) و همورسالات ویژه‌یی در این باره پرداخته که از آنجمله «رسالة فی اثبات الفرقة الناجية» و «رسالة فی حصر الحق بمقالة الامامية» که به فارسی نگاشته است، و نیز کتاب «الاثنی عشریه» و «رسالة فی الامامة» را می‌توان نام برد. (۲۳)

از این گذشته در شرح حال او دیدیم که او فقه را نزد چندتن از فقیهان شیعه خواند که «معین الدین مصری» و «کمال الدین میثم بحرانی» از آنجمله‌اند. و نیز چون به بغداد می‌خواست رفتن، در مجلس رئیس فقهایی شیعه یعنی: نجم الدین معروف به «محقق حلی» صاحب کتاب «شرایع الاسلام» حاضر شد و او را گرامی داشت و در «مبحث تیاسر» که بیان قبله اهل عراق است با او بحث کرد و پرسش‌هایی انجام داد. (۲۴)

خواجه تنها از نظر اعتقاد شیعی نبود، بلکه در عمل هم بروح تشیع پای بند بود و در ضمن اشعاری که از او نقل شده، شعری

به چشم می‌خورد که مضمونش اینست:

«اگر کسی تمام صالحات را انجام دهد و همه پیامبران مرسل و اولیاء را دوست بدارد و همواره بدون ملالت روزه بدارد و شبها را زنده بماند و به هیچکس آسیبی نرساند و تمام یتیمان را لباس دیبا بپوشاند و آنان را نان و عسل بدهد و در میان مردم به نیکی بسر برد و از گناه و لغزش برکنار بماند، روز حشر به هیچ روی سودی نبرد، اگر دوستدار علی (ع) نباشد. (۲۵)

روی این اصل، گروهی از علماء اهل سنت و برخی مورخان براین رفته‌اند که چون خواجه شیعی متعصب بوده و خلفای عباسی را غاصب خلافت آل علی می‌دانسته لذا ایلخان مغول را بگرفتن بغداد و کشتن خلیفه برانگیخته است. برخی از علماء سنی، بسویژه حنبلیان، در بدگویی از خواجه کار را بوقاحت و بی‌ادبی رسانده‌اند «ابن تیمیة» حنبلی (وفات ۷۲۸) رساله‌یی در «رد نصیریة» که فرقه‌یی از غلاة شیعه و از پیروان «محمد بن نصیر الظهیری» هستند - نوشته و در آنجا می‌گوید: «... قوم مغول وارد بلاد اسلام شدند و خلیفه را کشتند و این کار جز بیاری و معاونت این گروه صورت نگرفت، زیرا مرجع و مقتدای آنها نصیرالدین طوسی بود که در الموت وزارت ملاحده را داشت و همو بود که هولاکو را بکشتن خلیفه اسلام واداشت... ظاهر مذهب این گروه رفض و باطنش کفر صریح است.» (۲۶)

«ابن قیم» (وفات ۷۵۱) که شاگرد «ابن تیمیم» بوده، دشمنی و عناد با خواجه را بمرز وقاحت رسانیده و درباره آن بزرگوار از هیچ افترایی پروا نکرده است. می‌گوید: «... چون نوبت به یاور شرك و کفر، و وزیر ملحد ملاحده نصیر طوسی رسید که وزارت هولاکو یافته بود، خویش را از پیروی رسول و اهل دین او برکنار داشت و آنان را عرضه تیغ گردانید تا از ملاحده خلاص گشت. و همو بود که خلیفه و قضاة و فقیهان و محدثان را بقتل رسانید و فلاسفه را زنده نگاهداشت که برادران او بودند و منجمان و طبیعت شناسان و جادوان را گرامی داشت و اوقاف مدارس و مساجد اسلام و روابط آنها را فسخ کرد و مخصوص خود و یارانش کرد. او در کتابهای خود از قدم عالم و بطلان معاد و انکار صفات پروردگار جهانیان، از علم و قدرت و حیات و سمع و بصر... نصرت کرد و گفت: خدا نه در داخل عالم است و نه در خارج آن و بالای عرش پروردگاری نیست که پرستیده شود...»

برای ملاحده مدارس ساخت و خواست تا «اشارات» امام ملحدان ابن سینا را جای قرآن قرار دهد. ولیکن نتوانست و گفت: این قرآن خواص است و آن قرآن عوام است. و همو خواست تا نماز را تغییر دهد و بدو

نماز باز گرداند - و لیکن اینکار را هم نتوانست -؛ در آخر کار جادویی بآموخت و خود ساحر شد و بتان را عبادت می‌کرد... شهرستانی * در کتاب (المصارعة) با ابن سینا گلاویز شد و قول او را به قدم عالم و انکار معاد و نفی علم پروردگار و قدرت او و برخی مسائل دیگر را ابطال کرد، این نصیر الحادیه یاری ابن سینا برخاست و کتاب شهرستانی را نقض کرد و کتابی پرداخت بنام «مصارعة المصارعة» ما هردو کتاب را دیدیم، نصیر طوسی در آنجا این اصل را تأیید می‌کرد که خدا آسمانها و زمین را در شش روز نیافرید و او چیزی نمی‌داند و بقدرت و اختیار خویش کاری انجام نمی‌دهد و مردگان از گور بر نمی‌خیزند...» (۲۷)

تاج الدین سبکی در یکجا همین نظر را در مورد خواجه ابراز داشته و سپس می‌گوید: «به هولاکو گفته شد که اگر خون این خلیفه ریخته شود، جهان بشیون و زاری برخیزند و سبب خرابی دیار تو می‌شود، چه پسر عموی رسول خدا و خلیفه خدا در زمین است. پس شیطان مبین نصیرالدین طوسی حکیم برخاست و گفت: کشته می‌شود بنحوی که خونس بر زمین ریخته نشود! و این نصیرالدین سخت‌ترین مردم بر مسلمانان بود. پس خلیفه را در نمد پیچیدند و لگدمالش کردند تا جان داد.» (۲۸)

با همه این تفاسیل و اتهامات، اینکه خلیفه به تحریک خواجه کشته شده است اصلاً معلوم نیست. و آنکه سخنان «ابن قیم» و دیگران، بسویژه، در مورد فلسفه خواجه و عقاید او بسیار دور از واقع و کودکانه بل جاهلانه است.

آری خواجه در ترویج مذهب شیعه اهتمامی تمام داشت و در بزرگداشت علمای شیعه منجمله «ابن ابی الحدید» (وفات ۶۵۵) و برادرش و بسیاری از دانشمندان با دل و جان می‌کوشید ولیکن فرسنگها از تعصبات خشک و سبک مغزی دور بود و قوامی نتوانست با ارباب تمام مذاهب بهربانی و محبت رفتار می‌کرد، با اینحال اگر به تهمت و افتراء او را دشمن اسلام بخوانیم و از نادانی کشته شدن مردم مسلمان را بفرمان هولاکو از ناحیه او بدانیم از انصاف دور شده‌ایم.

۷- اخلاق خواجه - خواجه مردی حکیم و سیاستمدار بوده و از خواص این دو حالت بیشتر آنست که شخص انسانی حلیم و بردبار است و بهربادی از جای نمی‌جنبید. علامه حلی در حق او گوید که خواجه «در اخلاق شریفترین کسی است که تا حال دیده‌ایم...» (۲۹)

و ابن شاکر درباره او گوید: «خواجه سخت نیک منظر و خوش رو کریم و سخی و حلیم و خوش معاشرت بود و زیرک و هشیار بود و یکی از داهیان زمان بشمار می‌رفت. و آورده‌اند که شخصی به خدمت خواجه آمد و نوشته‌یی از آن دیگری به

خواجه داد که در آن بخواجه بسیار ناسزا گفته و دشنام داده بود و او را (کلب بن کلب) خطاب کرده بود خواجه با زبانی نرم و لطف آمیز در جواب او نوشت : و اما اینها که نوشته ای درست نیست چه سگ در زمره چهارپایان است و عوغو می کند و پوست او پوشیده از پشم است و ناخن دراز دارد و این صفت ها در من نیست و برخلاف آنها قامت من راست و تنم بی موی و ناخن پهن است و من گویا و خندانم و فصول و خواصی که مراست غیر آن فصول و خواص است که سگ دارد و آنچه در منست در او نیست و تمام عیوبی را که صاحب نامه ذکر کرده بود، بدینسان جواب گفت بدون آنکه کلمه بی درشت و زشت بنویسد و یابگوید... (۳۰) و همو گوید : خواجه با تقرب و مکاتبی که پیش هولاکو داشت ، از منافع مسلمانان بویژه شیعیان و علویان و حکمت دانان و غیر ایشان نگاهبانی می کرد و به آنها احسان و نیکی می کرد و در ابقاء آنها در شغلشان کوشا بود و می کوشید که وجوه اوقاف را در محل اصلی صرف کنند و با وجود همه اینها ، شخصی متواضع و فروتن و گشاده رو و نیکو معاشرت بود (۳۱).

اغلب مورخان و اصحاب رجال در حق او و اخلاق او بدینسان سخن گفته اند و ما از ذکر همه آنها صرف نظر می کنیم .

همچنین خواجه شخصی باتسامح و با وسعت مشرب بود و دانشمندان و علمارا از هر طبقه و هر مذهبی که بودند بزرگ می داشت و در این میان به تصوف و صوفیان راستین توجه مخصوص داشت و با توجه به کتابهایی که نوشته معلوم می شود که خود او نیز در این راه قدمی راسخ داشته است ، در نظم هفتم «شرح اشارات» بنام «مقامات العارفين» و رساله نفیس «اوصاف الاشراف» چنان سخنان صوفیان را بیان می کند که گویی خود او سالک راه طریقت بوده است . او در این کتاب دوم برخی اتهامات ناروا و جاهلانه را که بر صوفیه بسته اند کشف می کند و در باب توحید و اتحاد سخنانی لطیف می گوید و دعاوی منصور حلاج و برخی دیگر از صوفیان را بروشی درست تفسیر می کند . ولیکن به صوفی نمایان و قلندران بیکاره اعتقادی نداشت و آنان را سربار جامعه می دانسته است . «گویند وقتی در برابر سلطان (هولاکو) گروهی از فقراء قلندریه پیدا شدند . سلطان از خواجه پرسید : اینها چه کسانی اند ؟ خواجه در جواب گفت : گروهی زاید و بیهوده اند ، بر فور سلطان دستور داد که همه را نابود کردند ، کسی از خواجه پرسید مقصود تو از این بیان چه بود ؟ گفت : مردم چهار طبقه بیش نیستند : جمعی امیر و وزیر و کسان سلطانت از لشکری و کشوری ، دو دیگر بازرگانان و تجارند ، سدیگر پیشه وران و صنعتگران اند ، و آخرین گروه برزگران و دهقانانند ، و آنکس که از زمره این چهار

گروه نباشد سربار مردم و در جهان زیاده است .» (۳۲)

۸- اشعار خواجه : - خواجه در شعر نیز دستی داشته و برخی اوقات تفنن را ایات می ساخته است ، ولیکن معلوم است اشعار درجه اول نیست . جمعی از پژوهندگان اشعار او را جمع کرده اند و بیشتر اشعار او در «روضات الجنات» خوانساری آمده است ما چند قطعه از اشعار پارسی و تازی او را ذکر می کنیم :

۱- در مورد قضیه شرطیه منطقیان گوید :
مال المثال الذی مازال مشتهرا :
للمنطقیین فی الشرطی تسدید
لما روا وجه من اهوی و طرته :
الشمس طالعة واللیل موجود ! (۳۳)
که بفارسی چنین ترجمه اش کرده اند :
مثالی را که در شرطیه گفتند :
بگو با منطقی کاین هست مردود
رخ و زلفین یارم را ببیند :
که شمس طالع و اللیل موجود
و این ابیات در مدح امام علی (ع)
لوان عبداً اتی بالصالحات غداً :
و ود کل نبی مرسل و ولی
و صام ما صام صوام بلا ملل :
و قام ما قام قوام بلا کسل
و طار فی الجو لایأوی الی احد :
و غاص فی البحر مأموناً من البلل
و أکسی التیامی من الدیاج کلهم :
و اطعمهم من لذیذ البر والعسل !
و عاش فی الناس آفاقاً مؤلفة :
غار من الذنب معصوماً من الزلل
ماکان فی یوم البعث منتفعاً :
«الاحب امیر المؤمنین علی ! (۳۴)
این قطعه فارسی منسوب به اوست :
نبود مهتری - جو دست دهد -
روز تا شب شراب نوشیدن
یا غذای لذیذ را خوردن -
یا لباس لطیف پوشیدن
من بگویم که مهتری چه بود
گر توانی ز من نیوشیدن
غمگنان را ز غم رهانیدن
در مراعات خلق کوشیدن .
بیتی است معروف که بخیم نسبتش می -
دهند و آن اینست :

می خوردن من حق ز ازل می دانست :
گر می نخورم علم خدا جهل بود .
گویند خواجه در جواب گفته است :
این نکته نگوید آنکه او اهل بود :
زیرا که جواب شبهه اش سهل بود
علم ازلی علت عصبان کردن :
ترد عقلا ز غایت جهل بود (۳۵)
این رباعی هم از اوست :
موجود بحق واحد اول باشد :
باقی همه موجود مخیل باشد
هر چیز جز او که آید اندر نظرت :
نقش دومین چشم احوال باشد (۳۶)
باقی اشعار خواجه را در مآخذی که

ذیلا نوشتیم می توان دید.

۹- آثار خواجه . - خواجه در بیشتر دانش های متداول روزگار خویش بویژه فقه و حکمت و کلام و منطق و ریاضیات و فلک و نجوم و اخلاق و برخی دیگر مهارت شایان داشت و در اغلب این رشته ها تألیفات ارزنده نفیس دارد که جمع و نقل و نامبردن همه آنها از حوصله این مقال بیرون است . فهرست آثار مهم خواجه در «فوات الوفیات» ابن شاکر کتبی (وفات ۷۶۲) و «روضات الجنات» خوانساری و از همه دقیق تر در «آثار و احوال خواجه» جمع و تألیف آقای مدرس رضوی آمده است ولیکن ما اینجا آثار مهم خواجه را که بنحوی از انحاء مورد دقت و نظر اهل فن بوده نام می بریم و در باره آنها سخن می گویم :

۱- «تجريد الاعتقاد» در علم کلام ، و آن کتاب در این موضوع از کتابهای دقیق و استوار است و مورد عنایت بسیاری از دانشمندان بوده و بر آن شرح کرده اند یا تعلیق زده اند . مهم ترین شرحهای این کتاب از آن علامه حلی ، و حکیم قوشچی ، و عبدالقادر لاهیجی است ، و این شرحها اغلب با اصل چاپ شده است و شرح علامه سال ۱۳۵۳ هجری در صیدا در مکتبه عرفان چاپ شد و نام آن «کشف المراد» است و همین شرح نزدیکترین تفسیری است بمقاصد خواجه طوسی که علامه حلی نوشته است . (۳۷)

۲- «شرح اشارات» ابن سینا در فلسفه ، این شرح با شرح فخر رازی بر اشارات سال ۱۳۲۵ هجری در مصر مطبوعه خیریه چاپ شد و اخیراً دکتر سلیمان دنیا اشارات را در مصر تنها با شرح خواجه و با دقت و حواشی سودمند چاپ کرد . خواجه در این کتاب بسیاری از اشتباهات و نقض های نابجای امام را بر شیخ الرئيس جواب گفته ولیکن به هیچ روی از طریق ادب بیرون نرفته و از او به عنوان «شارح فاضل» یاد کرده است . برای شرح بیشتر در این باره به ترجمه امام فخر رازی نگاه کنید .

۳- التذکرة فی علم الهیئة . و آن کتاب مختصری است که جامع مسائل این فن است ، و شامل چهار باب است ، این کتاب سبب اعجاب علماء گشته و بر آن شده اند که آن را شرح کنند و بر آن تعلیق زنند . از شارحان این کتاب چندتن نام می بریم :

۱- نظام الدین نیشابوری معروف به نظام اعرج ، که شرح او (توضیح التذکره) نام دارد .

۲- السید الشریف علی بن محمد الجرجانی (وفات ۸۱۶ هجری) .

۳- شمس الدین محمد بن احمد خفری ، که از شاگردان مولی سعد تفتازانی (۷۹۱-۷۹۹) است ، این شرح (التکملة فی شرح التذکره) نام دارد که در سال ۹۳۲ پایان یافته است .

۴- قطب الدین محمود بن مسعود شیرازی

(وفات ۷۱۰) شاگرد بزرگوار خواجه شرح
او (التحفة الشاهية) نام دارد. (۳۸)

۴- بیست باب - که در اسطرلاب است
و بیست باب دارد، گویند: این کتاب از
اسطرلاب اسماعیلیانست، که خواجه زمانی
که در قرب آنها بود، تألیف کرد و از
جمله غنایمی بود که از اسماعیلیان گرفته شد
و «عطا ملک جوینی» بر آن دست یافت.

این کتاب در جشن یادبود خواجه در
دانشگاه تهران چاپ شد و بر آن چند شرح
نوشته‌اند که از مهم‌ترین آنها شرح دو تن
معروف‌تر است:

۱- شرح نظام‌الدین بن حبیب‌الله الحسینی،
که آنرا بزبان فارسی در سال ۸۷۳ هجری
بیان آورد.

۲- شرح شیخ عبدالعلی بن محمد بن حسن
البرجندی، که آنرا بسال ۸۹۳ تألیف کرد.

۵- تحریر اقلیدس - در اصول هندسه
و حساب، خواجه از تألیف این کتاب ۲۲
شعبان سال ۶۴۶ فراغ یافت. این کتاب از
کتابهای پرارج خواجه است و متجاوز از
یازده شرح بر آن نوشته‌اند که مهمترین آنها
شرح سید شریف جرجانی و قاضی زاده رومی
است، خواجه در آغاز این کتاب گوید:
«...تحریر این کتاب را پس از تحریر
مجسطی آغاز کردم».

۶- تحریر اکرم‌الاولوس - حاوی
سه مقالت است؛ مقاله نخستین شامل سی شکل
و مقاله دوم شامل هیژده شکل و مقاله سوم
شامل ۱۲ شکل است. (۳۹)

خواجه از تألیف این کتاب در ۲۱ شعبان
سال ۶۶۳ فارغ شده است.

۷- تحریر المجسطی - اصل کتاب از آن
بطليموس یونانی است که در هیأت و علم فلک
و حرکات نجوم پرداخته، و خواجه این
کتاب را برای حسام‌الدین حسن بن محمد
سیواسی تحریر (*) کرده است و ۵ شوال
سال ۶۴۴ هجری تمام کرده است، این کتاب
را هم گروهی از دانشمندان شرح کرده‌اند
از جمله شمس‌الدین محمد سمرقندی و نظام
الدین اعرج نیشابوری رامی توان نام برد. (۴۰)

۸- زیج ایلخانی - فارسی است و این
همان زیجی است که حاصل رصد مراغه
را که بدستور هولاکو بنا شده بود در آن
آورده است و پیش از این درباره آن صحبت
کردیم. خواجه در مقدمه این کتاب گوید:
«...هولاکوخان همدان را قهر کرد و بغداد
بگرفت و خلیفه را برداشت، تاحدود مصر
بگرفت و کسانی که یاغی بودند نیست کرد
و هنرمندان را در همه انواع بناخت و فرمود
تا هنرهای خویش و رسم‌های نیکو نهادند و
من بنده نصیر را که از طوسم بولایت همدان
افتاده بودم، از آنجا بیرون آورد و رصد
ستارگان فرمود و حکما را که فن رصد

صفحه پنجاه و ششم

می‌دانستند چون، مؤیدالدین العرضی که
بدمشق بود و فخرالدین مراغی که بموصل
بود و فخر خلایطی که بتفلیس بود و نجم‌الدین
دبیران بقزوین بود از آن ولایتها بطلبند، و
زمین مراغه رصد را اختیار کردند و فرمود
تا کتابها از بغداد و شام و موصل و خراسان
بیاوردند، تقدیر چنان کرد که منگوی از
میان برخاست و بعد از آن رصدستارگان تمام
شد...» (۴۱). این کتاب چهار مقاله دارد:
۱- در تواریخ. ۲- در سیر کواکب. ۳-
در اوقات طالع. ۴- در باقی اعمال نجوم.
براین زیج چند شرح معتبر نوشته شده
است که بهتر از همه شرح این چند نفر است:
۱- «زیج شاهی» که آنرا علیشاه بن
محمد بن القاسم خوارزمی معروف به (علاء-
المنجم) نوشته که فارسی و مختصر است،
مؤلف این کتاب را «عمدة الایله‌خانیة» نام داده
و آنرا برای محمد بن احمد التبریزی وزیر
تألیف کرده است. (۴۲)

۲- شرح حسن بن محمد نیشابوری قمی
معروف به نظام اعرج، و آن شرحی فارسی
است که (کشف الحقایق) نام دارد. (۴۳)

۳- شرح غیاث‌الدین جمشید بن مسعود
کاشانی بنام (زیج خاقانی). شارح می‌گوید:
این کتاب را در تکمیل (زیج ایلخانی)
پرداختم و همه آنچه را که از اعمال منجمان
استنباط کرده بودم و در هیچ زیج دیگر
نیامده، بایرا همین در آن گرد آوردم. (۴۴)

۹- «اخلاق ناصری» - خواجه این کتاب
را به امیر قهستان، ناصرالدین عبدالرحیم
محتشم تألیف کرد، چه او از خواجه خواست تا
کتاب الطهارة ابن مسکویه را پیاری ترجمه
کند، و چون این کتاب فاقد دو قسم مدنی
و سیاسی بود خواجه این دو باب را خود
بر آن افزود.

خواجه این کتاب را بدو پادشاه تقدیم
کرده است؛ نخست همان ناصرالدین محتشم
که نام او را با طمطراق در مقدمه آورده و او
را «ملك الملوك العرب والعجم خسرو جهان
وشهریار ایران» خوانده است. ولیکن پس
از آنکه قدرت و دولت ناصرالدین مزبور
بمغرب خرامیده و دستش تهی و گرفتار
خان مغول گشته، خواجه آن مقدمه را بنظر
خود محو کرده یا بدل نموده و نام مخدوم
خویش را انداخته و برای آن مقدمه‌یی دیگر
پرداخته و در ضمن آن برای کار خویش
عذر آورده و محمل تراشیده است، گوید:
«...اما بعد (*) محرر این مقاله و

مؤلف این رساله محمد بن محمد بن حسن الطوسی
المعروف بالنصیر گوید که تحریر این کتاب
که موسوم است به اخلاق ناصری در وقتی
اتفاق افتاد که بسبب تقلب روزگار، جلای
وطن برسبیل اضطراب اختیار کرده بود، و
دست تقدیر او را به مقام قهستان پای‌بند
گردانیده و چون بسببی که در صدر کتاب
مسطور است در تألیف شروع پیوست، به
موجب قضیه:

«ودارهم ما دمت فی دارهم : وارضهم ما
دمت فی ارضهم ! و نص «كلما یوفی المرء
به نفسه و عرضه كتب له به صدقة !» به جهت
استخلاص نفس و عرض از وضع دیباچه بر
صنایعی موافق عادت آنجماعت در اثناء و
اطراء سادات و کبراء ایشان پرداخت و اگرچه
آن سیاق مخالف عقیده و مابین طریقه اهل
شریعت و سنت است چاره‌یی نبود. باین علت،
کتاب را خطبه‌یی بوجه مذکور ساخته شد، و
بحکم آنکه مضمون کتاب مشتمل بر فنی از
فنون حکمت است و بموافقت و مخالفت
مذهبی و نحلتی تعلق ندارد، طلاب فوائد را
با اختلاف عقاید بمطالعه آن رغبت افتاد، و
نسخه‌های بسیار از آن کتاب در میان مردم
منتشر گشت. بعد از آن چون لطف کردگار...
بواسطه عنایت پادشاه روزگار... این بنده
سیاس‌دار را از آن مقام نامحمود مخرجی
کرامت کرد، چنان یافت که جمعی از اعیان
افاضل و ارباب فضایل این کتاب را بشرف
مطالعه خود مشرف گردانیده بودند و نظر
رضای ایشان رقم ارتضاء بر آن کشیده، خواست
که دیباچه کتاب را که برسیاست غیرمرضی
بود بدل گرداند تا از وصمت آنکه کسی به
انکار و تعییر مبادرت نماید، پیش از وقوف
برحقیقت حال و ضرورتی که باعث بوده
بر آن مقال بی‌ملاحظه معنی (لعل له عذراً و
أنت تلوم) خالی ماند. پس بموجب این
اندیشه این دیباچه را بدل آن تصدیر، ایراد
کرد تا اول الدن دردی نباشد. اگر ارباب
نسخ که براین کلمات واقف شوند و مفتح
کتاب را به این طرز کنند، بصواب نزدیکتر
بود...» (۴۵). شکی نیست که اینکار از
خواجه و یا هرکس دیگر که نام فیلسوف
دارد و آموزگار اخلاق، ناپسندیده است.
ولیکن چه می‌شود کرد خواجه... گذشته
از مقام بزرگ دانش او - اهل سیاست بود و
در طلب جایی بوده که صاحبان فضل را ایمنی
باشد لذا دعوت ناصرالدین محتشم را بپذیرفت
و پیش آنها رفت عوض آنکه در روزنکت
و مغلوبیت یار و غمخوار آنها باشد و وفادار
بماند و احترام مخدوم خود را بدانسان نگاه
دارد که از پیش داشت، راه دیگر پیش گرفت.
بهر حال این کتاب «اخلاق ناصری»
از پر مایه‌ترین کتب فارسی
است که در علم اخلاق و حکمت عملی نوشته
شده رؤوس مسائل و مطالب این علم را که
حکمای بزرگ درباره هر سه قسمت تهذیب
اخلاق و تدبیر منزل و سیاست مدن در
تألیفات خویش نوشته‌اند خواجه در این کتاب
جمع کرده و در قسمت مبادی این کتاب هم
آنچه از مسائل فلسفه شرق برای فهم مطالب
لازم بوده بابهترین اسلوب و نیکوترین طرز
نگاشته است. (۴۶).

۱۰- «اوصاف الاشراف». رساله کوچکی
است از خواجه در سیر و سلوك و اخلاق
صوفیان، که پس از اخلاق ناصری تألیف
کرده است. خواجه این کتاب را بخواهر

عاقبت سلطان محمد خوارزمشاه در جزیره آبکون

کتاب آمده تا حدود زیادی با آنچه در کتاب‌های جدید هندسی و ریاضی می‌آید، مطابق است. وشکی نیست که این کتاب در مثلثات و پیشرفت آن تأثیر بزرگی داشته است و آنچه در این باب دانشمندان افزوده‌اند چندان زیاد نیست.

و نیز خواجه در کتاب (تذکره) بسیاری از نظریات فلکی را روشن کرد و شکل بهتری آنها را بیان کرد و از این رو بود که بسیاری از دانشمندان بر این کتاب شرح نوشته‌اند. در همین کتاب خواجه کتاب مجسطی را انتقاد کرد و برای جهان هستی نظامی مبسوط‌تر از نظامی که بطليموس وضع کرده بود قائل شد، و هم در این کتاب حجم و ابعاد برخی از ستارگان را ایراد کرد. (۵۲)

لیکن کاری که خواجه در استوار کردن مبانی فلسفه‌ی مشاء کرد از همه کارهای او بهتر بود، بویژه برای گروهی که ارسطو را استاد مسلم و حقایق عالم را با فلسفه او بیان شده می‌پنداشتند. اکنون برای روشن شدن مقصود و تمهید عقاید خواجه مطلبی را که در بالا گفتیم شرح می‌دهیم:

«... حکمای اسلام، غالباً اقوال ارسطو و افلاطون را مانند اصل ثابت علمی می‌پذیرفتند و اشتباه و خطا و اختلاف آنها را از شدت اعتقاد تأویل می‌کردند. گفتار ابو نصر فارابی در مقدمه (الجمع بین الرايين) و دفاع سخت ابن سینا از تعلیمات و آراء ارسطو در کتب خود بخصوص کتاب (شفا) نمودار این حسن اعتقاد و تعصب است. دیگران نیز عقیده‌ی نزدیک بدین دو تن داشتند تا بدانجا که برای متأخران، حقی در اصابت واقع و یافتن مطلبی اضافه بر آنچه حکمای یونان

بیشتر از آنچه گفتیم نتوانیم آورد، هر کس بخواهد بپذیرد که در ضمن این بخش داده‌ایم. نگاه کند.

مقام ریاضی خواجه -

بی جهت نیست که خواجه را «محقق» و «استاد بشر» لقب داده‌اند و نیز درباره او از آن مبالغاتی که عامه بدون حساب و آگاهی در حق کسی می‌کنند بکار نرفته است. این لقب بسبب نبوغ او و شخصیت علمی و ریاضی و سیاست اوست بدون تردید می‌توان گفت که خواجه در روزگار خویش - بحدی که در خور يك انسان کامل و بزرگوار باشد - به غایت قصوی رسیده بود و همواره نوشته‌ها و آثار او در دست فضلاء می‌گشت و حالا نیز کم و بیش همان حالت را دارد.

لیکن در میان مستشرقان و علمای مغرب خواجه به ریاضیات و فلك بیشتر مشهور است تا در فلسفه، از این رو بیشتر اهتمام آنها مصروف بر این بوده است که آثار ریاضی و نجومی او را احیاء کنند و به محتویات آنها آگاه گردند. سارتن در حق او می‌گوید: «انتقادی را که خواجه طوسی بر مجسطی بطليموس یونانی کرد دلالت بر عبقریت و نبوغ او دارد و نشان می‌دهد که در نجوم چیره دست بوده است، و ممکن است بگوییم که این انتقادهای او از قدمهای اولیه‌ی بود که کوپرنیک بعداً برای اصلاح نظام بطليموسی برداشت.» (۵۱) خواجه نخستین کسی بود که حالات ششگانه را برای مثلث کروی قائم‌الزاویه به کار برد خواجه این مطلب را در کتاب (الشکل القطاع) به نیکی بیان کرد و هر کس آن کتاب را بخواند می‌بیند که آنچه در آن

شمس‌الدین محمد جوینی وزیر پرداخته و آنرا برشش باب نهاده است. این کتاب را «رکن‌الدین، محمد بن علی الجرجانی» بتازی درآورده است. این کتاب مکرر چاپ شده است. (۴۷)

۱۱- «الادب الوجیر للولد الصغیر». این کتاب از عبداللہ بن المقفع (مقتول به ۱۴۲) است که خواجه این رساله را بدستور مخدوم نخستین خود ناصرالدین محتشم قهستان به فارسی درآورده است. خواجه این رساله را مطابق روش ابوالمعالی نصرالله منشی در ترجمه «کلیله و دمنه» و «بهاءالدین محمد بن حسن بن اسفندیار کاتب» در ترجمه نامه «تنسر» به آیات و اشعار عربی و فارسی مزین ساخته است و مثل دو مترجم فوق برای آنکه نگاشته خود را بزبان ادبی انشاء کند مطالب اصل کتاب را گرفته با زوایدی آزادانه در قالب عبارت فارسی ریخته است. (۴۸)

۱۲- «جواهر الفرائض». - که برخی آنرا «الفرائض النصیریة علی مذهب اهل البیت» خوانده‌اند، رساله مختصر و جامعی است در اصول علم فرائض و مواریث و گویا این تنها کتابیست که خواجه در فقه نوشته و از او باقیست. در این کتاب خواجه از کتاب تحریر استاد خویش «معین الدین سالم بن بدران مصری» نقل می‌کند. (۴۹)

۱۳- «اساس الاقتباس». - این کتاب در فن منطق است و پس از منطق شفای ابن سینا بزرگترین و مهم‌ترین کتابیست که در این علم تألیف شده است. کتاب مزبور نه مقاله دارد و هر مقاله، خود به چند فن و هر فن به چند فصل منقسم می‌شود بدینقرار:

مقاله اولی - در مدخل منطق که آنرا بیونانی ایساغوجی گویند.

مقاله دوم - در مقولات عشر و آنرا به یونانی قاطیغوریاس نامند.

مقاله سوم - در اقوال جازمه که آنرا بیونانی باری ارمیناس گویند.

مقاله چهارم - در علم قیاس که آنرا آنالوطیقای اول خوانند.

مقاله پنجم - در برهان که آنرا بیونانی آنالوطیقای دوم نامند.

مقاله ششم - در جدل که آنرا طوبیقا خوانند.

مقاله هفتم، در مغالطه که آنرا سوفسطیقا نامند.

مقاله هشتم - در خطابه که آنرا بیونانی ریطوریکا خوانند.

مقاله نهم - در شعر و آنرا بیونانی بوطیقا نامند.

این کتاب را خواجه سال ۶۴۲ تألیف کرده است و آقای مدرس رضوی آنرا در سال ۱۳۲۶ در جزو انتشارات دانشگاه چاپ کرده است. (۵۰)

تعداد آثار خواجه را از کتاب و رساله به ۱۶۸ عدد نیز رسانده‌اند که ما در اینجا

گفته بودند ، قائل نمی شدند .

در این میان اشخاصی از قبیل ابوبکر محمد بن زکریای رازی (وفات، ۳۱۳) و ابوریحان محمد بن احمد بیرونی (وفات ۴۴۰) هم گاهی پدید می آمدند که خود دارای افکار تازه بودند و بدیگران نیز حق می دادند که آراء یونانیان را باطل کنند و یا بر آن نکته یی بیفزایند . مناظرات رازی با ابوحاتم محمد بن حمدان رازی (وفات، ۳۲۲) حاکی از وسعت نظر پسر زکریا و جمود فکر ابوحاتم رازی است (۵۳) .

پس از انتشار کتب ابن سینا و شهرت و آوازه شگرف او در قرن پنجم، حکمای اسلام بانوعی از تعصب، کتب او را درس می دادند و راستی آنکه فلسفه بجای تحقیق در اسرار آفرینش نزد بسیاری از حکمت پژوهان، عبارت شده بود از بحث در اقوال ابن سینا و تدریس کتب او . چنانکه جمعی بدفاع از ابن سینا می پرداختند و بعضی نیز سخنان وی را رد می کردند. ابوحامد غزالی در مقدمه تهافت الفلاسفه گفته است که : هر گاه ما بطلان نظر فارابی را و ابن سینا را ثابت کنیم ، در نتیجه ، بطلان اصول فلسفه مقرر خواهد گشت. عمر خیام از هواخواهان ابن سینا بود و در این باره اصرار می ورزید. (۵۴)

فخرالدین محمد بن عمر رازی (وفات ۶۰۶) که در جدل و علم نظر سخت قوی پایه بود و در بحث تابدان مایه گستاخ بود که پس از نقل حدیث و روایت از حضرت رسول اکرم (ص) می گفت : محمد تازی چنین گفت و محمد رازی چنین می گوید برگفته های پیشینیان خاصه ، ابن سینا اعتراضات و شکوک گوناگون وارد ساخت . شاگردان و پروردگان مکتب وی از قبیل : شمس الدین عبدالحمید بن خسرو شاهی (وفات شوال ۶۵۲) و شمس الدین احمد بن الخلیل الخویی (وفات، ۶۳۷) و افضل الدین محمد بن نامآور خونجی (وفات، ۶۴۶) و تاج الدین محمد بن الحسین الارموی (وفات، ۶۵۴) و ابوالحسن فضل بن عمر ابهری (وفات، ۶۶۰-۳) در بلاد روم و سوریه و عراق پراکنده شدند و تعلیمات استاد خود را منتشر ساختند و بیش از پیش در سست کردن عقاید مشائیان بویژه شیخ رئیس کوشیدند . تا اینکه خواجه نصیر محمد بن حسن طوسی (وفات، ۶۷۲) بدفاع از ابن سینا برخاست و شکوک و ایرادهای فخرالدین رازی را با دلیلهای استوار و تقریری حکیمانه رد کرد چندانکه طریقه ابن سینا بار دیگر سمت قبول یافت و برجای محکم خود نشست . (۵۵)

از این مقدمه کلی چند مطلب مهم می توان فهمید :

نخست اینکه به اجمال دانستیم سیر فلسفه ابن سینا تا زمان خواجه چه وضعی داشته . دوم : اینکه خواجه با تمام قوی در تشیید بنیان حکمت ابن سینا کوشیده است . پس خواجه در فلسفه پیرو بزرگ شیخ

صفحه پنجاه و ششم

است و لیکن خود او نیز عقایدی ابراز داشته و حتی گاهی عقاید مشائیان را تزییف نموده و برخی اوقات سخنان ابوالبرکات بغدادی صاحب «المعتبر» و شیخ اشراق (وفات ۵۸۷) را بر آراء شیخ رئیس ترجیح داده و بهتر دانسته است .

اینک بچند مورد از عقاید ویژه او اشارتی می کنیم :

افکار تازه و عقاید اصلی خواجه بیشتر در کتاب «تجريد العقاید» ش بچشم می خورد و خود در آغاز این کتاب گوید : «... من این کتاب را بر بهترین روش ترتیب و تنظیم کردم ، و آنچه را که با دلیل برایم ثابت گشته و معتقد خود قرارش داده ام در این کتاب گنجانیده ام ...» (۵۶)

۱- گروهی از متکلمان و حکما وجود و عدم را تعریف به حد و رسم کنند، متکلمان گویند: موجود چیزی است که «ثابت العین» باشد، و معدوم آنست که «منفی العین» باشد. حکما گویند: موجود آنست که بتوان از او خبر داد و معدوم آنست که نتوان از او خبر داد . خواجه گوید: این تعریفها همه فاسد است و نادرست ، چه شامل دور می شوند زیرا «ثابت» مرادف «موجود» و «منفی» مرادف «معدوم» است سپس می فرماید که : مراد از تعریف وجود شرح و تعریف لفظ است و تبدیل لفظی به لفظ دیگر که روشن تر و واضحت از اولی است و این از آن روست که چیزی شناخته تر و عامتر از وجود نیست تا بتوان آن را وسیله تحدید و تعریف دانست . (۵۷)

و نظیر این قول است سخن حاجی سبزواری در اول منظومه حکمت :
معرف الوجود شرح الاسم
ولیس بالحد والراسم
مفهومه من اعراف الاشياء
و کنهه فی غایة الخفاء (۵۸)

و شیخ رئیس در کتاب (نجاه) گوید : «وجود جز به شرح اسم قابل تعریف نیست، چه او مبدأ و پایه همه شرحهاست ، پس شرحی نتواند داشت، ولیکن صورت آن بدون آنکه واسطه یی داشته باشد - در ذهن هست» (۵۹)

۲- خواجه در (شرح اشارات) «نمط هفتم» درباره علم خدا با شیخ رئیس مخالفت کرده و گوید: «اگر جز این بود که در آغاز این کتاب با خویشتن شرط کردم که هر جا عقیده خود را با نظر شیخ مخالف دیدم آنرا ذکر نکنم راه گریز از این مضایق و تنگیها و غیر آن را بیان می کردم. ولیکن بایستی بشرط وفا کرد. باوجود این از دل خویش رخصت نمی یابم که در این باره اصلا به چیزی اشاره نکنم . از این رو در اینجا اشارتی کوتاه و خفیف می کنم، برای کسی که طالب آنست . اینک گویم : اگر گفتار شیخ را در این باب که گوید : «علم باری تعالی بحصول صور در ذات او حاصل می

گردد» ، بپذیریم اشکالات زیر لازم می آید: نخست اینکه : ذات واحد بسیط، فاعلی و قابل آن صورتها می شود ، و این امر مستنزم پدید آمدن ترکیب در ذات خدا می گردد. دوم اینکه : ذات واجب بصفات زاید غیر اضافی و غیر سلبی متصف می گردد، در حالی که بطلان صفات حقیقی بر ذات واجب ثابت است .

سوم اینکه : ذات واجب محل معلومات ممکن و متکثر می شود .

و بالاتر از همه در اینصورت، باید معلول اول ذات باری، مبین خود او نباشد، بلکه قایم به ذات او باشد و باری تعالی چیزی مبین ذات خویش نیافریده باشد چه بر این تقدیر معلول اول تصورات ذهنی یا صور علمیه خواهد بود نه موجودات و اعیان خارجی، در حالی عدم تباین معلول نخستین با ذات باری، خلاف آنچه چیزی است که حکما و فلاسفه پیشین بدان رفته و مقرر کرده اند . سپس قول افلاطون را آورده که گوید : صور معقول قائم بذات باری هستند و گویی در این راه عقیده شیخ اشراق را که «علم خدا را حضوری می داند» پسندیده است و لیکن از او در «شرح اشارات» نامی نمی برد. (۶۰)

۳- بنظر خواجه اتصاف ذات باری به علیت در حق او نقص است ، زیرا این امر موجب می شود که او سبب موجب باشد نه سبب مختار ، و نیز خصوصیت یا حیثیتی که در زمان ایجاد معلول همراه اوست ، در قدمت ، با او انباز باشد و این صورتی از شرك است .

از این رو خواجه «علیت» را صفتی از «امر» او که در قرآن آمده قرار می دهد :

«وما امرنا الا واحده» و نیز : «انما امره اذا اراد شيئا يقول له كن فيكون» و از این راه است که خواجه به توحید صرف و تنزیه محض می رسد (۶۱) .

۴- خواجه در حقیقت مکان نیز با شیخ اختلاف داشته و رأی او را نپسندیده است . می دانید که افلاطون و بیشتر اشراقیان گویند: مکان ، بعد مساوی با بعد متمکن است و مراد از متمکن چیزی است که در مکان جای می گیرد .

ارسطو و بیشتر مشائیان از جمله ابن سینا گویند : مکان سطح باطن جسم حاوی است که با سطح ظاهر جسم محوی مماس باشد .

خواجه در کتاب تجرید صراحه می گوید : «معقول آنست که مکان بعد مساوی با بعد متمکن است و امارات و دلایل با آن آنست که معقول از مکان ، بعد داشتن است زیرا هرگاه کوزه یی تهی از آب فرض کنیم تصور ابعادی می کنیم که بجرم کوزه احاطه کند ، بنحوی که اگر پر از آب شود، آب تمام آن ابعاد را فرا گیرد. بطوریکه علامه حلی گوید: این قول را ابوالبرکات بغدادی نیز اختیار کرده و روش متکلمان هم نزدیک

به این روش است. (۶۳)

۵- گفته‌اند خواجه در شماره افلاک نیز با شیخ رئیس اختلاف دارد و بنده تا حال آنرا جایی ندیده و نفهمیده‌ام، چه نه در «شرح اشارات» و نه «شرح تجرید» علامه حلی به این مطلب اشارتی رفته است.

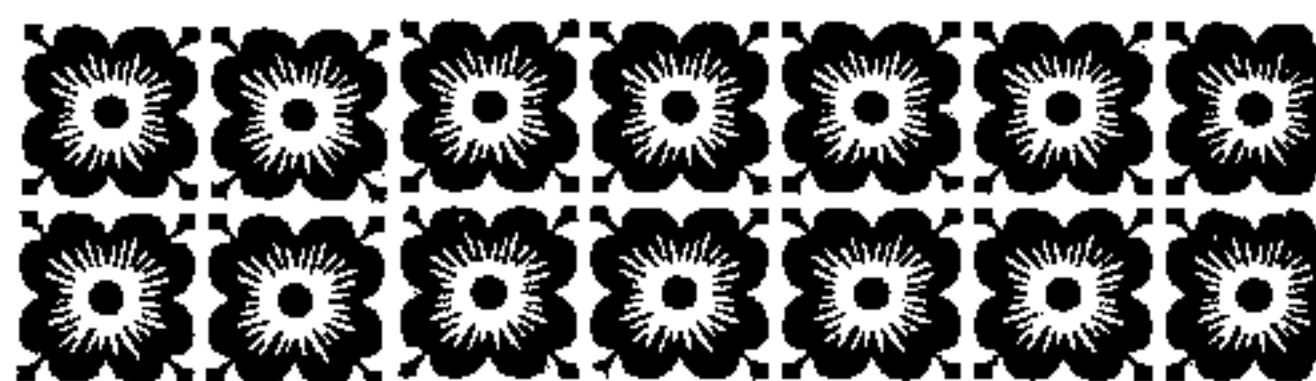
۶- می‌دانید که درباره حقیقت جسم دو نظر مهم ابراز شده است نخست آنکه: جسم را مرکب از هیولی و صورت پنداشته‌اند و این نظر ارسطو و مشائیان است و شیخ رئیس نیز همین مذهب دارد، دلیل عمده این گروه آنست که در جسمی که قابل اتصال و انفصال است باید ماده‌یی ثابت باشد که پذیرای آندو باشد.

دوم آنکه: گویند جسم از ذرات کوچک سختی درست شده که از غایت خردی و سختی قسمت پذیر نیست و این عقیده «دیمقراطیس و معتقدان به اجزاء می‌باشد، عقیده متکلمان نیز در باب جسم نزدیک به همین مذهب است. يك عقیده سوم هم سهروردی مقتول ابراز داشته و آن اینست که: ماده المود جسم مطلق است و جزء آن نیست (۶۴) و بدلائل متعدد قول مشائیان را در باب صورت و هیولی رد کرده است.

بهر حال خواجه در کتاب «تجرید الاعتقاد» دلیل معروف اثبات هیولی را درست ندانسته و نامعقول شمرده است و گوید: «اینکه جسم قبول اتصال و انفصال کند بسبب ثبوت ماده‌یی جز جسم، بدای علت که امری محال پدید می‌آید اقتضاء ندارد! (۶۵)

مقصود آنست که جسم بسیط را جزیی نیست و قبول انقسام اقتضای ثبوت ماده‌یی جز جسم نکند. چه جزء متصل را ماده‌یی است که هرگاه آنرا قسمت کنیم محالست که آن ماده بروحدت خویش باقی بماند بلکه برای هر جزء آن ماده‌یی جداگانه حاصل می‌شود، پس اگر ماده هر جزیی بعد از قسمت حادث شود تسلسل لازم می‌آید، زیرا در نزد مشائیان هر حادثی ناچار ماده‌یی دارد. و اگر این ماده قبل از قسمت هم موجود باشد لازم می‌آید که وجود مواد بی‌نهایتی در ماده جسم از روی امکان پذیرش انقسامات غیر متناهی باشد. (۶۶)

برخی دیگر از عقاید تازه خواجه قابل ذکر است، لیکن ما از نقل آنها چشم می‌پوشیم زیرا هم سخن دراز می‌شود و هم اینکه آن عقاید مربوط بمسائل کلامی است و ذکر آنها در این جایگاه چندان مناسب نیست.

(*) - «فرها العلم فی بلاد المغول علی ید هذا الفارسی کانه و قلبس منیر فی ظلمة مدلهمة...» (جرجی زیدان، تاریخ آداب اللسفة، ج ۳، ص ۲۳۴)

- (۱) D'ohsson صاحب تاریخ معروف مغول
(۲) - بنقل از «تاریخ مغول» نگارش مرحوم اقبال، ص ۱۰۰.
(۳) - تاریخ الکامل، ج ۱۲، ص ۳۵۹، چاپ بیروت.
(۴) - تاریخ الکامل، ج ۱۲، ص ۳۶۲، چاپ بیروت.
(۵) - تاریخ مغول، مرحول اقبال، ص ۵۰.
(۶) - حبیب السیر، ج ۳، ص ۲۳، چاپ خیام.
(۷) - المعجم فی ماییر اشعار المعجم، ص د مقدمه چاپ علامه مرحوم محمد قزوینی.
(۸) - مجالس المؤمنین، ص ۱۸۴، چاپ اسلامیة.
(۹) - «روضات الجنات»، ص ۶۰۶ و «الکنی الالقاب محدث قمی، ج ۳، ص ۱۶۳.
(۱۰) - قسمتی از عبارت یاقوت اینست: «... خربوها حتی الحقوقها بالارض و جموعا علیها جموع الرستاق حتی حفروها لاستخراج الدفاین فبلغنی انه لم یتق بها حالط قائم» و «معجم البلدان»، ج ۴، ص ۸۵۹ و در فارسی نگاه کنید به تاریخ مغول ص ۵۶۷.
(۱۱) - «روضات الجنات»، ص ۵۸۲.

(*) - الاشارات لابن سینا مع شرحی الطنوسی والفخر الرازی ج ۲، ص ۱۴۶، چاپ مطبعة خیریة مصر (۱۳۲۵ هجری). در برخی از چاپهای اشارات و شرح آن این قسمت نیست.

(۱۲) - «منتخب اخلاق ناصری گ»، مقدمه بقلم استاد جلال الدین همایی، ص ۳۰. برخی از مورخان در این باب روایت های دیگر آورده‌اند که چون اینجا ذکر وقایع تاریخی منظور نیست از ذکر آن تن می‌زنیم. واقعه‌یی را که در بالا مذکور افتاد در دوبیت گفته‌اند و برخی منسوب بخواجه دانسته‌اند و آن اینست:

«سال عرب چو ششصد و پنجاه و چار شد
یکشنبه غره مه ذی القعدة بامداد»
«خورشاه پادشاه سماعیلیان ز تخت
برخواست، پیش تخت هولاکو بیستاد».

(۱۳) - بنقل از کتاب «احوال و آثار خواجه نصیرالدین طوسی»، تألیف آقای مدرس رضوی، ص ۹.

(۱۴) - «تاریخ مغول»، ص ۵۰۲، نگارش مرحوم اقبال

(۱۵) - ترجمه از «فوات الوفيات» ابن شاکر کتبی، ص ۵۰-۱۴۹

(۱۶) - «تاریخ علم الفلك فی العراق» ص ۳۲-۹ و روضات الجنات، ص ۵۸۲.

(۱۷) - مجمع الاداب، ص ۲۵۶، چاپ هندوستان.

(۱۸) - تاریخ علم الفلك فی العراق، ص ۴۰ و فوات الوفيات، ج ۲، ص ۱۵۱ تألیف ابن شاکر کلبی

(۱۹) - «احوال و آثار خواجه نصیرالدین طوسی»، تألیف آقای مدرس رضوی ص ۲۹.

(۲۰) - «فوات الوفيات» ابن شاکر کتبی، ص ۱۴۹ و مجله العرفان، سال ۴۷، شماره ۴، ص ۳۳۰

و تاریخ التمدن الاسلامی، ج ۳، ص ۲۱۴، تألیف جرجی زیدان.

(۲۱) - فوات الوفيات، ج ۲، ص ۱۵۱ عین عبارت «ابن شاکر» اینست: «... و کان یعمل الوزارة لهولاکو من غیر ان یدخل یدیه فی الاموال و احتوی علی عقله حتی انه لا یرکیو ولا یسافر الا فی وقت یامر به...».

(۲۲) - برای اطلاع رجوع کنید به کتاب «کشف المراد» در شرح «تجرید الاعتقاد».

(۲۳) - فلاسفة الشیعة، ص ۵۰۱ و ۴۷۴، تألیف شیخ عبدالله نعمه.

(۲۴) - مجالس المؤمنین، قاضی نورالله شوستری، ج ۲، ص ۲۰۵، چاپ اسلامیة.

(۲۵) - روضات الجنات، ص ۶۰۷، متن شعر را در قسمت اشعار خواجه بخوانید.

(۲۶) - «الرد علی النصیریة»، تألیف «ابن تیمیه»، ص ۸۹، چاپ مصر.

(*) - مراد محمد بن عبدالکریم شهرستانی صاحب (الملل والنحل) است.

(۲۷) - «اغاثة اللفان من مکاید الشیطان»، ج ۲، ص ۲۵۳.

(۲۸) - طبقات الشافعية الکبری، ج ۵، ص ۵-۱۱۴.

(۲۹) - «وکان اشرف من شاهدناه فی الاخلاق نورالله مضعجه..» (روضات).

(۳۰) - فوات الوفيات، ج ۲، ص ۱۵۰.

(۳۱) - ایضاً همان مأخذ، ج ۲، ص ۱۵۱.

(۳۲) - الحوادث الجامعة، ص ۳۴۳، تألیف ابن الفوطی و «آثار و احوال خواجه نصیرالدین طوسی»، ص ۵۴. این داستان را طنزنگار بزرگ ایرانی «عبید زاکانی» بصورتی شیرین‌تر در «اخلاق الاشراف» آورده‌است (رجوع کنید به کلیات دیوان عبید زاکانی، ص ۳-۲۲ از اخلاق الاشراف).

(۳۳) - روضات الجنات، ص ۵۷۹.

(۳۴) - روضات الجنات، ص ۵۷۹. ترجمه این ابیات را در ضمن مذهب خواجه آوردیم، بدانجا رجوع کنند.

(۳۵) - ملا محمد زهاوی مفتی بغداد، متولد سال ۱۲۸۲ هجری جواب رباعی خیام را با این يك بیت گفته است:

با صرف نظر ز علم هر معلومی:
خیام جواب شبهات سهل بود!

باید دانست که حمدالله مستوفی بیت منسوب به خیام را از سراج قمری و جواب منسوب بخواجه را از عزالدین قزوینی می‌داند (تاریخ گزیده، ص ۸۳۰ و ۸۲۳، بنقل از آثار و احوال خواجه نصیرالدین طوسی، بقلم آقای مدرس رضوی، ص ۵۸).

(۳۶) - روضات الجنات، ص ۵۷۹.

(۳۷) - کشف الظنون، ج ۱، ص ۲۵۳-۲۴۹، حاجی خلیفه، حاجی شارحان کتاب را متجاوز از ۴۰ تن ذکر کرده که ذکر همه آنها مستلزم تسوید چند صفحه باشد و ما از ذکر آنها چشم می‌پوشیم طالبان رجوع کنند به آن کتاب تحت عنوان (تجرید الکلام).

(۳۸) - کشف الظنون، ج ۱، ص ۲۷۶-۷ و فلاسفة الشیعة، ص ۴۹۴، تألیف عبدالله نعمه.

(۳۹) - کشف الظنون، ج ۱، ص ۲۷۶-۷ و فلاسفة الشیعة، ص ۴۹۴، تألیف عبدالله نعمه.

(۴۰) - کشف الظنون، ج ۱، ص ۲۷۶-۷ و فلاسفة الشیعة، ص ۴۹۴، تألیف عبدالله نعمه.

(۴۱) - کشف الظنون، ج ۱، ص ۲۷۶-۷ و فلاسفة الشیعة، ص ۴۹۴، تألیف عبدالله نعمه.

صفحه پنجاه و نهم

الیه وقوی اعتمادی علیه وسميته بتجريد الاعتقاد...»
(تجريد الاعتقاد، ص ۵).

(۵۷) - كشف المراد فی شرح تجريد الاعتقاد ،
علامه حلی، ص ۵-۶ ، چاپ کتابفروشی مصطفوی قم.

(۵۸) منظومه (غرر الفراید) ص ۴

(۵۹) - نجات، ص ۴۱۰ چاپ ۱۳۳۱ مصر .

(۶۰) - شرح اشارت ، ج ۳ ، ص ۱۴-۷۱۰
چاپ استاد سلیمان دنیا ، مصر ، وفلاسفة الشيعة ،
ص ۴۹۲ و «احوال و آثار نصیر الدین طوسی» ص ۱۸۵
نگارش آقای مدرس رضوی .

(۶۱) «رحله رنجانی» ، ص ۳۹۹

(۶۲) - «... والمعقول من الاول البعد ای
البعد المساوی بالبعد المتمکن» فان الامارات تساعد
عليه ...»

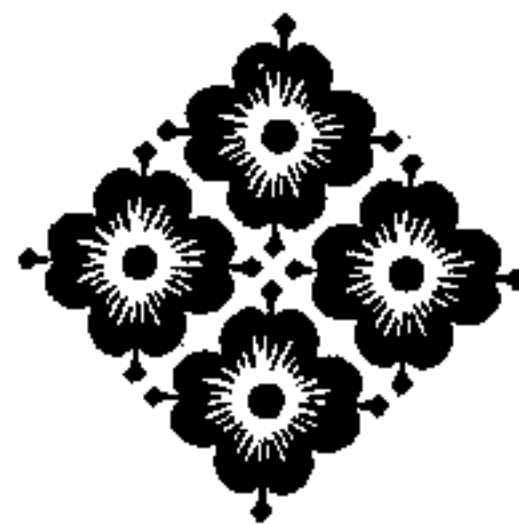
(۶۳) - «كشف المراد فی شرح تجريد الاعتقاد»
علامه حلی ، ص ۱۱۱ ، چاپ قم .

(۶۴) - حکمة الاشراق، ص ۸۰ - ۷۴ ، چاپ
هانری کربن

(*) - Democritus (۳۷۰ - ۴۶۰ ق.م)
بنیانگذار مذهب ذری Atomism.

(۶۵) - «... ولا يقتضى ذلك ای قبول الجسم
الاتصال و الانفصال ، ثبوت مادة سوى الجسم لاستحالة
وجوده ما لا يتناهى...».

(۶۶) - «كشف المراد فی شرح تجريد الاعتقاد»
ص ۱۱۰ چاپ مکتبه مصطفوی قم و «آثار واحوال
خواج» بقلم آقای مدرس رضوی ، ص ۴-۱۹۳

(۳۹) كشف الظنون ، ج ۱ ، ص ۲۵۶ ، حاجی
خليفه تحت عنوان (تحرير هندسيات) چندتحرير
از خواجه نام می برد که مهم ترین آنها عبارتند از:
تحرير اقليدس ، تحرير المجسطی ، تحرير اکرثا و -
ذوسیوس ، تحرير مناظر لاقليدس ، تحرير کتاب
الکرة المتحرکه لاوطولوقس ، تحرير ظاهرات الفلك
لاقليدس و چند تحرير دیگر

(*) تحرير در اصطلاح آنست که دانشمندی
کتاب دیگری را از نو بنویسد و در عبارات آن
تجدید نظر کند . خواجه این کلمه را بجای اصلاح
که پیش از او معمول بوده استعمال کرده و در
آراستن و پیراستن لغت ریاضی بکار برده است
(خیامی نامه - ص ۱۸ نوشته استاد جلال همایی) .

(۴۰) - فلاسفة الشيعة ، ص ۴۹۶ و روضات
الجنات ، ص .

(۴۱) - كشف الظنون ، ج ۲ ، ص ۱۵ .

(۴۲) - كشف الظنون ، ج ۲ ، ص ۱۶ . باید
دانست که این غیر از آن (زیج شاهی) است که
خود خواجه نوشته و نجم الدین لبودی آنرا شرح
کرده و (زیج زاهی) نام داده است ، خواجه این
کتاب را بنام رکن الدین خورشاه اسماعیلی پرداخته
است .

(۴۳) - فلاسفة الشيعة ، ص ۴۹۷ و كشف الظنون،
ج ۲ ، ص ۳۱۸ .

(۴۴) - كشف الظنون ، ج ۲ ، ص ۱۵ .
(*) - این دو کلمه را که در اصطلاح «فصل
الخطاب» گویند وقتی خطبه آغاز سخن تمام شود
و ناطق یا مترسل شروع بمقصود کند استعمال می کنند.
(۴۵) - كشف الظنون ، ج ۱ ، ص ۶۷ و مقدمه
منتخب اخلاق ناصری ، نگارش استاد جلال همایی،
ص ظ - ع و «احوال و آثار خواجه» نگارش
آقای مدرس رضوی ، ص ۷ - ۲۵۶ .

(۴۶) - منتخب اخلاق ناصری ، ص غ .
(۴۷) - كشف الظنون ، ج ۱ ، ص ۱۷۱ و
«احوال و آثار خواجه» ، تألیف آقای مدرس رضوی،
ص ۲۶۰ .

(۴۸) - «مقدمة الادب الوجيز» ، چاپ مرحوم
اقبال آشتیانی ، ص یا (سال ۱۳۱۲) .

(۴۹) - روضات الجنات ، ص و فهرست
کتابخانه آستان قدس رضوی ، ج ۵ ، ص ۴۷۰ .
(۵۰) - مقدمه اساس الاقتباس، ص یط و ک .

(۵۱) - تراث العرب العلمی ، ص ۳۶۳

(۵۲) - تراث العرب العلمی ، ص ۳۵۹ .

(۵۳) - رسائل فلسفیه، ص ۳۰۱ ، ج ۱ ، باهتمام
پل، کراوس .

(۵۴) - تنمہ صوان الحکمه، چاپ لاهور ،
ص ۱۱۱

(۵۵) - رجوع کنید به «شرح مثنوی شریف»
ج ۳ ، ص ۸-۸۶۷

(۵۶) - «... فانی مجیب الی ماسالت من تحرير
مسائل الکلام و ترتيبها علی ابلغ النظام مشیراً الی غرر
فرائد الاعتقاد و نکات مسائل الاجتهاد مما قادی الدلیل

بررسی درباره تهیه جیره غذایی ارزان
قیمت برای پرواربندی

دامها در ایران

چگونه میتوان از کود مرغ
در تغذیه گاو و گوسفند
استفاده کرد

نوشته - دکتر محمدستاری
دانشیار دانشکده دامپزشکی

و بعضی از حیوانات دیگر میباشد. در ممالک پیشرفته استفاده از کود مرغی مخصوص در تغذیه حیوانات اهلی مدتی است رایج گردیده و از آن بعنوان یک منبع خوب پروتئین در جیره های غذایی استفاده میکنند.

خوشبختانه امروزه با توسعه روزافزونی که در امر پرورش طیور بعمل می آید و از طرفی نگاهداری مرغ در آشیانه های محبوس و بسته انجام میشود میتوان مقدار قابل توجهی کود مرغی تهیه کرد و حد اکثر استفاده را نیز از آن بعمل آورد.

برای اینکه در این زمینه مطالعات و بررسیهایی در کشور بعمل آید، برای اولین بار در بخش پرورش گوسفند موسسه دام پروری و تحقیقاتی امین آباد دانشگاه تهران این آزمایش مرحله اجرا درآمد که با نتایج رضایت بخش اقتصادی نیز همراه بوده است. باید توجه داشت که اول بار نحوه استفاده از کود در خوراک دامها طی یک تجربه ساده و طبیعی در ناحیه ساسکس Sussex انگلستان مشخص و محرز گردید، باینصورت که صاحب مزرعه دامداری بهنگامی که گاو ها را از نزدیک آشیانه مرغها که کود در کنار آن جمع شده بود عبور میداد با کمال تعجب مشاهده کرد که گاوها بمحض رسیدن

حاصله غیر قابل جبران هم خواهد شد. باین ترتیب برای اجرای طرحهای مربوط که همه اساسی و غیر قابل اجتناب می باشد بخصوص در کشور ما باید سعی شود صرفه و بهره حاصله از انجام اینگونه عملیات قبلا محاسبه شده و کارها با نتایج اقتصادی همراه باشد.

در بین راه حلهایی که در این زمینه میتوان جستجو کرد یافتن منابع غذایی جدیدی برای دامهاست که بتوان آنها را با قیمتی ارزان و حتی ناچیز خریداری و بمصرف رسانید. گوا اینکه در این اواخر در مملکت با کوششهایی که بعمل آمده توفیق هائی در این زمینه ها نیز نصیب گردیده است و از جمله میتوان مصرف تفاله چغندر و مازاد کارخانجات آبجوسازی و روغن کشی و غیره را در تغذیه دامها نام برد ولی هنوز بسیاری از منابع دیگر غذایی وجود دارند که در کشور بدون استفاده باقی مانده و بخصوص مصرف غذایی و ارزش آنها روشن نگردیده است.

در بین این مواد که قابل مصرف برای تغذیه حیوانات بوده و با نتایج خوبی نیز همراه است و شاید در نظر اول قبول آن بعنوان غذای دامی باشد و تردید قبول شود، استفاده از کود مرغی در تغذیه گاو و گوسفند

تاکنون درباره کمبود مواد پروتئینی در کشور و خطر گرسنگی و قحطی در دنیا و هم چنین در زمینه اهمیت ازدیاد میزان تولید در واحد سطح مطالب زیادی عنوان گردیده است. همه توصیه میکنند که باید همت و فعالیت را دو چندان کرد تا سطح زیر کشت افزوده شود، فعالیتهای پرواربندی در دامها گسترش و تعمیم یابد و تا حد امکان بمیزان فرآورده های دامی و نباتی افزوده شود. برای اجرای این فعالیتهای نیز تاکنون طرحهای بیشماری نیز ارائه گردیده و پاره ای از آنها نیز بمرحله عمل درآمد است، ولی آنچه که در بصر رسانیدن این هدفها بیشتر از همه دخالت دارد و کار و کوشش را با موفقیت همراه میسازد جستجوی راههای اقتصادی و در حقیقت با صرفه ساختن هر چه بیشتر این اقدامات میباشد، زیرا اگر بنا باشد سطح کشت بدون در نظر گرفتن مخارج مربوط از قبیل تامین آب - برق - هزینه ماشین آلات - کود و غیره صورت گرفته و یا عملیات پرواربندی و پرورش دام با جیره های گران قیمت غذایی و مخارج مربوط دیگر عملی شود، گوا اینکه منظور از بالا رفتن تولید در واحد سطح عملی گردیده است ولی از نظر اقتصادی این فعالیتهای مردود بوده و چه بسا که خسارات

بود که از ۱۸٫۴ در صد مواد خشبی موجود در بستر که مربوط به تراش چوب و خاک اره بود ۹۰ درصد آن قابل هضم تشخیص داده شد.

محقق نامبرده توصیه مینماید که برای تهیه جیره های غذائی برای دامها میتوان هر ۴ قسمت خوراک ۳ قسمت آنرا از کود مرغ تشکیل داد و قسمت بعدی را از غلات انتخاب نمود، زیرا بستر مرغ با اینکه از نظر پروتئین غنی است ولی از لحاظ مواد نیرو زا فقیر میباشد که میتوان این کمبود را به آسانی بوسیله غلات جبران نمود. بعلاوه برای تامین سایر نیازمندیهای حیوان افزودن فسفات کلسیم و ویتامین A و ویتامین D به جیره غذائی، آن را از هر نظر متعادل و مناسب میسازد.

بر طبق آزمایشاتی که در چند ماه اخیر بر روی ترکیبات کود خشک شده مرغ که بمصرف تغذیه دامها میرسد صورت گرفته و نتایج آن در مجله Poultry Digest ژولای ۱۹۷۰ منتشر شده ارزش غذائی این ماده به نوع بستر انتخاب شده برای مرغ ارتباط دارد بطوریکه:

مقدار پروتئین کود مرغهاییکه در قفس های فلزی نگهداری شده و فاقد بستر میباشد در حدود ۳۲ درصد و میزان مواد خشبی آن ۱۲ درصد است و حال آنکه مقدار پروتئین کود مرغهاییکه دارای بستر میباشد ۲۴ درصد و مقدار مواد خشبی و فیبری آن ۲۶ درصد است.

بسیاری از گاو داران ایالات شمالی امریکا بستر مرغ را بدامهای خود داده اند و از آن نتایج رضایت بخشی نیز گرفته اند بطوریکه امروزه استفاده از کود مرغ در تغذیه دامهای پرواری در بسیاری از نقاط از هر جهت متداول میباشد. بر طبق توصیه پروفیسور براگمان دامداران بگاوهای خود که تا ۳۵۰ کیلو گرم وزن داشته اند روزانه مقدار ۹ کیلو مخلوط کود مرغ و ذرت و ۲٫۳ کیلو علف خشک دادند در سنین بالاتر که وزن گاوها بیشتر میشود نسبت مزبور افزایش یافته و باین ترتیب جیره روزانه دامها با هزینه بسیار ناچیزی تهیه و آماده میگردد. تجربه مزبور نشان داد که خوراندن جیره های مربوط حتی در زایمان گاوها نیز تأثیر داشته و گوساله های حاصل در موقع تولد با وزن مناسبی نیز بدست می آیند.

بکودها تماما بااشتهای کامل و حریصانه شروع بخوردن کودها مینمایند.

بعد ها پس از آزمایشات محلی مکرر بوسیله خود دامداران و نیز تحقیقات علمی که در این مورد در دانشگاه مین امریکا انجام گردید، ارزش غذائی این ماده غذائی از نظر میزان پروتئین - کلسیم - فسفر چربی - و سایر مواد و نیز مواد معدنی و غیره تعیین شده و برای اولین بار توسط پروفیسور براگمان مقادیر آن اعلام شد.

وی از تجزیه ۱۰۰ گرم کود مرغ حدود ۱۳٫۳ درصد پروتئین ۲٫۲ درصد ازت ۰٫۶۰ درصد چربی ۲۰٫۹ درصد مواد نیرو زایا Nitrogen free energy (N.F.E.) ۹٫۴ درصد کلسیم و ۱٫۱ درصد فسفر بدست آورد. موضوع جالب در آزمایش مذکور این

در مورد استفاده از کود مرغ در تغذیه گاویا گوسفند مشکل انتقال بیماری نیز بهیچوجه در میان نیست زیرا هیچگونه بیماری که از مرغ بدامهای دیگر قابل انتقال باشد تاکنون بدرستی شناخته نشده و یا موارد آن بسیار نادر میباشد و تجربیات انجام شده نشان میدهد که بعکس با خوراندن کود مرغ از میزان اسهال گوساله ها نیز بمقدار قابل ملاحظه ای کاسته شده است.

در امریکا تا مدتی دامداران بیم آن داشتند که با استفاده از کود مرغ در تغذیه گاوهای شیری ممکنست شیر حاصله دارای بو و یا طعم خاصی گرددولی در عمل مشاهده شد که این نوع تغذیه هیچگونه اثر سوئی نیز در شیر نداشته و محصول حاصله کاملاً طبیعی و عادی میباشد.

باید توجه داشت اسید اوریک موجود در کود مرغ برای نشخوارکنندگان یک منبع ازته بهتری نسبت باوره میباشد. زیرا هم بهتر جذب میشود و هم قابلیت حل آن بیشتر از اوره میباشد و موضوع مهم اینکه نشخوار کنندگان خیلی زود آنرا تبدیل به پروتئین مینمایند و این همان نتیجه مطلوبی است که میتوان از مصرف کود مرغی در تولید پروتئین حیوانی انتظار داشت.

تغذیه گوسفند با کود مرغ
راجع به خوراندن کود مرغ بگوسفند و بخصوص میشهای آبستن که به مقدار بیشتری پروتئین احتیاج دارند نیز تحقیقاتی بعمل آمده است. یکی از این آزمایشها که در اسپانیا بعمل آمده است نشان داده که میش آبستن میتواند تا ۶۰ درصد کود خشک یا (Dehydrated) را در غذا بخوبی تحمل کند. آزمایشهای دیگری که در یکی از دانشگاههای انگلستان بر روی بره بعمل آمد نشان داد که میتوان تا ۵۵ درصد بغذای آنها کود مرغ اضافه کرد ولی از ۳۶ درصد بیلا قابلیت هضم مواد کم میشود و این شاید بعلت آن باشد که در شکمبه نشخوار کنندگان جوان فعالیت باکتریها کمتر میباشد. بنابراین بهترین نتیجه هنگامی حاصل شد که درصد کود در خوراک بره ها ۳۶ درصد بود.

تجربیات آزمایشگاهی (Invitro) بلاسکو و همکاران در سال ۱۹۵۵ نشان داده است که میکروارگانیسیمهای شکمبه نشخوار کنندگان میتوانند از اسید اوریک بعنوان یک منبع پروتئین استفاده نمایند. از طرفی اوره و آمونیاک نیز بخوبی مورد استفاده

نشخوار کنندگان قرار میگیرد. با این آزمایشات ثابت شد که تامین قسمتی از مواد ازته در نشخوار کنندگان از جمله گوسفندان بوسیله بستر مرغ میسر است و سپس در سال ۱۹۵۵ دانشمند دیگر امریکائی نولاند (Noland) ثابت کرد که اضافه کردن بستر مرغ به غذای میشها تفاوتی با کنجاله سوزا که بسیار گران تمام میشود ندارد. باید توجه داشت کنجاله سوزا که منبع بسیار خوب پروتئین بشمار میرود هنوز در ایران تهیه نشده و بجای آن از کنجاله سایر دانه های روغنی که آنها هم با قیمت گران در دسترس دامداران قرار میگیرد جهت تامین نیازمندی ها مورد استفاده قرار میگیرد. با آزمایشات انجام شده در ایران نیز سعی گردید ارزش غذائی کود مرغی نسبت به جانشینی آن ب مواد کنجاله حاصله از دانه های روغنی و هم چنین میزان صرفه اقتصادی از مصرف کود مرغی در تغذیه گوسفند محاسبه و اعلام گردد.

مواد متشکله کود مرغ

مواد متشکله کود مرغ شامل رطوبت - مواد جامد - اکسیژن مورد احتیاج حیاتی Biological oxygen demand (B.O.D.) و مواد مغذی و اساسی که شالوده کود را تشکیل میدهد میباشد. مقدار رطوبت بسته به نوع کود متفاوت است. کود بدون بستر معمولاً حاوی آب بیشتری از کود مخلوط با بستر میباشد. طبق بررسیهای انجام شده کودیکه از حیوان دفع میشود بطور طبیعی دارای ۷۵ الی ۸۵ درصد رطوبت است.

مواد جامد موجود در کود بدو صورت میباشد. جامد آلی که معمولاً مواد جامد فرار نامیده میشوند و مواد جامد سبک معدنی مانند خاکستر.

تجربه نشان داده است هنگامیکه کود را در گرمخانه ۶۵ درجه سانتی گراد قرار دهند مواد آلی فرار از بین رفته و فقط مواد جامد سبک باقی میماند. مقدار مواد جامد فرار حدود ۷۸ درصد است.

گذشته از این هنگامیکه کود بوسیله ترکیب یا هضم بطرق مختلف تصفیه میگردد بعضی از مواد آلی دیگر موجود در آن نیز دگرگون میشود. باین دلیل مواد فرار یا مواد آلی در کود قدیمی و مانده کمتر از کود تازه خواهد بود.

در این زمینه ثابت شده است که کود

صاف شده و تازه که از جوجه های سالم لکهورن بدست آمده دارای ۳۰ درصد ماده جامد است و از این محاسبه میتوان نتیجه گرفت که از هر مرغ که ۲۵ کیلو تقریباً وزن داشته باشد روزانه در حدود ۳۰۰ گرم ماده جامد میتوان تهیه نمود.

اکسیژن مورد احتیاج بیولوژیکی نیز یکی دیگر از اجزاء تشکیل دهنده کود میباشد که دارای اهمیت بسیار بوده و بستگی به نوع و نحوه استخراج کود دارد.

ارزش غذائی و طرز جمع آوری کود مرغی

ارزش غذائی کود مرغی بستگی زیادی به وجود عوامل اصلی نظیر ازت - فسفر و پتاسیم دارد که بطور کلی معیار سنجش غذائی آن بشمار میرود. امروزه در آزمایشگاههای تغذیه برای اندازه گیری هر یک از عوامل مزبور راه و روشهای خاصی وجود دارد که ذکر آنها در این مقاله ضروری بنظر نمیرسد. برای جمع آوری کود مرغی عده ای از مرغداران معتقدند که برای انباشته کردن کود باید از حوضچه های روباز استفاده گردد ولی اکثریت مرغداران با تجربه، حوضچه های روباز را با صرفه ندانسته و استفاده از حوضچه های بسته را توصیه میکنند.

نظر دسته دوم بر اینستکه مایعات کود از حوضچه های بسته تراوش نکرده و علاوه بر اینکه از مقدار کود کسر نمیشود بآبهای تحت الارضی نیز که بمصرف شرب میرسد آسیبی نمیرساند. البته در ساختمان حوضچه ها نهایت دقت را بعمل میآورند که دیوار و کف حوضچه از مواد عایق و سیمانی ساخته شده باشد. حوضچه ها بهتر است در فواصل کوتاهی تخلیه شده و برای هر مرغ در حدود ۲۲۵ - ۱۸۰ سانتیمتر مکعب در نظر گرفته میشود. بعلاوه در کلیه حوضچه ها باید دستگاه بهم زننده نصب گردد.

جمع آوری کود در مرغداریهاییکه از سیستم قفس استفاده میکنند غالباً با مشکلات زیادتری مواجه میشود زیرا برای نگاهداری طیور در سیستم قفس معمولاً بستری وجود ندارد و فضولات در کف قفس چسبیده و بوی نامطبوعی به اطراف منتشر میکند در صورتی که در مرغداریهاییکه از سیستم قفس استفاده نمیکند غالباً فضولات با خاک و سایر مواد بستر مخلوط شده و از خیس ماندن و چسبیده شدن بوی نامطبوع آن ها جلوگیری میشود.

در مرغداریهای با سیستم قفس اگر زمین زراعتی یا چمنزار و یا مرتعی نزدیک بمرغ داری باشد حمل و پاشیدن کود در آن نقاط آسانتر است. در هر حال برای برداشت کود میتوان از یکی از راههای زیر استفاده کرد.

الف - برداشت کود بوسیله ماشینهای پخش کننده

امروزه در غالب مرغداریهاییکه بسبک قفس اداره میشوند کود های جمع شده در صفحه تحتانی قفس بوسیله لوله هایی داخل چاههای عمیق که در وسط مرغداری و یا در فاصله دو یا سه قفس حفر شده ریخته شده و بوسیله تانکهای که دارای شیلنگ بلندی میباشد حمل میشود.

معمولاً تانک را در کنار دیوار مرغدان قرار داده و شیلنگ آن را از داخل اطاق مرغدان بدرون چاه سرازیر میکنند و بدین طریق کلیه کود هایی که در ته چاه انباشته شده بوسیله پمپ بداخل تانک می کشند.

گاهی نیز ممکنست چاه فضولات را خارج از سالن مرغداری حفر کرد. در اینصورت ممکن است انتهای تانک، محلی را که شیلنگ بآن نصب شده در نزدیکی چاه قرار داد و براحتی فضولات را خارج کرد. گاهی نیز اگر قرار گرفتن تانک در کنار آن مقدور نباشد در محل دیگری آنرا قرار داده و شیلنگ و لوله های منتقل کننده کود را داخل تانک میکنند.

ماشینهای دیگری نیز برای حمل کود بطور مستقیم از کف بستر تهیه شده و در این چنین ماشینها پاك کردن بستر بسادگی بیشتری صورت میگیرد.

ب - برداشت کود با طریقه هیدرولیک. در انگلستان و امریکا و سایر کشور های که اجرت کارگر زیاد است ماشین تخلیه هیدرولیکی متداول میباشد. برای حمل کود ابتدا آن را در حوضچه یا چاه با آب مخلوط کرده و مدتی بهم زده و سپس با پمپ بالا میکشند.

برای رفع بوی نامطبوع کود در هنگام انباشته شدن بهتر است آنرا با کربنولین و مهمتر از همه با هالامید ضد عفونی کرد تا از انتشار بوی مشمئز کننده جلوگیری شود و مگس و عفونت نیز در آن کمتر رخنه کند. آماده نمودن کود مرغ برای تغذیه دام در اثر نگاهداری کود و جمع آوری آن بعد از مدت کوتاهی تغییرات فراوانی در

کود حاصل میشود که از آن جمله تغییر شکل فوری مواد آلی از ته به آمونیاک میباشد . این تخریب بخصوص هنگامیکه کود به صورت مرطوب و تازه نگهداری میشود بسیار سریع انجام گرفته و باین ترتیب ارزش غذایی کیفی کود از بین میرود لذا برای اینکه کود حتی الامکان ترکیبات خود را حفظ نماید باید بوسایل ممکن آنرا محافظت نمود .

در بسیاری از کشورها که امروزه استفاده از کود مرغی در تغذیه دامها متداول است برای محافظت یا در حقیقت آماده کردن کود عملیاتی بشرح زیر انجام میگیرد .

کود توسط کامیونهای مخصوص از مرغ داریها به کارخانه کود خشک کنی آورده میشود . در این کارخانه ها دستگاههای بزرگ کود خشک کنی آب کود را گرفته و آنها را به پودر سفید رنگ درخشانی که هنوز کمی بوی کود مرغ میدهد تبدیل می نمایند .

پس از استاندارد نمودن پودر از نظر کیفیت غذایی و مواد موجود در آن ، آنها را توسط دستگاههای پرس بصورت بلوکهای فشرده به ابعاد مختلف در آورده و به بازار عرضه میدارند .

درپاره ای از نقاط پودر پس از استاندارد شدن مجدداً مستقیماً در دسترس دام پروران قرار داده میشود . در حال حاضر اکثر کشورهای متریقی از این ماده مهم و ارزان قیمت غذایی برای تغذیه دامها بطور وسیعی استفاده میکنند در صورتیکه بسیاری از کشورهای دیگر که تامین علوفه دام برای آنها مشکلات زیادی را نیز فراهم ساخته است از چگونگی مصرف این ماده بی اطلاع میباشند . بدیهی است هر توصیه و راهنمایی که در این زمینه صورت گیرد راه موثر و مفیدی است که در تامین پروتئین حیوانی در کشور و بالا رفتن میزان تولید در واحد سطح صورت گرفته و این اقدامات را نیز با صرفه اقتصادی همراه ساخته است . همانطوریکه قبلاً گفته شد در این مورد بررسیهایی در ایران بعمل آمده و با نتایج درخشانی نیز همراه بوده است که ماحصل این مطالعات را میتوان بشرح زیر خلاصه کرد .

بر طبق تجربیات انجام شده بر روی گلهای از گوسفندان نژادهای ایرانی که در

دو دسته ، گوسفندان آزمایشی و شاهد تقسیم شده بودند در ایام ۷۷ روز دوره پرواربندی همه گوسفندان از يك خوراك آزاد که بطور متساوی بین آنها تقسیم میگردد و يك جیره کنسانتره که بعنوان مکمل خوراك روزانه بگوسفندان داده میشد استفاده میکردند . از نظر اینکه در تهیه مواد کنسانتره که قیمت اصلی جیره را تشکیل میدهد از کود مرغی استفاده شود در دسته آزمایشی مقدار متناسب از کود مرغی اضافه شد و در ازای آن از مقدار جو و کنجاله تخم پنبه کسر گردید در صورتیکه جیره شاهد از مواد کنسانتره معمولی تشکیل یافته بود .

با توجه باین فرمولهای غذایی طبق محاسباتیکه در پایان دوره پرواری بعمل آمد بین ارزش خوراك مصرفی در دو گروه اختلاف فاحشی نمایان شد بطوریکه استفاده از کود مرغی را در جیره گوسفندان از هر نظر موجه و با صرفه اقتصادی همراه ساخته بود .

در هر حال با توجه به بررسیهای انجام شده آنچه که بعنوان نتیجه عاید گردید عبارت بود از :

۱ - گوسفندان تغذیه شده با کود مرغی وزن بیشتری نسبت به گوسفندان شاهد داشته اند و این اضافه وزن برای ۱۲ راس گوسفند در پایان دوره پرواربندی در حدود ۵۴ کیلو گرم نسبت بدسته ۱۲ راسی شاهد بوده است .

۲ - با محاسبات اقتصادی انجام شده روشن گردید که هزینه مصرف شده برای جیره گوسفندان آزمایشی مبلغ ۲۵۰۴۰ ریال کمتر از هزینه خوراك گوسفندان شاهد بوده است . چه قیمت کل مصرف شده برای گوسفندان آزمایشی ۳۶۹۶ ریال و قیمت کل جیره مصرف شده بوسیله دسته شاهد ۴۱۰۰۲۵ ریال بوده است .

چنانچه بخواهیم نتایج محاسبات اقتصادی حاصله را که طی آزمایش مزبور در ایران صورت گرفته است با آنچه که در مراکز تحقیقاتی دیگر نقاط جهان بعمل آمده مورد مقایسه قرار دهیم با اینکه بررسی مزبور مقدماتی بوده و برای اجرای تحقیقات بعدی وقت باقی است ولی باز هم ارقام بدست آمده قابل قبول و باصلاح معنی دار بوده و می توان آنرا برای آزمایشات بعدی اساس و ملاک عمل قرار داد .

از جمله آزمایشاتی که در این زمینه در روی تغذیه و پرواری گاوهای گوشتی صورت گرفته و مقاله آن در سپتامبر ۱۹۷۰ در مجله Poultry international چاپ

رسیده است مصرف کود مرغ در تغذیه گاو گوشتی طبق بررسیهایی که در بخش تحقیقات کشاورزی انگلستان بانجام رسیده است قیمت خوراك را برای هر گاو گوشتی در دوره آزمایش نزدیک ۱۰ تا ۱۲ دلار پائین می آورد و بدیهی است که این مبلغ برای گوسفند نسبت بمقدار خوراکی که مصرف مینماید هزینه خوراك کمبود کمتری بمقایسه بگاو بدست خواهد داد و باین ترتیب صرفه جوئی در هزینه خوراك نزدیک برقی خواهد بود که در ایران برای گوسفندان محاسبه شده است .

۲ - اضافه شدن کود مرغی بخوراك گوسفندان موجب بالا رفتن اشتهای دام شده و این امر در مورد سایر حیوانات نیز که آزمایشات بر روی آنها در دست اجرا میباشد صادق خواهد بود . بالا رفتن اشتها موجب هضم و جذب سریع و بهبودی یافتن متابولیسم بدن و در نتیجه بالا رفتن اضافه وزن می گردد .

۴ - مصرف کود مرغی در طعم و بوی گوشت گوسفند تاثیر چندانی ندارد ولی میتوان برای اطمینان بیشتر چند روز قبل از کشتار گوسفند کود مرغی را از جیره حیوان حذف نمود .

بغیر از مواد بالا نتایج دیگری نیز از بررسی انجام شده بدست آمده است که شرح آنها در حوصله این مقاله نبوده و موجب تطویل کلام خواهد شد .

بدیهی است با استفاده از کود مرغ در تغذیه دامها در واحد های بزرگ چند هزار راسی نتایج اقتصادی حاصله از هر جهت چشمگیر و قابل ملاحظه بوده و ضمن بدست آمدن مقدار بیشتری گوشت و تامین پروتئین حیوانی صرف هزینه نیز بطور مناسب پائین آمده و دامدار در ازای تولید بیشتر مخارج کمتری را نیز متقبل میگردد .

بعلاوه استفاده از اینگونه منابع غذایی بخودی خود موجب میگردد تا از مصرف زیاده از حد مواد علوفه ای و دانه ای کاسته شده و همین تقاضای کمتر موجبات تنزل قیمت نسبی این مواد را فراهم سازد .

ایران و ایرانیان از زبان دیگران

در تعریف و توصیف آشپزخانه‌های عمومی

اشخاص کوچک هرگز در منزل خود مطبخی ندارند بخصوص در نقاطی که بمانند اصفهان و مناطق متعدد دیگر هیزم کمیاب است، چنانکه اهالی بعد از بستن دکه خود باآشپزخانه های عمومی می‌روند و از آنجا پلو، و یا هر چه که بخواهند برای شام خود خریداری می‌کنند. در سرتاسر شهر (اصفهان) عده کثیری از اینگونه‌خانه ها وجود دارد که هر یکی فقط یکنوع غذا بفروش می‌رسانند. این مطبخهای عمومی بشکل دکانی تعبیه شده است.

مشاهده می‌فرمائید که در مقابل این دکا کین دو یا سه دیگی بقطر بیست و شش تا سی‌شت روی اجاق ها بار شده است و در قسمت داخلی دکان که با پرده‌ای جدا گشته، یکی دو تخت و یا نیمکتی که از روی زمین سه‌پا ارتفاع دارد و باقالی پوشیده شده وجود دارد که مخصوص مشتریان می‌باشد و بر روی آن می‌نشینند و خوراک می‌خورند. آتش اجاق این آشپزخانه‌ها بندرت از هیزم یا ذغال است؛ چون وسیله احتراق در قسمت اعظم ایران بسیار گران است. اینها را با خلنک و برک‌های خشک روشن می‌کنند. مردم عادی نیز از یک قسم وسیله احتراق استفاده می‌کنند که از ترکیب مدفوع حیوانی و خاک بوجود آمده است، دهاتیان نیز آنرا بکار می‌برند و برای فروش به شهر می‌آورند. بعد از اینکه گوشت پخته شد، بر حسب بزرگی دیک، یکی دو فتیله‌ای، بمانند چراغ روی آن می‌نهند، تا بدین طریق خوراک را گرم نگاهدارند. این فتیله‌ها را روشن می‌کنند و مایه روشنایی، چربی خود دیک است. البته این منظره در نگاه نخست، بسیار کریه و زشت می‌نماید ولی بمرور زمان عادی می‌شود. چنانکه معلوم است متصدیان این آشپزخانه های عمومی با اندک وجهی کار خود را می‌گردانند، و متاع خود را ارزان می‌فروشند.

تعریف و توصیف یخچالها و طرز تهیه یخ

یخ در نواحی خارجی شهر و در نقاط غیر مسقف فروخته می‌شود و طرز تهیه آن بدین قرار می‌باشد: در یک محوطه گود و عمیق، گودال عمیقی رو بشمال حفر می‌کنند و در مقابل آن مرتباتی، به عمق شانزده تا بیست‌شت، بمانند تشتکی فراهم می‌آورند، آنگاه شامگاهان اینها را از آب مالامال می‌سازند و تا صبح گاهان کاملاً منجمد می‌گردد. آنرا بارنده باغبانی یا شن‌کشی می‌شکنند و قطعه قطعه می‌کنند و تمام این قطعات را در گودال مزبور رویهم انبار می‌نمایند و در آنجا دوباره آنها را بقدر مقدور به تکه‌های کوچکتری

مبدل می‌کنند، چون هر اندازه که یخ بیشتر خرد شود بهتر منجمد می‌گردد. سپس این مربعات (حوضچه های مربع تشک مانند) را بمانند روز گذشته با آب تازه پر می‌کنند و هنگام غروب با کدوهای غلیانی دسته‌داری (آپاش) قطعات یخ گودال را آپاشی می‌نمایند، تا بهتر بهم بچسبند. بعد از اقلهشت روز کار مداوم بترتیب مذکور، قطعات یخی بضخامت پنج تا شش پا بدست می‌آید و آن وقت شب هنگام مردم معمولی محله را جمع می‌آورند و اینان با فریاد هلهله و شادی عظیم، در حالتیکه مشعلهایی در دور وبر گودال (یخچال) افروخته شده با آهنک ساز و ابزار طرب که برای تهیج آنان نواخته می‌شود در گودال فرود می‌آیند و قطعات درشت یخ را رویهم می‌کشند و میان هر دو تکه آب می‌پاشند، تا بهتر با هم بچسبند. در مدت شش هفته یک یخچال یک توازی و بیشتر بگودی و درازی و پهنای مطلوب، انباشته از یخ می‌گردد. برف، بسیاری از اوقات مانع کار می‌شود و خیلی اسباب زحمت می‌گردد ولی بهنگام بارش آنرا می‌رویندو بدقت تمام دور می‌سازند چون ذوب برف موجب آب شدن یخ خواهد گشت. پس از اینکه یخچال پر شد

با یک قسم جگن دریایی که بی‌زور نامند و در ایران در کنار آب‌ها بدست می‌آید مستور می‌سازند. در فصل تابستان باز کردن یخچال نیز جشن دیگری برای اهل محله فراهم می‌آورد یخ را در ایران به خربار فروشد که هیجده «سکه سیاه» ارزش دارد و از دو قطعه یخ که هر یکی بوزن شصت لیور می‌باشد، تشکیل شده است. هر لیوری در حدود دو دینار قیمت دارد. خرده تکه‌های یخ به مردم محله که هنگام کار، باری کرده‌اند تعلق می‌گیرد و هر کسی صبحگاهان توشه خود را باز می‌ستاند. آنچه در یخهای ایرانی شایان توجه و مطبوع طبع می‌باشد زیبایی و تمیزی خاص آنها است. چنانکه کوچکترین برگی و کثافتی در آن نمی‌توانید مشاهده کنید. آبی که از دل سنک بیرون می‌آید روشن‌تر از آن جلوه نمی‌نماید. برف را نیز با وجود فروانی یخ در محل‌های مناسب و ممکن الحصول، محافظت می‌کنند و لطافت آن بیشتر منظور نظر است چون نوشیدنی‌ها مخصوصاً شربت و افشره، با برف متبوع‌تر می‌شود. نوشیدنیهای تند و ملایم

یک رقم شگفت‌انگیز از صادرات ایران

نوشیدنی های معمولی ایرانیان آب و قهوه است. در مجالس سور و خیافت شربت و افشره و آب‌های میوه گل متداول می‌باشد. ایرانیان در ساختن شربت به لیمو، توت،

آلبالو و انار ید طولایی دارند، عرق بید مشک که از شکوفه‌های بهاری درخت بدست می‌آید بسیار بکاربرند و از آن‌ودیگر عرق‌ها برای بیماران بویژه بمبتلایان تب هر قدر که بخواهند بطیب خاطر می‌دهند و مفرح‌تر از آن چیزی در جهان یافت نشود. عرق گل رانیز با آب مخلوط کرده می‌نوشند. عرق گل ایران بسیار مطبوع می‌باشد و بهیچوجه مزه دارو ندارد و این یا بدان جهت است که برخلاف مال ما (اروپائی‌ان) بدون آب تقطیر شده و یا اینکه نتیجه طبیعت و خاصیت خود گل های ایران است. از این شربت مطبوع به سرتاسر مشرق زمین صادر می‌شود و کشتی‌هایی که کاملاً انباشته از آنست بصوب هندوستان عزیمت می‌کند.

طرز تهیه و تقطیر گلاب

گرفتن عرق گل بسیار سهل است، بدین طریق گل‌ها را در یک دیگ بزرگی می‌گذارند و یک دیگ بزرگ دیگری نیز بمنزله مخزن در دسترس دارند. دیگ در روی زمین قرار دارد و مملو از آب و مستور بایک سرپوش چوبین است و عرق گیران با تفاله گل‌ها سخت پیکار می‌کنند. لوله‌ای که دو دیک را به هم مربوط ساخته عبارت از نی خشک ساده است. روی سه‌لیور گل، دو لیور آب می‌ریزند و دو لیور و نیم عرق می‌گیرند.

(هر لیور حدود نیم کیلو است.)

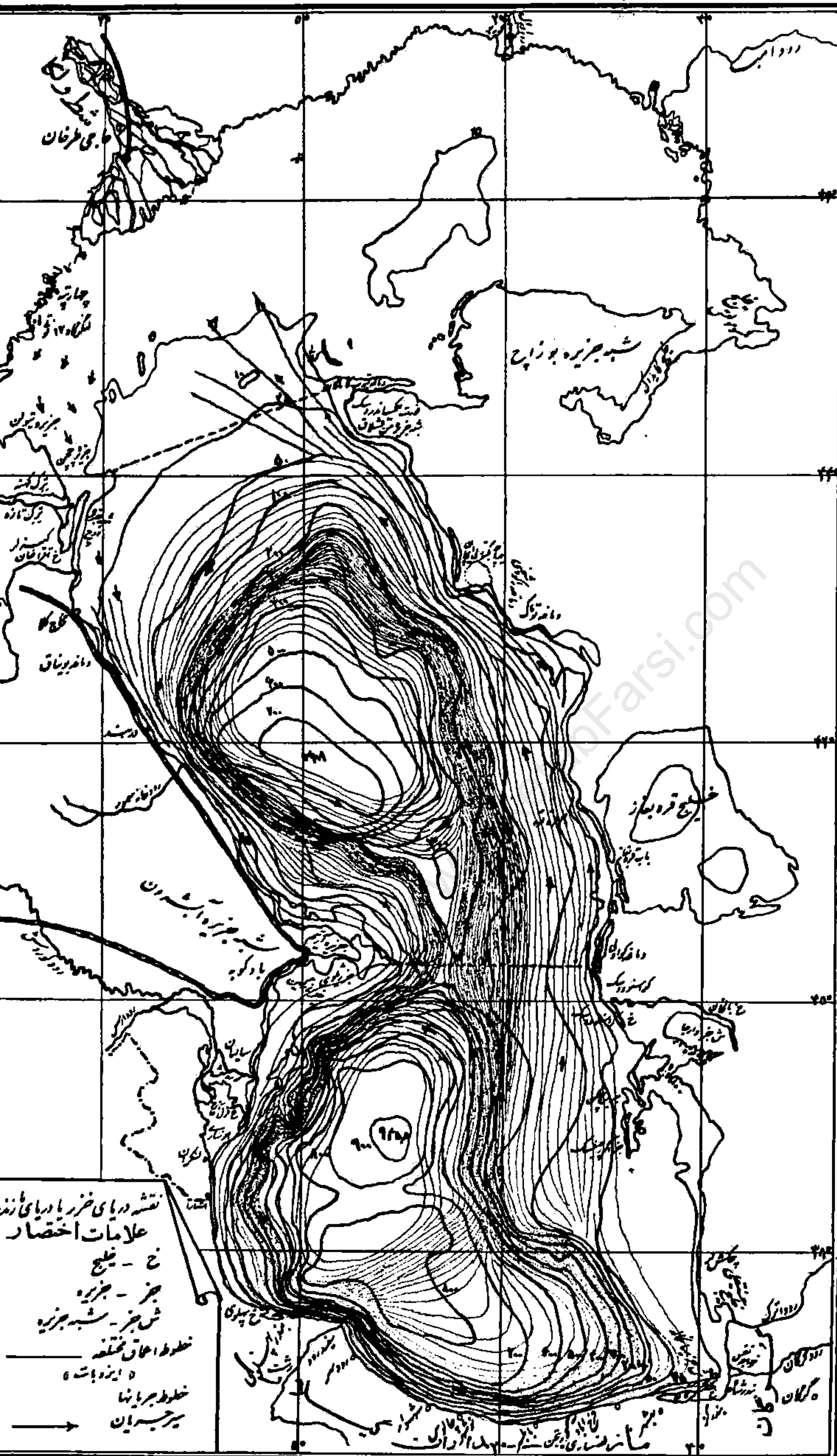
عطریات و انواع و اقسام آن

یک قسم جوهر اعلائی نیز از عرق بید - مشک استخراج می‌کنند که از عطریات است و برای مالیدن پیدن بکار می‌رود و نیز یک نوع جوهر گلی دارند که از یک لیور گل یک کارترون از آن بدست می‌آید. ایرانیان یک نوع روغن گلی نیز می‌گیرند که عطر نامند و عصاره شگفت‌انگیزی است و بسیار گرانبها می‌باشد چون از چهل لیور عرق گل بزحمت نیمه دره می‌آید از آن بدست می‌آید. برای تهیه «عطر» جوهر گل را مدت بیست و چهار ساعت در یک تشت پری در معرض هوا قرار می‌دهند، در خاتمه مدت مزبور، یک روغنی سه چرده، که عبارت از «عطر» باشد، در سطح تشت بالا می‌آید، که آنرا با کاهی جمع‌آوری می‌کنند ایرانیان بوی این «روغن» را برعنبر اشهب ترجیح می‌دهند و هندیان نیز آنرا برتر دانند و روغن گل‌اش نامند که بمعنی روغن یا چربی عرق گل است.

«عطر» نیز بمانند عنبر اشهب بسیار گرانبها و خیلی کمیاب‌تر می‌باشد. هراونسی از آن در هندوستان بعضی اوقات دویست اکو ارزش دارد.

(هر اونس حدود ۱۶ گرم است)

ترجمه محمدعباسی از سیاحتنامه شاردن

نامهای قدیمی دریای مازندران

نگارش مهندس احمد بریمانی
مذاکرات و مباحثاتی که
در مجلس سنا راجع به دریای
مازندران، آلودگی و خشک شدن
و یا مردابی شدن آن بعمل آمد
اینجانب را که سالیان درازی در
مورد این دریاچه از لحاظ علمی و فنی
کار و فعالیت داشته ام بر آن داشت
که اطلاعات مختصری از آنچه را
که می دانم بعرض برسانم.
نیازی نمی بینم که از اهمیت دریا
و مواهب عظیم آن چیزی بنگارم.
خوشبختانه کشور ما در چنان
شرایط مساعد و مفید اقلیمی قرار
گرفته است که در شمال و جنوب
آن دو دریای سرشار از منابع
طبیعی عظیم نفت و ماهی و بسیاری
منابع مهم دیگر وجود دارد که
در کمتر کشوری در جهان می توان
نظیر آن را یافت و اکنون این ماهستیم
که باید با بهره برداری معقولانه
توأم باحفظ و حیات این مواهب
خداداد در بالا بردن سطح اقتصاد
کشور و ترقی و تعالی آن کوشش
بیشتری کنیم.

نام قدیمی دریای مازندران هیرکانیا است که قبل از کاسپیا آنرا باین نام می نامیدند. کاسپی و کاسپیا قومی بودند قدیمی و ایرانی نژاد که در دو هزار سال پیش از میلاد مسیح در مرکز و در جنوب خاوری قفقازیه زندگی می کردند.

در هزار سال پیش از میلاد قبائل همجوار آنها را بکرانه های باختری دریای مازندران رانند که در نتیجه این دریا ونیز محل اقامت این قوم را کاسپین نامیدند.

هرودوت مورخ مشهور و بزرگ یونانی می نویسد (پنج قرن قبل از میلاد) قوم کاسپین باتفاق قبیله هیرکانی و سایر قبائل در ارتش گرزس خدمت می کردند. در اوائل قرن سوم پیش از میلاد قوم کاسپین بجنوب رود کورایا کوروش یعنی دشت جنوبی رود ارس کوچ کردند و در قرن دوم قبل از میلاد با آلانها که همان ارانی ها باشند مخلوط شدند.

استرابون (در اوائل قرن اول میلادی) جغرافی دان مشهور یونانی می نویسد این قوم امروزه معلوم نیستند.

روسها در گذشته این دریا را دریای خوالینسک Khvalinsk می نامیدند. اعراب بغلط این دریا را قلمز، دریای خزر و گاهی هم بحرالخراسانیه می نامیدند.

مورخین ایرانی و بعضی از مورخین عرب آنرا دریای آبسکون، دریای طبرستان، دریای دیلم، دریای مازندران، و گاهی هم دریای جرجان می گفتند.

یک نویسنده روسی بنام کاپیتان فلیپو در کتاب «جغرافیای دریای کاسپین» نوشته است که این دریا در زمانی بدریای ساری شهرت داشته است.

خزرها چه کسانی بودند: این قوم مخلوطی از ایالات و ملیت های مختلف در درجه اول اثر اکند که در قسمت های سفلی رود ولگا و دن و در دامنه کوه های کارپات زندگی می کردند. قوم مزبور از قرن دوم شهرت یافته است.

در قرون ۶ و ۷ میلادی کشور بزرگی را بنام «خاقانات خزر» در بخش های سفلی ولگا و حوالی دریای آزوف و کوه های کریمه با شهرهائی از قبیل سمندر، بلجز، ایتیل، سارگل و غیره بوجود آوردند. طبقه حاکمه قوم خزر دیانت یهود را پذیرفتند.

خزرها غالباً بر سرزمین اسلاویانها و ایران هجوم می آوردند و بعضی اراضی را تسخیر می کردند و باقتصاد و فرهنگ آنها صدمات فراوانی وارد می ساختند. بنابر اطلاعاتی از مورخین، خسروانوشیروان پادشاه ایران برای جلوگیری از هجوم قوم خزر بایران دیوار عظیمی در شهر دربند بنا کرده است که آثار با عظمت آن هم اکنون باقی است.

کشور خزر در نیمه دوم قرن دهم میلادی در نتیجه حمله اسویاتوسلاو دوک بزرگ روس و تخریب شهر ایتیل که گویا همان شهر

استراخان است در سال ۹۶۵ تجزیه و منقرض شد.

تاریخچه پیدایش دریای مازندران قبل از آنکه از خود دریای مازندران بحثی شود بد نیست از تاریخچه پیدایش این دریا مطلبی گفته شود. صدها میلیون سال پیش بجای دریاهای فعلی آرال، آزوف، دریای سیاه، دریای مازندران، مدیترانه، خلیج فارس و دریاهای مجمع الجزایر مالای و غیره دریای عظیمی وجود داشت که زمین شناس مشهور اطریشی، زیوس در قرن ۱۹م. آنرا بنام الهه دریاها فیتد یاتیند به تیتس نام گذاری کرده است.

دریای تیتس تقریباً در تمام ادوار زندگی کره زمین وجود داشته است و آثار آن از دورپاله اوزوی بویژه در دورمزوزوی و آغاز دورکای نوزوی بخوبی مشخص است.

اقیانوس تیتس از امریکا و ازاقیانوس اطلس کنونی کشیده شده مناطق مرکزی اروپا و دریای مدیترانه و کرانه های شمالی آفریقا را فرا گرفته و در خاور از جبال الپ و کارپات و کریمه و قفقاز گذشته فرورفتگی های کنونی دریاهای سیاه، آزوف، کاسپین و آرال را دربر گرفته از ماوراء دشت کاسپین و دشت های سبیری باختری گذشته باقیانوس منجمد شمالی و از سوی دیگر به هیمالیا و جنوب چین بجزایر زلاندنو منتهی می شد.

در آن دوران که هوای کره زمین گرم تر از هوای کنونی بود در اقیانوس تیتس جانوران و گیاهان یافون و فلور مناطق گرم بوفور زندگی می کردند.

پس از گذشت میلیونها سال قعر دریای تیتس بععل معرفت الارضی و حرکات کوم زائی پوسته زمین در بسیاری از نقاط بالا آمد و در نتیجه سلسله کوه های منطقه آلپ - هیمالیا یعنی کوه های اطلس، پیرنه، آلپ، قفقاز، البرز، هندوکش، هیمالیا و غیره بوجود آمدند و اقیانوس تیتس بعدها به دریاهائی تجزیه گردید یعنی در ابتدا دریای تیتس از اقیانوسهای سه گانه اطلس، منجمد شمالی و هند جدا گردید سپس بدریای نیمه بسته و بعدها بدریای بسته تبدیل گردید. دریای بسته کم شور که آنرا دریای «سارمات» نامیده اند در آغاز تمام قسمت های جنوبی قاره اروپا و آسیا را می پوشانید.

بطوریکه گفتم در نتیجه حرکات کوه زائی پوسته زمین و ایجاد سلسله کوه های قفقاز و غیره در اواسط دوره می اوسن دریای سارمات متدرجا تجزیه شد و اشکال جدیدی بخود گرفت. این زمان مصادف با ربع آخر دوران سوم یعنی دوره پلی اوسن است که از لحاظ ژئولوژیکی زمان مزبور ۱۷ - ۲۰ میلیون سال طول کشید و در همین مدت زمان دوره پلی اوسن است که دریای مازندران چندین بار فرم عوض کرده است که مهمترین آنها چهار

حوزه شرح زیر است: حوزه دریای پونت (نقشه ۱) - حوزه دریای بالاخان (نقشه ۲) دریای آقچاگل (نقشه ۳) و حوزه دریای آشرون (نقشه ۴) که همان آشوران است و سرانجام دریاهای کنونی آرال - مازندران - سیاه و آزوف شکل گرفتند با این تفاوت که پس از گذشت مدت زمانی دریای سیاه از طریق بغازهای داردانل و سفور و دریای مرمره با دریای مدیترانه مربوط گردید ولی دریای مازندران و آرال بکلی بسته و مجزا ماند و کم شوری دوران گذشته خود را حفظ کرد. دریای مازندران که بعلت بسته بودن، کم شوری دوران دریای سارمات را تا حدی حفظ کرده است دارای فن و فلور مخصوص بخودی است که در کمتر دریائی از دریاهای جهانی نظائر آنها یافت می شود.

بطوریکه گفتم دریای مازندران باقیانوس ارتباطی ندارد و یک دریای بسته یا درواقع دریاچه عظیمی است که بهمین علت آنرا دریا می نامند.

سطح این دریا ۲۷۶-۲۸ متر از سطح متوسط اقیانوس پایین تر است.

اگر به نقشه توجه شود بخوبی دیده می شود که دریای مازندران دارای شکل مخصوص بخودی است. آخرین نقطه شمالی سطح دریا در ۴۷° و عرض شمالی و آخرین نقطه جنوبی آن در ۳۶° و ۳۴° عرض شمالی قرار دارد.

آخرین نقطه باختری دریا در ۴۶° و ۴۳° طول خاوری و آخرین نقطه خاوری آن در ۵۴° و ۵۱° طول خاوری واقع است.

طبق آخرین اندازه گیریها درازی دریا تقریباً ۱۲۰۰ کیلومتر و پهنای آن در پهن ترین بخشها (در شمال) ۵۵۴ کیلومتر است. پهنای متوسط دریا ۳۰۰ کیلومتر است. مساحت سطح حوضه دریا ۳۶۰۰۰۰۰ کیلومتر مربع است.

مساحت سطح خود دریا که بعلت متغیر بودن ارتفاع سطح آب متغیر است اخیراً محاسبه و به ۳۹۴ هزار کیلو متر مربع محاسبه شده است.

حجم آب برابر است با تقریباً ۷۷ هزار کیلومتر مکعب.

عمق متوسط ۱۸۰ متر و حد پشه عمق ۱۰۰۰ متر است.

درازی خطوط ساحلی هفت هزار کیلومتر که ۱۰۰۰ کیلومتر آن متعلق بایران است.

دریای مازندران دارای جزایر زیادی است که تقریباً همه آنها فلاتی و شنی است. این جزایر غالباً کوچک و هر چند جزیره نزدیک هم قرار دارند.

این دریا را که مناطق شمالی و جنوبی آن از نظر اقلیمی و زیستی و هم چنین از لحاظ زمین شناسی با هم تفاوت هائی دارند به سه بخش تقسیم کرده اند، بخش شمالی، بخش میانی، بخش جنوبی.

بخش شمالی - حدود بخش شمالی خط

فرضی مستقیمی است که در جنوب این بخش جزیره چچن را به جزیره تیوب کاراگان وصل می‌کند. عمق متوسط این بخش ۶ متر و حداکثر ۲۵ متر در جنوب بخش است.

بخش میانی در جنوب خط فرضی بالا و حدود آن خط فرضی مستقیمی است که جزیره ژیلوی را به دماغه کواولی اتصال می‌دهد: عمق متوسط ۱۷۳ متر و حداکثر ۷۹۰ متر است.

بخش جنوبی بقیه دریا است که در جنوب خط فرضی بالا قرار دارد و کشور ایران در نواحی جنوبی و خاوری و باختری این بخش بطول هزار کیلومتر واقع گردیده است. عمق متوسط آن ۳۲۳ متر و حداکثر عمق نزدیک به هزار متر است.

جریان‌ات مختلف زمین‌شناسی که به فرورفتگی این دریا شکل داده است شرایط مناسب و مساعدی در پیدایش معادن غنی نفت و گاز طبیعی در کرانه‌ها و در زیر بستر دریا بوجود آورده است که هم‌اکنون آثار فعالانه ژئولوژیکی آن در برخی نواحی دریا بشکل فوران و ریزش مواد آتش فشانی و خروج گاز قابل اشتعال و غیره دیده می‌شود.

کرانه‌های دریای مازندران دارای مناظر جغرافیائی و اقلیمی یا باصطلاح Landschaft مختلفی است. کرانه‌های شمالی را فلات کاسپین پوشانده است که قسمتهای جداگانه آن عبارتند از دلتای رودهای بزرگ و لگا، اورال، امبا، ترک و رودخانه سولاک. این فلات پست و سطح کرانه‌ای بعلت متغیر بودن ارتفاع سطح دریا فاقد خطوط کرانه‌های دریائی مشخص است و ضمناً دارای بریدگی‌های شدیدی نیز می‌باشد. دامنه فلات شمالی مزبور در سمت باختر تا بندر ماخاج کلا در داغستان کشیده می‌شود.

از بندر ماخاج کلا بجنوب برآمدگی‌های قسمتی از سواحل همان دنباله سلسله کوههای قفقاز است که از دریا وسیله سواحل باریک پستی جدا تر است. جنوبی تر (در همان کرانه باختری دریا) فلات پستی از دلتای رود کوراوارس بوجود آمده است و کرانه دریا در این منطقه از تعداد زیادی نم‌زار پوشیده شده است که گویا بقایای تبخیر شده آب دریا است.

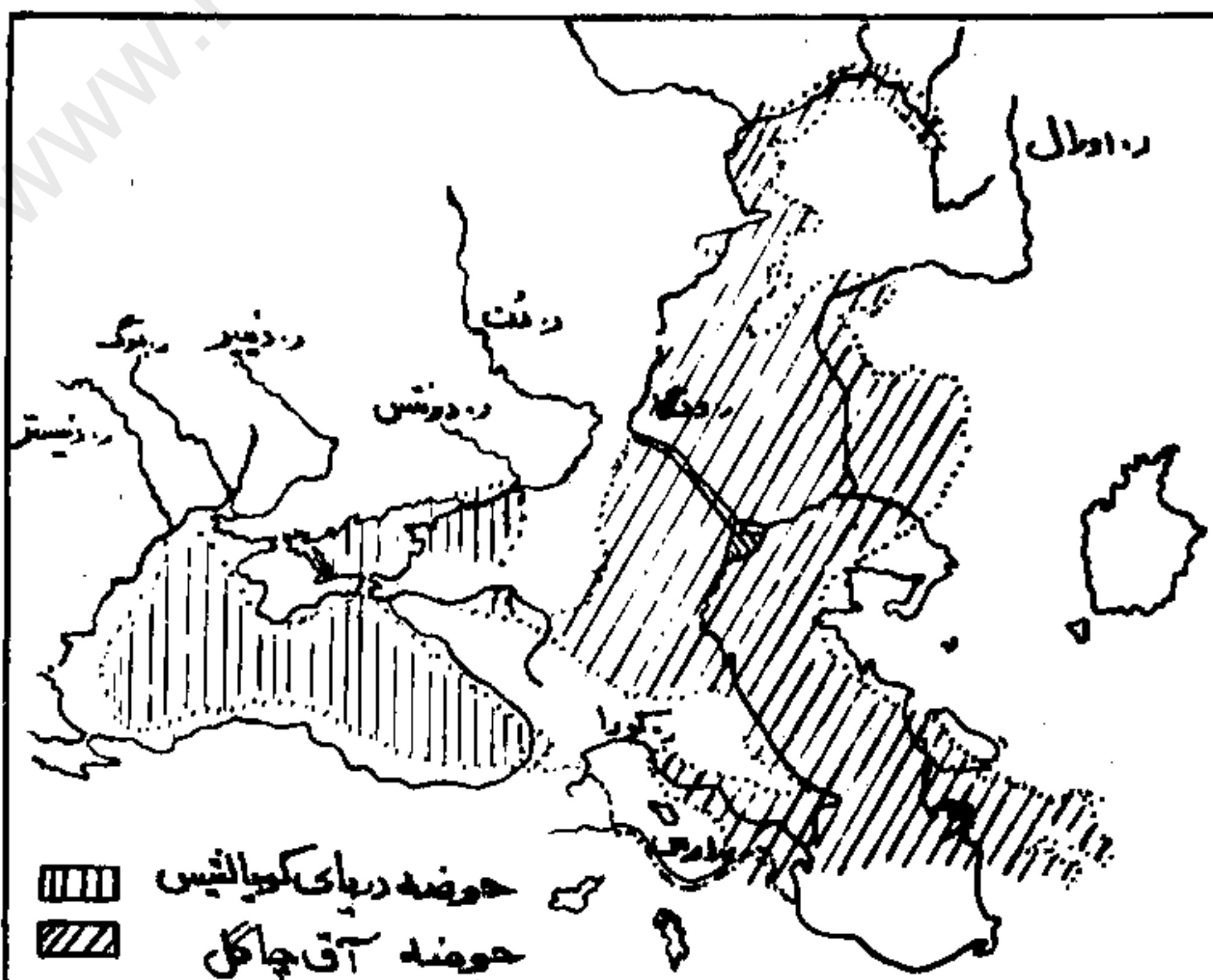
کرانه‌های جنوبی که همان سواحل ایران است دارای خطوط ساحلی نسبتاً مستقیمی است که در پشت آن اراضی سرسبز و خرم و کم نظیر بعرض تقریبی ۴۰ کیلومتر قرار دارد که سلسله کوههای البرز را از دریا جدای می‌کند و دو خلیج مشهور یکی خلیج یامرداب پهلوی بمساحت تقریبی ۲۰۰ کیلومتر مربع و دیگری مرداب گرگان بمساحت تقریبی ۳۰۰ کیلومتر مربع در این ساحل قرار دارد که متأسفانه هر دو آنها بعلت پایین رفتن سطح دریا در حال خشک شدن هستند.

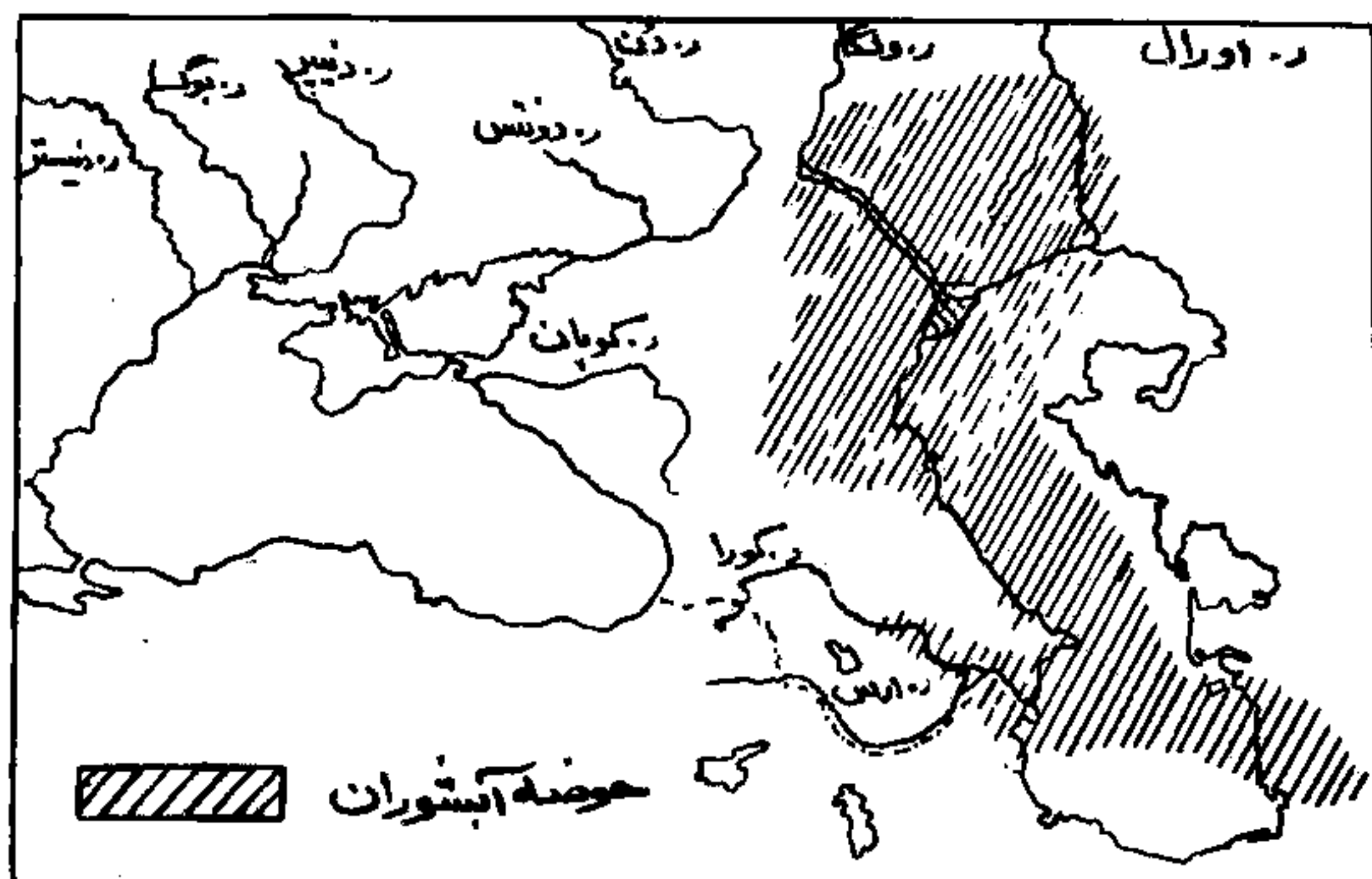
۱ حوضه دریای پونت

۲ حوضه دریای بالاخان

۳ حوضه دریای آق چاگل

حوضه دریای آبشرون یا آبشوران

۴

دارای خصوصیات مختلفی هستند قطع می-کند. مثلاً بخش شمالی دریا در منطقه‌ای قرار گرفته است که دارای زمستانهای بسیار سرد و بالعکس تابستانهای گرمی است.

مناطق باختری بخش میانین دریا جزو مناطق گرم معتدل و مناطق خاوری دارای خصوصیات آب و هوای کویری و بخش جنوبی (جنوبی‌تر از ۳۹ عرض شمالی) در منطقه سوب تراپیک واقع شده است.

این دریا در فصل زمستان دارای وضع هوایی ثابت و استوار و منظمی نیست. در این فصل که غالباً دریا طوفانی است سمت و جهت بادهای و همچنین حرارت هوا مدام در حال تغییر است. در زمستان دریا تحت تاثیر بادهای آنتی سیکلونی سبیری جنوبی قرار می‌گیرد و بخشهای میانین دریا یعنی نواحی تا مخاج کلا، شبه جزیره آبشوران، فورت شفچنکو و غیره در این فصل تقریباً ۲۵-۳۰ روز دچار بادهای مهیب طوفان‌زا می‌شود که اندازه این طوفانها به ۹-۱۰ بال می‌رسد. (بال واحد اندازه گیری شدت طوفانها است).

حرارت متوسط در ماههای ژانویه در بخش شمالی دریا ۸- و ۱۰-
حرارت متوسط هوا در ماههای ژانویه و فوریه در بخش میانین دریا ۲+ و ۵+
حرارت متوسط هوا در ماههای ژانویه و فوریه در بخش جنوبی دریا ۸+ و ۱۰+
فصل تابستان بعلل معرفت الجوی دریا و خشکی‌های مجاور آن همواره مواجه با هوای ثابت و بادهای منظم کم نزولی است که غالباً از دریا بسواحل می‌وزد و حرارت هوا در تمامی سطح دریا تقریباً یکسان می‌شود و در ماه ژوئیه بطور متوسط به ۲۵-۲۶ درجه در جنوب و جنوب خاوری به ۲۸-۲۹ می‌رسد.

کرانه‌های خاوری دریا دارای وضع و خصوصیات مختلف و متفاوتی هستند یعنی قسمتی از این کرانه تا شبه جزیره چلکن بسوی شمال از اراضی پست و بریده تا خلیج ترکمن کشیده می‌شود. از شبه جزیره مزبور بسوی شمال کرانه دریا کوهستانی است و از کوههای کراسنو و دسک پوشیده شده است.

این کوهها بایچ تندری داخل دریا می‌شود و در دریا خلیج‌ها و خورهای متعددی بوجود می‌آورد. در کرانه‌های خلیج بزرگ قره بغاز که مساحت سطح آن ۱۸ هزار کیلومتر مربع است مجدداً وضع عوض می‌شود زیرا سواحل شنی و خلیج‌های کوچک و نمکی در باختر این خلیج زیاد دیده می‌شود. سواحل خاوری و بعضاً شمالی و جنوبی خلیج مزبور از اراضی مرتفع مشهور ستیورت پوشیده شده است. از خلیج قره بغاز شمال کرانه دریا مجدداً با رشته‌ای از کوههای منقشلاق پوشیده شده است و از شبه جزیره بوزاج در شمال منقشلاق بسوی شمال کرانه دریا صاف است که بکرانه‌های شمالی متصل می‌گردد.

وضع مجموع پستی‌ها و بلندیهای کرانه‌های دریای مازندران یا باصطلاح رلیف Relief کرانه‌ای با رلیف بستر دریا به خوبی هم‌آهنگی دارد یعنی اراضی پست ساحلی کرانه‌های شمالی مانند آنست که در زیر آب نیز ادامه یافته و یک منطقه وسیع کم عمقی با شیب ملایمی بطرف جنوب پیش می‌رود که در طول کرانه مرتفع باختری در حدود شهر دربند به عمق تا ۷۹۰ متر و در مناطق کوهستانی جنوب باختری و جنوبی با عمق تا ۹۰۰ الی ۱۰۰۰ متری می‌رسد. خلاصه مختصات عمقی این دریا عبارت از بخش کم عمق شمالی و بخشهای عمیق میانین و جنوبی می‌باشد. بنابراین تمام دریا در محدود شلف قاره‌ای و شیب قاره‌ای قرار دارد زیرا این در دریای قاره‌ای است.

جنس بستر دریا در مناطق مختلف با هم متفاوت است، بستر قسمت‌های کم عمق از شن و صدف پوشیده شده است ولی بستر بخش شمالی دریا را ورقه‌ای از لجن فرا گرفته است که در مواقع طوفان بعلت عمق کم با آب دریا مخلوط شده رنگ دریا را برنگ قهوه‌ای کثیفی تبدیل می‌کند. بستر قسمت‌های عمیق دریا از لجن چسبناک برنگهای تیره، کبود، و بعضی قسمتها برنگ قهوه‌ای است. قسمت‌های دلتا از رسوبات رودخانه‌ای پوشیده است. کف خلیج قره بغاز از طبقه کلفتی نمک سولفات دوسود پوشیده شده است و بزرگترین معدن این نمک در دنیا است.

بطوریکه می‌دانیم درازی دریا از شمال بجنوب بالغ بر ۱۲۰۰ کیلومتر است و این درازی فوق‌العاده چند منطقه جغرافیائی و اقلیمی متفاوتی را که از نظر رژیم هوایی

فرآورده‌های سحر آمیز طبیعت

Les Champignons hallucinogenes

دکتر فتح‌اله فلاحیان
دانشیار دانشکده علوم — دانشگاه تهران

شکل ۱ — آمانیتا موسکاریا

Fig. 1 — *Amanita muscaria* Fr. ex Linné. Nett. réd.
Peu toxique et hallucinogène.

در سطح پهناور زمین روئیدنیهای بسیار متفاوت باخواص و طبایع مختلف می‌روید گروهی از این روئیدنیها یا گیاهان قارچچه هستند که تاکنون بیش از صد هزار گونه آنها تشخیص داده شده است. در بین این قارچچه عده‌ای مرض‌زا، عده‌ای مفید، برخی سمی، بعضی خلسه‌آور و بسیاری بی تفاوت‌اند چون انسان همواره سعی داشته که بر موز طبیعت آشنا و از مواهب آن برخوردار گردد از قرن‌ها پیش در صدد شناخت طبیعت قارچچه برآمده و بخواص پاره‌ای از آنها آگاهی یافتند است.

مادر این مقاله بمعرفی و ذکر خواص بعضی از آنها یعنی قارچهای خلسه‌آور می‌پردازیم. این قارچها را بر حسب خواصشان به سه دسته تقسیم میکنند:

۱ — قارچهای خلسه‌آور با قدرت پسیکوتونیک:

(Les ch. h. au pouvoir psychotoniques)
در این دسته از قارچها آمانیتا موسکاریا (*Amanita muscaria*) (شکل ۱) و

آمانیتا پانترینا (*Amanita pantherina*) قرار دارد که هر دوی آنها در ایران نیز یافت میشود. این قارچها که اغلب در جنگلهای میرویند بسیار زیبا هستند و چون دارای صفات مورفولوژیکی خاصی هستند تمیز آنها از سایر گونه‌ها مشکل نیست. قارچهای مذکور دارای دو نوع ماده مختلف‌الاثرا هستند که یکی سبب مسمومیت ملایم دستگاه گوارش و دیگری موجب تغییرات متناوب روحی میشود (اختلالات گوارشی ناشی از آمانیتا پانترینا بمراتب شدیدتر از آمانیتا موسکاریا بوده و گاهی موجب مرگ میگردد). تا قرن ۱۹ استعمال آمانیتا موسکاریا در سرزمین روسیه مانند تاتارستان، سبیری و غیره معمول بوده است. سمیت این قارچ چندان مهم نیست و اختلالات ناشی از خوردن آن در انسان بصورت تهوع و اضطراب و بهت زدگی ظاهر میشود ولی سگ و گربه در برابر سم این قارچ حساسیت زیادی دارند بطوریکه ۱۰ — ۶ ساعت پس از خوردن آن هلاک میشوند. عده‌ای از دانشمندان بخصوص

Roger Heim با انجام آزمایش‌های متعدد خاصیت مکس کشی این قارچ را ثابت کرده‌اند و بهمین مناسبت آنرا بنام *Amanite tue-mouche* نیز نامیده‌اند. با استعمال این قارچ انسان تغییرات روحی منجمله هذیان، سستی، جسارت، ازدیاد قوه باه و حالت خلسه دست میدهد. در حالت اخیر شخصی که دچار این اوهام میگردد در خود قدرت خدائی می‌بیند. اثرات سمی و روانی این قارچ در نقاط مختلف و حتی در طوایف و افراد متفاوت فرق میکند «بر حسب نظر بوگوراس W. Bogoras و جوشلسون W. Jochelson طوایفی از ساکنین کامچاتکا با مصرف این قارچ تحریک می‌شوند، فریاد میکشند، واندکی بعد همه

اشياء را متحرك و بزرگتر از اندازه حقيقي آنها می بینند. كوك C. Cooke یادآور میشود كه اهالی سیری با خوردن آمانیتا - موسکاریا شروع برقصیدن میکنند و پس از انجام کارهای خارق العاده نوازندگان در فکر فرو میروند ، نقلها اسرار خویش را با آواز بلند نقل میکنند و دلچکها برسم کاریکاتور - هایشان می پردازند .

هیلدبراندسون H. Hildebrandsson (۱۹۱۸) به جنگی كه در قرن ۱۹ بین سوئد و نروژ اتفاق افتاد اشاره کرده میگوید كه سربازان سوئدی قبل از ورود بمیدان جنگ با خوردن آمانیتا موسکاریا دهانشان كف کرده و چنان جرئت و شهامتی پیدا می کردند كه بی پروا رهسپار میدان جنگ میشدند .

مروزه طوایفی از بومیان مكزیك جنوبی و گینه جدید علاوه بر آمانیتا موسکاریا از قارچ های خلسه آور دیگری با اسم Strophaire و Psilocybe استفاده میکنند. A.L. Gitlow (۱۹۴۷) با مطالعه روی ساکنین مونت هاگن Mont Hagen (منطقه ای از گینه جدید استرالیا) یادآور میشود كه در این منطقه طوایفی با خوردن قارچهای بنام محلی نوندا (Nonda) كه از دسته قارچهای آگاریكها (Agarics) میباشد بلافاصله میل شدیدی بانجام اعمال جنسی و جنگ پیدا میکنند و اغلب خشم و غضب و گاهی درد بر آنها مستولی میشود . در دره Wahgi و Chimbu (متعلق به گینه جدید) زنان و دختران برای سقط جنین و جادوگران در امر جادوگری از این قارچها استفاده میکنند . کسانیكه قارچهای نوندا را مصرف میکنند علاوه بر مضاعف دیدن اشیاء دچار لرز شدید و از دست دادن قوه بیان نیز میشوند . مردان و بخصوص زنان با خوردن قارچهای نوندا سخت در عالم خلسه فرو میروند . اثر قارچهای نوندا در مردان و زنان یکسان نیست ، پدیده های حاصل در مردها بصورت خشم و تحريك شدید و در زنها بصورت آرامش است . مردان پس از خوردن قارچ نیزه و تیر و كمان خود را برداشته بقصد كشتن دیگران از محل سكونت خویش خارج میشوند . اثر قارچ در زنها تقریباً دو روز متوالی باقی میماند ، روز اول زنها در خانه میمانند و گذشته های خود را با خنده زهر آگین برای اطرافیان نقل میکنند ، صبح روز بعد از شوهران خود میخواهند كه برای رقصیدن آنها را با پرهای زیبا و اشیاء قیمتی بیارینند . این صحنه برای زنها كه محدودند موقع مناسبی است تا بتوانند مانند مردان و خواهران شوهر نكرده خود برقصند و حتی از لحاظ جنسی نیز متمتع گردند .

۲ - قارچهای خلسه آور با قدرت پسیكودیس لپتیک: (Les ch. ha. au pouvoir psychodysleptiques)

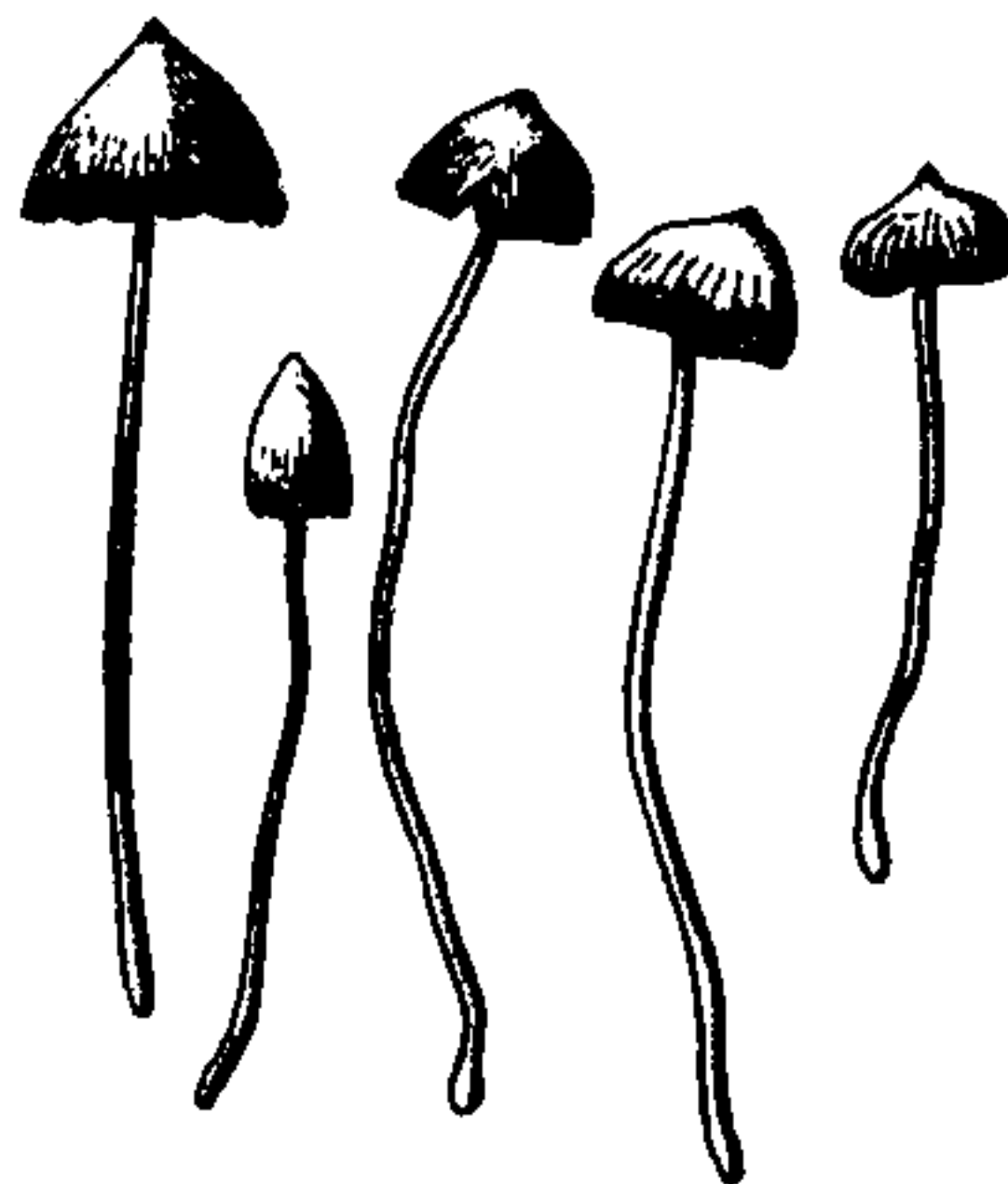

Fig. 2. — *Psilocybe mexicana* Heim.
A peine réd.
Fortement hallucinogène.

شكل ۲ - پسیلوسیپ مكزیكنا

طوایفی از بومیان مكزیك جنوبی هنگام ادای مراسم مذهبی قارچهای مخصوصی را میخورند و بكار جادوگری و غیب گوئی می پردازند . این قارچها دارای قدرت تخدیر و مدهوش کننده بوده و همواره بحالت خشك یا خام مصرف میشوند . از اثرات برجسته آنها اینست كه شخص با خوردن این قبیل قارچها تصاویر رنگی می بیند ، قهقهه میزند و گاهی دچار تخیلات وحشتناکی میشود . در قدیم عده ای از بومیان مكزیك با خوردن این قارچها مست و از خود بی خود میشدند و پس از اتمام رقص و سرور معبدت خویش را غرق در خون كشتگان می دیدند .

امروزه نیز از شمال دره مكزیك تا جنوب اتازونی از كاكئوس و قارچهای خلسه آور استفاده میشود . افرادیكه قارچهای خلسه آور یا گیاه مذکور را میخورند مست شده و در حدود ۲۴ ساعت میرقصند و میخوانند ولی فردای آنروز سخت میگیرند . از این قارچها كه در مزارع و لجنزارها میروید بعنوان داروی ضد تب و نفرس نیز استفاده میشود . کسانیكه این قارچها را میخورند علاوه بر دیدن تصاویر وحشتناك یا خنده آور ضربان قلبشان تند میشود و میل و رغبت فراوانی بانجام اعمال جنسی پیدا میکنند . قارچهای خلسه آوریكه مورد استفاده بومیان مكزیك قرار میگیرد از دسته بازیدیومیستها - (Basidiomycetes) و از انواع پسیلوسیپ و ستروفاریا میباشد . سپور این قارچها در حال اجتماع برنگ ارغوانی مایل به سیاه و در صورت پراكندگی در پسیلوسیپها قرمز روشن و در ستروفورها قرمز تیره میباشد . رشد و نمو در ستروفورها سریع و در مدت

۳-۲ روز كامل میشود ولی در پسیلوسیپها ۴-۳ هفته طول میکشد . بعضی از انواع پسیلوسیپها مانند *Psilocybe mexicana* از نظر بومیان مكزیك ارزش خاص و مصرف زیاد دارد . این قارچ را میتوان روی محیط های مصنوعی كشت داد و محصول قابل ملاحظه بدست آورد .

پسیلوسیپ و ستروفورها جزو قارچهای كلاه دار هستند و كلاه آنها جز در گونه *Psi. Zapotecum* كه به ۱۱ سانتیمتر میرسد عموماً كوچك و بین ۶-۲ سانتیمتر میباشد . پسیلوسیپ و ستروفورها ئیكه تا كنون شناخته شده اند متعددی باشند و هر کدام دارای صفات مرفولوژیکی خاصی میباشد . در پسیلوسیپها پایه همیشه فاقد حلقه است ولی در ستروفورها واجد گردن بند حلقه مانند است (شكل ۳ و ۲)

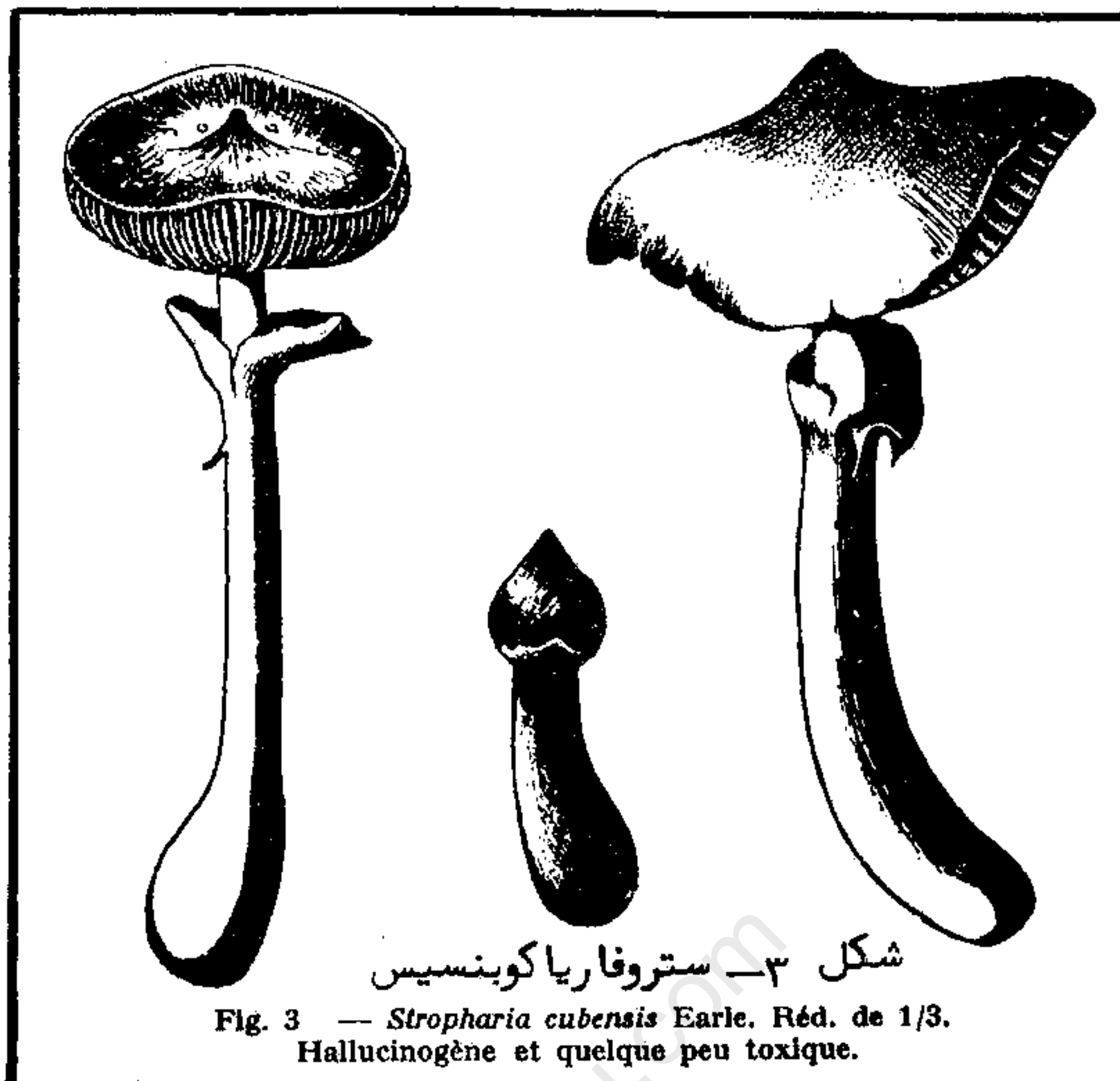
مواد فعال پسیلوسیپها بنام پسیلوسیبین (Psilocybine) بفرمول $C_{12}H_{17}O_4N_2P$ و پسیلوسین (Psilocine) است كه آنها را با متد کروماتوگرافی و پاره ای فعل و انفعالات فیزیكوشیمی دیگر بدست آورده اند . هرگاه محلول آبکی پسیلوسیبین اشباع شده از انیدرید كربنك را در لوله سر بسته بمدت يك ساعت در حرارت ۱۵۰ درجه سانتی گراد قرار دهند ملكول آن شكسته بیک ملكول پسیلوسین و يك ملكول اسید فسفریک تبدیل میگردد . مصرف پسیلوسیبین از راه دهان همان اثر روحی را دارد كه قارچ پسیلوسیپ دارد . با مصرف ۸-۴ mg پسیلوسیبین پس از ۵ دقیقه بانسان حالت مستی و اختلالات روحی دست میدهد كه پس از چند ساعت بدون باقی گذاشتن اثر مرتفع میگردد . در قارچهای خلسه آور مقدار پسیلوسین ناچیز و پسیلوسیبین آنها نیز بر حسب گونه های مختلف متفاوت است بطوریکه اندازه آن بین ۰.۶-۰.۱ درصد تغییر میکند . R. Heim و A. Hofmann, پسیلوسیپ سامپرویوا - (*Psi. semperviva*) و ستروفاریا (*St. Cubensis*) را در آزمایشگاه كشت دادند و ثابت نمودند كه مقدار پسیلوسیبین در این دو گونه از سایر گونه ها زیادتر است .

حالت خلسه و واكنشهای ئیكه از استعمال پسیلوسیبین در افراد سالم و بیماران روحی ظاهر میشود متفاوت است : واكنش در افراد سالم - مصرف پسیلوسیبین در افراد سالم موجب اتساع مردمك چشم ، كند شدن ضربان قلب و كم شدن فشار خون میگردد ، علاوه بر عده ای حالت مستی ، احساس سرما و گرما ، برافروختگی چهره و عرق فراوان نیز ظاهر میشود . گاهی مسموم حس درك زمان و مكان را از دست میدهد و اشیاء را مضاعف و متحرك می بیند ، بعضی افراد با استعمال پسیلوسیبین و پسیلوسین داستانهای هزار و یکشب را با صحنه های رنگی و متحرك مشاهده میکنند .

علاوه بر قارچهای مذکور عده‌ای از پاشولها (Panéoles) نیز جزو قارچهای خلسه‌آور پسکودیس‌لپتیک هستند. آگاریکها مانند یانثولوس سفتکترینوس (Panaeolus sphinctrinus) و غیره که اغلب بحال اجتماع روی کود و پهن‌میروین با آنکه ظریف، شکننده و پیدوام هستند سرعاً فاسد می‌گردند. قطر کلاه آنها در حدود ۵-۱۰ سانتیمتر و طول پایه‌شان ۱-۴ سانتیمتر می‌باشد. این قارچها همگی فاقد ولو (Volve) و حلقه بوده و سپورشان رنگی است Roger Heim با آزمایش‌هایی که روی خور انجام داد اثر قارچهای پاشولوس را چنین یادآور میشود. شخصی که این قارچها را مصرف میکند افکارش با سانی‌مترکز نمیشود و در جواب سؤال دیگران دچار زحمت می‌گردد و بعلاوه خود را خواب‌آلود حس می‌کند. ساعتی بعد از مصرف قارچ اشیاء را برنگ تیره می‌بیند و میل شدیدی بجست و خیز و دویدن پیدا میکند. در این هنگام مردمک چشم مسموم متسع و با صدای بلند (قهقهه) می‌خندد پس از زمانی نسبتاً کوتاه قوه تشخیص زمان و مکان را از دست میدهد بطوریکه زمان کوتاه را بی‌پایان و زمان طولانی را بسیار کوتاه می‌پندارد. در این لحظه همه چیز در نظرش می‌خزد و بدون تغییر شکل باحرکات سریع و وحشت‌انگیز بجلو می‌آید. این مناظر موهوم دوامی ندارد و بزودی از بین میرود R. Heim که این آزمایشات را روی خود انجام داده یادآور میشود در این موقع خوابیدم بلافاصله افکار نامطلوبی در خاطر ظهور کرد و چون برخاستم حس کردم سقف اتاق بالا میرود و قدم نیز تا سقف بلند شد و ناگهان کوتاه و باندازه معمولی میرسد خواستم گردنم را بخارامم آنرا چون گونی خشن و همچو بشکه‌ای بزرگ یافتم لحظه‌ای بعد بنحوی روشن بین شدم که حتی افکار اطرافیان خود را درک میکردم، همه این پدیده‌ها پس از ۳ ساعت تخفیف یافت و در پایان ۶ ساعت مرتفع گشت.

۳ - قارچهای خلسه‌آور با قدرت پسکولپتیک: (Les ch. ha. au pouvoir psycholeptiques)

این قارچها از دسته لیکوپردنهای مخدر (Lycoperdons narcotiques) مانند *Lycoperdon marginatum* و *Ly. mixtecorum* هستند که عده‌ای از ساکنین مکزیک آنها را می‌خورند. بمصرف کنندگان این قارچها یکنوع بی‌حسی دست میدهد (نیم‌ساعت بعد از مصرف) که در جریان آن مسموم با شنیدن صدا سؤالات خود را مطرح و جواب میشوند.

دیگری شروع میشود، گاهی خنده آنچنان بی‌اراده و مهار گسیخته است که قطع آن مشکل میگردد. پس از بروز این پدیده‌ها مسموم بمرور تندخوی و خشم‌گین شده با دیگران بمشاجره می‌پردازد و اگر دزپسیلوسیبین از حد ماکزیموم تجاوز کند واکنش‌ها شدید و سرانجام منجر بخودکشی میگردد.

عکس‌العمل در بیماران روحی - در بیماران روانی واکنش‌های سوماتیک همان است که در افراد معمولی ذکر شد اما ۴۰٪ بیماران روانی با مصرف پسیلوسیبها یا مواد فعال آنها نیکوکار، آسوده خاطر و خوشحال و خوش‌رو و ۲۰٪ دچار اضطراب و پریشانی میگرددند. گاهی ممکن است در این افراد نیز مانند افراد عادی حالت جنگ‌جویی و مبارزه طلبی بوجود آید.

درمان بیماران روحی بوسیله پسیلوسیبها - مواد فعال قارچهای خلسه‌آور روی خلق و خوی بیماران روحی اثر میکند و موجب تجدید خاطرات و تحریک قوه حافظه آنان میشود و یا عبارت دیگر نقیصه‌فرااموشی یا کم حافظگی را که نتیجه امراض است از بین می‌برد. بیماران روحی با مصرف پسیلوسیبین افکار و احساسات درونی خود را آزادانه وبدون پروا بیان میکنند و ضمن ابراز تأثیرات و آلام مافی‌الضمیر و یادآوری علل بیماری حالشان رو بوخامت میرود و این امر در تشخیص عامل بیماری کمک بسزائی به پزشک معالج میکند.

اختلالات روانی حاصل از مصرف پسیلوسیبین با مقدار آن بستگی دارد، در صورتیکه مقدار مصرف پسیلوسیبین از ۵ mg تجاوز نکند اختلالات روانی ملایم وبصورت تغییرات خلق و خوی ظاهر میشود ولی هرگاه مصرف پسیلوسیبین زیاد باشد واکنش‌ها افوریک (Euphoriques) یا دیسفوریک (Dysphoriques) خواهد بود.

در عکس‌العملهای افوریک رفتار و کردار شخص تقریباً جنون‌آمیز است و شخص مسموم ضمن خنده و گفتن مطالب زننده و مضحک حالت مسخره بخود میگیرد. این حالات پس از اندک زمانی از بین میرود و در عوض حس خود پسندی و تفوق بر دیگران جای‌گزین آنها میگردد، با احساس این تخیلات و افکار غیر حقیقی مسموم خود را در روحانیت موفق و حائز اهمیت میداند و سعی میکند که نیک گفتار و نیک رفتار باشد.

Aldous Huxley معتقد است که پسیلوسیبین نیز مانند مسکالین قدرت درک تفهیم را زیاد میکند و کسیکه بحالت افوریک برسد تصور میکند که بکشف حقیقت مطلق نایل شده است.

در حالت دیسفوریک مسموم دچار ناراحتی‌های مبهم میگردد و همواره با پریشانی و اضطراب خاطر دست‌بگریبان است. اختلالات اغلب با محرکهای خارجی مانند صدا، دیدن اشیاء یا افراد و حتی استشمام بو تغییر میکند. خنده و گریه بی‌دلیل مسموم یکی پس از

میناتور

ایران ارزش والائی دارند ، یکی محمود فرشچیان است که ۴۲ سال پیش در اصفهان زاده شد.

در پنجسالگی پدرش که او را علاقمند به هنر نقاشی دید در تشویق او کوشش کرد تا اینکه میناتور را در محضر استادان عالیقدر فرا گیرد. می‌توان گفت او اکنون در نقاشی ایرانی تذهیب ، نقشه قالی و نقشه کاشی و کارهای تزئینی دیواری باستانی رسیده است. وزارت فرهنگ و هنر در پیشگاه شاهنشاه آریامهر نمایشگاهی از کارهای فرشچیان ترتیب داد. علیاحضرت شهبانو نیز نمایشگاه دیگری او را افتتاح کردند. نمایشگاههای دیگری از کارهای فرشچیان در دانشگاه تهران، گالری میناتور و همچنین برای بهتر و بیشتر شناساندن نقاشی و هنر اصیل ایران دو نمایشگاه در واشنگتن از کارهای وی ترتیب یافت که مورد توجه هنرشناسان و موزه‌ها و محافل هنری امریکا واقع شد. او بدریافت‌ترین هنر نظامی مفتخر و در سال ۱۹۵۸ بدریافت‌ترین نشان از نمایشگاه جهانی بروکسل نائل آمد. رنگهایی که در تابلوهایش بکار می‌برد رنگهای اصیل ایرانی است که در مقابل نور و مرور زمان تغییر نمی‌کند.

استادی فرشچیان را باید در آثارش که دارای تحرک، استحکام و مفاهیم عمیق فلسفی و امپرسیونیستی قوی و تنوع چشم‌گیری است مطالعه کرد.

از کارهای بسیار جالب او شاهنامه فردوسی بصورت میناتور است که مدت سه سال روی آن کار شد. گفتگوی ما بدینسان آغاز شد.

تلاش - اولین سؤال را بدین ترتیب عنوان می‌کنم که اصولاً ریشه مینیاتور از

باشیدن کلمه میناتور آنچه بخاطر می‌آوریم یک دنیا ظرافت است و زیبایی و در لحظه‌های نخست دو نام آشنا، بهزاد و فرشچیان .

این بار با استاد فرشچیان گفتگو نشسته‌ایم نه گفتگویی درباره خود او و زندگی خصوصی‌اش بلکه بطور کلی درباره هنر نقاشی .

او با حرارت صحبت می‌کند و با اضطراب، اضطراب از اینکه ما غریب‌زده شده‌ایم و به هنرهای اصیل خود بی‌توجه هستیم، اضطراب از اینکه هنرهای ملی ما می‌رود که به‌ورطه نابودی کشیده شود. اضطراب از غریب‌زدگی هنرمندان .

نقاشی ایرانی (میناتور) که هنری اصیل و خاص کشور کهنسال ایران است تجسم و خلق هرچه بیشتر زیبایی‌هایی است که در خیال روشن هنرمند نقش می‌بندد . حرکات خطوط ، تلو تلو رنگها، آزادی عمل و دامنه وسیع خیال این امکان را به هنرمند می‌دهد که در ساختن و پرداختن زیباییها و تجسم احساس بدلیخواه خود آنچه را که در دنیای رنگین ذهن و ژرفای خیالش نقش می‌بندد با توجه به تجربه‌ای که در نتیجه سالها تمرین و کوشش بدست آورده بصورت اثری گیرا و شکوهمند عرضه نماید. آنچه که در نقاشی ایرانی قابل توجه است زیبایی، حرکت و ساده کردن فرم‌هاست بطوریکه در یک اثر هنری چه در ترکیب و چه در جزئیات همه زیبا و چشم نواز باشد. میناتور پیوسته مورد تحسین جهانیان قرار گرفته و از افتخارات هنری و تمدن فرهنگی ایران می‌باشد.

از میان هنرمندانی که در هنر میناتور

کار می‌کنند که متأسفانه تعداد آنها بسیار کم است و چنانچه در اینراه نیروهای تازه نفس و جوان وبااستعداد گامهای سریعی برندارند معلوم نیست در آینده چه خواهد شد.

تلاش : درباره مرحوم بهزاد و کارهایشان برایمان صحبت کنید.

فرشچیان : استاد بهزاد از استادان بزرگ این رشته محسوب می‌شوند. کارهای ایشان واقعاً خوب است و اصولاً اشخاصی که به نفس هنر علاقمندند و در این راه کوشش می‌کنند شایسته هرگونه احترام می‌باشند که استاد بهزاد از جمله همین اشخاص بوده. از کسان دیگری که لازم میدانم در اینجا بعنوان استادان قدیمی این رشته نامشان برده شود مرحوم حاج میرزا آقای امامی و حاج مصورملکی هستند.

تلاش : آیا تذهیب جزء هنر مینیاتور است یا مجزا از آن ؟

فرشچیان : تذهیب جزء اصل در هنر مینیاتور نیست ولی از آنجا که مینیاتور يك

من با تجزیه و تحلیل و بررسی زیاد روی این موضوع نتیجه گرفتم که نه تنها ایران از لحاظ بنیاد نقاشی به ممالك دیگر مدیون نیست بلکه تأثیر نقاشی ممالك شرقی دیگر بر روی نقاشی ایران بر روی نقاشی ممالك شرقی دیگر است. در زمانهای مختلف هنرهای کشورهای مختلف بعلى بر یکدیگر اثر داشته‌اند ولی ممالك پایه و مایه اصلی هنر ملی خود را بنحو احسن حفظ کرده‌اند. در گالری نامبرده همچنین تأثیر نقاشی ایران بر روی نقاشی کشورهای هندو ترکیه کاملاً چشمگیر بود.

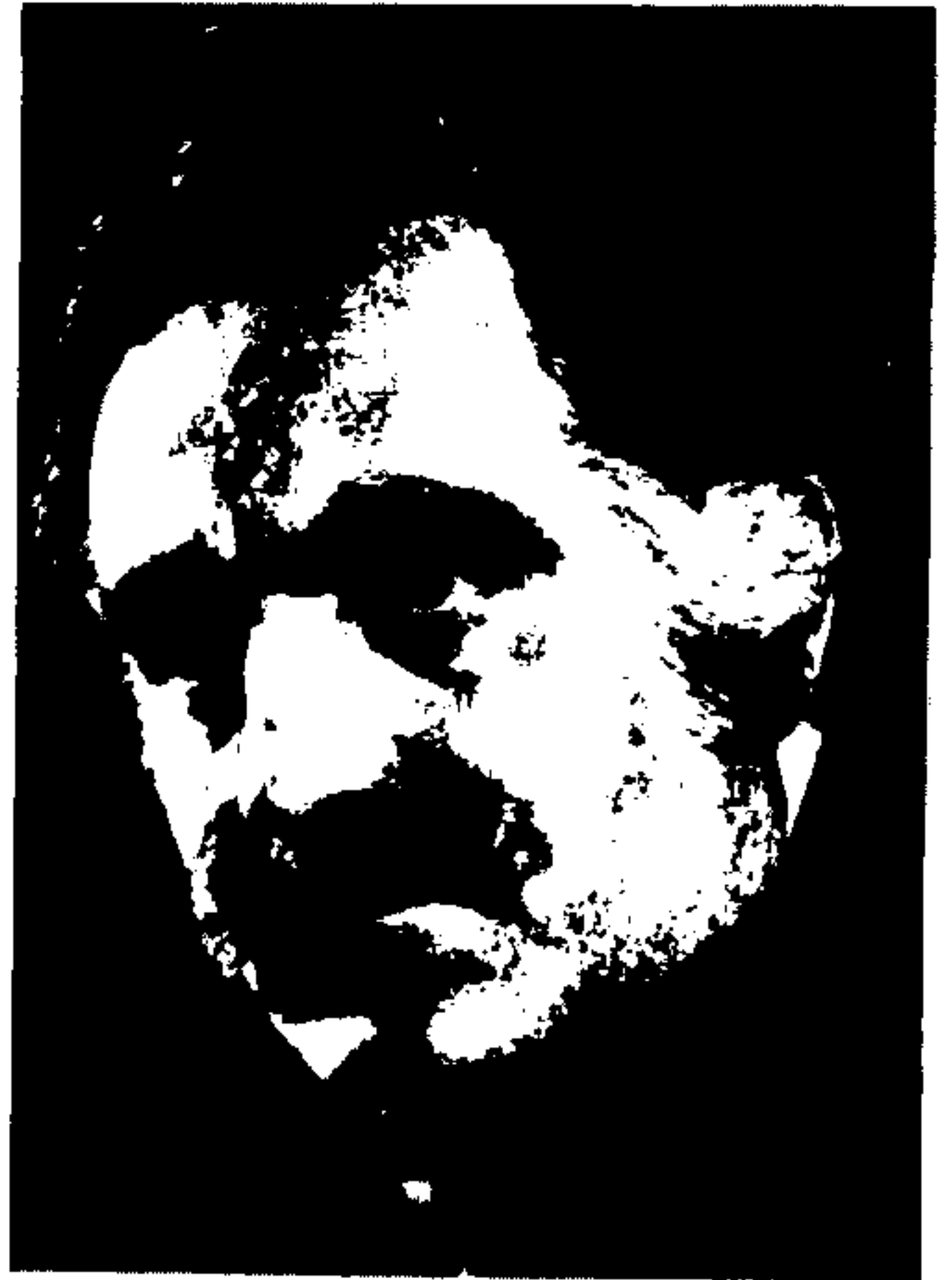
ولی نقاشی چین در زمان تیموریان تأثیری بر روی نقاشی‌های ایران داشته‌است. برای وقوف بیشتر موضوع که نقاشی ایران بر روی نقاشی ممالك دیگر تأثیر داشته به نمایشگاهی اشاره می‌کنم که در دیماه سال ۱۳۴۷ از آثار نقاشی چین در موزه ایران باستان تشکیل شد. در نشریه راهنمایی که برای این نمایشگاه تحت عنوان پیوندهای هنر ایران و چین بقلم نویسندگان چینی منتشر شده بود مطالبی بچشم می‌خورد که گواه این مطلب می‌باشد. مطالبی که در زیر می‌خوانید عین مطالب نشریه ذکر شده است.

در میان نمونه‌هایی که از سده‌های پنجم و چهارم و سوم پیش از میلاد در چین پیدا شده نمودارهایی از چانور نگاری خاص ایران که آشکار است در آن هنگام به چین راه یافته بود دیده شد.

در آغاز اسلام که دودمان تانگ بر چین فرمانروا بودند در فاصله میان ۶۴۷ میلادی تا ۷۶۲ میلادی بیست و يك هیأت سفارت از ایران به چین فرستاده شد و گروهی فراوان از هنرمند و بازرگان و پیشه‌ور از ایران راه چین پیش گرفتند و در شهرهای آن سرزمین پراکنده شدند. در میان آثار و غارهای تونگ‌هوانگ نفوذ هنر ایرانی آشکارا دیده میشود.

تلاش : وضع مینیاتور در ایران ما در گذشته و حال بچه‌گونه بوده و هست و آیا در این هنر ارزنده پیشرفت‌هایی بچشم می‌خورد؟

فرشچیان : در زمانهای مختلف هر وقت که هنرمندی آسایش و آرامش بیشتری پیدا کند کار بیشتر و بهتری ارائه میدهد و مورد تشویق و تحسین قرار می‌گیرد و در نتیجه هنر سیر صعودی خود را طی می‌کند و مکتب‌های متفاوت و مختلفی که در نقاشی ایرانی از قبیل مکتب هرات و مکتب صفویه موجود می‌باشد گواه این مطلب است. در زمان صفویه مینیاتور بحد کمال خود رسید. در زمان افشاریه بعلى تمایل نادر به کشور گشایی و بی‌توجهی به هنر، اکثر هنرها و بخصوص نقاشی پیشرفت چشمگیری نداشته. در زمان فعلی بیشتر توجه هنرمندان به نو گرایی‌های غربی بخاطر آسان‌یابی جلب شده است و معدودی از هنرمندان در رشته مینیاتور

کجاست و آیا درست است که نقاشی از چین بایران آمده و آیا نقاشی چین بر روی نقاشی ایران تأثیری داشته‌است یا نقاشی ایران بر روی نقاشی‌های دیگر اثر گذاشته است ؟

فرشچیان : اصولاً هر کشوری دارای هنرهای بومی مخصوص بخود می‌باشد و این مطلب را که مینیاتور یا کلا نقاشی از چین بایران آمده از زبان خیلی‌ها شنیده‌ام. این حرف کاملاً غلط است. برای روشن شدن موضوع مثالی می‌زنم باین ترتیب که اولین کسی که پایه فلات ایران گذاشت برای فرار از تنهایی یا بیکاری یا بعلى دیگر درختی را مدل قرار داد و خطوطی کشید، همین برای پایه گذاری هنر مینیاتور کافی است. اصلاً اسم مینیاتور از هفتاد هشتاد سال قبل که مرحوم کمال‌الملک تدریس نقاشی را بعمرورت کلاسیک شروع کردند برای تمایز سبکها بکار رفت. مینیاتور يك کلمه فرنگی است که از دو کلمه مینیوم و ناتور تشکیل شده و مجموعاً معنی خلاصه کردن طبیعت را می‌رساند.

حجاری‌های تخت جمشید و شیوه حجاری آنها در ۲۵۰۰ سال قبل و مهرها و نشانهایی که حتی قبل از این تاریخ ساخته شده‌اند در کشور ما کشف گردیده. این مهرها و حجاری‌ها از ظرافت و هنرمندی بسیار برخوردار است و هیچگاه بدون اطلاع از شیوه این هنرها نمی‌توانسته‌اند چنین نقوشی را طراحی و حجاری یا کنده کاری نمایند و بطور خلاصه ما از نظر اصل و بنیاد هنر نقاشی نه به چین بلکه بهیچ کشور دیگری مدیون نیستیم. در سفری که بامریکا رفتم بعنوان يك محقق سعی کردم این نکات را روشن سازم. در فریرآرت گالری واشتگتن مجموعه‌ای از نقاشی‌های کشورهای شرقی جمع بود و

هنر تزئینی است تذهیب کمکی است به دکوراتیو و تزئینی بودن مینیاتور مانند تشعیر و بوته‌سازی و سایر تزئینات .
تلاش : عقیده شما درباره کارهای مدرن چیست ؟

فرشچیان : نوجوئی در هنر و جهش هنر بدست هنرمند کار بسیار ارزنده‌ای است ولی کارهای مدرنی که من دیده‌ام بجز معدودی از آنها جز دلقک بازی چیز دیگری نیست.

بنظر من هنر آئینه روح هنرمند است و از حیات و تجلیات روح هنرمند مایه می‌گیرد. هنرمندی که از هوای این مملکت تنفس می‌کند و در این محیط زندگی می‌کند، اگر بخواهد مثل نقاش اروپائی یا آمریکائی نوآوری کند کارش بطور قطع چیز جالبی از آب در نخواهد آمد مگر اینکه به هنر ملی خودش رنگی نو بدهد، در این صورت ممکن است دنیا شناسانده شود و شایسته هر گونه تحسین و تشویقی خواهد بود .

دو سال پیش در موزه نوبنیاد ایران باستان نمایشگاهی از ۷۳ نقاش چینی شامل ۱۵۱ تابلو به معرض نمایش گزارده شده بود . نمایشگاه بسیار جالبی بود و هنرمندانی که آثارشان به نمایش گزارده شده بود همگی از شخصیت های برجسته هنر چین بودند. در میان تابلو ها، تابلوهای صدرصد کلاسیک ، تابلوهای میانه رو و تابلوهای نوآور و بسیار مدرن دیده میشد ولی در تمام تابلوها وقتی بیننده نگاه میکرد زندگی چینی و تجلی اصالت هنر چین بنحو کامل مشهود بود. اگر هنرمندان مانیز بدین ترتیب نوجویی نمایند شخصیت خود را در دنیا بنحو اکمل حفظ خواهند نمود .

هنرمند همیشه بگذشته هنر خود مدیون است و باید سعی کند که از تجربیات هنرمندان گذشته که در اینراه طی سالها زحمت و کوشش بدست آمده استفاده کرده برای خودش روش و راهی انتخاب کند و میراثی برای آیندگان باشد.

باسرهم کردن چند تکه آهن پاره یا لوله بخاری و یا پیچ و مهرههایی که هر شاگرد آهنگری براحتی از عهده سرهم کردن آنها برمی آید نمی‌شود مجسمه ساز شد. در واقع اگر باین افراد مجسمه ساز گفته شود حق میکل‌آنژ و رودن و برنینی و امثال این هنرمندان ارزنده ضایع شده است.

تلاش : برویهم تاکنون چند تابلو کشیده‌اید و بکدامیک بیشتر علاقه دارید؟
فرشچیان : تعداد تابلوهائی را که تاکنون کشیده‌ام درست بخاطر ندارم و همینقدر میدانم که از ۵۰۰ تابلو بیشتر است ولی اینکه بکدامیک بیشتر علاقه دارم؟ جواب این سوال مشکل است چون تابلوهای من مثل فرزندان من هستند و بیشتر عزیز داشتن يك فرزند از میان جمع فرزندان تاحدی غیر ممکن است. ولی به اولین تابلوئی که کشیده‌ام از این نظر خیلی علاقه دارم که سبب شد نسبت به این رشته گرایش پیدا کنم . این تابلو را در پنج شش سالگی کشیدم و هنوز آنرا حفظ کرده‌ام.

تلاش : چرا بی توجه به نوگرایی نقاشان ایرانی هنوز بکار مینیاتور می‌پردازید. آیا علاقه خاصی باین رشته از نقاشی دارید یا صرفاً جنبه ملی آنرا در نظر می‌گیرید ؟
فرشچیان : بخاطر این موضوع مینیاتور کار می‌کنم که لااقل از نابودی این هنر ملی تا حدی جلوگیری کرده باشم.
تلاش : آیا محتوی کارهای شما اندیشه هایی است که بازمان فعلی مطابقت دارد یا از همان افکار و اندیشه‌های قدیمی استفاده می کنید ؟

فرشچیان : من سعی کرده‌ام در کارهایم تا حد امکان تنوع را رعایت کنم. مثلاً تابلوی بلیط فروش نمایانگر چیزی است که اغلب در کوچه و بازار مشاهده می‌کنیم و یارو یای حافظ که جنبه صدرصد عرفانی دارد و همچنین جنگ سهراب و گرد آفرید که جنبه حماسی را کاملاً در آن می‌بینیم. در تابلوی جام زندگی سعی کرده‌ام فلسفه زندگی و حیاتی را که ما در بی‌بنیادی آن لرزان هستیم نشان دهم.

ضمناً موضوع دیگری را که می‌خواستم بگویم این بود که اغلب اشخاص که از دورنمای مینیاتور چیزی می‌دانند تصور می کنند که تابلوی مینیاتور تنها کشیدن يك پیرمرد و يك دختر جوان همراه با چند کوزه شکسته است و این خود بهانه‌ای بدست بظاهر منقدین داده است گرچه منقد واقعی مطلقاً در کشور ما وجود ندارد ولی اگر به آثار ارزنده‌ای که در گذشته و حال در این هنر تجلی داشته‌اند بنگریم می‌بینیم که تمام این مینیاتورها بازگو کننده حماسه‌های جاودانه مملکت ما هستند.

قناری

درختان قرار میدهد. صدایش متغیر و شبیه «پینک پینک پینک» است. این پرنده مهاجر نبوده و طولش ۶۵ اینچ است.

چافینچ پرنده شناخته شده اروپایی است که متعلق به خانواده Fringillidae Birds میباشد. پرنده مذکور قفسی و دست آموز (اهلی) است.

چافینچ پرنده خوش آواز و قفسی اروپاست. (وبستر) دایرةالمعارف آمریکانا ۲- بول فینچ - این پرنده دارای یک کوتاه و ستبر است. سر آن سیاه و سینه اش سرخ و زیر دمش سفید است. شاید نام بول فینچ را از بول فنس گرفته اند. (وبستر) شکل ۲-

۳- گنجشک پرنده شناخته شده سراسر گیتی است. معمولاً آشیانه خود را در سوراخ های دیوار یا قسمتهای بالای درختان میسازد. در مناطق گرمسیر مثل خوزستان بهنگام خرمن غله و بخصوص شلتوک (چلتوک) بصورت لکه های عظیم همچون ابر در آسمان ظاهر میشود. این پرنده برای محصولات نامبرده آفتی بزرگ محسوب میشود و به همین مناسبت در

تلاشی در بکار بردن همه نیروهای خود برای رسیدن بآن آرمان.

قناری از چه خانواده ایست؟

دایرةالمعارف آمریکانا - وبستر قرن بیستم - پرندگان بزبان آلمانی - پرندگان بزبان انگلیسی و فونک اند واکناس استاندارد دیکشنواری متفقاً قناری را از خانواده فینچ دانسته اند.

اینک لازم است که درباره این گونه پرندگان مختصراً توضیح داده شود.

کدام پرندگان از خانواده فینچ هستند؟

۱- چافینچ نوعی سهره دانه خوار است. این پرنده در سراسر اروپا شناخته شده است.

طرز شناسایی چافینچ - توسط دو خط سفیدی که در روی بالها و انتهای دم اوست شناخته میشود. نوع نر آن دارای سینه یی برنگ ارغوانی مایل به زرد و تاج خاکستری مایل به آبی میباشد. دم و بالهایش تیره رنگ است. (شکل ۱-)

نوع ماده آن دارای پروبال تیره است. آشیانه خود را در میان بوته ها یا شاخه های

همیشه وقتی چرندگان ، پرندگان را بر فراز خود در پرواز می دیدند با دلی حسرت بار آرزو داشتند برای فضای لاجوردی سوار شوند ، چرندگان که پرشی داشتند خود را باین آرزو نزدیک تر می دیدند. هنوز آدمی تلاش میکند تا در پرش ارتفاع پیشی جوید و این آرزو با سوار شدن بر هواپیماهای غول پیکر هرگز ارضاء نمیکرد. اما ، در راه یافتن همین آرزوست که صداها نوع هواپیما و مهواره و آپولو را در فضای میان خود و ماه رها کرده است تو گویی تا مرغ جان، قفس تن را به دورترین گوشه های این جهان بی پایان نرساند این انگیزه پرشرر آرام نخواهد یافت. همیشه در نظر آدمی و دل او پرندگان از چرندگان دوست داشتنی تر بوده و مقام ویژه تری داشته اند. احساسی است در نهاد آدمی وقتی چون نور مهتاب سبکبار شده و گوئی از اوج عالیتری به تماشای جهانی که رهایش کرده است پرداخته. قناری هم در نوبه خود ما را باوج دعوت میکند. واضح تر بگوییم خلاصه زندگی آدمی چیست؟ دیدن اوجی که آرمان اوست و

۸

بهترین موقع جهت صید قناری صبح خیلی زود و یا بهنگام غروب آفتاب است . چرا قناری را درون قفس کردند ؟ این سؤالی است که هر خواننده میتواند جواب آنرا ارائه دهد چون زیبا بود ، آواز دلکش بود و ادا و ژستهای استثنائی داشت لذا او را دربند کردند و بتدریج رنگها و نژادهای مختلف آنرا پرورش دادند تا از این راه کسب درآمدی نو داشته باشند .

اختلاف قناری نروماده چیست ؟ ۱- پر وبال نر بمراتب درخشانتر از ماده است . ۲- نر درشت تر از ماده است ۳- نر آواز میخواند ۴- ارزش نر بمراتب بیش از ماده است .

صدای قناری - قناری دارای صدائی صاف و موزیک دار است (شبه صوت) رنگ قناری - نوع نر وحشی که تا کنون در مادرید و آژورس (نام دوم محل) پیدا شده زرد رنگ است .

غذای قناری - دانه قناری علف یا گیاه دانه دار و بته شاهدانه یا کنف با کمی سبزیجات غذای معمولی آنها را تشکیل میدهد . لیمو عمانی یا لیمو ترش رانیز میتوان بهغذایش افزود . غذایش بایستی نرم و همیشه تمیز در قفس طوری نصب شود که بهنگام خوردن در زحمت نباشد و همچنین ظرف آبش . معمولاً آنها را در کناره های قفس نصب میکنند . نکات مهم - ۱- آب و دانه اش بایستی همیشه تمیز باشد .

۲- از رطوبت و زیر زمین محفوظ باشد .

جنس ظرف غذای قناری معمولاً چوبی و یا فلزیست .

چه موقع قناری دار متوجه میشود که جوجه ها بالغ شده اند ؟ جوجه ها وقتی بالغ میشوند که بتنهائی قادر بخوردن و آشامیدن باشند و دیگر احتیاجی بوالدین خود نداشته باشند .

نوک (منقار) قناری - قناریها دارای منقارهایی ستبر هستند که برای خرد کردن دانه ها بکار میبرند چون در حقیقت غذای اصلی آنها دانه است .

آشیانه قناریها - آشیانه خود را ازخزه

صفحه منقار و قفس

۷

و بالاخره شراب دو جزیره لاس پالماس و تنریف که جزء این جزایر بشمار میرود معروفیت جهانی دارد .

فرهنگ و اقتصاد جزایر قناری - حدود ۸۰ درصد مردم این جزایر سواد خواندن و نوشتن دارند .

مردهای آنجا باماهیگیری و زنهایشان با گلدوزی زندگی را می گذرانند و در حال حاضر با داشتن آب و هوائی مطبوع - پلاژهای متعدد - هتل ها و تفریحگاه های دلفریب بصورت یکی از بزرگترین تفریحگاههای جهانیان بخصوص اروپائیان و توریستها در آمده است .

مواد معدنی این جزایر را لایه های نمک - سولفور - آهن تشکیل میدهد .

مطالب مربوط به جزایر قناری را آقای پروفیسور سیدنی سی سوفرین استاد دانشگاه سیرا کیوز امریکا در دایرة المعارف آمریکانا نوشته اند که مختصراً ذکر گردید .

چرا این پرنده را قناری نامیدند ؟ چون این پرنده وحشی را برای اولین بار در جزایر قناری کشف کردند لذا نام قناری را برایش انتخاب نمودند .

چگونه این پرنده را میتوان صید کرد ؟ برای صید این پرنده در حقیقت بایستی به قوانین زیر توجه کرد .

۱- موقعی میتوان آنرا صید کرد که یاتنها باشد و یا آنکه در گروه بسیار کوچکی باشد .

۲- بایستی سکوت را مراعات کرد و صدای پرندگان گوش فراداد که آیا پرنده خواننده پرنده مورد نظر ماست یا خیر ؟

۳- در آن هنگام بایستی سر و صدا ایجاد نمود و یا بوسیله راه رفتن برگها را بخش و بخش درآورد .

۴- بایستی دایره فعالیت جهت صید پرنده را بتدریج محدود ساخت و راه های فرار احتمالی آنرا بست . باتوضیحات بالا بایستی خیلی امیدوار بود که میتوان هر پرنده ای را صید کرد .

۵- بایستی تا پرنده جوان است آنرا صید کرد .

چه موقع میتوان پرنده را صید کرد ؟

۳

مناطق مذکور عده یی را بعنوان گنجشک پا استخدام میکنند و البته قسمت عمده ای از آنها توسط صیادان صید میشود که پس از ذبح کردن و پاک کردن ، آنها را به سیخهای چوبی کشیده (هرسیخ ده گنجشک) و در شهر بفروش میرسانند . گوشت آن بسیار لذیذ است .

۴- قناری یکی دیگر از پرندگان قفسی که در حال حاضر مورد توجه علاقمندان است . این پرنده زیبا و خوش آواز برای اولین بار در اواخر قرن شانزدهم میلادی در جزایر قناری کشف گردید و بتوسط کاشفینش پرورش و تربیت یافت و برای اولین بار به قفس رفت و از آنجا بتمام گیتی صادر گردید . اینک که دریافتیم زادگاه این پرنده در کجاست شاید بعضی از دوستان علاقمند مختصری درباره این جزایر از ما بخواهند . مساحت جزایر قناری - جزایر قناری در حدود ۲۸۰۸ میل مربع وسعت دارد .

جمعیت جزایر قناری طبق آخرین سرشماری که در ۳۱ دسامبر ۱۹۵۷ بعمل آمد بالغ بر ۸۹۰۳۸۰ نفر میباشد .

جزایر قناری کجا واقع شده است ؟ این جزایر در اقیانوس اطلس انتهای سواحل شمالی غربی افریقا ۸۲۳ میلی جنوب غربی اسپانیا و ۶۰ میلی افریقا واقع شده است . در اطلس جغرافیایی تقریباً در مدار ۳۰ درجه میباشد .

آب و هوای جزایر قناری - هوای این جزایر در چهار فصل معتدل است و بخاطر دارا بودن چنین آب و هوایی پرندگان بیشمار از جمله قناری را در خود می پرورد . محصولات جزایر قناری - این جزایر با داشتن هوای مساعد و آب و باران کافی انواع و اقسام نباتات را در خود پرورش میدهند . انواع میوه ها و بخصوص نیشکر - قهوه - و تنباکوی آنرا بایستی نادیده گرفت و بالاخره در شرق جزایر قناری گیاهان بومی فراوان یافت میشود .

حیوانات جزایر قناری - در میان حیوانات بسیاری که در این جزایر بسر میبرند میتوان معروفترین آنها را نام برد . ۱- قناری ۲- کبک قرمز ۳- انواع مارمولک

۱

۶

۲

و پرهای جدیدی در بدنش بوجود میآید و علت این امر آنطوریکه قناری بازها معتقدند بخاطر برطرف کردن حرارت بدن آنها صورت میگیرد باین مرحله «تولک ریزی» میگویند. امراض قناری کدام است؟ ۱- آسم ۲- آبله ۳- سرماخوردگی ۴- شپشک ۵- شقاق.

۱- علائم آسم چیست؟ تنگی نفس است. در این حالت قلب پرنده ضربانش بیشتر میشود و صدایش خفه است.

علاج آسم چیست؟ علاج آسم ارومیسین است و جایش باید عاری از کوران باشد. (هوای یکنواخت)

۲- علائم آبله چیست؟ روی پاها و منقار پرنده و حتی داخل دهانش تاول میزند. علاج آبله چیست؟ چنانچه پای پرنده تاول زده باشد با الکل آنرا میسوزانیم و کاهو، اسفناج و کشنیز خیس شده باو میخورانیم.

۳- علائم شپشک چیست؟ میله زیر پایشان را یکروز در میان می تکانیم اگر شپشک داشته باشد معلوم میشود. همچنین ریزش پر و فوک زدن بدن از علائم این بیماری است.

علاج شپشک چیست؟ میله زیر پایشان را رنگ میکنیم و بوسیله حمام آفتاب و آب شپشک آنها را برطرف میسازیم.

آب تنی قناری چگونه است (حمام آب) ظرفی پر از آب در داخل قفس میگذاریم و قناری در داخل ظرف محتوی آب پرمیزند.

۴- علائم شقاق چیست؟ شقاق مرضی است بسیار مؤذنی که معمولا در پای قناریها پدیدار میشود، گاهی نیز به منقار میزند در این حالت پا و یا نوک ورم میکند (پینه می بندد).

علاج شقاق چیست؟ یک چهارم قرص ارومیسین را در آب حل میکنیم و باو میخورانیم اگر خوب نشد یک چهارم دیگر قرص را باو میدهم.

۵- علائم سرما خوردگی چیست؟ پرنده کز میکند و مدفوعش تغییر کرده برنگ مایل بسبز و آبکی میشود.

علاج سرماخوردگی چیست؟ ویتامین ث

۲- دو رگ که از ۲۰۰۰ تا ۵۰۰۰ ریال است. ۳- ایتالیایی که از ۵۰۰۰ تا ۱۲۰۰۰۰ ریال است.

چندی پیش یکی از تجار معروف تهران یک قناری ۱۲۰۰۰۰ ریالی را خریداری نمود. (۱) تولک ریزی در قناری - قناری مانند بلبل و سایر پرندگان پرهای خود را ریخته

وریشه های شاخی میسازند و روی آنها با آستری از پرمپوشانند. آشیانه خود را در میان بوته ها و درختان قرار میدهند. تخم گذاری - در حدود چهار تا پنج تخم آبی رنگ پریده میگذارند. قیمت قناری در تهران - ۱- ارزاترین نوع قناری رسمی نام دارد که بین ۳۰۰ تا ۲۰۰۰ ریال خرید و فروش میشود.

۴

و در گذشته قطره بینی بوده است همچنین قفس قناری را بایستی از کوران محفوظ داشت. بهترین قناری کدام است؟ اصولاً هرچه قناری درشت تر باشد ارزش بیشتری دارد. بهترین رنگ قناری کدام است؟ ۱ - طوسی ۲ - سفید طوسی ۳ - ابلق ۴ - سبز ۵ - لیموئی. قناری دور که چیست؟ قناری دور که به قناریهایی اطلاق میشود که یکی از جفت خارجی و دیگری بومی باشد. این نوع قناری از نظر نگهداری بسیار آسانتر است و از نظر رنگ و درشتی نیز بر بومی (رسمی) برتر است.

محل خرید و فروش قناری در تهران - تقریباً در تمام خیابانهای تهران پرند فروشی دیده میشود که در داخل قفسهای آنها قناری بچشم میخورد ولی محل اصلی داد و ستد این پرند خیابان سپه، پهلوی، رزم آرا، آرامنه، سرچشمه، نظام آباد است.

کدام قفس مناسبتر است؟ قفسهایی که کاملاً بشکل مکعب مستطیل باشد مناسبتر است.

۵ - گراسبیک Grosbeak - این پرند در امریکای شمالی زندگی میکند و در انواع مختلف دیده شده است.

۶ - گولد فینچ یکی از زیباترین و جذابترین پرندگان این نوع است. بالهای دارای خطوط زرد رنگ میباشد شکل (۶) همچنین برنگ سیاه و قرمز دیده شده است که هر کدام از این رنگها درخشندگی خاصی دارند. روی سرش را لکههای سیاه و سفید پوشانده است. این پرند در زمینهای شخم شده کنار جادهها و مخصوصاً در روی بوته های خار و کنگر دیده میشود.

معمولاً مهاجر نیست و طولش در حدود پنج اینچ است (۱۲.۵ سانتیمتر).

گولد فینچ پرند اوست اروپایی که نوعی از آن در امریکا بنام Spinustristis میباشد که در آن در تابستان دارای بدن زرد و دم سیاه می باشد. Funk And Wag. Stand. Dic. گولد فینچ پرند شناخته شده اروپایی است که در روی بالهای لکههای زرد رنگ دیده میشود. انواع این پرند برنگ زرد با

لکههای سیاه در امریکا بسر میبرند. Webster

۷ - گرین فینچ پرند دنیای قدیم است. در آن سبز رنگ و دارای بالهایی طلایی است. شکل (۷)

Funk And W. S. Dic. گرین فینچ پرند اروپایی است که رنگ آن زیتونی مایل بسبز است. دارای پرهای زرد رنگ میباشد. همچنین این پرند را بنام گرین برد، گرین لیت و گرین گروس بیک نامیده اند. (Greengrosbeak) وبستر.

۸ - ویوربرد - این پرند بعلت ساختن شکل خاص آشیانه اش باین نام نامیده شده است.

پرند مذکور از خانواده Ploceinae است که خود از خانواده فینچ بشمار میرود. آشیانه خود را از سبزیجات میسازد. بعضی از آنها آشیانه تنها و جدا میسازند و برخی دیگر روی درخت و در قسمتی از آن که دارای سقف است لانه میسازند. آنها پرند بومی آسیا، آفریقا و استرالیا میباشند و تا بحال در اروپا و امریکا شناخته نشده اند. (وبستر)

معروفترین قناری پازان تهران ۱ - آقای رضوی که در حدود ۷۰ قناری دارد.

۲ - آقای جهد که از ۱۵۰ قناری نگهداری میکند

۳ - محمود آقا خیاط در حدود ۵۰ قناری دارد

۴ - محمد آقا خیاط در حدود ۵۰ قناری دارد

عشق باز چیست؟ به کسانی که به قناریها عشق میورزند اصطلاحاً عشق باز میگویند. تاریخچه عشق بازی تقریباً از ۴۰ سال پیش آغاز شده است. نقل از آقای امیری

عشق بازی قناریها چگونه است: با آغاز بهار عشق بازی آنها آغاز میشود بدین ترتیب که قفسهای نر و ماده را در کنار هم قرار میدهند. نر مدتی به ماده نظاره میکند و آهسته شروع بخواندن میکند و کم کم صدایش دل انگیزتر میگردد و در این حال است که

قناری بازها معتقدند در دستگاه میخواند. قناری ماده به آوایش گوش میدهد اما عشوه گری خود را بیشتر میکند. هنگامی میرسد که نر شدیداً بی تاب میگردد و نغمه اش شور و هیجان بیشتری پیدا میکند، طنین صدایش که حاکی از بی انصافی جفت است باوج میرسد. باری قناری باز آنها را در یک قفس بزرگتر قرار میدهد و مقداری پنبه در قفس میگذارد. قناریها در قفس از پنبه لانه میسازند و درون قفس جفت گیری کرده ماده چند تا تخم گذاشته و سپس بر روی تخمها بمدت ده روز میخوابد و سپس جوجهها از تخمها خارج میشوند. ممکن است قناریها ۲ تا ۳ بار در سال تخم گذاری کنند.

هنگامی که قناری ماده بر روی تخمها خوابیده است بایستی نکات زیر کاملاً رعایت شود:

۱ - قناری ماده در چنان حالتی به استراحت نیاز مبرمی دارد لذا سکوت را بایستی مراعات نمود.

۲ - جز در موارد ضروری (مثل دانه دادن و آب دادن) نبایستی سراغ او را گرفت. غذای جوجه قناری تازه از تخم خارج شده.

روز قبل از خروج جوجهها از تخمها بایستی غذای تخم رخی درون قفس مادر گذاشته شود تا برای تغذیه روز بعد جوجهها مورد استفاده قرار گیرد. (برای هر وعده نصف قاشق مرباخوری دو وعده در روزهای اول و دوم)

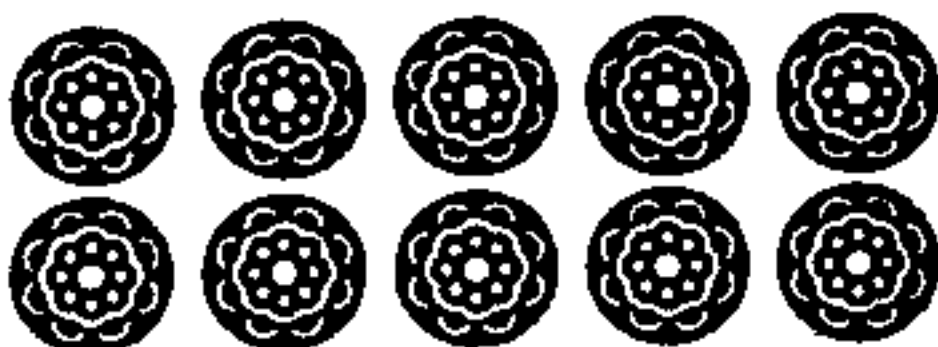
۲ تا ۳ وعده برای روزهای سوم و چهارم و در روزهای بعد بتدریج از شاهدانه، تخم کلم قمری خیس کرده برای تغذیه آنها استفاده کرده بابکار بردن چنین رژیم غذایی پس از ۱۸ تا ۲۱ روز قادر خواهند بود از لانه خارج شوند.

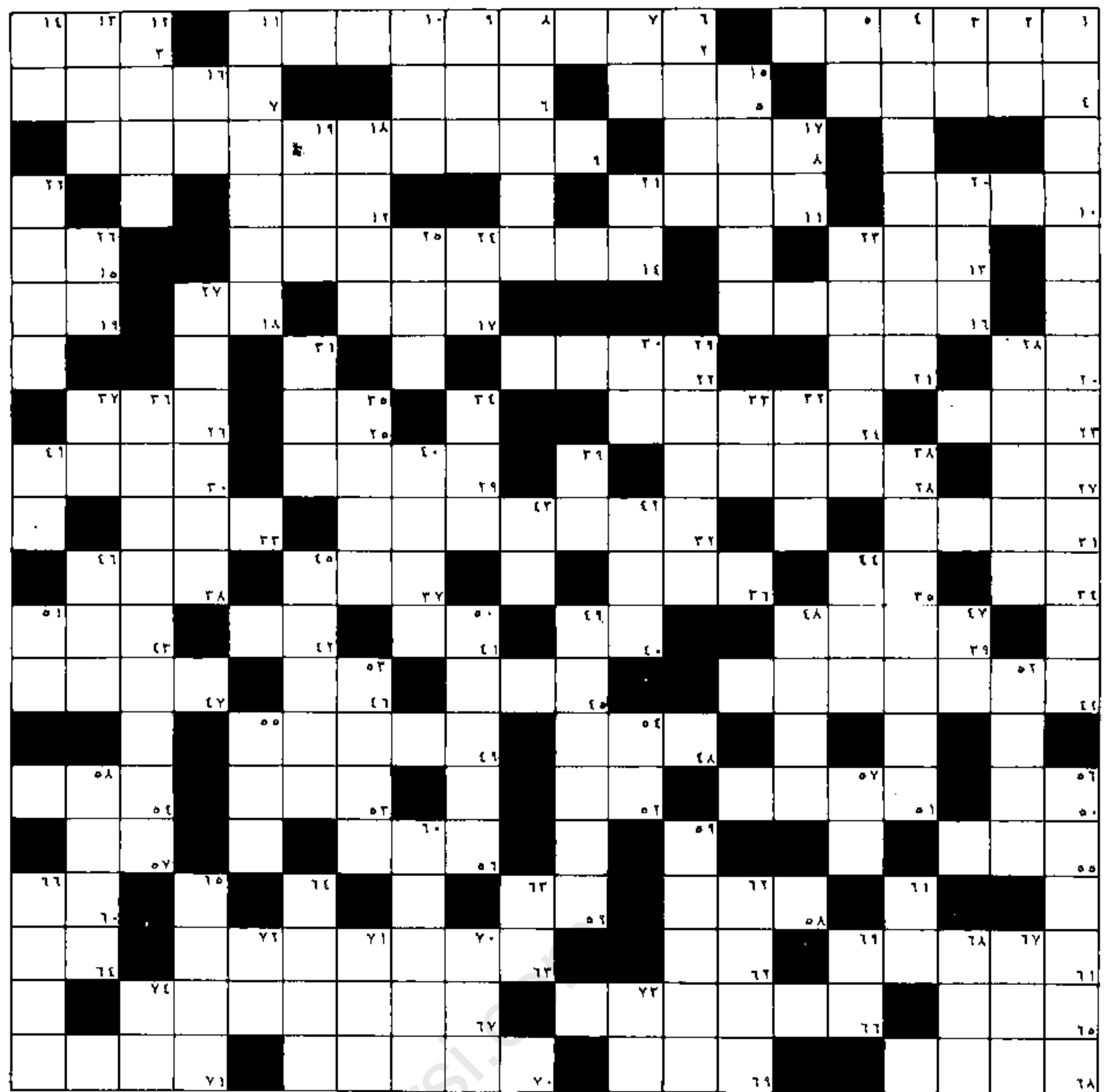
نکات مهمی که در پرورش قناری لازم است مراعات شود

۱ - هوای تازه برای او ضروری است. ۲ - ظرف آب تنی پراز آب همیشه در اختیارشان باشد.

۳ - هر مواد غذایی مازاد را از قفس خارج کرده بخصوص اگر این مواد غذایی رطوبت داشته باشد بایستی بیشتر دقت کرد. ۴ - مواظب باشید به اسهال دچار نشوند.

۵ - از یک ماده قناری بیشتر از دوبار جوجه نگیرید.

تهیه از کاظم کمالی رسام جاوید فهمی

افقی :

۱- نویسنده دامنار کی تصاویر بی تصویر -
۲- رهبر کنونی یهودیان جهان - ۳-
پرنده ایست با دو نقطه اضافه - ۴- ریاضی دان
آلمانی قرن نوزدهم - ۵- ناپخته - ۶- امر
بآمدن میکند - ۷- وزیر علوم فعلی - ۸-
علم نیست - ۹- نوعی ملیت - ۱۰- مرحله -
۱۱- خجول - ۱۲- کشور قدیم و شهر
جدید خوزدنی - ۱۳- ضد سفت و سخت -
۱۴- پایتخت کشور موزامبیک - ۱۵- از
ویتنامینها - ۱۶- یکی از وزارتخانه ها -
۱۷- خزنده خوش خط و خال - ۱۸- منقار -
۱۹- نیا - ۲۰- دوسوم نیک - ۲۱- فلزیست
۲۲- روی ویولن میکشند - ۲۳- نام
کشور نیست - ۲۴- پرنده ایست - ۲۵- کلمه
ندا - ۲۶- آسمان - ۲۷- نیز میان بر - ۲۸-
چابکی - ۲۹- بعضی ها بخاطر گرفتن آن
تحصیل میکنند - ۳۰- آماس - ۳۱- سردبیر
روزنامه الاهرام - ۳۲- از کشورهای آمریکائی
۳۳- زیان - ۳۴- عرب شمسی و قمری دارد
۳۵- شراب فرنگی - ۳۶- جمع رأی -
۳۷- لرزان ابدی - ۳۸- پایتختی در اروپا -
۳۹- نشانی - ۴۰- علامت مفعول بیواسطه
۴۱- از حروف اضافه - ۴۲- مایه حیات -
۴۳- درخت انگور - ۴۴- آزر دگی -
۴۵- جایش روی دوش است - ۴۶- رودی
در فرانسه - ۴۷- پایتختی در کشور همسایه -
۴۸- سرمایه جاودانی از نظر شاعر - ۴۹-
پایتخت یکی از دو ویتنام - ۵۰- مثل و
مانند - ۵۱- غذائی با تخم مرغ و گوجه
فرنگی - ۵۲- عدد نفس کش - ۵۳- بیماری

صفحه ششم

خطرناکیست - ۵۴- از کشورهای عربی -
۵۵- بری درهم - ۵۶- اگر سگ باشد از
همه خطرناکتر است - ۵۷- ورق برنده -
۵۸- شهری در استان خراسان - ۵۹- کوشش
۶۰- از مرتجعان - ۶۱- بدترین امراض
را دارد - ۶۲- میدهند و رسوا میکنند -
۶۳- اولی نامی است برای خانمها و دومی نام
فیلم و آهنگی قدیمی - ۶۴- جانشین او -
۶۵- هسته دارد ولی میوه نیست - ۶۶- ایالتی
از ایالات متحده آمریکا - ۶۷- وزیر
دادگستری فعلی آمریکا - ۶۸- کشور آفریقائی
۶۹- از مجموع چند جوی بوجود آید -
۷۰- اهل مرند است - ۷۱- وحشی نیست .

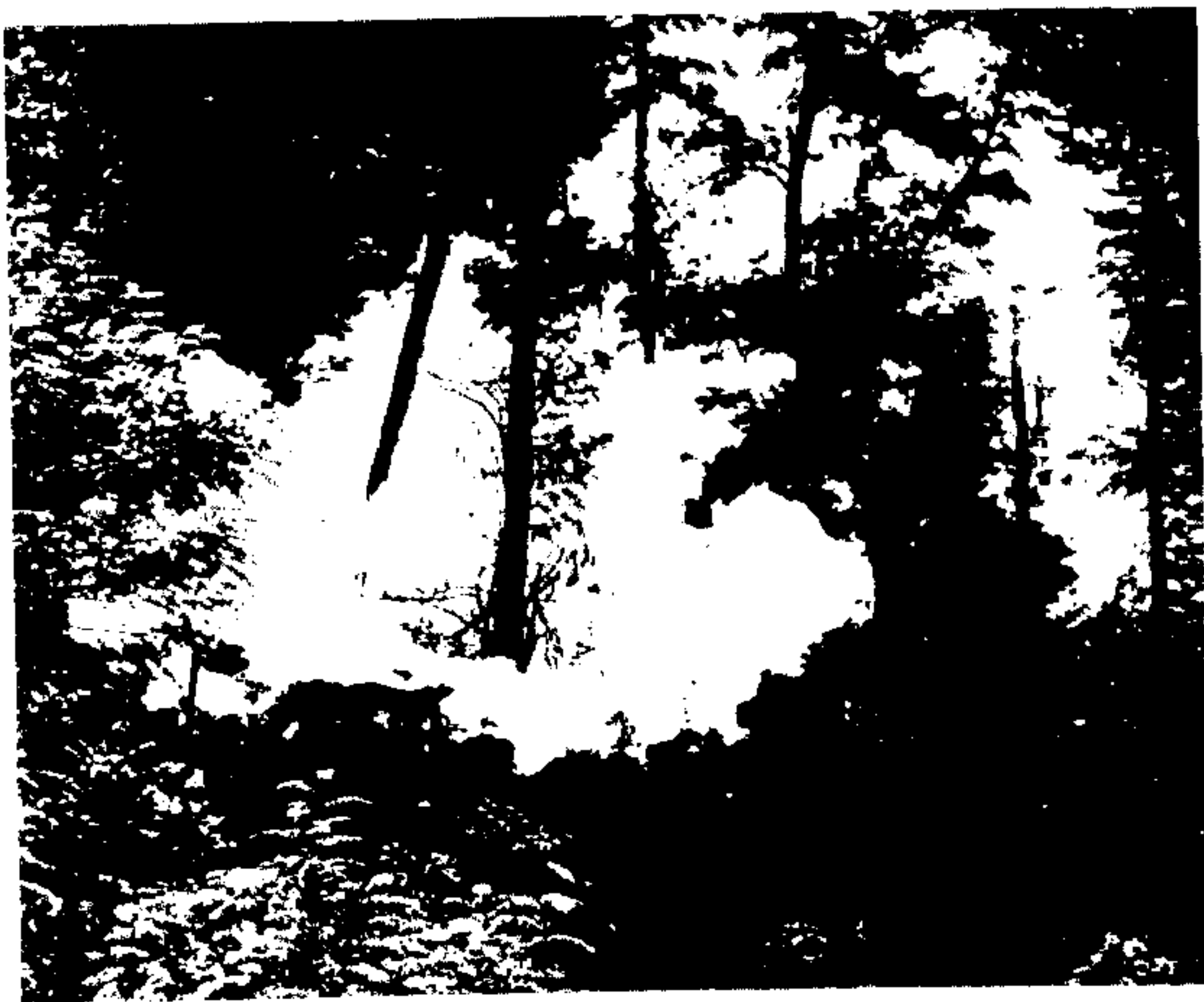
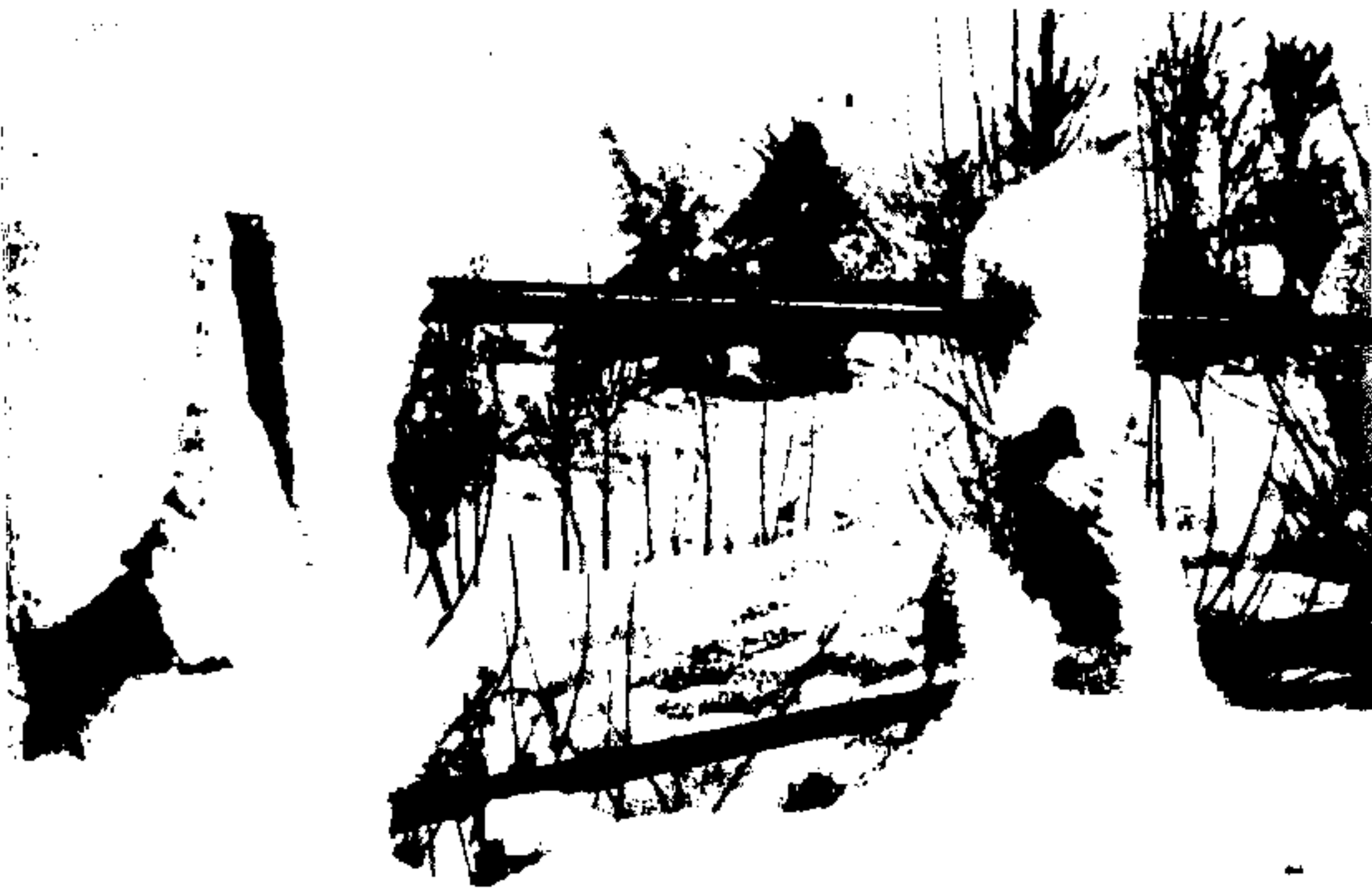
عمودی :

۱- فیلسوف معروف آلمانی - ۲-
قصه گوی مثنوی - ۳- درویش را غنیمت
است - ۴- شهری در ایران - ۵- رودی در
فرانسه - ۶- رهبر فقید مصر - ۷- مادر تازی -
۸- نوعی دیکسیونر آمریکائی است - ۹-
مرده - ۱۰- ایستگاه راه آهن - ۱۱- از اسامی
مردان شاهنامه - ۱۲- با کارد میانه خوشی
ندارد - ۱۳- بیسواد - ۱۴- بر سرش روند
وجان بازند - ۱۵- ضد روشن - ۱۶- از
علامات جمع - ۱۷- از مکتشفین آلمانی که
در اینجا واژگون شده - ۱۸- از کشورهای
باستانی - ۱۹- از حروف الفباء - ۲۰-
رودی در شمال آسیا - ۲۱- آزاد - ۲۲-
از گلها - ۲۳- دانه کش بی آزار کوچک -
۲۴- اثر رطوبت - ۲۵- فستیوال سینمائی
آن معروفیت جهانی دارد - ۲۶- بارش به
مقصد نرسد - ۲۷- از رؤسای جمهوری

کشورهای آمریکائی - ۲۸- اینهم کشوریست
آمریکائی - ۲۹- نوعی بیماری جدید - ۳۰-
راه میان بر - ۳۱- رقص تنیدی که زود از مد
افتاد - ۳۲- با گل می آید - ۳۳- اگر کامل
بود بیشتر با پرت میامد - ۳۴- کمک
واژگون - ۳۵- از کشورهای آفریقائی -
۳۶- واحد سطح - ۳۷- نوعی ساز است -
۳۸- بعضی ها با جیب خالی عالی آنرا دارند
۳۹- کته - ۴۰- زیبا و قتان - ۴۱- شراب
۴۲- آتش - ۴۳- ضمیر نیست - ۴۴- نوعی
بازی دو نفره - ۴۵- رودی در اروپا -
۴۶- خالص - ۴۷- نوعی گیوه - ۴۸- فکر
۴۹- نوعی آش - ۵۰- وحشت و غم - ۵۱-
نوعی رئیس - ۵۲- چاپ کننده - ۵۳- کوهی
در آمریکا - ۵۴- با گل نمیدی - ۵۵- مکمل
از کشورهای پر جنجال آسیا - ۵۶- مکمل
زیبائی رو - ۵۸- پایتختی در آسیا - ۵۹- از
کارهای شیطان، انداختن آن در دلهاست -
۶۰- اینهم کشور عزیز خودمان است -
۶۱- نت منفی - ۶۲- اولی مخفف بلکه و
دومی اسم اشاره است - ۶۳- فلزیست -
۶۴- نوعی بازی با ورق - ۶۵- از لوازم
مکانیکی است که واژگون آمده - ۶۶- نام
کشور نیست - ۶۷- ترک پدر را گوید -
۶۸- در اثر خوردن گرمی زیاد در بدن ظاهر
شود - ۶۹- رمق - ۷۰- از مصالح ساختمان -
۷۱- کشور عجائب - ۷۲- سازیرسوز -
۷۳- اینهم اگر طبیب بود سرخودش را دوا
میکرد - ۷۴- زیر پا مانده چنین شود .

عکسهای رسیده از خوانندگان

از: آقای فسر جاد

از: علی ضوی

عکسهای رسیده از خوانندگان

از:
آقای احمد صفاریان

دختر روستا

پسر دوازده ساله

منظره ده

مهرکون و کتاب در ادیسو

چوپان

مراسم سوگواری

عکسهای رسیده

از خوانندگان

عکس از: ایرج مفترقی

دو عکس از: علی بهر مزی

فهرست رویدادها :

۸۱	جشن های شاهنشاهی
۸۱	سالروز ذوب آهن
۸۱	طرح صندوق کشاورزی
۸۲	تغییرات مقررات صادرات و واردات
۸۲	درباره چین
۸۳	افزایش صادرات غیرنفتی
۸۴	دومین کارخانه تولید کج
۸۴	ایران برنده مناقصه لوله کشی شهر مکه
۸۴	بهره برداری از راه آهن قطور
۸۵	افتتاح سد ارس
۸۵	دانشگاه مشترک ایران و فرانسه
۸۵	ساختمان جدید مخابرات
۸۵	چهار فرستنده تلویزیون
۸۶	استادان ممتاز
۸۶	غرق شدن در تمدن غرب را نمی پسندیم
۸۷	امور روستاها
۸۷	استاداران جدید
۸۸	تقسیم آب هیرمند
۸۸	سال کوروش کبیر
۸۸	تبدیل کاخ گلستان به موزه
۸۸	یک محقق ایرانی مدال طلا گرفت
۸۹	پالایشگاه جدید در شیراز
۹۰	احداث شهر ۳۰۰ هزار نفری
۹۰	نمایشگاه علوم طبیعی
۹۱	نفت
۹۲	بیک تلاش
۹۴	سفر شش روزه شاهنشاه آریامهر
۹۵	گفتگو با دکتر شادمان
۹۶	خبرهای کوتاه
۹۷	نوع اجناس
۹۸	گفت و شنودی با مرجان

کمیته جشنهای

شاهنشاهی در امریکا

کمیته جشنهای دو هزار و پانصدمین سال شاهنشاهی ایران در امریکا برپاست. اختیاری بانو نیکسون آغاز بکار کرد.

در این کمیته ۱۳ نفر از برجسته ترین شخصیت های این کشور عضویت دارند. اعضای کمیته عبارتند از :

لیندون جانسون رئیس جمهوری سابق امریکا و همفری معاون او ، راجرز وزیر خارجه ، ملوین لرد وزیر دفاع ، موريس استانی وزیر بازرگانی ، الیوت ریچاردسون وزیر بهداشتی و فرهنگ ، جان دویی وزیر حمل و نقل و سناورها هیداسکات دبیر کل حزب جمهوریخواه در سنا ، هیل باگر دبیر دمکراتها در مجلس نمایندگان ، جرالند فورد دبیر جمهوریخواه مجلس نمایندگان ، فرانسیس سارجنت فرماندار ماساچوست ، دیواید یوانتر فرماندار واشنگتن و میلتون شب فرماندار پنسیلوانیا ، چند کمیته فرعی متشعب از این کمیته امور مربوط به جشن های شاهنشاهی ایران در امریکا را اداره خواهند کرد .

سالروز ذوب آهن

در حوزه بافق

بیست و سوم اسفند ماه سالروز ذوب آهن در حوزه بافق در حالی جشن گرفته شد که با تلاش بی گیر و فعالیت شبانه روزی مهندسین ، کارمندان ، کارگران حوزه بافق اولین قطار راه آهن حامل سنگ آهن بکارخانه آریامهر حرکت کرد. در این روز عظیم ترین پدیده صنعت یعنی اولین و بزرگترین معدن مکانیزه ایران در حاشیه کویر موجودیت خود را جشن گرفت . در مراسم سالروز آقای دکتر بهائین رئیس حوزه بافق در یاره موقعیت و ذخیره سنگ آهن معدن چغارت و میزان در صد آن اظهار داشت : معدن چغارت صد و شصت میلیون تن ذخیره قابل استخراج دارد که بطور متوسط دارای شصت و دو درصد آهن است . طول و عرض آن شصت و صد و هشتاد متر و عمق قابل استخراج از قله کوه ۲۵۰ متر است و حداکثر ظرفیت استخراج معدن چغارت چهار میلیون تن در سال خواهد بود . با توجه به این که مصرف سنگ آهن کارخانه آریامهر به تدریج تا سال ۱۳۵۹ به هشت میلیون تن در سال میرسد ، با اکتشافاتی که از سال ۱۳۴۱ آغاز و در سال ۱۳۴۷ توسعه یافت و از آخرین روش های علمی و فنی که در ضمن آرزاترین راه کشف معادن است استفاده شد . در حاشیه کویر بین زرنند و رباط پشت بادام ، وجود معادن آهن

بسیار غنی محرز گردید که بالنتیجه در این ناحیه یک میلیارد و دویست میلیون تن سنگ آهن در ۱۴ معدن کشف گردیده است .

بیانات آقای دکتر بهائین وسیله یکی از مترجمین به زبان روسی برای کارشناسان شوروی و خانواده هایشان که در مراسم جشن شرکت داشتند ترجمه گردید . بعد از مراسم ، بازدید از تاسیسات میدانچه صنعتی از فیل سنگ شکن ها ، دیک بخار و غیره به عمل آمد . آنگاه دستگاہ های اسکاواتور (بیل مکانیکی) به بارگیری واگنها پرداخت.

کارشناسان ایران و

شوروی و معادن ذغال سنگ

فعالیت کارشناسان ایران و شوروی برای اکتشاف و استخراج ذغال سنگ مورد نیاز کارخانه ذوب آهن اصفهان در کرمان بسرعت جریان دارد . اداره ذغال سنگ کرمان که در منطقه وسیعی قریب ۲۵۰۰ کیلومتر مربع امور اکتشاف رارهبری می کند توانسته است در این اواخر ۲۰ معدن ذغال سنگ را از نقطه نظر اقتصادی ، صنعتی و بهره برداری مورد مطالعه قرار دهد . در نواحی «نیزبالا» و «فیزو» و نیز در «پادانا» ذغال قابل تبدیل به کک بسیار مرغوب و به میزان زیاد وجود دارد .

سازمان های طراحی شوروی تنظیم طرح ایجاد دو معدن بزرگ را که ظرفیت تولیدی آنها بیش از یک میلیون تن در سال خواهد بود به پایان رسانیده اند و طرح ایجاد یک کارخانه تقطیل ذغال سنگ که در نظر است تمام فعالیت آن مکانیزه و خودکار شود نیز پایان یافته است . همچنین یک کارخانه تقطیل ذغال سنگ نیز در ناحیه زرنند ساخته خواهد شد . این کارخانه ابتدا چند هزار تن ذغال تقطیل خواهند نمود و بعدا قدرتش به ۹ هزار تن خواهد رسید . با بهره برداری از اولین مرحله کارخانه ذوب آهن اصفهان روزانه ۱۰۰۰ تا ۱۱۰۰ تن ذغال مصرف خواهد کرد و با بهره برداری کامل از آن مصرف ذغال به ۲۶۰۰ تن در روز خواهد رسید . دو میلیون تن از مصرف سالیانه کارخانه را باید از معادن ذغال سنگ کرمان بدست آورد . همکاری های مشترک متخصصان ایران و شوروی در مناطق اصفهان ، یزد ، کرمان و البرز به موفقیت های قابل توجهی رسیده است و براین اساس کارخانه ذوب آهن آریامهر در اواسط سال ۱۳۷۱ بدست شاهنشاه افتتاح خواهد شد .

موافقتنامه ترانزیت

ایران و شوروی

امضاء شد

موافقتنامه حمل و نقل ایران و شوروی بعد از ظهر پنجشنبه ۱۴ فروردین در تهران

بامضاء رسید . بر اساس این موافقتنامه امور حمل و نقل بین ایران و شوروی بطور قابل ملاحظه بی گترش می یابد . این موافقتنامه را معاون وزارت راه آهن شوروی از طرف دولت متبوع خود و رئیس هیات مدیره و مدیر عامل شرکت سهامی معاملات خارجی وزارت اقتصاد از جانب ایران امضاء کردند . بموجب موافقتنامه مذکور قرارداد ترانزیت کالا و توسعه حمل و نقل کالا های ترانزیت بین دو کشور تجدید میشود . رئیس هیات نمایندگی ایران گفت : همد ساله یک کمیسیون مخصوص یک نوبت در ایران و یک نوبت در شوروی برای بررسی مشکلات ترانزیت کالا بین دو کشور و مشکلات ارتباطی حمل و نقل بین دو کشور تشکیل میشود . در سال جاری این کمیسیون در تهران تشکیل یافت و در جلسات آن پیرامون گترش و توسعه بیشتر حمل و نقل بررسی گردید . در سال ۱۳۷۰ حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن کالای ترانزیت از طریق شوروی بایران وارد شده است که از این مقدار ۵۰۰ هزار تن آن کالای ترانزیتی از سایر کشورها بوده که بمقصد ایران ، از شوروی ترانزیت گردیده و بقیه آن کالا های صادراتی شوروی به ایران بوده است .

از طریق ایران نیز ۲۲۵ هزار تن کالا به شوروی و سایر کشور ها از طریق ترانزیت از شوروی حمل گردیده است . از این مقدار ۳۴ هزار تن به سایر کشور ها و بقیه آن بخود شوروی حمل شده است . وی اظهار امیدواری کرد با بررسی هایی که تاکنون بعمل آمده و از این پس دنبال خواهد شد . در ترانزیت های ترانزیت در جهت افزایش و تسریع حمل و نقل کالا تجدید نظرهایی بشود و به همین منظور قرار است یک هیات از کارشناسان شوروی ظرف شش ماه اول سال ۱۳۷۱ به ایران سفر کنند و بررسی های نهائی خود را با همکاری کارشناسان ایران در جهت تقیل نرخ های موجود ترانزیت انجام دهند و احتمال میرود که پس از این بررسی یک قرار داد تازه در این مورد تهیه شود .

فعالیت های شرکت

ملی ذوب آهن از

هم جدا می شود

بر اساس طرح هایی که در شرکت ملی ذوب آهن ایران در دست تهیه است ، فعالیت های اصلی این شرکت بزودی از هم جدا خواهد شد و اداره امور مربوط به هر فعالیت در شرکت های جدیدی که پیش از بهره برداری ذوب آهن یعنی اواخر اردیبهشت تأسیس میشود تمرکز می یابد . شرکت های جدید که قرار است بر اساس این طرح ها تأسیس یابند عبارتند از : شرکت معادن ، شرکت تولید و شرکت فروش این سه شرکت که بر اساس اصول

بازرگانی اداره میشوند در انجام امور مربوط به بهره برداری از ذوب آهن مستقلا فعالیت خواهند کرد . بدین ترتیب که شرکت معادن امور مربوط به تهیه ذغال سنگ ، سنگ آهن و سایر مواد معدنی مورد نیاز را انجام می دهد و امور مربوط به تولید انواع چدن و در مراحل بعدی تیر آهن و سایر آهن آلات توسط شرکت تولید انجام خواهد گرفت . شرکت فروش نیز امور مربوط به فروش تولیدات کارخانه ذوب آهن را اداره خواهد کرد .

سه طرح جدید

صندوق توسعه

کشاورزی

صندوق توسعه کشاورزی ایران بمنظور افزایش تولیدات کشاورزی و دامی کشور سه طرح تولیدی جدید را تصویب کرد . برای این سه طرح پنجاه و یک میلیون و پانصد هزار ریال وام در نظر گرفته شده است . طرح اول بمنظور توسعه و تکمیل باغداری و کشاورزی در شهریار است اجرای این طرح در حدود سی میلیون ریال به تولیدات کشاورزی کشور خواهد افزود و مبلغ سرمایه گذاری این طرح از محل وجوه وام و سرمایه گذاری وام گیرنده بالغ بر هفتاد و دو میلیون ریال پیش بینی شده است . طرح دوم برای توسعه باغداری و کشاورزی دریافت کرمان بتصویب رسیده است که با اجرا و تکمیل آن سالانه ۲۸۰۰ تن مرکبات تولید خواهد شد . ارزش کل تولیدات طرح در حدود سی و یک میلیون ریال است و جمع سرمایه گذاری این طرح از محل وجوه وام و سرمایه گذاری وام گیرنده بیش از چهل و نه میلیون ریال است . طرح سوم برای تولید یک مرکز مرغداری در تبریز تصویب گردیده است . با اجرا و تکمیل این طرح سالانه بیش از دویست و چهل تن تخم مرغ و سی و هفت تن گوشت مرغ تولید خواهد شد . این طرح بیش از سیزده میلیون ریال بر تولیدات کشاورزی و دامی کشور خواهد افزود و جمع سرمایه گذاری در آن از محل وام صندوق توسعه کشاورزی ایران و سرمایه گذاری وام گیرنده بیش از سیزده میلیون ریال پیش بینی شده است

سال ۵۰ آخرین

سال واردات شکر

باتوسه کارخانه های قند در سراسر کشور و بررسی های سازمان قند و شکر تا یازده ماه آینده میزان تولید قند و شکر داخلی با توجه به بهره برداری از چند واحد تولید قند و شکر به ۶۶۰ هزار تن خواهد رسید که جوابگوی نیاز مردم سراسر کشور خواهد بود.

تغییرات در مقررات صادرات و واردات

در مقررات صادرات و واردات سال ۱۳۵۰ ورود ۱۰ قلم کالا و تولیدات رشته صنعتی با وجود غیر مجاز بودن به عهده وزارت اقتصاد گذاشته شده است تا در صورت لزوم دولت بتواند اقدام بصورت اجازه جهت وارد کردن این کالاها کند. از طرف دیگر مدور سه قلم کالا که عبارتست از گنجال دانه‌های روغنی، آهن قراضه و فله چغندر قند برای اولین بار با اجازه وزارت اقتصاد خواهد بود و صدور حبوب گردوی خام نیز بکلی ممنوع شده است. از راه مدور این ۵ قلم کالا در سال قریب ۸ میلیون دلار ارز نصیب کشور میشود. در مقررات صادرات و واردات سال جاری که از جانب وزارت اقتصاد انتشار یافت سود بازرگانی لامپهای ۴۰ و ۶۰ وات ۱۰۰ درصد اضافه شد و از ۳۰ درصد به ۴۰ درصد افزایش یافته است.

همچنین در مقررات مربوط برای نخستین بار واردات کالاها در شرایط مساوی از مالکیت انجام خواهد گرفت که با ایران در صادرات بازرگانی خوش موازنه نمی دارند. ضمنی که در سال آینده واردات اغلب کالاها در شرایط مساوی از کشورهای خواهد بود که بیش از ایران جسی می-خرند. بطور کلی در مقررات صادرات و واردات سال جاری تعدیل از دو رسته صنعتی مورد نظر خاص بوده است. این دو صنعت عبارتند از منابع رادیو و تلویزیون و منابع لاستیک سازی. واردات رادیو و تلویزیون و لاستیک به اجازه وزارت اقتصاد خواهد بود و وزارت اقتصاد هر موقع موقعیت این کالاها را آزاد کند. احباب کند میتواند واردات

امسال در مقررات عمومی صادرات و واردات حدود ۵۰ قلم کالاهای صنعتی عمده مانند یخ قرقرد، آهن سرب، سیمه خام، انواع بنیر و گوشت کنسرو شده آزاد شده است. سود بازرگانی و حقوق گمرکی این کالاهای صنعتی انواع بنیر، سبب ب- سبب گندسه تغییراتی نگرفته است. سود بازرگانی انواع بنیر در سهمیه امسال هر کیلو ۵۰ ریال اضافه شده و از ۳۰ ریال به ۷۰ ریال افزایش یافته است. علاوه بر ورود انواع حرمی دور کس بوسینه کرگم هایی که در امر مدور کس فعالیت دارند در هر مورد با موافقت وزارت اقتصاد مجاز است. واردات پوستهای خام قاقم، سمور، دله، خنز، سنجاب، روباه، نقربادی، روباه سیاه، ساک آمی، روباه و شاه روباه، شیر، بر، پلنگ، کفتار، خرس و پوست های نرم آماده شده برای پوست دوزی از هر قبیل نیز آزاد شده است. سود بازرگانی حوب چهار بهلو شده بوسینه تبر در سال

جاری هر تن ۳۵۰ ریال افزایش یافت و از تنی ۱۵۰۰ ریال به تنی ۱۸۵۰ ریال رسید. همچنین در سال جاری به سود بازرگانی حوب ازده شده بدرازا هر تن ۸۵۰ ریال افزوده شده و سود بازرگانی آن از تنی ۱۱۵۰ ریال به تنی ۲۰۰۰ ریال افزایش یافت. ضمناً ورود ترابرس راه آهن هم در سال جاری غیر مجاز اعلام شد و فقط برای راه آهن دولتی ایران مجاز است. ورود فولادهای آهنی با فولادی بقطر شش اینچ و بالاتر در سال جاری موقوف به موافقت قبلی وزارت اقتصاد خواهد بود. واردات قطعات اتصال و بست برای فولاد کبی از آهن و فولاد در سال جاری منوط به موافقت قبلی وزارت اقتصاد است.

سود بازرگانی تیغ تراست ارمسوار شده در سال جاری هر کیلو ۳۰ ریال افزوده شد و سود بازرگانی این کالا از هر کیلو ۱۵ ریال به هر کیلو ۴۵ ریال افزایش یافت. در مقررات عمومی صادرات و واردات کشور برای سال جاری ورود ۱۳ قلم کالا که در حال حاضر در داخل ساخته میشود و یا تولید آنها امسال در ایران شروع خواهد شد، منوط به اجازه وزارت اقتصاد شده است. این کالاها عبارتند از: مرکب چاپ، مفتول آهنی بقطر نیم تا ۱۰ میلی متر، آهن ویولا، ورق بدون کار، بنای قازی مخازن آهنی، نصب سار، گلوله های فولادی، محصولات سرو سیمی، ماده "دی-دی-بی" که ماده اولیه بودر رختشویی است، لوله های ۶ اینچ به بالا، کنور آب، چدن کار شده، حلالهای سیمیایی، قطران از زغال سنگ و بنزول.

یک هزار تن پنبه به شوروی صادر میشود

اولین قرار داد صادراتی پنبه در سال جاری با خرید یک هزار تن پنبه از جانب بازرگانی شوروی اخذ شده است و به موجب این قرار داد روسها پنبه را کیلویی ۶۴ سنت معامله کردند. با انجام این معامله میزان کل خرید پنبه از جانب روسها به حدود ۲۰ هزار تن بالغ شده و رقم صادرات از ۹۵ هزار تن تجاوز کرده است.

آمار تولیدات کشاورزی

مرکز آمار ایران آمار تولیدات کشاورزی و سطح زیر کشت محصولات عمده سال گذشته ایران را منتشر کرد. طبق آمار منتشره تولید گندم ایران در سال گذشته تقریباً ده درصد نسبت به دو سال قبل افزایش نشان میدهد. براساس این آمار در دو سال گذشته تولید برنج ۱۵ درصد افزوده شده در حالی که مجموع تولید چغندر قند، بنه، لوتیون و تنباکو کاهش اندکی داشته است. اراضی زیر کشت گندم ایران در حال حاضر ۵۳۲۷ میلیون

هکتار، اراضی زیر کشت جو ۱۳۸۵ میلیون هکتار و اراضی زیر کشت برنج ۵۸۴ هزار هکتار میباشد. بدین ترتیب محصولات عمده کشاورزی در سال ۱۳۴۸ ۷ میلیون هکتار از اراضی کشور را می پوشاند.

خارج نگاهداشتن چین از سازمان ملل متحد مصلحت نیست

مصاحبه شاهنشاه

مصاحبه شاهنشاه آرمانهر اول اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ با روزنامه مینی نی چاپ ژاپن نظریات ایران را برامون چین کمونیست و روابط ایران را با این دولت مورد بحث قرار داده اند. شناسایی چین کمونیست مدتهاست که مورد مطالعه ما قرار گرفته چون نمیتوان یک کشور منحصر و شصت میلیونی را نادیده گرفت چگونه میتوان بکسوری با این جمعیت و با داشتن سلاحهای اتمی و هیدروژنی که بزودی قادر به حمل این سلاحها به مسافت های دور نیز خواهد شد بی اعتنا بود؟ اگر قرار باشد که در جهان صلح و همزیستی و همکاری ادامه پیدا کند چنین قدرتی است که بدون آن سازمان ملل متحد معنی حقیقی خود را نخواهد داشت.

سی شاهنشاه به سفر والاحضرت اشرف به چین اشاره فرمودند و گفتند: «این مسائل همیشه مورد توجه ما بود و اتفاقاً دعوتی از طرف دولت حسن ارجوهر می کردند و این دعوت محضاف بود ما دعوتی که از بازیکنان پینک پنگ آمریکائی وانگلیسی بعمل آمده بود. خواهر من این دعوت را پذیرفتند و ضمن پذیرائی گرمی که بعمل آمد مذاکرات دوستانه ای نیز بین اسنان و مقامات چینی انجام شد. گزارشاتی که خواهر من در مراجعت بهم خواهند داد ممکنست جالب باشد.

اشانک ما با چین ارتباط مستقیم نداریم و اگر در گزارشی که ایشان بمن می دهند مطلب تازه ای وجود داشته باشد ممکن است از آن نتیجه بیشتری بگیریم. خبرنگار ژامی در باره اهمیت نقش حسن در جهان از شاهنشاه سؤال کرد و معطله فرمودند:

این يك واقعیت است که دیر یا زود اگر دنیا بخواهد براساس صلح زندگی کند باید این مملکت بزرگ را بحساب آورد.

خارج نگاهداشتن چین از سازمان ملل متحد مصلحت نیست و سیاست ایران در این مورد باشما خیلی نزدیک است. باآنکه ما آریائی هستیم خودمان را آسیایی میدانیم نه اروپائی. ما باید منافع آسیا و منافع خودمان را در نظر بگیریم. ارتباط و تجارت با کشور چین ممکن است منافع زیادی داشته باشد، بخصوص که خود چینی ها نیز در این مورد تمایل نشان میدهند.

در ضیافت شامی که به افتخار خواهر من داده شد نخست وزیر چین نسبت با ایجاد روابط دوستانه تدریجی با مملکت و ملت ایران اشاره کردند.

در مورد چگونگی رابطه با «تایوان» شاهنشاه فرمودند: البته در صورت ایجاد رابطه با چین ما نمیتوانیم حقوق تایوان و دولت مردم آنجا را نفی کنیم. آنها هم حق دارند راجع به سرنوشت خودشان کاملاً آزادانه اظهار عقیده بکنند ولی فکر میکنم رویه کنونی تایوان، که در صورت ایجاد رابطه از طرف يك کشور با چین قطع میکنند، روه سختی است چون وجود کشور چین يك واقعیت است

و ادامه این رویه مآل بمصلحت خود آنها نیز نخواهد بود.

وزیر خارجه مصر در تهران

روز سارزدهم فروردین محمود ریاض وزیر خارجه جمهوری متحده عرب و همسرش وارد تهران شدند و آقای اردشیر زاهدی وزیر امور خارجه، شخصاً از ایشان استقبال کرد.

وزیر خارجه مصر را صلاح جوهر معاون او و دوتن از مقامات وزارت خارجه جمهوری متحده عرب و هم چنین سه روزنامه نگار مصری همراهی میکردند. وزیر خارجه در دومین شب اقامت ریاضی در تهران شیافتی بام در کاخ وزارت خارجه برپا کرد.

وزیران خارجه ایران و مصر در محل اقامت ریاضی در تهران مذاکرات خود را آغاز کردند. این مذاکرات روزانه در محل اقامت ریاضی در تهران برگزار میشود و تاکنون در این مذاکرات مسائل بین المللی و بخصوص بحران خاورمیانه و چگونگی توسعه و تقویت مناسبات ایران و مصر بود. ریاض سحرگه روزیسم فروردین از تهران رهسپار مسکو گردید.

سرمایه نخستین شرکت پس انداز و وام مسکن

يك مقام مطلع در بانک رهنی ایران گفت که با افزایش سرمایه شرکت از ۲۰۰ میلیون ریال به ۳۰۰ میلیون ریال از جانب بانک رهنی، بانک مرکزی نیز تصمیم گرفت مبلغ ۱۵۰ میلیون ریال اعتباری که برای آغاز کار شرکت پس انداز و وام مسکن در نظر گرفته شده بود بپذیرد و باین ترتیب اولین شرکت پس انداز و وام مسکن تهران با ۷۵۰ میلیون ریال سرمایه

در تهران شروع به کار خواهد کرد. در حال حاضر دوست میلیون رنل سرمایه اولیه شرکت پس انداز و وام مسکن بفرش رفتن است و با فروش مرکزی تصمیم گرفته شده است که مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال به سرمایه اولیه شرکت افروده شود و سهام آن محدوداً برای فروش عرضه گردد.

روز سارزدهم فروردین محمود ریاض وزیر خارجه جمهوری متحده عرب و همسرش وارد تهران شدند و آقای اردشیر زاهدی وزیر امور خارجه، شخصاً از ایشان استقبال کرد.

وزیر خارجه مصر را صلاح جوهر معاون او و دوتن از مقامات وزارت خارجه جمهوری متحده عرب و هم چنین سه روزنامه نگار مصری همراهی میکردند. وزیر خارجه در دومین شب اقامت ریاضی در تهران شیافتی بام در کاخ وزارت خارجه برپا کرد.

وزیران خارجه ایران و مصر در محل اقامت ریاضی در تهران مذاکرات خود را آغاز کردند. این مذاکرات روزانه در محل اقامت ریاضی در تهران برگزار میشود و تاکنون در این مذاکرات مسائل بین المللی و بخصوص بحران خاورمیانه و چگونگی توسعه و تقویت مناسبات ایران و مصر بود. ریاض سحرگه روزیسم فروردین از تهران رهسپار مسکو گردید.

وزیران خارجه ایران و مصر در محل اقامت ریاضی در تهران مذاکرات خود را آغاز کردند. این مذاکرات روزانه در محل اقامت ریاضی در تهران برگزار میشود و تاکنون در این مذاکرات مسائل بین المللی و بخصوص بحران خاورمیانه و چگونگی توسعه و تقویت مناسبات ایران و مصر بود. ریاض سحرگه روزیسم فروردین از تهران رهسپار مسکو گردید.

در تهران شروع به کار خواهد کرد. در حال حاضر دوست میلیون رنل سرمایه اولیه شرکت پس انداز و وام مسکن بفرش رفتن است و با فروش مرکزی تصمیم گرفته شده است که مبلغ ۱۰۰ میلیون ریال به سرمایه اولیه شرکت افروده شود و سهام آن محدوداً برای فروش عرضه گردد.

روز سارزدهم فروردین محمود ریاض وزیر خارجه جمهوری متحده عرب و همسرش وارد تهران شدند و آقای اردشیر زاهدی وزیر امور خارجه، شخصاً از ایشان استقبال کرد.

وزیر خارجه مصر را صلاح جوهر معاون او و دوتن از مقامات وزارت خارجه جمهوری متحده عرب و هم چنین سه روزنامه نگار مصری همراهی میکردند. وزیر خارجه در دومین شب اقامت ریاضی در تهران شیافتی بام در کاخ وزارت خارجه برپا کرد.

وزیران خارجه ایران و مصر در محل اقامت ریاضی در تهران مذاکرات خود را آغاز کردند. این مذاکرات روزانه در محل اقامت ریاضی در تهران برگزار میشود و تاکنون در این مذاکرات مسائل بین المللی و بخصوص بحران خاورمیانه و چگونگی توسعه و تقویت مناسبات ایران و مصر بود. ریاض سحرگه روزیسم فروردین از تهران رهسپار مسکو گردید.

وزیران خارجه ایران و مصر در محل اقامت ریاضی در تهران مذاکرات خود را آغاز کردند. این مذاکرات روزانه در محل اقامت ریاضی در تهران برگزار میشود و تاکنون در این مذاکرات مسائل بین المللی و بخصوص بحران خاورمیانه و چگونگی توسعه و تقویت مناسبات ایران و مصر بود. ریاض سحرگه روزیسم فروردین از تهران رهسپار مسکو گردید.

وزیران خارجه ایران و مصر در محل اقامت ریاضی در تهران مذاکرات خود را آغاز کردند. این مذاکرات روزانه در محل اقامت ریاضی در تهران برگزار میشود و تاکنون در این مذاکرات مسائل بین المللی و بخصوص بحران خاورمیانه و چگونگی توسعه و تقویت مناسبات ایران و مصر بود. ریاض سحرگه روزیسم فروردین از تهران رهسپار مسکو گردید.

روز سارزدهم فروردین محمود ریاض وزیر امور خارجه جمهوری متحده عرب و همسرش وارد تهران شدند و آقای اردشیر زاهدی وزیر امور خارجه، شخصاً از ایشان استقبال کرد.

ورود محمود ریاض وزیر امور خارجه جمهوری متحده عرب

افزایش صادرات غیر نفتی

آخرین آمارهای صادراتی حاکی از افزایش تازه‌ئی در درآمدهای صادرات غیر نفتی است. در یازده ماهه اول سال جاری میزان صادرات غیر نفتی به ۲۴۶ میلیون دلار رسیده. این رقم در حدود ۲۲ میلیون دلار بیش از رقم مدت مشابه سال گذشته است. اگر صادرات یک ماهه اسفند نیز به میزان صادرات متوسط ماههای قبلی سال باشد انتظار می‌رود که رقم صادرات غیر نفتی سال جاری حدنصاب تازمی بدست آورد و برقم ۲۷۰ میلیون دلار برسد. در میان اقلام صادرات امسال کالاهای صنعتی مقام مهمی دارند و فعلاً بواقع قسمت مهمی از افزایش صادرات سال جاری ناشی از افزایش صادرات این نوع کالاهاست. چنانچه صادرات کفش ۷۹ درصد، پودر رختشویی ۵۹ درصد، انواع تریکو ۱۶ درصد، پارچه ۱۲ درصد، سیمان و سنگ های ساختمانی ۱۵۳ درصد، بیسکویت ۱۵ درصد و وسایل نقلیه ۱۱ درصد

افزایش داشته است. نکته دیگری که از بررسی آمارهای صادراتی یازده ماهه اول سال بدست می‌آید آن است که حجم صادرات در سال جاری افزایش سریعتی از افزایش ارزش داشته است. چنانکه رقم حجم در حدود ۱۵۴ درصد و رقم ارزش در حدود ۱۱ درصد بالا رفته است. مفهوم این ارقام آنستکه کالا های صادراتی ایران در سال جاری بدقیقت‌های پائین‌تری در بازارهای جهان بفروش رفته و یا آنکه در گمرکات ایران قیمتهای کمتری - کمتر از قیمت واقعی - برای کالا های صادراتی اعلام شده است. از میان کالاهایی که امسال به نرخ کمتری عرضه شده و یا نرخهای آن پایین‌تر از واقع اعلام شده پنبه، پشم، فرش و روغنهای نباتی را میتوان نام برد. در بعضی موارد تنزل قیمت در سال جاری بسیار قابل ملاحظه است. چنانکه حجم صادرات پنبه ۱۱ درصد و ارزش آن ۷ درصد بالا رفته است. همچنین حجم

صادرات پشم و کرک ۷۵ درصد تقلیل یافته ولی ارزش آن ۸۴ درصد پایین آمده. بهرحال بررسی کلی ارقام صادرات یازده ماهه امسال نشان می‌دهد که علیرغم تنزل قیمت های فروش در بازارهای جهانی و تقلیل صادرات چند قلم از کالاهای سنتی، میزان کلی صادرات، بیاری افزایش صادرات صنعتی، بالا رفته و یازده درصد بیش از رقم سال پیش است و با توجه بکوششهایی که برای افزایش صادرات پاروهای شرقی، اروپای غربی و آمریکا و کشورهای آسیائی بعمل می‌آید - و اثرات آن در سال آینده مشهود خواهد شد - میتوان انتظار داشت که رقم صادرات در سال آینده قطعاً از سیصد میلیون دلار بگذرد و کالاهای صنعتی سهم قابل ملاحظه‌ای از کل صادرات بدست آورند.

ایران در نمایشگاه جهانی مد لباس تریکو در آلمان شرکت میکند

۱۵ کارخانه تریکو بافی ایران برای اولین بار در نمایشگاه جهانی مد که از پوشاک تریکو در دوسلدورف آلمان برگزار خواهد شد شرکت می‌کند. این نمایشگاه به مدت پنج روز از پنجم تا نهم اردیبهشت ماه امسال در شهر دوسلدورف تریبت می‌یابد. در این نمایشگاه مد کلیه بافندگان تریکو از سراسر جهان شرکت دارند و ۲۵۰۰ تن از مدیران بزرگترین فروشگاهها، مزون ها و بوتیک‌های ممالک اروپایی، آمریکایی، آسیایی و آفریقایی برای بازدید از نمایشگاه و انتخاب بهترین مد و بافت تریکو به دوسلدورف خواهند آمد. کارخانه تریکو بافی ایران که مجتمع در نمایشگاه مزبور شرکت می‌کنند، یک غرفه ۷۰ متری را با تجهیزات

کامل اجاره کرده‌اند در نمایشگاه انواع لباسهای رو از تریکو از بچگانه گرفته تا زنانه و مردانه به نمایش گذاشته می‌نود. یکی از مدیران کارخانه های تریکوبافی گفت: شرکت در نمایشگاه مد تریکو دو - سلدورف بمنظور بازاریابی برای تولیدات تریکوی ایران است و امیدواریم این امر اولین قدم در راه نفوذ ایران در بازارهای تریکوی ممالک اروپای غربی و آمریکا باشد. در چند سال اخیر انواع لباس تریکوی ایران به شوروی و ممالک اروپای شرقی صادر شده است ولی معاملاتی بسا کشور های اروپای غربی و آمریکا در زمینه صدور تریکوی ایران صورت نگرفته است.

بنیاد فرهنگی بانک صادرات

بنیاد فرهنگی بانک صادرات تاکنون چهار دبیرستان بانکداری در تهران و شیراز و اصفهان و رشت تاسیس کرده که در کلاسهای روزانه و شبانه آنها ۳۵۰

دانش آموز تحصیل می‌کنند. بیشتر دانش آموزان شبانه کارمندان بانکهای مختلف‌اند و دانش آموزان کلاسهای روز در تابستان در شب بانک صادرات ایران دوره های کارآموزی می‌بینند. بنیاد علاوه بر تاسیس آموزشگاهها واز جمله يك دانشكده حسابداری و بانکداری و علوم مالی در نظر دارد در زمینه تحقیقات اقتصادی و بانکی و انتشار کتابهای علمی در این زمینه‌ها فعالیت کند. دبیرستان بانکداری تهران با هزینه چهل میلیون ریال ساخته شده است و هنگام بازدید آقای هویدا نخست‌وزیر گروهی از دانش آموزان آن سرگرم امتحان بودند. این دبیرستان و سه دبیرستان دیگر مهمترین مدارس حرفه‌ای کشور در زمینه بانکداری بنمار می‌روند.

ایران شده است. وزیر اقتصاد همچنین توجه سرمایه‌گذاران را بوجود ذخائر سرشار زیر زمینی و مدیریت فعال در بخشهای اقتصادی جلب کرد و افزود که امروز ایران بیش از نود درصد از کالاهای مصرفی مورد نیاز خود را تولید میکند و از این مرحله به بعد برنامه‌های وسیعی برای تولید مواد اولیه قطعات واسطه و تجهیزات مورد نیاز صنایع خود اجرا خواهد کرد. انصاری سپس به پیشرفتهای اقتصادی ژاپن در سالهای اخیر پس از جنگ دوم جهانی اشاره کرد و گفت مادر ایران با تحسین بسیار موفقیت های چشم‌گیر ژاپن را دنبال کرده‌ام اما این موفقیت‌ها در ژاپن مشکلاتی با خود آورده است که رفع آنها از این مرحله به بعد منازم ارزیابی همه جانبه در روابط اقتصادی ژاپن با کشورهای مختلف جهان و تجدید نظر در روشهایی است که برای وصول به هدفهای خود داشته‌است. سال گذشته قیمت ها در ژاپن در حدود هشت و نیم درصد افزایش داشته و هر سال ترقی آن حدود ۵۰ درصد پیش بینی میشود و بنا براین به صلاح است که تولید برخی از فراوردهای صنعتی و مخصوصاً کالاهای مصرفی این کشور به ایران که از این جهت واجد شرایط مناسب بوده و از ثبات قیمت‌ها نیز بنحوی کم نظیر برخوردار است منتقل شود. و در این شرایط از همکاریهای اقتصادی ایران و ژاپن برپایه‌های نوینی که شاهنشاه آریامهر در شرفیابی اعضای هیات سرمایه‌گذاری ژاپن اساس آنرا روشن فرمودند نتایج درخشانی بنفع هر دو کشور گرفته شود.

کردند که در ش رشته نفت و گاز، پتروشیمی، ماشین سازی و الکترونیک، آهن و فولاد، منابع جنگلی و معادن همکاریهای وسیع و تازه‌یی را با ایران آغاز کنند و تولید تاسیسات جدید را علاوه بر تأمین نیازهای ایران و ژاپن در يك بازار يك میلیاردر تری عرضه کنند.

سرمایه‌گزاران ژاپنی همچنین اعلام کردند که آماده‌اند از ظرفیت صنایع موجود ایران برای تأمین احتیاجات بازارهای یاد شده استفاده کنند.

«رونده‌ها» گفت، ایران و ژاپن وجوه مشترک بسیار دارند که مهمترین آن روشهای سلطنتی دو کشور است. ایران کشور پهناوری است، با منابع زیر زمینی نامحدود که ژاپن فاقد آن است و در نتیجه دو کشور میتوانند مکمل یکدیگر باشند و همکاری وسیعی را آغاز کند. ولی همچنین اعلام داشت که کمیته‌ای برای تشکیل سرمایه گذاری در ایران در ژاپن تشکیل خواهد شد تا با همکاری کمیته‌ای که متقابلاً در ایران تشکیل میشود، مقدمات برگزاری اولین کنفرانس سرمایه‌گذاری ژاپن در ایران را در بهار سال آینده فراهم سازد.

وزیر اقتصاد در پایان مذاکرات چند روزه با کارشناسان ژاپنی گفت یکی از عوامل اساسی موفقیت‌های اقتصادی ایران آنست که توسعه سریع اقتصادی با اصلاحات عمیق اجتماعی همراه بوده و در نتیجه بجای آنکه مانند بسیاری از کشورهای دیگر فقط عده معدودی از نتایج سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی برخوردار شوند ثمرات این توسعه همه جانبه، نصیب اکثریت ملت

ورود سرمایه گذاران ژاپنی به تهران

همکاری برای تأمین بازار يك میلیارد نفری

هیات سرمایه‌گذاران ژاپنی پس از مذاکره با مقامات اقتصادی ایران موافقت

کنفرانس ریاضی دانان

دومین کنفرانس ریاضی دانان روز نهم فروردین در دانشگاه صنعتی آریامهر گشایش یافت. در این کنفرانس که با شرکت چهار تن از ریاضی دانان سرشناس دنیا تشکیل شده بود، وزیر علوم و آموزش عالی گفت: ایران فرزندان بزرگی به جامعه بشری تقدیم کرده است، ریاضی دانان مشهوری چون خوارزمی، خواجه نصیر - الدین طوسی و عمر خیام، کامل زاده سپس افزون:

خیام یک تقویم ریاضی ابداع کرد که میزان خطای آن فقط یک روز در پنج هزار سال است. حال آنکه تقویم مورد استفاده دنیای امروز، در هر سه هزار و سیصد و سی سال یک روز خطا دارد. در واقع شاید هیچ فرهنگی در سراسر جهان همچون فرهنگ گرانقدر ایرانی نباشد که ریاضیات در نمودهای آن این چنین موثر افتاده باشد. وزیر علوم افزود شاهکارهای معماری ما چنین اشاراتی

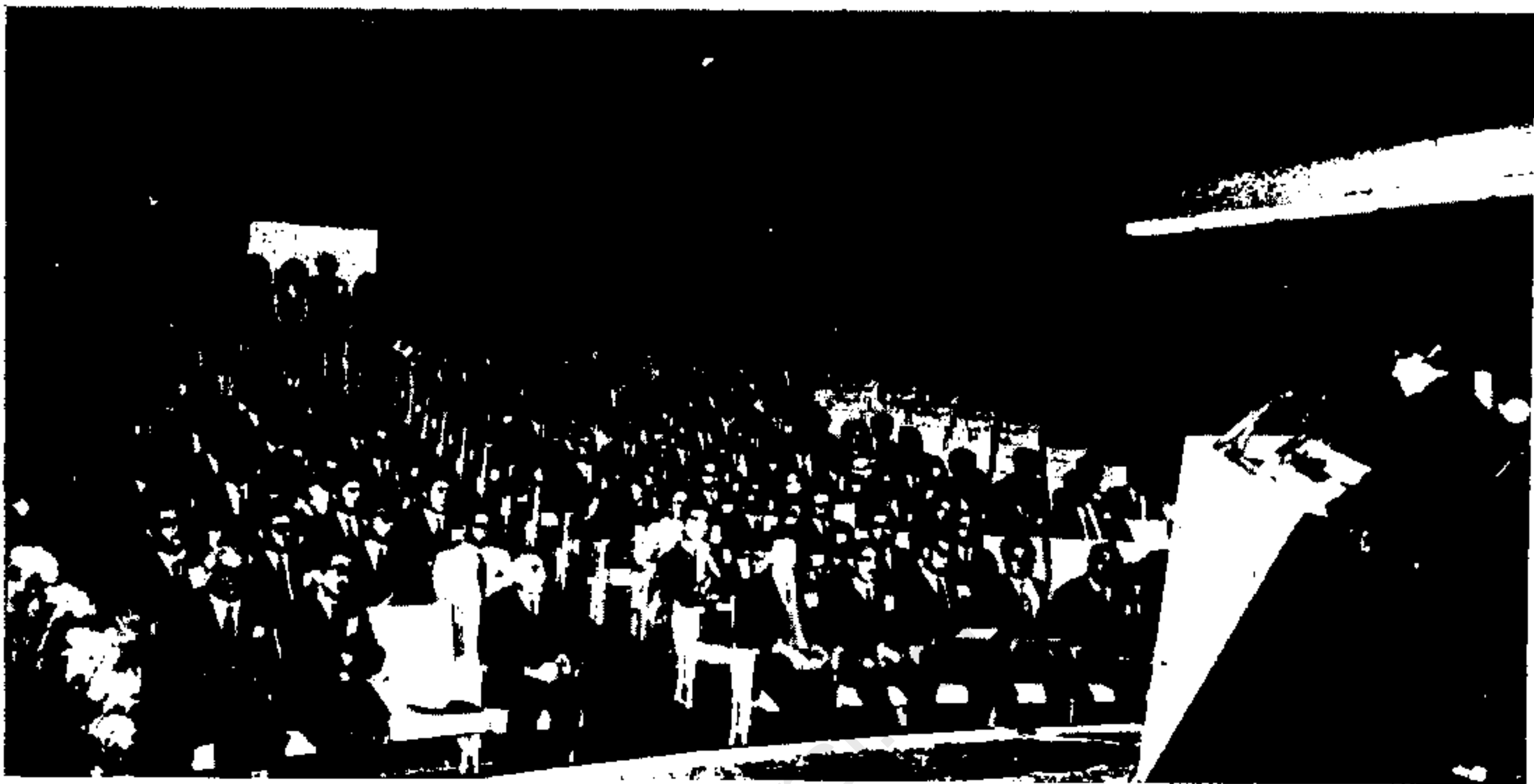
در بردارند. اما امروز توجه به ریاضیات از نظرگاه ساختن ایران فردا است. برای توسعه همه جانبه مملکت لازم است دانشگاههای ما بازم گسترش یابند. و ریاضی بعنوان زیربنای علوم در دانشگاهها و دبیرستانهای ما مورد توجه خاصی قرار گیرد و حتی باید در تفکر نوابگان نیز مفاهیم ریاضی وارد کرد. کنفرانس ریاضی دانان - ایران چهار روز طول کشید.

«قطر» رفته و پس از عبور از روی بزرگترین پل راه آهن خاورمیانه، راه آهن ایران را به اروپا متصل می کند. سومین برنامه وزارت راه اتصال راه آهن سراسری ایران به معادن زغال سنگ زرنند کرمان است. این برنامه با عظمت نیز اسال اجرا خواهد شد و با وسعتی که دارد تاتاپستان اسال اجرا خواهد شد و اتصال راه آهن سراسری ایران به زرنند کرمان که مرکز کانالهای زغال سنگ و کک مورد احتیاج کارخانه ذوب آهن است حائز اهمیت می باشد.

۲۱ میلیارد و ۱۲۹ میلیون ریال کالا از ایران صادر شد

بموجب گزارش وزارت دارائی در سال ۴۹ بالغ بزرگ میلیون و چهار صد هزار تن کالا به ارزش بیش از ۲۱ میلیارد و ۱۲۹ میلیون ریال از ایران صادر شده. این رقم در تاریخ صادرات ایران بی سابقه است. براساس این گزارش میزان صادرات کشور نسبت به سال ۴۸ از حیث وزن ۵۷ درصد و از نظر ارزش کالا بیش از ۱۴ درصد افزایش داشته است.

مهمترین رقم صادرات از لحاظ ارزش، پنبه و فرش دست بافت است که مجموعاً ۳۸۰۶ درصد ارزش صادرات سال ۴۹ را تشکیل میدهد. برای اولین بار در صادرات ایران پنبه مقام اول را بدست آورده و قریب ۲۰ درصد ارزش صادرات ایران را تشکیل میدهد. صادرات فرش در سال گذشته از مقام اول به مقام دوم کالای صادراتی تنزل کرده است. صادرات فرش در سال ۴۸ بارزش بیش از ۴ میلیارد و ۸۰۰ میلیون ریال و ۲۴ درصد کل صادرات کشور را تشکیل میداد. در حالی که در سال ۴۹ کاهش یافته و فقط ۱۸۰۶ درصد کل صادرات کشور را تشکیل میدهد. میوه های تازه و خشک به ارزش بیش از ۲ میلیارد و ۲۸۰ میلیون ریال سومین رقم مهم کالای صادراتی ایران بشمار می آید و از نظر ارزش ۱۰۸ درصد کل صادرات ایران را تشکیل میدهد. صادرات میوه های تازه و خشک در سال ۴۹ نسبت به سال ۴۸ بیش از ۱۹ درصد افزایش یافته است. واردات کشور در سال ۴۹ به مقدار ۳ میلیون و ۲۶۳ هزار تن کالا و ماشین آلات مختلف به ارزش بیش از ۱۲۲ میلیارد ریال بوده است.

افتتاح کنفرانس ریاضی دانان

دومین گنج بسته بندی تولید گنج بسته بندی شده

مقدمات احداث دومین کارخانه گنج بسته بندی شده به کمک بانک توسعه صنعتی و با هزینه ۲۹۰ میلیون ریال آغاز گردید. طرح مورد بررسی شامل استخراج، پختن، آسیاب کردن و بسته بندی گنج طبق اصول علمی و فنی است زیرا گنج هائی که در حال حاضر در فعالیت های ساختمانی، مجسمه سازی و کارهای صنعتی مصرف میشود بطریق غیر فنی و در کوره های گلی تهیه میشود و به علت پخت ناقص و وجود مقداری دود و سنگ ریزه در آن و همچنین نواقص بسته بندی و مشکلات حمل و نقل نه تنها بیش از ۳۰ درصد خامی است اصلی گنج را دارا نمیشود بلکه گرانتر نیز تمام میشود در حال حاضر تنها یک کارخانه تولید گنج صنعتی در ایران تاسیس شده است که با ۱۲۰۰ تن تولید روزانه بزرگترین کارخانه گنج صنعتی جهان بشمار میرود و دومین کارخانه گنج صنعتی تاسیس شده در آسیا است. در حال حاضر تنها در تهران روزانه ۲۴۰۰ تن گنج تولید میشود که ۴۰۰ تن آن به شهرستانهای شمالی، غربی و جنوب غربی صادر می گردد و بقیه در تهران بمصرف میرسد. با ایجاد واحد جدید گنج در تهران روزانه یک هزار

تن پودر گنج بتولید کشور اضافه میشود بقرار اطلاع بانک توسعه صنعتی برای ایجاد این واحد صنعتی ۱۲۰ میلیون ریال وام دراز مدت پرداخت و ۱۷۰ میلیون ریال بقیه را سرمایه گذاران بخش خصوصی و اعتبار تامین می کنند.

ایران برنده مناقصه لوله کشی آب «مکه»

کشور عربستان سعودی از چندی قبل لوله کشی شهر مکه را با توجه به اهمیت مذهبی این شهر به مناقصه گذاشته بود. طول مسیری که در شهر مکه لوله کشی خواهد شد در حدود ۲۰۰ کیلومتر است که هزینه اجرای طرح آن در حدود ۵۷ میلیون ریال سعودی رقمی نزدیک به ۱۱۴ میلیون تومان است.

با اعلام مناقصه لوله کشی شهر مکه، مساله از نظر مذهبی و اجتماعی مورد توجه ایران قرار گرفت و از طرف وزارت

آب و برق یک تیم مرکب از مهندسان و کارشناسان به کشور سعودی مسافرت کردند و پس از انجام یک سلسله بررسی های فنی آمادگی خود را برای اجرای طرح لوله کشی آب شهر مکه به صورت تسلیم پیشنهادی اعلام کردند در روز بیست و سوم اسفند ماه گذشته مقامات عربستان سعودی پیشنهاد های رسیده را مورد بررسی قرار دادند و سرانجام اعلام شد که

پیشنهاد ایران دارای حداقل قیمت است و نسبت به سایر پیشنهادها مناسبتر میباشد. به این ترتیب با انجام یک سلسله تشریفات مقدماتی قرار داد لوله کشی آب در شهر مکه بین وزارت آب و برق ایران و مقامات کشور سعودی امضا خواهد شد. در این مناقصه شرکت «سایبر» که یک شرکت وابسته به وزارت آب و برق است و همچنین سازمان آب منطقه ای تهران مشترکاً شرکت کردند. شرکت «سایبر» امور وارداتی و تهیه لوازم و تجهیزات و امور حقوقی و نظایر آنرا بعهده دارد و سازمان آب منطقه ای امور فنی و اجرایی را عهده داراست.

اتحادیه صادر کنندگان پنبه تشکیل شد

بیست و ششم اسفند ماه صادر کنندگان پنبه در محل اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران اجتماع کردند و اساتمامه اتحادیه خود را که سومین اتحادیه صادراتی کشور است تصویب کردند. در این اجتماع طاهر ضیایی رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران از تشکیل اتحادیه صادر کنندگان پنبه تجلیل کرد و گفت این سومین اتحادیه صادر کنندگان کشور است که اسال تشکیل میشود بخصوص که پنبه رقم بزرگی از صادرات ما را تشکیل میدهد و میزان صادرات آن

در سال به ۹۰ تا ۵۰ میلیون دلار میرسد. جلیل شرکاء رئیس مرکز توسعه صادرات ایران در این جلسه درباره افزایش سالیانه صادرات کالا های سنتی گفت کسه اسال نسبت صادرات کالاهای سنتی به کل صادرات کشور ۳۱ درصد است و حال آنکه در سال گذشته این نسبت ۱۸ درصد بوده است و در هر صورت صادر کنندگان برای رفع مشکلات داخلی و خارجی ناچار به اتحاد با یکدیگر هستند. در این جلسه اساتمامه اتحادیه مطرح و پس از بررسی تصویب شد به علاوه اعضای هیات مدیره اتحادیه بشرح زیر انتخاب شدند: قاسم لاجوردی رئیس اتحادیه، حسین علاقیند نایب رئیس اول، مهندس نوشیروانی نایب رئیس دوم، کورس برکت خزاندار، فرهاد قاسمی دبیر، جواد شرکت عضو، غلامرضا فلسفی عضو.

هنگام بهره برداری از راه آهن «قطر» قدیم ترین قطار اروپا وارد ایران میشود

اتحادیه راه آهن های اروپا اعلام کرد که قدیمی ترین قطار راه آهن اروپا را که در موزه نگاهداری میشود اسال به ایران خواهد فرستاد این قطار که لکوموتیو و واگنهای آن مربوط به زمان

اختراع ماشین بخار است بسیار تمشایی است. طبقیک سنت اروپایی در هر کشوری که راه آهن تازه ای ساخته شده به شبکه راه آهن اروپا متصل می گردد بهنگام آغاز بهره برداری از آن خط، این قطار قدیمی را روی ریل به حرکت می آورند. اسال سه برنامه مهم در سطح مملکت که طرحهای اجرایی آنها به وسیله وزارت راه به مرحله عمل درآمده مورد بهره برداری قرار میگیرد که عبارتند از اتصال شاهراه آسیائی از طریق ایران به مرز کالکله در افغانستان و آغاز بهره برداری از راه آهن ایران و ترکیه و اتصال راه آهن سراسری به زرنند کرمان. زیر سازی و اسفالت باقیمانده شاهراه سراسری و آسیائی در منطقه خراسان که به مرز کالکله منتهی می گردد طی چند ماه آینده عملی میشود و باین ترتیب سراسر این شاهراه در ایران که از مرز بازرگان به کالکله می پیوندد اسفالت شده و در مسیر ترانزیت قرار خواهد گرفت. اسال برنامه اتصال راه آهن ایران از طریق ترکیه به اروپا انجام می پذیرد. ساختمان این راه آهن در ایران پایان یافته و در کشور ترکیه نیز دوتا سه ماه دیرتر از ایران عملیات خاتمه می پذیرد برنامه افتتاح در بهار یا تابستان اسال صورت خواهد گرفت و در همان موقع قدیم ترین قطار راه آهن اروپا به ایران وارد خواهد شد این راه آهن از طریق تبریز به دره معروف

سد ارس در بهار امسال افتتاح میشود

در بهار امسال سدارس که در مرز ایران و شوروی قرار دارد افتتاح خواهد شد. قبلا قرار بود این سد و چند سد دیگر مثل سد شاپور اول که در نزدیکی مهاباد بر روی رودخانه زرینه رود بنا شده در آخرین ماه سال ۱۳۴۹ افتتاح شود اما چون ماه مژیسور ماه مساعد برای مراسم افتتاح نبود تاریخ افتتاح به بهار سال ۵۰ موکول گردید.

در سال ۱۳۴۲ بین ایران و شوروی براساس موافقت نامه ای برای دوسد ذخیره ای و انحرافی قرارداد بسته شد. این سد در محل قزل قلاق ساخته شده است و از آب و برق آن بطور مساوی دو کشور استفاده خواهند کرد. ایران برای طرح سدارس و شبکه آبیاری مفان جمعا ۶ میلیارد و ۹۰ میلیون ریال اعتبار تامین کرده این سد که ۳۸ متر ارتفاع دارد، ذخیره ای معادل ۱۳۵۰ میلیون مترمکعب خواهد داشت. قدرت تولید نیروگاه برق آنهم ۴۴ هزار کیلووات خواهد بود. با آب این سد براساس شبکه آبیاری مفان، در ۸ قطعه ۹۰ هزار هکتار اراضی آبیاری خواهد شد.

علاوه بر سد مزبور در بهار امسال سد دیگری که بر روی رودخانه زرینه رود بسته و

بنام سد کوروش کبیر میباشد افتتاح خواهد شد. این سد که برای آن ۲۷ میلیارد ریال سرمایه گذاری شده از نوع سد خاکی است که ۵۰ متر ارتفاع و ۶۵۰ میلیون متر مکعب ذخیره آب دارد. از این سد با دو توربین در حدود ۱۰ هزار کیلووات برق گرفته خواهد شد و ۵۰ هزار هکتار اراضی در مرحله اول و ۳۵ هزار هکتار در مرحله دوم توسط شبکه وسیعی آبیاری خواهد شد. سد دیگر سدی است که بر روی رودخانه زرینه رود در نزدیکی مهاباد بسته شده و بنام سد شاپور اول نام گذاری گردیده است این سد که برای آن ۱۷۷ میلیارد ریال سرمایه گذاری شده از نوع سنگی با تفسر طول سد میباشد. و ۴۶۵ متر طول سد میباشد. حجم مسخرن آب آن ۲۳۴ میلیون مترمکعب است. از سد مزبور در سال ۲۴ میلیون کیلووات برق گرفته خواهد شد. با بکار گرفتن این سد سطح زیر کشت آبی از ۶ هزار و ۳۰۰ هکتار به ۲۰ هزار هکتار افزایش میابد و آب شهر مهاباد را هم تامین میسازد.

یکی دیگر از سدهایی که در نیمه اول امسال آماده افتتاح خواهد شد و شبکه آبیاری و شمگیر است که بر روی رودخانه سنگرب سیوار، گرگان بسته شده است. این سد میتواند هزار هکتار

اراضی جدید زیر کشت آبی ببرد و آب ۸۰ هزار هکتار اراضی آبی فعلی را منظم سازد.

ساختمان جدید مرکز مخابرات ایران

عملیات ساختمانی کاخ ۱۵ طبقه مرکز مخابرات ایران و ساختمان جدید ۹۵ میلیون تومانی وزارت پست و تلگراف و تلفن در ضلع جنوبی میدان سیه رو به پایان است. به موجب برنامه تنظیمی دستگاه های ارتباطی مرکز مذکور از نیمه دوم آذر ماه سال ۱۳۵۰ نصب خواهد شد. در این ساختمان با نصب مرکز شبکه «مایکروویو» علاوه بر این که تماس تلفنی خودکار بین تهران و تمام شهرستان ها ممکن خواهد بود کلیه فعالیت های تلفنی و تلگرافی کشور تحت نظم در خواهد آمد. هزینه ایجاد ساختمان مذکور که در زمینی به مساحت ۴۰۰۰ متر مربع بنا میگردد ۹۵ میلیون تومان است که از طرف سازمان برنامه در اختیار وزارت پست و تلگراف و تلفن قرار گرفته است. با بهره برداری از تجهیزات این مرکز ایران در ردیف یکی از کشورهای پیشرفته جهان در امر مخابرات قرار خواهد گرفت و بیک سیستم مخابراتی منظم مجهز

خواهد شد.

کارخانه آسانسور سازی در ایران تأسیس میشود

شرکت سهامی تأسیسات ساختمانی وابسته به وزارت آبادانی و مسکن مأمور اجرای احداث کارخانه آسانسور سازی در ایران شد. وزارت آبادانی و مسکن از مدتی قبل با توجه به توسعه سریع اقتصادی صنعتی کشور و افزایش و احداث ساختمان های مرتفع احتیاج به ساختن آسانسور را بیشتر احساس کرد و مطالعاتی بعمل آورد و طرح کامل و جامعی تهیه کرد. بر اساس این طرح اخیرا با مشارکت بانک توسعه صنعتی و معدنی کارخانه آسانسور سازی «شیدار» سوئیس قرار داد تشکیل شرکت آسانسور سازی منعقد شد و بزودی عملیات ساختمانی آن شروع خواهد شد و اعتبار لازم برای این طرح در دو مرحله برای مرحله اول یکصد میلیون ریال و برای مرحله دوم ۲۵۰ میلیون ریال پیش بینی شده است. این کارخانه قادر است سالانه ۴۰۰ دستگاه آسانسور مختلف تولید کند و در مرحله توسعه بعدی به ۱۲۰۰ دستگاه خواهد رسید. آسانسور های تولیدی این کارخانه احتیاجات ساختمان های تا ۱۶ طبقه را تامین می کند.

راه میان بر کرمان - مشهد آماده بهره برداری

جاده میان بر کرمان - مشهد که ساختمان آن از سال گذشته با همکاری اداره راه کرمان آغاز شده بود آماده بهره برداری شد و وزارت راه عبور کامیون و اتوبوسهای مسافری را از این جاده بلا مانع اعلام کرد. جاده تازه که «راور» کرمان را به «دیپوک» خراسان متصل می کند فاصله قبلی کرمان تا مشهد را از طریق زاهدان در حدود ۵۰۰ کیلو متر کوتاه می کند. این جاده از نوع خاکی میباشد و بطول ۳۰۲ کیلومتر و به عرض ۸ متر است که ۱۱۵ کیلومتر آن بازسازی اساسی ساخته شده و بقیه تسطیح و شن ریزی شده است. در این مسیر یک پل بزرگ بطول ۱۲۰ متر با ۱۱ دهانه بر روی رودخانه «کالشور» بسته شده است. ارتفاع این پل از کف رودخانه ۱۷۵ متر و بتن ریزی کف پل ۸۰ سانتی متر ضخامت دارد. در طول این جاده یک هزار کیلومتری ۵ دستگاه آب انبار هر کدام با یک محل مخصوص سکونت و استراحت مسافران ساخته شده است که در هر کدام از آب انبارها ۳۰ مترمکعب آب آشامیدنی ذخیره شده است. وزارت راه آب مورد نیاز مسافران را بوسیله تانکر به این آب انبارها می رساند و قصد دارد دستگاه دیگری نیز در نقاط دیگر کویر در کنار

این جاده احداث کند.

در سال ۱۳۵۰ چهارصد خانه فرهنگ روستایی جدید تشکیل میشود

بر اساس برنامه تصویب شده در شورای عالی انجمن ملی خانه های فرهنگ روستایی قرار است تعداد خانه های فرهنگ روستایی کشور از ۳۰۰ واحد به ۷۰۰ واحد در سال ۱۳۵۰ افزایش یابد. آقای ولیان در این جلسه ضمن تشریح اقدامات انجام شده در سال ۱۳۴۹ اظهار داشت که تا تاریخ ۲۵ اسفند ماه گذشته تعداد ۳۰۰ خانه فرهنگ روستایی در مناطق مختلف مملکت تشکیل شده است و در حال حاضر تعداد ۳۸۸۲۱ نفر از روستائیان کشور عضویت خانه های فرهنگ روستایی مشکله در مناطق مختلف کشور را دارا بوده و تعداد ۴۹۲۲۱۶ نفر از روستائیان ساکن مناطق حوزه عمل این خانه ها میتوانند به تبعیت از تمایل شخصی از وسائل و امکانات این خانه ها استفاده نمایند. جهت تشکیل خانه های فرهنگ روستایی از طرف زارعین عضو شرکت های تعاونی روستایی و شرکتهای سهامی زراعی و اشخاص نیکو کار و بخش خصوصی ۳۰۰ ساختمان اختصاص داده شده و علاوه بر این جمعا ۲۲ انجمن ملی خانه های فرهنگ روستایی وابسته به انجمن مراکز استانها و فرمانداری های کل تشکیل گردیده. تعداد ۷۷۴۲۲ جلد کتاب از طرف سازمانهای دولتی و بخش خصوصی و مردم در اختیار خانه های فرهنگ روستایی مشکله گذاشته شده و ۲۳ شماره مجله جمعا در ۶۰ هزار نسخه منتشر و مجانا بین اعضا خانه های فرهنگ روستایی و شرکت های تعاونی روستایی و شرکت های سهامی زراعی توزیع شده است. وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی در سال ۱۳۵۰ نسبت به تشکیل ۴۰۰ خانه فرهنگ روستایی جدید و ارزشیابی فعالیت های انجام شده در ۳۰۰ خانه فرهنگ روستایی مشکله در سال های ۴۷، ۴۸ و ۴۹ اقدام خواهد کرد.

در دهانه اروند رود يك گمرک شناور تأسیس میشود

اوایل فروردین ماه يك گمرک شناور با پنج نفر کارمند در دهانه اروند رود مستقر گردید. این گمرک مشکله از يك کشتی يك هزار تنی است که زیر نظر گمرک آبادان می باشد و دارای وسائل کافی و ده اطاق است. از این پس موتورلنجه و مسافران خارجی که وارد اروند رود می شوند توسط مأمورین این گمرک مورد بازرسی قرار خواهند گرفت و کار های گمرکی آنها نیز

با صدور پروانه گمرکی انجام می گردد. مأمورین گمرکی آبادان در روی ناوچه مبارزه با قاچاق ژاندارمری ناحیه خوزستان که در اروند رود مستقر می باشد انجام وظیفه می کردند ولی اکنون مأموران گمرک مستقلا کار خود را روی این کشتی ادامه خواهند داد.

چهار فرستنده تلویزیونی بکار می افتد

در مناطق غربی و جنوب شرقی کشور چهار فرستنده تلویزیونی تأسیس میشود. این چهار فرستنده از جمله ۸ مرکز فرستنده ایست که قرار است در عرض سال جاری در نقاط مختلف کشور شروع بکار کند. بر اساس طرحی که در مورد شبکه سراسری تلویزیون در دست اجرا است، چهار فرستنده مزبور در شهرهای کرمان، زاهدان، مهاباد و سنندج بوجود می آید. قدرت هر يك از این فرستنده ها در ابتدای بهره برداری پنجاه وات پیش بینی شده و در صورت لزوم شعاع عمل آنها توسعه خواهد یافت. عملیات ساختمانی فرستنده های تلویزیونی زاهدان و سنندج پیش از چهار مهابد بطول خواهد انجامید و انتظار میرود هر چهار فرستنده به هنگام برگزاری جشنهای دو هزار و پانصد ساله شاهنشاهی ایران در مهرماه برای بهره برداری آماده باشد.

مراکز فرستنده تلویزیون در زاهدان و سنندج بانمای آجری ساخته میشود و هر ساختمان دارای يك طبقه خواهد بود و در حدود ۸۰۰ متر مربع زیر بنا خواهد داشت اراضی مورد نیاز برای ایجاد مراکز فرستنده تلویزیون در چهار شهر سنندج، کرمان، زاهدان و مهاباد از زمین های متعلق به دولت یا شهرداری تامین گشته و بنابراین از اعتباری که سازمان برنامه به منظور اجرای طرحهای شبکه تلویزیون تخصیص داده، برای خرید زمین به مصرف نرسیده است.

با در نظر گرفتن هشت فرستندای که قرار است در سال جاری به کارافتند (از تلویزیونهای مشهد و ساری) تعداد فرستنده های تلویزیونی کشور به ۱۵ مرکز خواهد رسید. به احتمال قوی طی سالهای آخر برنامه چهارم با بهره برداری از سیستم مخابراتی «مایکروویو» وسائل تکمیل طرح شبکه سراسری تلویزیون از هر جهت فراهم خواهد گشت. کلیه هزینه ایجاد فرستنده ها و توسعه و تقویت شبکه تلویزیونی کشور از محل اعتبارات عمرانی پرداخت میشود و تنها در برنامه چهارم در حدود دو میلیارد و دویست میلیون ریال به این منظور اختصاص داده شده است.

دانشگاه مشترك ایران و فرانسه

بدنبال سفر موفقیت آمیز ژان دولیپکوسکی وزیر مشاور در امور خارجی فرانسه، «گیسارد دوایستینک» وزیر دارایی و اقتصاد فرانسه نیز از ایران دیدن میکنند. لیپکوسکی که ظهر روز هفدهم فروردین ماه در پایان يك دیدار رسمی شش روزه از ایران بفرانسه عزیمت کرد در يك گفتگوی مطبوعاتی تاکید کرد که فرانسه باید در اجرای برنامه های توسعه

و تحول ایران نقش اساسی تری بعهده بگیرد. او گفت ثبات بی نظیری که ایران از آن برخوردار است توام با افزایش روزافزون درآمد سرانه بهترین شرایط را برای سرمایه گذاریهای خارجی در ایران فراهم آورده است. لیپکوسکی گفت برنامه ایران و فرانسه برای تأسیس يك دانشگاه مشترك فنی به مراحل نهایی رسیده.

ملاقات وزیر مشاور در امور خارجه فرانسه با وزیر اقتصاد

عنوان استادی ممتاز برای استادان دانشکده علوم

بدینال تصمیم شورای دانشگاه در مورد اعطای «عنوان استاد ممتاز» به مجتبی مینوی استاد بازنشسته دانشگاه وروز ۲۸ فروردین دانشگاه تهران اعلام کرد که به سه تن از استادان بازنشسته دانشکده علوم نیز این عنوان داده خواهد شد.

این استادان عبارتند از عبدالله شیبانی، محمود حسابی و تقی فاطمی، که منشور استادی ممتاز طی مراسمی خاص در پانزدهم بهمن ماه ۱۳۵۰ به آنان اعطا میگردد.

در پانزدهم بهمن سال گذشته نیز چهار تن از استادان پدمقام استادی ممتاز نائل آمدند.

بخوبی انجام گرفته است و تصمیم اخیر سازمان جهانی در مورد ایجاد يك مركز منطقه‌ای آموزش معلمان و مدرسان پزشکی در شیراز نشانه تأیید این کوششها از طرف سازمانهای معتبر بین‌المللی است.

۲۲۴۷ نفر سپاهی انقلاب، سردوشی گرفتند

مراسم پایان دوره آموزش فنی و نظامی سپاهیان ترویج و آبادانی دوره دهم و سپاهیان بهداشت و دانش در مرکز آموزش ترویج کشاورزی کرج برگزار شد. در این دوره ۷۸ نفر سپاهی دانش و ۹۳۲ نفر سپاهی بهداشت و ۱۲۳۷ نفر سپاهی ترویج و آبادانی برای خدمت در سطح روستاهای کشور اعزام شدند.

دختران لیسانسیه غیر پزشکی معاف شدند

کلیه دختران لیسانسیه غیر پزشکی که روز پانزدهم فروردین در قرعه‌کشی اعزام به خدمات اجتماعی زنان شرکت کرده بودند معاف شدند و لیسانسیه‌های پزشکی به خدمت اعزام شدند. در این مراسم ۸۳ نفر از دختران دیپلمه داوطلب برای روستاها، بهداشتی و سازمان سپاه دانش به حکم قرعه انتخاب شدند.

همچنین در ۱۶ منطقه کشور که دارای مرکز آموزشی خدمات اجتماعی زنان است نیز مراسم مشابهی برگزار شد. در این دوره جمعی از سراسر و پانصد داوطلب از سراسر کشور برای خدمت در سپاه

های دانش، بهداشت، ترویج و خانه‌داری انتخاب شدند. همچنین کلیه فارغ‌التحصیلان رشته‌های پزشکی خدمات اجتماعی پرستاری و بهیاری در سراسر کشور برای خدمت در این دوره برگزیده شدند. انتخاب شدگان دیپلمه پس از طی دوره آموزش نظامی شش ماهه برای خدمت به روستاهای مختلف کشور اعزام میشوند و لیسانسیه‌ها به وزارت خانه‌هایی که به آنان احتیاج دارند معرفی خواهند شد تا آموزشهای لازم را فرا گیرند.

نخستین واحد تولید دستمال کاغذی

مدیر عامل شرکت سهامی کاغذ پارس اظهار داشت که با سرمایه گذاری بانک توسعه صنعتی و معدنی، شرکت

سهامی کاغذ پارس، شرکت کاغذ «دینز» انگلیس و یک سرمایه گذار خصوصی یک کارخانه تولید کاغذ کرب در جوار کارخانه کاغذ پارس در هفت تپه خوزستان ایجاد می‌گردد. در حال حاضر کار ساختمانی این کارخانه آغاز شده و سرعت پیشرفت میکند. اولین کارخانه تولید کننده ماده اولیه دستمال کاغذی در ایران پس از تأسیس خمیر مورد نیاز خود را از کاغذ پارس خریداری خواهد کرد ظرفیت کارخانه در سال اول تأسیس در حدود هفت هزار تن خواهد بود و چون مصرف دستمال کاغذی انواع دیگر کاغذهای بهداشتی در ایران در حدود ۳۵۰۰ تن در سال می‌باشد، صاحبان کارخانه قصد دارند مازاد آن را به خارج صادر کنند.

ایستگاه دامپروری سنندج

بمنظور اصلاح نژاد و پرورش طیور و زنبور عسل و همچنین آشنا کردن دامداران با روش های صحیح دامپروری، يك ایستگاه از طرف وزارت کشاورزی در سنندج احداث خواهد شد و ۵۰ هکتار از زمینهای اطراف سنندج به همین منظور خریداری شده است و ساختمان ایستگاه در سال جاری آغاز خواهد شد.

افتتاح کنگره

بین‌المللی پزشکی

با پیام شاهنشاه آریامهر، دومین کنگره بین‌المللی پزشکی دانشگاه پهلوی روز ۳۱ فروردین در تالار تاجگذاری این دانشگاه گشایش یافت. در این کنگره استادان برجسته هفده کشور جهان و کلیه دانشگاههای کشور شرکت داشتند.

کشورهای شرکت کننده در این کنگره عبارت بودند از: پاکستان، افغانستان، مالزی، هند، عربستان سعودی، بحرین، اسرائیل، اتریش، آلمان، انگلستان، جمهوری متحده عرب، آمریکا، کانادا، اتحاد جماهیر شوروی، بلژیک و لبنان.

شاهنشاه در پیام خود که بوسیله دکتر اقبال قرائت شد فرمودند: دومین کنگره بین‌المللی سالانه پزشکی دانشگاه پهلوی را با خوشوقتی افتتاح میکنم سال گذشته بهنگام برگزاری نخستین کنگره بین‌المللی پزشکی دانشگاه پهلوی مقرر داشتیم این کنگره هر سال تشکیل شود تا دانشکده پزشکی این دانشگاه بتواند بر اساس مذاکرات و تصمیمات آن رسالت منطقه‌ای و بین‌المللی خود را با توجه به تازه‌ترین پیشرفتهای علمی جهان ایفا کند.

امروز پیشرفت مستمر و مداوم دانشهای بشری ایجاب میکند که کارشناسان علوم به تحصیلات اولیه خود هر قدر هم که درخشان باشد اکتفا نکنند بلکه خود را با تحقیق و مطالعه مداوم در جریان آخرین رویدادهای علمی جهان نگاهدارند.

دانشگاهها نیز تنها وظیفه آموزش دانشجویان را ندارند بلکه باید بطور جدی و منظم در تحقیقات علمی و تشکیل مجامع تخصصی بکوشند و موجبات تبادل نظر دانشمندان را فراهم کنند و باین ترتیب در پیشرفت همه‌جانبه‌ها و جلوه‌های علم مهیم باشند. خوشبختانه برنامه‌های کار دانشکده پزشکی دانشگاه پهلوی در این زمینه‌ها تاکنون

ما غرق شدن در تمدن

غرب را نمی‌پسندیم علی‌احضرت شهبانو روز ۳۰ فروردین هیأت امنای کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان را در کاخ نیاوران بحضور پذیرفتند و در سخنان مؤثر گفتند که ایران راه غرق شدن در تمدن غرب را نمی‌پسندد.

در این دیدار خانم امیر ارجمند مدیر عامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان درباره فعالیت‌های کانون در سال گذشته گفت کتابخانه‌های کانون پرورش فکری در سال قبل بیش از دویست و پنجاه و یک هزار عضو در سراسر کشور داشت

و بیش از چهار میلیون و پانصد هزار تفریه کتابخانه‌ها مراجعه کردند. سه کتابخانه سیار کانون در تهران نیز در دویت دبستان کتابهای لازم را در اختیار سیصد و پنجاه هزار نفر گذاشتند. کانون پرورش فکری در سال قبل شانزده کتابخانه کودک روستایی بطور ثابت و در ۲۶۲ روستا کتابخانه سیار داشته است.

سازمان انتشارات کانون در سال گذشته ۱۴ کتاب جدید منتشر کرد که نه تنها در ایران ب فروش رسید بلکه به ۱۴ کشور خارج فرستاده شد. کانون در سه نمایشگاه و سمینار مربوط به یونسکو در خارج از ایران شرکت کرد و موفق به دریافت دو

جایزه و دیپلم شد. از روز تشکیل کانون تاکنون مجموعاً ۲۱ جایزه ملی و بین‌المللی نصیب این کانون شده است. مرکز سینمایی کانون در سال قبل ۷ فیلم مخصوص کودکان تهیه کرد که هیأت داوران پنجمین فستیوال بین‌المللی فیلم کودکان جایزه مجسمه طلایی را باین فیلم‌ها اهداء کرد.

علی‌احضرت شهبانو فرمودند: دامنه ساختن کتابخانه باید متدرجاً ولی با برنامه روستاها گسترش یابد و مهمتر آنکه کانون باید مطالعه کند چه نوع کتاب‌هایی میتوانند در سطح روستا مورد استفاده کودکان قرار گیرد. کودکان مایباید طوری تربیت شوند که با رسوم و آداب میهن خود

همبستگی پیدا کنند، زیرا فرهنگ عامل اصلی همبستگی و مایه قوام ملت است.

شهبانو در پایان فرمودند کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان مسؤولیت بزرگی برعهده دارد و بهمین سبب باید در فعالیتهای خود چدر زمینه پژوهش و انتشارات و چه در تهیه فیلم نهایت دقت را مبذول دارد تا کودکان ما کشور خودشان را بهتر بشناسند و همبستگی خود را با آداب و رسوم آن احساس کنند بعضی از ممالک در حال توسعه فرهنگ اصیل خود را از یاد برده و در تمدن غرب غرق شده‌اند ولی می‌بینیم با چه نوع ناراحتی‌های اجتماعی روبرو شده‌اند. ما آفرای نمی‌پسندیم.

شرفیابی اعضای هیئت امنای کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در کاخ نیاوران

سفر والا حضرت اشرف به چین کمونست

والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی هنگام بازدید از چین کمونیست طی سخنانی یادآور شدند که من بعنوان رئیس يك هیأت نمایندگی رسمی به پکن نیامدم، بلکه این دیداری است شخصی و صرفاً برای تحقیق بخشیدن به رویای جوانی است که همواره آرزوی دیدار چین را داشته‌ام.

والا حضرت که در جواب چوئن لای نخست وزیر چین سخن می‌گفتند اضافه کردند امیدوارم سخنان من با تفاهم سیاسی تلقی نشود یا این‌حال اجازه بدهید این مطالب را بخاطر کسانی که از هراقدامی مفاهیم سیاسی خاصی منظور دارند بگویم که برادریم شاهنشاه ایران پیوسته معتقد بوده‌اند که در این دنیای بی اندازه متنوع همزیستی و همکاری مبتنی بر اصول احترام متقابل و حسن نیت بین کشورهای که دارای سیستم‌های متفاوت سیاسی و اجتماعی هستند کاملاً میسر است.

والا حضرت سپس تأکید کردند که حضور من در اینجا

تعاون و امور روستاها

آقای هویدا نخست وزیر روز چهاردهم فروردین آقای عبدالعظیم ولیان را به سمت وزیر تعاون و امور روستاها به پیشگاه شاهنشاهی معرفی کرد.

آقای ولیان مدت ۷ سال است که همزمان با نخست وزیری آقای هویدا با سمت های رئیس سازمان اصلاحات ارضی کل کشور و معاون وزارت کشاورزی و سرپرست سازمان اصلاحات ارضی کشور وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستایی در زمینه اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی انجام وظیفه می‌کند. قانون تشکیل وزارت تعاون و امور روستاها بجای وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی پس از توشیح اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر برای اجرا بوزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستایی ابلاغ گردید و از بامداد روز چهاردهم فروردین وزارت تعاون و امور روستاها کار خود را براساس این قانون آغاز کرد.

شهردار تهران در

مسکو

شهردار پایتخت که همراه معاونان خود بدعوت شهردار مسکو يك هفته در مسکو بود در شبیافتی که به افتخار وی از طرف شهردار مسکو ترتیب داده شده بود طی بیاناتی پیشرفتهای شهری مسکو را در سالهای اخیر ستود.

شهردار تهران گفت با آنکه از کشور شما و شهر شما مطالب بسیاری خوانده بودم ولی خواندن نمیتواند جانشین دیدن گردد. قسمت‌هایی از شهر شما همچون شهری لطیف خیال‌انگیز و جانفزا است. وی افزود: طی سالهای اخیر تهران نیز گسترش یافته و جمعیت آن به ده برابر افزایش یافته است تهران در حال حاضر ۲۵۰ کیلومتر مربع وسعت دارد و بیش از ۳۴ میلیون نفر جمعیت دارد و طبق نقشه جامع شهر طسرف ۲۰ سال آینده وسعت تهران به ۲۸۰ کیلومتر مربع و جمعیت آن در صورت تجدید بهشش میلیون نفر خواهد رسید. برای اداره شهری با چنین وسعت هر ۴ سال يك انجمن شهر مرکب از ۳۰ نماینده از میان داوطلبان احزاب و هر دو سال یکبار شهردار انتخابی تعیین میشود.

ما هم در تهران مانند بسیاری از شهرهای دیگر دنیا با این مسأله روبرو هستیم که چگونه میتوان محیطی رضایت بخش و متناسب با گسترش بی‌سابقه برای همشهریان خود به وجود آوریم و شهری بسازیم که لااقل احتیاجات يك نسل را با تمام تغییرات و تحولات تأمین کنیم. نیکی‌بی در پایان نطق خود از پذیرایی گرم مردم مسکو تشکر کرد.

روابط سیاسی با مالاوی

وزارت خارجه رسماً بر سر قراردادی مناسبات با مالاوی را در سطح سفارت اعلام کرد و سفیر ایران در آدیس آبابا به عنوان سفیر آکر دیتته در مالاوی برگزیده شد. ایران در سال جاری تصمیم به بر سر قراردادی روابط سیاسی با چند کشور دیگر آفریقایی از جمله سنگال، کتیا، ساحل عاج، موریتانی و جادوگینه را دارد.

بازگشت والا حضرت شاهدخت اشرف

پهلوی بتهران

والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی ریاست هیأت نمایندگی ایران در اجلاسیه بیست و هفتم کمیسیون حقوق بشر روز هیجدهم فروردین بتهران مراجعت کردند.

اجلاسیه بیست و هفتم کمیسیون حقوق بشر از سوم اسفند ۱۳۴۹ تا پنجم فروردین ماه سال جاری در مقر سازمان ملل متحد در ژنو تشکیل شد در اجلاسیه گذشته والا حضرت ریاست کمیسیون حقوق بشر را بعهده داشتند و در آغاز اجلاسیه بیست و هفتم به عنوان ریاست بیست و هشتمین اجلاسیه نطقی ایراد کردند و ضمن آن یادآور شدند که «متأسفانه هنوز در بسیاری از نقاط دنیا حقوق بشر مورد تجاوز قرار می‌گیرد و تبعیض نژادی در تعدادی از مناطق جهان ادامه دارد».

والا حضرت شاهدخت اشرف پهلوی در جلسه ششم اسفند (۲۵ فوریه) نیز طی بیانات مشروحی گفتند: «من شخصا سالیان متمادی بارها عقیده خود را در قبال سیاست غیر قابل آبرتاید و سایر اشکال تبعیض نژادی که در نقاط دیگر جهان حکمفرماست ابراز داشته و در حدود مقدورات خود با محور مختلفه نژادپرستی مبارزه نمودم و اطمینان می‌دهم که در آینده نیز از بذل هرگونه کوشش در راه تحقق کامل هدفهای سال بین‌المللی مبارزه با تبعیض نژادی، چه در سطح ملی و چه در مقیاس بین‌المللی فروگذار نخواهم کرد».

سوء قصد به رئیس دادرسی ارتش

صبح روز هیجدهم فروردین عناصری که با اتهام ارتباط با بیگانگان، قتل و جنایت تحت تعقیب و فراری میباشند در خیابان دولت با غافلگیری به اتومبیل رئیس دادرسی ارتش که عازم محل کار بود تیر اندازی کرده و متواری می‌شوند.

رئیس اداره دادرسی ارتش سرلشکر فرسیو مورد اصابت چند گلوله واقع شد و بلافاصله به بیمارستان منتقل گردید. ضمناً فرزند سرلشکر فرسیو نیز که در اتومبیل عازم مدرسه بود مورد اصابت قرار گرفت. تیمسار فرسیو ۲۴ ساعت اول وقوع حادثه در بیهوشی

بود و با انجام يك سلسله عملیات جراحی از بیهوشی خارج شد و تقریباً امیدواری فراوان به نجات وی فراهم شد ولی با تأسف فراوان امید تیم پزشکی ۲۱ فروردین به یاس تبدیل گردید و سرانجام بامداد روز ۲۲ فروردین به سرای جلودانی شتافت.

نامبرده در تاریخ هیجدهم فروردین ۱۳۵۰ بنا به فرمان مطاع ملوکانه بدرجه سپهبدی مفتخر گردید.

استانداران جدید معرفی شدند

صبح روز اول اردیبهشت آقای حسن زاهدی وزیر کشور در کاخ نیاوران بحضور شاهنشاه شرفیاب شدند.

در این شرفیابی وزیر کشور آقایان مهندس عبدالعلی دهستانی را به سمت استاندار آذربایجان غربی و دکتر غلامرضا کیانیپور را به سمت استاندار اصفهان و فضل‌اله معتمدی معاون سابق آبادانی و مسکن را به سمت استاندار جدید سیستان و بلوچستان به حضور شاهنشاه آریامهر معرفی کرد.

پس از شرفیابی بحضور شاهنشاه هریک از استانداران جدید در زمینه فعالیت‌هایی که در استان جدید محل ماموریت خود خواهند داشت مطالبی اظهار داشتند.

آقای مهندس دهستانی در مورد برنامه‌های جدید خود در استان آذربایجان غربی گفت: محل جدید خدمت من برعکس محل سابق است زیرا من در استان سیستان و بلوچستان بر اثر محدودیت‌هایی که طبیعت بوجود می‌آورد امکان فعالیت کمتری داشتم امیدوارم که در استان جدید با توجه به اوامر شاهنشاه بتوانم در راه پیشرفت برنامه‌ها توفیق حاصل کنم.

آقای دکتر کیانیپور در جمع خبرنگاران که برنامه وی را سؤال می‌کردند گفت: با آشنایی که با استان اصفهان دارم امیدوارم که بتوانم با همکاری مردم در مورد صنایع مختلف خصوصاً ذوب آهن برنامه‌های عمرانی جدید را اجرا کنم و در این زمینه تقویت جنبه توریستی اصفهان و سایر شهرهای این استان مورد نظر من خواهد بود.

آقای معتمدی استاندار سیستان و بلوچستان گفت: شاهنشاه در شرفیابی امروز اوامری در مورد جلب هم کاری مردم برای پیشبرد برنامه‌های عمرانی سیستان و بلوچستان صادر فرمودند و سپس اضافه کرد با توجه به اوامر ملوکانه امیدوارم با همکاری مردم برنامه‌های عمرانی این استان که با مطالعه بسیار و سفرهای متعدد وزیران و هیأت دولت طرح ریزی شده اجرا شود و خصوصاً مشکل کم آب در این استان رفع گردد.

ملاقات والا حضرت اشرف پهلوی با چوئن لای

آب هیرمند

منابع معتبر روز ۲۷ فروردین تأیید کردند که سفیر ایران در افغانستان برای گزارش کار محل ماموریت خود به تهران احضار شده است.

سفیر ایران در کابل در مدت اقامت خود در تهران گزارشی از مذاکرات با مقامات افغانییرامون مسئله آب رودخانه هیرمند در اختیار اردشیر زاهدی وزیر خارجه ایران میگذازد.

بین تهران و کابل اخیراً يك سلسله مذاکرات برای رفع كم آبی ناحیه سیستان شروع شده است و منابع مطلع خاطر نشان میکنند در حالیکه آب رودخانه هیرمند در افغانستان بیشتر از مصرف آن کشور است، سیستان در پی آبی میسوزد و گویا دولت افغانستان قصد دارد با دادن آب رودخانه هیرمند به ایران امتیازات مالی بگیرد.

منابع مطلع اظهار داشتند که باتفاهمی که بین دو کشور وجود دارد انتظار میرود که این مشکل با مذاکراتی که در تهران و کابل انجام میگیرد حل شود.

خبرگزاری جدید

طرح ایجاد یک خبرگزاری بین المللی اسلامی که در نخستین اجلاس کنفرانس تهران مورد نظر بود در جلسه روز اول اردیبهشت کمیته فنی و مالی طی شش ساعت مذاکره تعدیل شد و بعنوان يك سازمان خبری منطقه ای مورد مذاکره قرار گرفت. در این جلسات فاش شد که آژانس قرانس پرس يك پیشنهاد ۹۴۹ هزار دلاری برای همکاری با خبرگزاری اسلامی بدیبرخانه عرضه کرده است، اما این طرح جاه طلبانه تلقی گردید و مذاکرات برای ایجاد يك سازمان خبری که با خبرگزاریها همکاری خواهد داشت ارائه یافت.

در جلسات صبح و بعداز ظهر روز اول اردیبهشت

تشکیل يك مجمع عمومی مرکب از آژانسهای خبری کشورهای عضو با شرکت نمایندگان وزارت خارجه و اطلاعات کشورها تصویب شد این مجمع شورای اداری مرکب از يك رئیس و ۵ عضو را بمدت دو سال انتخاب می کند. باین ترتیب خبرگزاری های ملی کشورهای اسلامی امکانات خود را در يك سازمان خبری متمرکز میکنند و این سازمان خبرهای مورد علاقه کشورهای اسلامی را به مراکز خبری این کشورها مخابره میکند.

در جلسات کنفرانس مسئله زبان رسمی این سازمان خبری مورد بررسی قرار گرفت و انگلیسی - فرانسه و عربی به عنوان زبانهای رسمی این سازمان انتخاب شد.

کمیته درباره تبادل اخبار مقالات و همکاریهای رادیویی و تلویزیونی به توافق رسید و پیشنهاد شد که از لحاظ گمرکی و گذرنامه برای خبر نگاران کشورهای اسلامی تسهیلاتی قائل شود. بودجه این سازمان خبری از طرف کشورهای عضو و منابع اهدایی علاقمندان تامین میشود.

تعداد کشورهای شرکت کننده در کنفرانس خبری - گزارشی اسلامی ۱۷ کشور بود.

سال کوروش کبیر

شاهنشاه در پیام نوروزی خود سال ۱۳۵۰ را «سال کوروش» نامیدند. این عنوان یادآور شکوهمندی است که بمناسبت دو هزار و پانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران از طرف کوروش کبیر در کشور ما برگزار میشود.

شاهنشاه در پیام خود فرمودند بزرگترین سیاست ملت ایران در قبال بنیانگذار شاهنشاهی ایران زمین جدو جهد بخاطر آبادی و عظمت این کشور است، بخاطر گرامی

داشتن میراث کوروش. باید بیاد آوریم دولتی که دو هزار و پانصد سال پیش بدست کوروش کبیر ایجاد شد و قلمرو آن از ساحل مدیترانه تا کرانه های اقیانوس هند امتداد می یافت، مظهر يك حکومت معتقد به مبانی حقوق و فضائل انسانی بود، حکومتی بود که نوع انسانرا محترم میشمرد و به عقاید و افکار مردمان احترام میگذاشت.

باید بیاد داشته باشیم امپراطوری بزرگ ایران زمین بود که آبادی سرزمینها و آزادی ملتها را در چنان روزگاری شعار خود قرار داد. برای نخستین بار تشکیلات اداری را در يك مملکت پهناور تحت قاعده و اصولی درآورد. به گسترش آئین یکتاپرستی همت گمارد و تمدنی بزرگ را بوجود آورد که آثار و یادگارهای آن بعد از دو هزار و پانصد سال هنوز طراوت و تابندگی خود را حفظ کرده و هرگز مغلوب حوادث دهر نشده است.

اینك ملت ایران وارث آنچنان تمدنی است و نماینده آنچنان فرهنگی و یاد کوروش کبیر را گرامی میدارد در حالیکه میراث بزرگ کوروش، یعنی شاهنشاهی ایران همچنان استوار و پایدار باقی مانده و درین زمانه نیز منشاء اثرات برجسته در زمینه بسط آبادانی و فرهنگ و تحکیم حدود و حقوق انسانی است.

کاخ گلستان تبدیل

به موزه میشود
فرمان شاهنشاه آریامهر
کاخ گلستان بموزه ملی اختصاص می یابد تا مورد استفاده عموم قرار گیرد.
سال گذشته نیز بفرمان شاهنشاه کاخ مرمر به شهرداری تهران واگذار شد تا علاوه

بر تشکیل موزه پهلوی در بنای کاخ مرمر، این کاخ بصورت يك پارک در اختیار عموم قرار گیرد و امسال کاخ گلستان که از قدیمی ترین کاخهای سلطنتی ایران است برای بهره گیری بیشتر عمومی بموزه اختصاص مییابد.

کاخ گلستان در سال ۱۱۷۳ بفرمان کریمخان زند بسبک معماری دوران ساسانی ساخته شده و دارالحکومه دیوانخانه و حرم خانه بوده است.

در طی سالهای سلطنت پادشاهان قاجار پس از آغا محمدخان قسمت های دیگری به این بنا اضافه شد ولی اقدام اصلی در سال ۱۲۵۸ هجری صورت گرفت که بفرمان آغا محمدخان ستون ها، سنگهای مرمر، پرده های نقاشی و در های خاتمو آئینه های عمارت و کیل شیراز را بتهران حمل کردند و در بنای این کاخ سلطنتی نصب کردند.

بدستور آغا محمدخان استخوانهای کریمخان زند را نیز از شیراز بتهران آوردند و در زیر پله های ازک دفن کردند که بعداً بفرمان اعلیحضرت رضاشاه کبیر به آرامگاه کریمخان در شیراز حمل گردید.

کاخ گلستان ۲۷ هزار متر مربع مساحت دارد که ۵۰۰ متر مربع آن زیر بناست. این کاخ تاکنون در مراسم سلامها و میهمانی های رسمی مورد استفاده قرار میگرفت و در آینده نیز این مراسم مخصوص در کاخ گلستان برگزار میشود باین تفاوت که روزهای دیگر سال تالار های این کاخ که پر از اشیاء و هدایای ارسال روسای کشورهای خارجی است مورد بازدید عموم قرار میگیرد.

يك محقق ایرانی

مدال طلا گرفت

هیات داوران بیستمین نمایشگاه مخترعین بین المللی، اختراع يك ایرانی را از بین ۱۲۰۰ اختراع منتخب سال، برنده مدال طلا اعلام کرد.

سرگرد سخاوت از ایران در این نمایشگاه شرکت داشت و کار تحقیقاتی و اختراع او در باره فیزیک اتمی است که به ثبت بین المللی نیز رسیده است که به نمایشگاه ارائه شد. نمایشگاه همچنین سرگرد سخاوت را بعنوان نماینده رسمی نمایشگاه در منطقه خاور میانه انتخاب کرد.

طبق اطلاع سازمان ملی پیش آهنگی ایران آخرین آمار پیش آهنگان ایران در نیمه اول اسفند ماه ۱۳۴۹ ۱۰۷۲۶۶ نفر بود که ازین عدد ۳۵۷۵۵ نفر پیش آهنگ دختر بود. جمع مربیان پیش آهنگی کشور در قسمت دختران ۱۸۸۷ نفر و در قسمت پسران ۳۳۹۰ نفر میباشد.

ایران در مسابقات

بین المللی مهارت های

فنی شرکت میکند

کارگران ایران امسال برای اولین بار در مسابقات جهانی مهارت های فنی که در آذر ماه در مونیخ تشکیل میشود شرکت خواهند کرد. از این رو وزارت کار به منظور انتخاب بهترین کارگر از رشته های مختلف برای شرکت در این مبارزات بین المللی، مسابقاتی در سطح کشور به مورد اجرا خواهد گذاشت. این مسابقات بین زنان و مردان کمتر از ۲۲ سال و در رشته های گوناگون اجرا خواهد شد. در ایران نیز مانند بسیاری از کشورهای اروپائی کمیته ملی مسابقات مهارت های فنی تشکیل می شود که این کمیته وابسته به کمیته مسابقات مهارت های فنی بنیاد اروپائی است که هر ساله در یکی از کشورهای عضو به منظور انتخاب بهترین و ماهر ترین صنعتگر در رشته های گوناگون از کشورهای اروپائی و آسیائی تشکیل میشود. افرادی که در این مسابقات برگزیده میشوند به عنوان نمایندگان ایران در

مسابقات ملی یا جهانی که در آذر ماه سال ۵۰ با شرکت ۱۶ کشور اروپائی و سه کشور آسیائی در مونیخ تشکیل می شود شرکت خواهند کرد. در این مسابقات رشته هایی برای مسابقه پذیرفته میشود که لااقل پنج کشور داوطلب شرکت در آن باشند و تاکنون ۳۲ رشته در قسمتهای گوناگون مورد پیشنهاد واقع شده است که مهمترین آنها عبارتند از رشته های مکانیک، اتومبیل، برق، ساختمان خیاطی، جواهر سازی، ابزار دقیق و غیره میباشد که در آن کلیه زنان و مردان کمتر از ۲۲ سال میتوانند شرکت داشته باشند. هیات داوران مسابقه در اساننامه قید شده. نیز از کمیته ملی که ریاست آن با والا حضرت ولایت محمد است اعضای دیگر آن را وزیر کار، آموزش و پرورش اقتصاد، مدیر عامل سازمان برنامه، رئیس اطاق صنایع و معادن و نمایندگان سازمان های کارگری و کارفرمایی تشکیل خواهند داد.

در این مسابقات کمیته کیفیت و زمان انجام کار ملاک امتیاز شرکت کنندگان در مسابقه خواهد بود. این مسابقه راهی است بمنظور دست یافتن به مسابقه بنیاده اروپائی که در آن بیشتر کشورهای اروپائی و سه کشور آسیائی زاین، کره جنوبی، تایلوان، شرکت دارند و با شرکت ایران که عضویت آن هم اکنون مورد بررسی کمیته ملی مهارت های فنی قرار گرفته است ۴ کشور آسیائی به این دور از مسابقات خواهند پیوست.

ایران در نوزدهمین دور از این مسابقات که در آذرماه سال گذشته در توکیو تشکیل شد بعنوان ناظر شرکت کرد.

پس از تحمیلات مقدمانی و متوسطه در دانشگاه تهران به ادامه تحصیل پرداخت و موفق باخذ درجه لیسانس در رشته زبان و علوم تربیتی گردید سپس به امریکا عزیمت کرد و در رشته علوم اداری از دانشگاه کالیفرنیا جنوبی درجه دکترا گرفت. از سال ۱۳۲۱ وارد خدمات فرهنگی گردید و مدتی بتحصیل اشتغال داشت چندی معاون موسسه علوم اداری و بازرگانی دانشگاه بود و در دوره بیست و یکم به نمایندگی مجلس شورای ملی انتخاب شد سپس به معاونت کل وزارت آموزش و پرورش منصوب گردید.

در اسفند ۱۳۴۴ با سمت استانداری به گیلان رفت و تا سال ۱۳۴۹ در همین سمت انجام وظیفه میکرد. آنگاه بسمت استاندار اصفهان انتخاب شد و تا قبل از وزارت اطلاعات در این سمت بود. دکتر سام چهارمین وزیر اطلاعات از هنگام تأسیس این وزارتخانه است.

وزیر جدید اطلاعات

روز ۲۹ فروردین آقای نخست وزیر در کاخ نیاوران به حضور شاهنشاه آریامهر شرفیاب شد و آقای دکتر محمد سام را بسمت وزیر جدید اطلاعات بعه پیشگاه شاهنشاه معرفی کرد. آقای محمد سام بسال ۱۳۰۲ در کرمان متولد شد

آقای هویدا نخست وزیر و آقای دکتر سام وزیر جدید اطلاعات

مناره‌های طبرس به جنبش درآمدند

مناره‌های مدرسه «دومناره» طبرس که در شمال شرقی این شهرستان قرار دارد با پشت بام مدرسه بیش از پانزده متر ارتفاع دارد و در وهله اول بیننده نمی‌تواند تصور کند که مناره‌هایی به این بلندی و عظمت سهولت می‌جینند و جنبیدن آن حتی از جنبش مناره‌های جنبان اصفهان شدیدتر است. مناره‌های مذکور که در زمان سلجوقیان ساخته شده است از لحاظ ساختمانی و شکل و تزئینات شباهت کلی به مناره‌های «سید امام حسن» واقع در اردستان اصفهان دارد که متعلق به همین دوره از حکومت سلجوقیان است. چند سال قبل یکی از مستشرقین آلمانی که به طبرس آمده بود پس از خواندن يك قسمت از خطوط کوفی بالای مناره‌ها آنرا متعلق بدوره سلجوقیان که متجاوز از ششصد و سی سال قبل بر ایران حکومت می‌کرده‌اند دانست. این مناره‌ها در سال یکهزار و دویست و هفده توسط مرحوم امیر حسن‌خان بنیانگذار شهر طبرس تعمیر گردیده است. کتیبه‌ای بخط کوفی با کاشی‌های فیروزه‌ای بسیار خوش رنگ در حاشیه گچی این مناره‌ها باقی مانده است که متعلق به قرن پنجم هجری می‌باشد و امروزه پس از ششصد و سی سال که از عمر مناره‌های عظیم مدرسه «دومناره» طبرس می‌گذرد اهالی این شهر متوجه شدند که مناره‌های این مدرسه مانند مناره‌های تاریخی منارجنبان اصفهان می‌جینند. نکته جالب دیگر اینکه هنگام تکان دادن یکی از مناره‌ها مناره دیگر

نیز خود بخود می‌جنبید و تکانهای شدید مناره‌های مسجد طبرس حقیقتاً شگفت‌انگیز است.

يك تانك توپ‌انداز كوچك بوسیله يك هنرجوی مازندرانی ساخته شد

يك هنرجوی مازندرانی، تانك كوچكي ساخته که در نوع خود جالب و بی‌نظیر است. این تانك دارای شش چرخ فلزی و زنجیر آلومینیومی است. در این تانك دستگاه‌های فنی تعبیه شده و با باتری الکتریک موتور کار میکند. نیروی برد توپ تانك ۲۵ متر است. سازنده این تانك جوانی است بنام حسینعلی شیردل عبدالملکی که ۲۰ سال دارد و اهل «زاغمرز» به شهر می‌باشد و هم اکنون در سال سوم رشته صنایع چوب هنرستان صنعتی پسران ساری تحصیل می‌کند.

این تانك همانطور که گفته شد دارای شاسی‌های متعدد برای حرکت در آوردن تانك و یا حرکت در آوردن لوله توپ تانك و نیز شاسی مخصوص پرتاب گلوله می‌باشد که گلوله‌های توپ نیز مخصوص این تانك ساخته شده است.

«ژورنال دوتهران» برنده جام «امیل دوژیراردن»

«ژورنال دوتهران» نشریه فرانسوی زبان اطلاعات‌امسال برای دومین بار موفق بدربافت جام معروف «امیل دوژیراردن» مرکز فرهنگی «انجمن لغت

فرانسه» گردید. این جام که به روزنامه‌های فرانسوی زبان بخاطر خدمت به فرهنگ و زبان فرانسه اعطاء میشود در سال ۱۳۴۲ برای نخستین بار به «ژورنال دوتهران» تعلق گرفت. «ژورنال دوتهران» اینک به سی و هشتمین سال انتشار خود نزدیک میشود و از قدیمی‌ترین روزنامه‌های فرانسوی زبان خاور میانه است.

مراسم اهدای نخستین جام «امیل دوژیراردن» به «ژورنال دوتهران» در تهران صورت گرفت و این مراسم این بار در پاریس بر پا می‌گردد. از جمله روزنامه‌هایی که تاکنون بدربافت چنین جامی موفق شده‌اند میتوان از «لوسوار» چاپ بلژیک، «ژورنال دوژنو» چاپ سوئیس و «ولوموند» و «فیکارو» چاپ پاریس نام برد.

ایستگاه ماشین دودی موزه میشود

حکم دادگاه ایران در مورد ماشین دودی اجرا شد. به موجب این حکم از کمیانی بلژیکی خلع ید گردید و وزارت دارائی و شهرداری تهران محوطه ایستگاه راه آهن «گاردماشین» و خطوط را تحویل گرفتند. طبق اطلاع رسیده وزارت دارائی «گارد ماشین» را بصورت موزه راه آهن ایران در می‌آورد و باین سبب تعمیرات این بنا و محوطه را شروع کرده است. گارد ماشین با همین وضعی که دارد تعمیر شده و بصورت يك اثر تاریخی باقی خواهد ماند. در ضلع دیگر این محوطه برای شهرداری ناحیه شش يك ساختمان عظیم ساخته

میشود. بدنبال اجرای حکم برای نگاهداری و یا جمع آوری ریل‌های ماشین دودی در فاصله تهران - ری عملیاتی آغاز شده است.

ساختمان پالایشگاه شیراز آغاز شد

روز ۳۰ فروردین نخستین کلنگ ساختمان پالایشگاه شیراز - که در آینده روزانه ۴۰ هزار بشکه نفت خام تصفیه خواهد کرد - توسط دکتر اقبال زمینی زده شد.

رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران که برای بازدید از روستای «گویم» و تاسیسات گاز رسانی آن بفارس عزیمت کرده بود. عصر روز ۳۰ فروردین اجاره ساختمان پالایشگاه مذکور را صادر کرد.

وسعت اراضی پالایشگاه فارس ۳ میلیون متر مربع است و مطالعات فنی و طراحی آن از نظر نحوه عملیات پالایش، توسط شرکت آمریکائی «یونیورسال اویل کمپانی» انجام شده است.

ظرفیت پالایشگاه ۴۰ هزار بشکه نفت خام در روز و جمعا ۲ میلیون تن در سال است که نفت خام مورد نیاز آن از منابع گچساران تامین خواهد شد. این نفت بوسیله يك خط لوله ۱۰ اینچی، ۲۳۰ کیلومتری با پالایشگاه مزبور حمل خواهد شد.

قرار دارد ساختمان پالایشگاه در دیماه ۱۳۴۸ با شرکت ایتالیایی (اصنام پروجتی) منعقد شده است و تا این تاریخ قسمت اعظم کارهای مهندسی و طراحی و سرویس تدارکات و خرید اجناس ضرور آن به انجام رسیده است. در ماه مارس ۱۹۷ مقدار

۳۸۳۳۶۹ مترمکعب گاز از طریق شاه لوله گاز ایران به شوروی ارسال گردید که نسبت به ماه قبل ۲۴۵ درصد افزایش داشته است. مقدار گاز ارسالی به تهران ۲۶۳۱۰۰۰ مترمکعب بوده است.

علاوه بر کارخانه کاغذ سازی که بزرگترین کارخانه زسانی به پالایشگاه تهران و کارخانه برق فرح‌آباد شروع شده است.

عملیات اتصال انشعابات مشترکین گاز شیراز به خط لوله ۱۶ اینچ بید بلند - شیراز که در ماه فوریه سال جاری شروع گردیده بود در دوم این ماه تکمیل گردید. مقدار گاز ارسالی از طریق این خط به شیراز ۱۶۳۳۶۹۰۰۰ مترمکعب بوده که نسبت به ماه قبل ۳۶۰ درصد افزایش داشته است.

مقدار گاز ارسالی از طریق خط لوله ۱۰ اینچی گچساران به شیراز که از این پس از سرویس گاز خارج میگردد در ماه مورد گزارش ۴۱۳۴۲۹ مترمکعب بوده است. تا کنون لوله کشی شبکه گاز رسانی صنعتی تهران از ۷۶ درصد و شبکه گاز رسانی صنعتی اصفهان ۱۲۷ درصد انجام گردیده است.

بخش گاز طبیعی فروش صنعتی: شیراز ۱۶۳۵۲۰۰۰ مترمکعب تهران ۲۶۳۱۰۰۰ مترمکعب

فروش تجاری و غیره ۳۹۸۰۰۰ مترمکعب

جمع ۱۹۳۸۱۰۰۰ مترمکعب رقم فروش مذکور نسبت به ماه قبل ۲۰۶ درصد افزایش داشته است.

فروش گاز مایع فروش عمده گاز مایع: ۵۸۰۰۰۰ کیلوگرم

رقم فروش مذکور نسبت به ماه قبل ۳۹ درصد افزایش داشته است.

روزی ۵۰ تن زباله به «کود» تبدیل میشود

شهرداری تهران با امضای يك قرارداد، اولین دستگاه‌های تبدیل زباله به کود

ساخت انگلستان را خریداری کرد. براساس قرار دادی که بین شهرداری پایتخت و يك شرکت انگلیسی منعقد شده ۱۸ میلیون پوند (۳۳۰ میلیون ریال) برای خرید و نصب و بهره‌برداری دستگاه‌های مذکور پرداخت خواهد شد.

شرکت انگلیسی فروشنده ماشین‌های مذکور تعهد کرده است ظرف دو سال نسبت به نصب و تکمیل ماشین‌های تبدیل زباله به کود عمل کند بطوریکه در ابتدای کار بتواند روزانه ۵۰ تن زباله را به کود تبدیل کند. کود حاصل از این دستگاه‌ها پس از طی مراحل و عملیات مخصوص ظرف يك هفته قابل استفاده است. دستگاه تبدیل زباله به کود کاملاً خود کار و ظرفیت آن روزانه ۵۰ تن میباشد.

در حال حاضر شهرداری پایتخت برای نگهداری درختها و گل کاری پارک‌ها همسایه بودجه قابل توجهی را اختصاص به خرید کود و خاک قابل استفاده داده است در حالی که بانصب و بهره‌برداری از این ماشین‌آلات علاوه بر تامین کود مورد نیاز شهرداری، میتواند به کشاورزان اطراف تهران فروخت.

یکشنبه ۲۲ فروردین نمایشگاه عکس معماری روستائی ایران در تالار موزه ایران باستان گشایش یافت در این نمایشگاه که از طرف وزارت آبادانی و مسکن تدارک دیده شده بود سبکهای معماری ملی در روستاهای ایران که بیشتر جنبه معماری تاریخی و مذهبی دارد بمعرض نمایش گراورده شد.

هدف از برگزاری این نمایشگاه شناخت سبک‌های معماری و سبک‌های سنتی و معماری روستائی ایران و مقایسه این سبک‌ها با تکنو - لوزی جدید و تطبیق و تلفیق آنها با یکدیگر بود. باین جهت در نمایشگاه، عکس‌هایی از سبکهای جدید معماری که طی چند سال اخیر در کشور بوجود آمده و همچنین فعالیت‌هایی که وزارت آبادانی و مسکن با توجه به اوضاع و احوال اقلیمی کشور انجام داده است بمعرض نمایش گراورده شده بود. این عکسها از دو سال قبل توسط کارشناسان محلی وزارت آبادانی و مسکن از معماری‌های سنتی و مذهبی ایران تهیه شده بود.

نمایشگاه عکس سبکهای معماری روستائی

افتتاح نمایشگاه سبکهای معماری روستائی در تالار موزه

یانیس گزناکیس وارد تهران شد

یانیس گزناکیس در تهران

«یانیس گزناکیس» موسیقیدان معروف بنابعدعوت سازمان جشن هنر دوشنبه‌سیام فروردین ماه ۵۰ وارد تهران شد. گزناکیس در جشن هنر ۱۳۵۰ که از ۴ تا ۱۴ شهریور ماه در تخت جمشید برگزار می‌شود شرکت میکند و برنامه‌های خاصی را نه برای اولین بار در جشن هنر امسال ارائه میدهد.

در جشن هنر سال ۴۸ یکی از آثار او (پرسفاس - برای شش ساز زهی) در برنامه اختتامیه جشن هنر توسط گروه سازهای ضربی استرا-سبورگ اجرا شد و بسیار مورد توجه قرار گرفت.

«گزناکیس» در جشن هنر ۱۳۴۹ نیز شرکت داشت. وی سال ۱۹۲۲ در برایلا ساحل

دانوب (رومانی) از پدر و مادری یونانی دنیا آمد و از ۱۲ سالگی به شاگردی نزد اریستد کوندورف که خود شاگرد ایولتلف ایوانف و دوست الکساندر گلازوف بود رفت و نخست به فرا-گیری موسیقی آئینی یونان پرداخت.

همگام با آموزش موسیقی به فراگیری دانش پرداخت، به پلی تکنیک آتن رفت و در سال ۱۹۴۷ دیپلم مهندسی و معماری ساختمان گرفت، رشته‌ای که در آن به پیروزیهای بزرگ رسید. دیپلم تحصیلی موسیقی را نزد «آرتور هونه گر» دایوس میدوبویژ، الیویه مسیان در کنسرواتوار پاریس ادامه داد. در پایان ۱۹۴۷ معمار بزرگ فرانسوی «لوگوبوزیه» او را به همکاری پذیرفت. در موسیقی از سال ۱۹۵۵ مفهوم‌های جدیدی را بر اساس علوم ریاضی و فرضیه احتمالات زیر عنوان موسیقی «استوکاستیک» و «موسیقی استراتژیک» و «موسیقی سمبولیک» عنوان کرد و در ۱۹۶۵ ملیت فرانسوی را برگزید.

احداث شهر ۳۰۰ هزار نفری در اراضی فرحزاد

سرمایه‌گذاران این شهر شرکت سهامی بیمه ایران، وزارت آب و برق و چند تن از سرمایه‌داران بخش خصوصی هستند که با دو میلیارد ریال سرمایه در زمینی به مساحت ۹ کیلومتر مربع به تاسیس این شهر اقدام کرده‌اند.

فرحزاد که در ۸ کیلومتری شمال میدان شهید قرار دارد از شمال به کهریزک علیا و سفلی، از جنوب به اراضی طرشت، از شرق به خواردین و سعادت‌آباد و از غرب به اراضی بوئینک محدود است و ۲۷۵ میلیون مترمربع مساحت دارد. عملیات ساختمانی این شهر که در خرداد ماه سال جاری آغاز خواهد شد.

آثار باستانی «تل مر»

«تل مر» در قسمت غربی برازجان قرار دارد. چندی قبل در این منطقه پلکانهای رنگی مختلف از دل خاک بیرون آمده بود. در کنار این پلکان یک قطعه سنگ مرمری بدست آمد که اطراف آن صیقلی شده بود. این سنگ ظاهراً بشکل چرخ یک کامیون می‌باشد. با ادامه حفاری علمی در تپه «تل مر» برازجان آثار تازه‌ای بدست آمد که گفته میشود مربوط به دوهزار و پانصد سال قبل میباشد. آثار بدست آمده عبارتست از: سه ستون سنگی، یک کوزه کوچک سفالی، یک تخته سنگ شبیه لنگه «در» و مقداری پاره آجر و چند سنگ مدور صیقلی و ستون‌های سنگی از نوع سنگهای

نقش یونسکو در جشنهای شاهنشاهی تشکیل کنفرانس-هایی در ایران که شامل جریان‌های ادبی ایران و کشورهای مجاور - مینیاتور و تذهیب و خط حفظ بناهای خشتی - تدوین و انتشار کتاب «آلبوم معماری ایران» اختصاص «دفتر تاریخ‌تشدن بشری» به «تمدن و فرهنگ ایران» - تهیه فیلم مناسبی از جانب یونسکو و ترتیب میزگردی با شرکت دانشمندان جهان جزئی از نحوه شرکت «یونسکو» در این جشن بزرگ خواهد بود.

نمنا تدوین و نشر کتاب «تاریخ جریان‌های ادبی ایران» بزبان فرانسه و احتمالاً فارسی نیز جزء برنامه یونسکو می-باشد.

صدور شیشه به کویت

نخستین قرار داد صدور یک پارتی شیشه‌های ۲ تا ۶ میلیم، جام برای اولین بار بین کارخانه شیشه سازی قزوین با خریداران کویت منعقد شده و قرار است بزودی شیشه‌های مورد بحث بکویت صادر شود. کارخانه شیشه سازی قزوین با توجه بقدرت تولید قابل ملاحظه خود (۳۰ هزار متر مربع شیشه در روز) و مازاد محصول با احتساب تأمین مصرف داخلی از چند ماه قبل سلسله فعالیت‌هایی را برای بازاریابی شیشه شروع کرده بود و متعاقب همین کوششها اکنون این واحد موفق شده تا نظر خریداران کویتی را به شیشه‌های تولیدی خود که با مشخصات و استانداردهای بین‌المللی تهیه میگردد جلب کرده و اولین قرار داد در زمینه صدور شیشه به کویت را منعقد کند. در حقیقت برای نخستین بار در طول تاریخ صنعت شیشه سازی ایران میتوان ایران را از ردیف کشورهای وارد کننده شیشه خارج و در شمار ممالک صادر کننده آن قرار داد.

گروهی از دانشجویان در سالن انتظار تالار رودنی

نقش «یونسکو» در جشنهای شاهنشاهی

تخت جمشید

تاکنون کتیبه‌های هراین منطقه کشف نشده که تاریخ دقیق آثار کشف شده را معلوم کند ولی باستان‌شناسان اداره کل فرهنگ و هنر فارس که مشغول تحقیقات در این منطقه میباشند معتقدند که آثار کشف شده مربوط به ۲۵۰۰ سال قبل میباشد. ستونهای سنگی کشف شده به حدی ظریف است که تاکنون نظیر آن در هیچیک از نقاط ایران کشف نشده است. گفته میشود زیر تپه خاکی «تل مر» برازجان آثار با ارزشی از یک شهر تاریخی نهفته است و طبق اظهار باستان‌شناسان باید این منطقه به مساحت یک کیلومتر در یک کیلومتر حفاری شود.

روز اقبال

اول اردیبهشت ماه مصادف با روز اقبال بود و به همین مناسبت مجلس جشنی در مرکز فرهنگی ایران در کراچی برگزار شد.

اقبال لاهوری ۹۸ سال قبل چشم به جهان گشود. وی که تحت تأثیر فرهنگ غنی ایران قرار گرفته بود با اشتیاق به فراگرفتن زبان پارسی پرداخت تا آنجا که همچون یک ادیب و فاضل ایرانی در جهان پهناور ادب فارسی فیلسوفانه جستجو گردش و شعر پارسی را به روانی و گیرائی سرود.

کنسرت آموزشی

در اولین برنامه کنسرت آموزشی ارکستر مجلسی تلویزیون ملی ایران که روز سه شنبه ۲۴ فروردین ماه پنجاه در محل کارگاه نمایش وابسته به تلویزیون ملی ایران برگزار شد ابتدا درباره «ریتم، صدا، فرم، سونات، سازهای ارکستر و نقش رهبر، صحبت و گفتگو شد و سپس قطعات «موسیقی کوتاه سب اثر موتسارت»

(قسمتهای اول و آخر) و «سرنا» برای ارکستر زهی» اثر «دورژاک» (قسمت های اول و سوم) توسط ارکستر مجلسی تلویزیون ملی ایران برپه‌ری توماس کریستیان داوید اجرا گردید. مجری این برنامه پری برکنلی بود که خود از توارندگان بنام بیانو و استاد بیار دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران در رشته موسیقی میباشد. کنسرت‌های آموزشی دیگر این ارکستر روزهای سه شنبه ۳۱ فروردین و چهارشنبه ۸ اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ در محل کارگاه نمایش برگزار شد.

نمایشگاه علوم طبیعی فرخ‌نژاد

یک محصل جوان رودری بنام محمد حسن فرخ نژاد اخیراً نمایشگاهی از جانوران در خیابان شاهرخا فرسیده به میدان شهناز ترتیب داده که در حقیقت موزه کوچکی علوم طبیعی‌اش میتواند نامید. وی طی شش سال موفق به صید و جمع‌آوری و تشکیل این کلکسیون که ۴۰۰۰ نوع حیوانات مختلف از قبیل خزندگان، پرندگان وحش‌ران و حیوانات دریایی را شامل میشود گردیده است که در میان آنها چند پرند نادر و جانور کمیاب را میتوان دید از جمله پروانه‌هایی که پره‌های کاغذی دارند و پروانه‌ای که در پشت او نقش جمجمه انسان بوضوح پیدا است و ملین اظهارات آقای فرخ‌نژاد این پروانه‌ها فقط پس از نیمه‌شب ظاهر میشوند علاوه چن-جانور نادر که در محفظه‌های الکلی نگهداری میشوند این کلکسیون حیوانات برای استفاده دانش آموزان دوستاران علوم طبیعی تاش ماه تمديد شده است.

نفت

میزان نفت تصفیه شده در پالایشگاهها در ماه ژانویه

در ماه ژانویه ۱۹۷۱ تصفیه نفت خام در پالایشگاه تهران ۳۶۹۹۳ متر مکعب و معادل ۹۵۳۴۴ بشکه در روز بود. مقدار محصول نفت خام منطقه مت شاه در ماه ژانویه ۳۳۵۰۵ بشکه معادل ۱۰۸۸۰ بشکه در روز بوده است. خوراک دستگاه تقطیر مت شاه در ماه ژانویه ۱۸۱۹۶۷ بشکه و معادل ۵۸۶۰۵ بشکه در روز بوده است. خوراک نفت خام دستگاه تقطیر پالایشگاه کرمانشاه در ژانویه ۱۴۹۳۷۰ بشکه و معادل ۴۸۱۹ بشکه در روز میباشد.

در این ماه متوسط تصفیه نفت خام در پالایشگاه کرمانشاه ۹۵۳۴۴ بشکه در روز و معادل ۶۶۹۳۰ متر مکعب در ماه بود. علاوه بر این ماه مجموعاً ۳۵۱۰۰۱ بشکه نفت خام و ۲۷۳۲۸۵ هزار پای مکعب گاز از میدان نفت شاه استخراج گردید.

۱۵ هزار بشکه نفت خام مخزن البرز به خط لوله اهواز - تهران برای استفاده در پالایشگاه تهران تزریق شده است.

تولید نفت خام چهار منطقه عمده نفت خیز خاورمیانه در حوزه فعالیت اعضاء اصلی کنسرسیوم در ماه ژانویه ۱۹۷۱

تولید نفت خام ایران از مرز ۴ میلیون بشکه در روز گذشت

تولید خالص نفت خام ایران از حوزه کنسرسیوم در ماه فوریه از مرز چهار میلیون بشکه در روز گذشت و میانگین دو ماه اول سال منبجی ۷۱ یعنی ژانویه و فوریه به رقم سه میلیون و ۹۵۳ هزار بشکه در روز رسید.

شرکت های عامل نفت ایران روز یازدهم فروردین اعلام کرد که تولید نفت خالص ایران از حوزه کنسرسیوم در ماه فوریه ۷۱ به ۴ میلیون و ۹۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و به ۱۵ میلیون و ۵۰ هزار تن بالغ شد.

این نخستین بار در تاریخ اکتشاف نفت در ایران است که تولید نفت خام از حوزه کنسرسیوم از ۴ میلیون بشکه در روز تجاوز کرده است.

طی همین ماه از طرف کنسرسیوم متجاوز از ۹۷ میلیون بشکه و یا بطور متوسط ۳ میلیون و ۷۹ هزار بشکه در روز از خارک صادر شد و میزان صادرات شرکت ملی نفت ایران در همین ماه از یک میلیون و ۶۳۰ هزار بشکه متجاوز بود.

طی ماه فوریه تعداد ۱۹۶ نفتکش صادرات نفت ایران را از خارک بارگیری کردند. شرکت های عامل نفت در گزارش خود اضافه میکنند که جمع کل تولید ناخالص

ساختمان واحد تولید کربنات و بیکربنات دوسود پتروشیمی آغاز شد

عملیات ساختمانی کارخانه تولید کربنات و بی کربنات دوسود در مرودشت فارس آغاز گردید. قرارداد ایجاد این کارخانه در شهریور ماه ۱۳۴۹ امضا گردید و مطالعات مقدماتی طرح توسط شرکت ملی صنایع پتروشیمی و شرکت لوماس انجام گرفت و موسسه رومانی امور مهندسی طرح را عهده دار شد.

مصرف عمده کربنات دوسود در کارخانجات شیشه و بلور سازی تهیه سود سوزآور، مواد شیمیائی مختلف تری پلی فسفات سدیم بوده علاوه بر صنایع نساجی، مابون سازی قند، کاغذ و همچنین تصفیه نفت نیز مورد استعمال دارد.

با توجه به پیشرفت روز افزون صنایع داخلی، ایجاد کارخانه ای که سالیانه ۵۳ هزار تن کربنات دوسود نوع سنگینی و ده هزار تن بی کربنات دوسود از نوع خوراکی و جمعا در حدود ۶۰ هزار تن کربنات دوسود نوع سبک تهیه خواهد کرد اقتصادی تشخیص داده شده است.

یکی از واحدهایی که مواد اولیه اش از محصولات این کارخانه خواهد بود طرح سدیم تری پلی فسفات است که کارخانه آن نیز در مجاورت

تولید نفت خام حوزه خلیج فارس

تولید نفت خام حوزه خلیج فارس در ماه ژانویه همچنان به سیر صعودی خود ادامه داد و به حد تصاب جدیدی برابر ۱۵۰۵ میلیون بشکه در روز رسید این میزان در مقایسه با تولید ژانویه سال قبل موبد ۱۹۰۵ درصد افزایش است و در نوع خود در منطقه خاورمیانه کم نظیر است. در ماه مورد بحث عربستان سعودی (با احتساب سهم این کشور از تولید منطقه بیطرف) با تولید روزانه ۳۰۳۸۰۰۰ بشکه نفت خام برای دومین ماه متوالی با پیشی جستن از ایران در صدر تولید کنندگان نفت خاورمیانه قرار گرفت و ضمناً حدود نصاب تولیدی جدیدی در این منطقه بر جای گذاشت. از لحاظ تولیدی ایران با کل تولید ۲۴ میلیون بشکه در روز در مرتبه دوم و کشور های کویت (با احتساب سهم این کشور از تولید منطقه بیطرف) و عراق بترتیب روزانه با ۳۴ و ۱۸ میلیون بشکه در مراتب بعدی قرار میگیرند.

با در نظر گرفتن مراتب فوق کشورهایی که در مقام های اول تا هفتم تولیدی نفت جهان در ماه ژانویه قرار میگیرند بترتیب عبارتند از: ایالات متحده آمریکا - شوروی - عربستان سعودی - ایران - کویت - لیبی و عراق خواهند بود.

کل تولید مناطق نفتخیز خاورمیانه و شمال آفریقا ارقام: بشکه در روز

دردم تغییرات	ژانویه ۱۹۷۰	ژانویه ۱۹۷۱	
۷/۷ +	۳۸۹۸۹۰۰	۴۱۹۹۴۰۰	ایران
۲۲/۶ +	۳۸۸۳۱۰۰	۴۳۰۳۸۰۰	عربستان
۲۴/۶ +	۲۷۲۱۲۰۰	۳۳۹۰۳۰۰	کویت
۲۲/۲ +	۱۴۹۳۲۰۰	۱۸۲۴۱۰۰	عراق
۲۷/۴ +	۱۴۲۶۷۰۰	۱۸۱۷۳۰۰	بقیه خاورمیانه
۱۹/۱ +	۱۳۰۲۳۱۰۰	۱۵۰۳۴۹۰۰	جمع کل خاورمیانه
۱۲/۰ -	۳۵۹۷۲۰۰	۳۱۶۵۵۰۰	لبنان

و ۱۱۵۸ بشکه در روز گاز پوتان که از مخلوط شدن قسمتی از آنها بطور متوسط ۱۰۰۰ بشکه در روز گاز مایع برای سوخت بدست میآید.

۶ - دستگاه یونیفاینسر بنزین اتومبیل با ظرفیت ۲۵۰۵ بشکه در روز

۷ - دستگاه پلانفرم با ظرفیت ۲۴۵۵ بشکه در روز

که فرآورده اصلی آن بنزین اتومبیل

با اکتان ۹۵ است.

۸ - دستگاه آیزوماکس با ظرفیت ۹۲۸۰ بشکه در روز

۹ - دستگاه تولید هیدروژن با تولید ۱۷ میلیون پای مکعب هیدروژن

۱۰ - دستگاه پالایش گاز

۱۱ - دستگاه تهیه گوگرد با ظرفیت ۳۴ تن گوگرد در روز

۱۲ - برق پالایشگاه در تعقیب روش کلی قرار است وسیله سازمان برق منطقه فارس تامین گردد و قرار دادی بدین منظور با سازمان برق منطقه فارس منعقد گردیده است. از آن جهت که جریان منظم برق از اهم مسائل یک پالایشگاه میباشد و قطع ناگهانی آن باعث خسارات فراوان بکاتالیزور های راکتورهای دستگاههای مختلف میشود و در نظر گرفته شده است که دو مولد ۳۰۰۰ کیلوواتی در پالایشگاه نصب شوند تا در موقع ضرورت برق لازم ماشینهای اساسی را تهیه نموده و از زیانهای وارده جلوگیری نمایند.

۱۳ - آب پالایشگاه توسط سازمان آب منطقه فارس پیرو قراردادی که با سازمان مذکور منعقد شده است تأمین خواهد گردید.

علاوه بر تأسیسات اصلی تأسیسات فرعی دیگری از قبیل ساختمان اداره مرکزی، محل ضبط اوقات، درمانگاه، رستوران و دفتر محوطه پالایش و غیره رأساً توسط شرکت ملی نفت ایران ساخته خواهد شد.

سرویس تدارکات و خرید اجناس لازم انجام گردیده است.

ظرفیت پالایشگاه فارس ۴۰۰۰۰ بشکه نفت خام در روز یا دو میلیون تن در سال میباشد. نفت خام لازم برای پالایشگاه از منابع گنباران تامین و بوسیله یک خط لوله ۱۰ اینچی بطول ۲۳۰ کیلومتر پالایشگاه فارس حمل خواهد گردید.

این لوله که قبلاً برای انتقال گاز بکارخانه کود - شیمیایی شیراز و تأمین سوخت شهر شیراز و سایر صنایع در این استان بکار میرفت با تعویض و تغییر مسیر و نصب قطعه اضافی رو بهم بطول ۱۰۰ کیلومتر لوله ۱۰ اینچ و نصب سه تلمبه خانه با جمع قدرت ۱۳۰۰۰ قوه اسب دارای قدرت حمل ۴۰ هزار بشکه در روز بطور مداوم نفت خام گردیده و خوراک لازم برای پالایشگاه را تأمین خواهد نمود. دستگاههای اصلی تلمبه خانه ها گازی بوده و بطور خودکار از راه دور و از طریق شبکه میکرو پرو کنترل خواهند شد. در حال حاضر از دهم اسفند ماه ۱۳۴۹ گاز طبیعی تصفیه شده برای مصرف شهر شیراز و صنایع استان فارس از طریق لوله جدید بقطر ۱۶ اینچ جدید از طریق کارخانه تصفیه گاز بید بلند و از منابع آغاجاری تأمین میگردد.

دستگاههای پالایش نفت خام در پالایشگاه فارس بشرح زیر میباشد:

۱ - دستگاه تقطیر در فشار جو و تثبیت کننده با ظرفیت ۴۰۰۰ و جدا کننده بنزین خام بشکه در روز

۲ - دستگاه تقطیر در خلأ با ظرفیت ۱۸۴۰۰ - بشکه در روز

۳ - دستگاه غلظت شکن با ظرفیت ۸۹۹۰ بشکه در روز

۴ - دستگاههای پالایش نفت سفید:

الف - دستگاه یونیفاینر نفت سفید با ظرفیت ۳۱۲۰ بشکه در روز

ب - بشکه در روز

بشکه در روز

۵ - دستگاه ساخت گاز های مایع با مقدار تولید ۴۲۳ بشکه در روز گاز پروپان

ایران (خالص - کنسرسیوم)	ژانویه ۱۹۷۱	ژانویه ۱۹۷۰	%	انرژی واقعی	درصد سهم هر منطقه از افزایش تولید در ژانویه ۱۹۷۱
عربستان سعودی (آرامکو)	۴۸۸۲۸۱۲	۳۵۰۱۶۱۷	+۱۱/۱	۲۲۴۹۷۶۱	۱۶/۲
کویت (شرکت نفت کویت)	۳۱۱۷۴۰۰	۲۲۴۹۳۰۰	+۱۲/۲	۷۵۳۱۰۰	۳۸/۱
عراق	۳۰۷۶۱۰۰	۲۵۰۵۸۰۰	+۲۱/۸	۵۷۱۱۰۰	۲۸/۱
مصر	۱۸۱۲۴۱۰۰	۱۴۹۱۳۲۰۰	+۲۲/۲	۳۲۰۱۰۰	۱۶/۷
جمع	۱۲۷۸۱۶۱۳	۱۰۸۰۲۷۱۷	+۱۸/۳	۱۹۱۲۸۰۷۶	۱۰۰/۰

میزان نفت تصفیه شده در پالایشگاهها در فوریه

در ماه فوریه ۱۹۷۱ مقدار تصفیه نفت خام در پالایشگاه تهران ۴۰۴۵۴۴ متر مکعب بود که معادل ۹۰۸۷۵ بشکه در روز بود. لوله گاز طبیعی پالایشگاه در پایان ماه آماده بهره برداری گردید.

مقدار محصول نفت خام منطقه نفت شاه در ماه فوریه ۳۰۷۰۲۱ بشکه و معادل ۱۰۹۶۵ بشکه در روز بوده عملیات توسعه واحد های بهره برداری برای افزایش استخراج از ناحیه نفت شاه (تا حدود بیست هزار بشکه نفت خام در روز) با تمام رسیده و فعلاً مشغول اجرای عملیات تکمیلی میباشد.

نفت در فوریه از میزان ۴ میلیون و ۱۰۷ هزار بشکه در روز متجاوز بوده است.

نفت در فوریه از میزان ۴ میلیون و ۱۰۷ هزار بشکه در روز متجاوز بوده است.

جزیره فولادی در سال آینده بزرگترین طرح نفتی در خارک پیاده شد. در کنار جزیره خارک یک جزیره مصنوعی فولادی ایجاد خواهد شد که قادر است کشتی های ۵۰۰ هزار تنی را در برگیرد. با ایجاد این جزیره مصنوعی قدرت بارگیری خارک از روزی پنج هزار بشکه هم بیشتر خواهد شد و در صورت بوجود آمدن بهرانهای نفتی در نقاط دیگر جهان و زیاد شدن فشار کار، جزیره خارک فولادین بخوبی قادراند بارگیری روزانه ۵۵۰ الی ۶ میلیون بشکه بالا ببرند.

کارخانه کود شیمیایی شیراز در مرحله مقدماتی اجراء می باشد. پیش بینی میشود که از طرح مذکور در سال ۱۳۵۰ بهره برداری شود و سالیانه در حدود ۲۴ هزار تن کربنات دوسود بصورت اولیه بصرف برساند.

میزان مواد اولیه کارخانه تولید کربنات و بی کربنات دوسود در سال ۱۲۰۰۰ تن انیدرید کربنیک ۱۸۰ تن آمونیاک هشتاد هزار تن سنگ آهک و صد هزار تن نمک خواهد بود. انیدرید کربنیک و آمونیاک از مازاد تولید کارخانجات شیراز تهیه خواهد شد و سنگ آهک و نمک نیز بترتیب از ذخائر سنگ آهک مجاور کارخانه و دریاچه نمک مهارلو در شماع هشتاد کیلومتری کارخانه بدست می آید.

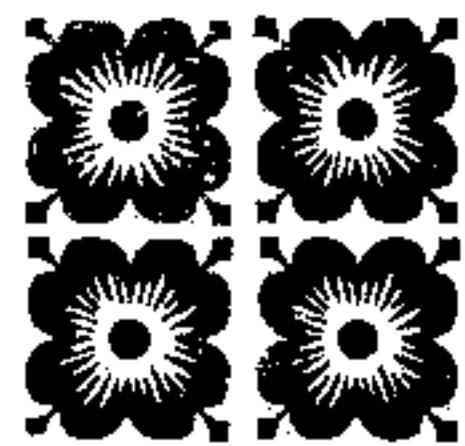
با پیش بینی هایی که شده است این واحد سالیانه در حدود هشتاد و دو میلیون ریال درآمد خواهد داشت.

روز ۳۰ فروردین ماه ۱۳۵۰ عملیات ایجاد پالایشگاه شیراز آغاز گردید.

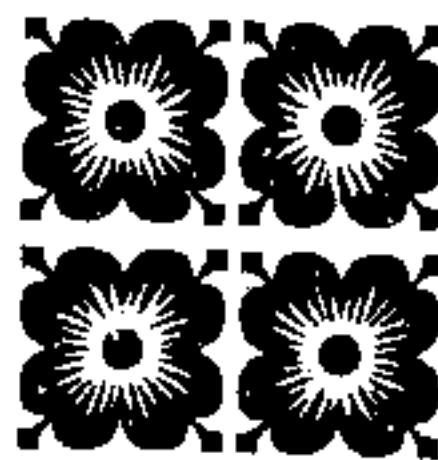
اراضی پالایشگاه فارس به وسعت ۳ میلیون مترمربع بوده و در انتخاب محل کلیه امکانات و جوانب از نظر فنی، اقتصادی و بهداشتی و بخصوص امکان دسترسی باب کافی و نزدیکی بجاده اصلی مراعات گردیده است.

در مناقصه مهندسی و ساختمان پالایشگاه فارس از پنج شرکت معتبر بین المللی دعوت بعمل آمد و قرارداد ساختمان آن در دیماه سال ۱۳۴۸ با شرکت استام بروجتی ایتالیائی منعقد گردید و تا این تاریخ قسمت اعظم کار های مهندسی و طراحی و

پیک تلاش

قسمتی از نامه آقای

علی هرمزی

با وجود گرفتاری ها

و ناراحتی ها

با عرض سلام

پیروزی و سعادت یک یک شما

را خواستارم و امیدوارم در

کلیه مراحل مؤید و موفق

باشید. من بعنوان یک ایرانی

به وجود تلاش عزیز افتخار

می کنم و اگر بگویم تلاش

بهترین و کاملترین نشریه ایرانی

است اغراق نکرده ام من وسیله

یکی از دوستانم با تلاش آشنا

شدم و این سومین شماره است

که می خرم ولی چنان بآن

علاقتم شدم که حوصله ام سر

می رود تا تلاش بدستم برسد.

با وجودیکه گرفتاریها و

ناراحتی های زندگیم آنقدر

زیاد است که بزور فقط ضمیمه

های تلاش آنهم هنری بریده

چاپ شده ها و در مورد کتاب

و مقدار خیلی کم هم از

تلاش مطالعه می کنم. بهرحال

با همه این حرفها آرزویم و

تقاضایم اینست که لااقل هریک

ماه یکبار منتشر شود دو ماه

خیلی طولانی و خسته کننده

است اگر این امکان فراهم

می شد ما را بیش از پیش

خوشحال می کرد.

نامه آقای رحیم

جاوید از لار

چند صفحه از این مجله

را به امور فنی و صنعتی

بخصوص در قسمت رادیو و

تلویزیون اختصاص دهید.

سلام عرض می کنم،

موفقیت شما را در پیشبرد

این مجله ارزنده از یزدان

بزرگ خواهانم.

بنده روزی در منزل

یکی از دوستان چشم به

مجله ای افتاد که روی آن نام

تلاش ذکر شده بود دست بردم

آزرا برداشتم و مدتی مطالعه

کردم واقعا از خواندن

آن لذت بردم و افسوس

خوردم که چرا زودتر از

وجود این مجله با ارزش

با اطلاع نشده ام زندگی در

شهری دور افتاده باید این

چنین باشد. نظر من اینست

که چند صفحه از این مجله

را به امور فنی و صنعتی

بخصوص در قسمت رادیو و

نامه آقای فیروز جدی دانشجو از استانبول

خواسته های اینجانب از تلاش:

از مطالب خسته کننده و

تکراری جلوگیری کردن

برای جلب و روی آوردن

بیشتر افراد به مطالب تازه

و انتخاب کردن مطالب جذاب

از آثار قدیم و زیبای ایرانی

در مجله باسم آثار و سازنده

آثار ذکر کردن.

آقای محمد رضا

رادمش دانشجو از

تهران

چون تلاش را بطور

پراکنده مطالعه کرده ام نمی-

توانم نظر دقیق بدهم.

چون در مطبوعات بعضی

و نقاشی و کاریکاتور کمتر

اهمیت می دهند چه بهتر که

شما با امکاناتی که در اختیار

دارید باین مسأله بیشتر دقت

کنید و عکسهای از تابلوهای

مشهور هنری دنیا تهیه کنید

و برای خوانندگان خود چاپ

کنید و طوری چاپ شود که

بریدنش از تلاش آسان باشد

و به مطالب هم لطمه نخورد.

ضمنا از چاپ دو تصویر

در پشت و روی یک ورقه

خودداری نمایید.

قسمتی از نامه آقای

امیر کلینی دانشجو

از آمریکا

چند روز پیش برای

اولین دفعه سعادت خواندن

یکی از شماره های مجله تلاش

را پیدا کردم. من مطمئن هستم

تاکنون هزاران گونه تحسین

و اظهار علاقه از طرف

خوانندگان شنیده ام. اگر

بن هم اجازه بدهید باکمال

صداقت موفقیت شما را برای

وجود آوردن مجله تلاش

تبریک می گویم. برای من که

در آمریکا بعنوان یک دانشجو

تحصیل می کنم مجله تلاش یک

قوت قلب بود چرا ؟ برای

اینکه اولین مرتبه ای بود که

یک مجله را برداشتم و حتی

یک جمله دروغ در آن پیدا

نکردم.

نامه آقای غلامرضا

قدرتی کارمند

دانشگاه تهران

وقتی انسان دوره این

مجله را از بدو انتشار تاکنون

مطالعه می کند مجله ارزنده

و محبوب تلاش را بهتر و

نیکوتر می شناسد.

با تقدیم عرض سلام و

ارادت مزید توفیق اولیاء

محترم مجله را در پیشبرد

هدفهای مقدس اجتماعی و

مطبوعاتی از پیشگاه احدیت

خواستارم مجله تلاش در سال

گذشته با مقالات ارزشمند و

مفید خدمات ذیقیمتی به

دوستداران خود انجام داد

و در بالا بردن سطح معلومات

آن اقدام کرد. انسان وقتی

دوره این مجله را از بدو

انتشار تاکنون مطالعه می کند لذت وافر می برد و در حقیقت می توان گفت داشتن این مجله گنجینه بی است قیمتی و پر از مطالب علمی و ادبی و تاریخی و هنری که هر خواننده را در عالمی از حقایق زندگی و معنویات سیر می دهد، امید است گردانندگان این گرامی- نامه در سال جدید بتوانند با تدوین مقالات جامع و ارزنده موجب رضایت علاقمندان را فراهم سازند سعادت و سلامت و موفقیت روزافزون گردانندگان محترم را از خداوند متعال آرزو می نمایم و امیدوارم سالیان دراز شاهد انتشار این مجله محبوب باشیم.

نامه آقای محمد اسکندر تراد از ترکیه

از پیشرفت کنونی فوتبال

ایران اطلاع بیشتری بدهید

و نیز درباره مسابقات آینده

کاپ کوروش بزرگ

بشام کارکنان و کارمندان

مجله تلاش سلام عرض می کنم

و موفقیت همگان را از خداوند

بزرگ مسألت دارم. اینجانب

یکی از محصلین ایرانی در

ترکیه می باشم و در شهر

بورسا مشغول هستم.

امروز خود را برای

دومین بار با دریافت مجله

تلاش در آغوش خوشی می بینم

و واقعا باعث افتخار و خوشنودی

ماست که از پیشرفت و تحولات

کشورمان با اطلاع می شوم.

اگر امکان داشته باشد در

قسمت ورزشی این مجله از

پیشرفت کنونی فوتبال ایران

اطلاع بیشتری داده و ضمنا

در باره مسابقات آینده کاپ

کوروش بزرگ و از وضع

تیم ملی ایران خواستار معلوماتی

جدید هستیم.

قسمتی از نامه آقای

امیر امین الاشرافی

از آمریکا

هفته ما خود را دور افتاده

و بی خبر حس می کنیم

مجله عزیز تلاش

پس از عرض سلام

امیدوارم که حال سرکار و

همه کارکنان این مجله خوب

باشد و روز بروز در چاپ

و انتشار بهتر آن موفق تر

باشید.

شماره ۲۵ مجله تلاش در

اواخر اسفند ماه ۹۹ بدستم

رسید و بی نهایت خوشحال

شدم زیرا این اولین شماره ای

بود که در آمریکا دریافت

می کردم.

مدتی روز شماری می-

کردم که آنرا دریافت نمایم.

نمی دانم چرا اینهمه طول کشید

و شماره ای که در آبان و آذر

انتشار یافته در اسفند یعنی

بعد از ۹۰ روز رسیده شاید

با پست زمینی آورده بودند.

به هر حال امیدوارم این دفعه

شماره ۲۶ را خیلی زودتر

دریافت کنم زیرا همانطوری

که سایر دانشجویان ایرانی

مقیم خارج در نامه های خود

به تلاش می نویسند و اقامت دریافت

این مجله لذت بخش تر پس

چیزهاست زیرا همه ما خود

را دور افتاده و بی خبر حس می کنیم، دلیلش هم این است که اصولا رادیو و تلویزیون و مطبوعات آمریکا برنامه و خبر دیگری جز ویتنام و جنگ اعراب و اسرائیل ندارند.

پیشنهادهای خانم

فاطمه میلزاده از

کازرون

۱- داستانهای کوتاه و

مفید چاپ کنید.

۲- مصاحبه ها با اشخاص

بیشتر بصورت کوتاه باشد.

۳- رنگها بیشتر زنده

چاپ شود.

۴- مطالب آموزنده

زیادتر چاپ شود.

۵- دوبیتی ها زیادتر

چاپ شود.

۶- مطالب بیشتر قابل

فهم باشد.

۷- مجله تلاش را برای

تمام فرهنگیان بفرستید.

پیشنهاد آقای حسن

مرادی از نیشابور

به عقیده من تلاش باید

همیشه ماهیانه منتشر شود تا

بتوان مطالب آنرا با دقت

زیاد مطالعه کرد تا بین

مطالب خارجی و مطالب کشور

خودمان تعادلی موجود باشد.

سعی کنید که تلاش به تمام

شهرستانهایی که مجلات دیگر

ارسال می شود فرستاده شود.

نامه ای از یک

دانشجو

مانند جوچگان در زیر

بال خانواده خود بودیم و

حتی اجازه نداشتیم یک بار

تنها به مسافرت کوچکی برویم

مطالبی که در اینجا می-

نویسم شاید بنظر کسانی که

در ایران هستند و مخصوصا

جوانانی که قصد تحصیل در

خارج دارند زیاد خوش آید

نباشد، چون آنها تصور کاملا

دیگری از اروپا دارند مانند

خودم در شش سال پیش فکر

می کردم کافی است پایم را

در خاک اروپا بگذارم و از

نعمت دنیا و آخرت بهره مند

شوم. ولی متأسفانه واقعیت

چیز دیگر است. البته اشتباه

نشود بانوشتن این مطالب

بهیچ وجه قصد ندارم از آمدن

جوانان به اروپا جلوگیری

کنم یا اینکه فکر کنند من

حسود و قصد دارم که فقط

خودم چیزی یاد بگیرم خیر

اینطور نیست در اینجا من

سعی خواهم کرد فقط حقیقت

را آنطوریکه من دیدم و راه

چاره آنرا آنطوریکه من فکر

می کنم بنویسم.

دانشجویانی که در اینجا

هستند بطور کلی شاید بتوان

به سه دسته تقسیم کرد اول

دسته ای که متأسفانه نام دانشجو

برایشان زیادی است چون تنها

چیزی که آنها در فکرش

نیستند دانشجویی است.

دوم کسانی که واقعا در

فکر تحصیل اند تا چیزی یاد

بگیرند و بدین وسیله به

کشور عزیزمان استفاده

برسانند.

سوم دسته حد متوسط اول

و دوم قرار دارند و بقول

معروف هم دنیا را دارند و

هم آخرت را.

یک مطلب که بدون اغراق باید بدان اعتراف کنیم اینست که درس خواندن کار ساده ای نیست و بطور کلی چه در ایران و چه در خارج کاری است طاقت فرسا و بهیچ وجه سستی و تنبلی نباید در فکر و وجود آدمی رخنه کند. کوچکترین غفلت نتیجه اش پنج یا شش سال سرگردانی است. متأسفانه در خارج بسیاری از دانشجویان بعلم همین غفلت سرگردانند تا آنجا که من اطلاع دارم آمار دقیقی از دانشجویان ایرانی در خارج و حد متوسط اقامت آنها در اروپا در دست نیست ولی اگر چنین آماری تهیه کنند مثلا این حد متوسط کمتر از ۱۰ سال نخواهد شد. این نتیجه را من از مطالعات شخصی که در کراتس انجام دادم بدست آورده و بنابراین یک جوان ایرانی که با سن بیست سالگی به اروپا می آید تا ۳۰ سالگی مشغول تحصیل است و پس از آمدن بایران تا کاری بگیرد حتما ۳۳ سال بایبشتر خواهد داشت و اگر سن بازنشستگی را ۶۰ سال حساب کنیم فقط ۲۷ سال یا کمتر برای جامعه ایرانی خود فعالیت خواهد کرد درحالی که در کشور اطریش هر جوان در ۱۷ سالگی فعالانه در پیشبرد جامعه خود شرکت می کند و اگر قرار باشد تحصیل کند باز در روز چند ساعتی کار می کند و تازه در سن ۲۳ تا ۲۵ سالگی تحصیلاتش تمام می شود و حداقل ۳۵ سال کار می کند. حال باید دید برای جامعه ایرانی ما واقعا مقرون بصره است که ۳۳ سال برای یک عضو خود کار کند و فقط ۲۷ سال بهره بگیرد و آیا اصلا این کار برای خود شخص ارزش دارد؟

یکی از مشکلات مارتان مردم علنی است چون بدون هیچ گونه دلیل و برهانی با ما مانند نوکر خودشان رفتار می کنند و خودشان را از طبقه ممتاز و ما را بدون فهم و ادراک تصور می کنند و حتی در اینجا رستورانهایی هم موجود بوده که ورود خارجی بدن ممنوع بود ولی در اثر فشار پلیس و دولت مجبور شدند تابلوی ورود ممنوع را بردارند. هنوز هم در روزنامه ها با اندازه کافی می توان آنگهی یافت که طرف اتاقش را اجازه می خواهد بدهد ولی خارجی را نمی پذیرد چون خارجی را آدم حساب نمی کنند. و این موضوعی است که رادیو و روزنامه های اطریشی مدت ها درباره آن بحث کرده و می کنند و از مردم دعوت می کنند رفتار خود را با خارجی ها عوض کنند در صورتی که کشور اطریش بدون خارجی اصلا وجود نمی تواند داشته باشد. محرومیت های جنسی در ایران نیز خود علل منحرف شدن ما دانشجویان در خارج است چون در اینجا مانند ایران ماله جنسی متنوع نیست و ما مانند تشنه لیان آنقدر از این آب بظاهر گوارا می- نوشیم تا در آن غرق می شویم. زبان آلمانی نیز برای ما دانشجویان مقیم کشور های آلمانی زبان مشکلی است که

بسادگی رفع شدنی نیست و شاید علش آن باشد که ما بدون هیچ گونه آشنایی با زبان آلمانی وارد دانشگاه می شویم و با مطالب علمی آشنایی پیدا می کنیم بدون اینکه چیزی از زبان آلمانی بفهمیم. و بالاخره مشکل دوری از وطن و پدر و مادر عامل دیگری است که در روح ما اثر می گذارد.

ما که در مدت ۲۰ سال مانند جوچگان در زیر بال خانواده خود بودیم و حتی اجازه نداشتیم یک بار تنهایی مسافرت کوچکی برویم و مرتبه چشم باز می کنیم و خود را در شکم مرغ آتشین بال می بینیم که بسوی سرب نوبتی نامعلوم رهسپار است. آیا بهتر نیست که قبل از سفر به اروپا جوانان کار را بسنجیم و ناخودآگاه خود را در آتش نیاندازیم.

بنظر من این وظیفه یک دولت صالح ایرانی است تا با قدمهای مثبت و محکم از سرازیر شدن نیروی ایرانی بطرف کشورهای اروپا و آمریکا جلوگیری کند. یکی از کارهای مهمی که در ایران می توان انجام داد ساختن چند دانشگاه بزرگ است البته من می دانم ساختن دانشگاه کار ساده ای نیست ولی این عین دیوانگی است تا دست روی دست بگذاریم و بامید بازگشت جوانان از خارج باشیم آنهم آیا برگردند یا خیر و تازه اگر برگشتند آیا چیزی یاد گرفتند یا خیر؟ با یک حساب دودوتا چهارتامی توان تعیین کرد چقدر بنفع ایران است تا باین همه ارز که از کشور خارج می شود چندین دانشگاه ایرانی نیز با اندازه کافی در خارج و

می کنید توضیحاتی راجع به مفهوم و منظور نقاش از قول خود وی چاپ کنید.

نامه آقای سید علی موسوی نیا از تبریز

تلاش محترم
بعد از عرض سلام و تقدیم مراتب احترام ... اینجانب سید علی موسوی نیا یکی از علاقمندان مجله ارجمند تلاش بوده و همیشه به خواندن آن مشغول می شوم و مادامیکه تمام مقالات و نوشته های مورد علاقه ام را در آن تمام نکتم به سراغ خواندن مجلات سنگین دیگر و یا کتابهای کتابخانه ام روی نمی آورم مجله تلاش را من پس از تلاشهای زیاد در انتخاب یک مجله جامع، انتخاب کرده و با سبکهای خاص آن انس گرفته ام در هر صورت

قدر زر زگر شناسد،
قدر گوهر گوهری

درباره مجله تلاش پرفسور «جوان» ها می توانند اظهار نظر بفرمایند که آیا اینک در شماره بیست و ششم از آن محتوی بسیار آمده بود. باری من با چند تن از دوستان داشجو و تحصیل کرده خود درباره برخی از مطالب آن مجله مباحثه ای داشتم که در زیر به برخی از آنها اشاره می کنم.
۱- در صورت امکان اگر ضمیمه انگلیسی که حاوی مطالب آموزنده و داستانی ساده و یا ساده شده داستان های معروف باشد به ضمیمه آن مجله محترم اضافه گردد خالی از لطف و استفاده نخواهد بود.

۲- خیلی ممنون و متشکر خواهم بود اگر طرز استفاده از قطب نما را در راه پیمائی و گونه نوردیها در شماره های آینده خود چاپ و یا اگر کتابی را در این مورد سراغ دارید راهنماییم بفرمایید.
۳- از تکرار چاپ بعضی از مطالب بالاخص در ضمیمه ها حداکثر امکان جلوگیری شود مطالب و واژه های مربوط بهم را هم در یک ستون و یکجا چاپ بفرمایید. «ضمیمه هنری».

۴- دستور بفرمائید تا بسته بندیهای مجلات را طوری بکنند که صحیح و سالم بدست خوانندگان برسد.

نامه آقای نعمت سادات شکوهی از مشهد

نشریه گنگام ...
من یکی از خوانندگان مجله شما هستم و اندک مدتی است که باین نشریه گنگام آشنا شده ام و شماره ۲۶ این مجله دومین شماره ایست که من خریداری کرده ام حقیقتش اینست که من عاشق مطالعه هستم و هر وقت مجله و کتابی بدستم می آید با آغوش باز از آن استفاده می کنم ولی مدت ها بود که دنبال مجله ای می گشتم که مشترک شوم و هر بار آنرا بخرم اقلام مجلات را خریداری کردم ولی مجله ای

نبود که جالب باشد. امروزه متأسفانه نشریات از حالت هنری خود خارج شده اند و بصورت تجارت درآمده اند و یکی از این نشانه های تجارت افزوده شدن آگهی ها است

و این مجله را چندی پیش دست یکی از رفقای خود دادم که بسیار بنظم پسندیده آمد و تصمیم بخیرید آن گرفتم و حالا هم اعتراف می کنم که به مانند چنین مجله ای در مطبوعات فارسی وجود ندارد و تعجب منم اینست که چرا چنین نشریه ای اینطور گنگام مانده خیلی دارم ملول و تقضیاش میدم بهتره بریم سر اصل موضوع من این نامه را اصولاً برای این نوشتم که صفات و عیوب این مجله را بترتیب یادآور شده باشم و برای این که درست داوری کرده باشم مجله را یکدور بطور دقیق خوانده ام و حالا از اول آن شروع می کنم تا آخرش و امیدوارم پیشنهادات و انتقاداتم برای بهتر شدن این نشریه موثر باشد.

۱- درباره عکس روی جلد آخر هیچگونه انتقادی بنظم نمی رسد بلکه عکسی است بسیار زیبا که در تمام شماره ها هم زیبا بود.

۲- پشت جلد آنهم عکس هائی معمولاً زیبا دارد ولی بهتر است آن عکس را در صفحه ای دیگر قرار دهید تا بتوان از عکس روی جلد مجله استفاده کرد البته در پشت مجله می توان مطلب نوشت.

۳- درباره مباحثه ای دوستانه با دکتر علی جوان مطلب گرچه زیاد برای مردم قابل فهم نیست ولی خوب چون برای همکاران آقای جوان مانند دکترها و غیره بدرد می خورد خوب جایی می باید داشته باشد ولی نه ۲۴ صفحه این مقدار بسیار زیاد است اصولاً برای همان صنف دکترها هم خسته کننده و ملال آور است تاچه برسد بدیگر مردم و بهتر است از این بعد حداکثر تعداد آن از شش هفت صفحه تجاوز نکند و بعد در آخر صفحه هم شری اضافه کرده بودید از وی که بیش از نیم صفحه را اشغال کرده بود و مزمای هم نداشت.

۴- درباره کاریکاتورها هم یک صفحه برای هر کاریکاتور زیاد است و بهتر می باشد که دو یا سه کاریکاتور را در یک صفحه جای دهید ولی خوب روی هر هفته چیز های جالبی و با معنائی هستند. ۵- درباره تابلوهای صفحه سی و سه هم اگر هریک از عکسهای آن را مانند منظره ای از کولپور و روستا و اجتماعی از گیاهان آبی سطح مراداب را بصورت تابلوهای یک صفحه درست می کردید بهتر می شد از آنها بعنوان هدیه تلاش استفاده کرد البته مطلب شماره یک و مطلب فوق درباره تابلو های صفحات ۴۱ و ۴۲ بسیار صدق می کند.

۶- البته مطالب علمی این مجله بسیار است مانند مباحثه ای با دکتر علی جوان، مرداب پهلوی، گفتگوی با حبیب الله

آیت اللهی، درختان زینتی، شکار و شکارچی، گفتگوی بالیلی ارجمند، تاثیر پرتوهای هسته ای بر جامدات، تهیه آب شیرین، پروین اختصاصی تصوف و ... در میان این مطالب تقریباً همگی بستگی بطنقائی دارند که از لحاظ فهم و ادراک در درجات اول قرار دارند و خوب است مطالبی هم گنجاییده شود که قابل فهم بیشتری باشد.

۷- درباره یک تلاش هم اگر نامه ها جواب دار باشد یعنی جواب آن در همان شماره یا در شماره بعد در چاپ برسد خوانندگان از نتیجه نامه خود مطلع خواهند شد و اگر کسی انتقادی کرده باشد می فهمد که انتقادش درست بوده است یا خیر.

۸- ورق جلد آخر مجله هم عکسهای معمولاً زیباست ولی همانطوری که گفتم موقعی بهتر خواهد شد که عکس آن در یک روی ورق و در روی دیگر ورق مطلبی باشد تا بتوان از آن عکس استفاده نمود.

۹- نشریه علوم اگر مطالب آن ساده تر نوشته شود بهتر است زیرا چنین مطالبی فقط بدرد آتیه ای می خورد که در این رشته های ذکر شده در بین مطالب سرآمد هستند و الا مردم معمولی از آن چیزی نمی فهمند.

درباره بقیه مطالب مجله همگی خوب و از هر لحاظ قابل درک و استفاده هستند و هیچگونه عیب و ایرادی نمی توان از آنها گرفت و در ضمن تقاضا می کنم که در صفحه ای که معمولاً عکس رنگی از هنر پیشه چاپ می کنید یکبار هم عکس گاوگوش را به چاپ برسانید. متشکرم.

پیشنهاد آقای فریدون تند نویس از شیراز

اولین عیب در خود پرشنامه است که برای جواب دادن جا کم است و ضمناً راهنما ندارد که بدانیم باید در کادر X بزنیم یا نبینیم. اگر تلاش را برای سیاهپایان می فرستید سعی کنید به آدرس پشت پرشنامه بفرستید حتماً بدست ما برسد و در وسط راه حیف و میل نشود.

شما ۲۶ صفحه از این مجله خوب را اختصاص به صاحب و سرگذشت و حرفهای آقای جوان داده اید در حالیکه برای سدی هشتاد مردم گفتگو و سخنان آقای جوان هر چند که عالم باشد در ۲۶ صفحه جالب نیست بهتر است که این گونه گفتگوها قدری کوتاه تر باشد. البته من بدم نمی آید.

از نامه آقای محمد شرفی سپاهی دانش از کرمان

تلاش و جوانان ورزشکار شما با تلاش شبانه روزی خود تلاش را به این زیبایی به هموطنان عزیزم عرضه می کنید برخود واجب می دانم از طرف نسل جوان و روشنفکر

مملکت از شما که باین همه جهد و کوشش و صمیمیت یکی از بهترین مجلات کشور عزیزم را تهیه می نمایید تشکر کنم و آرزویم این است که روزی یکبار جوانان و روشنفکران مملکت تلاش را بخوانند و پی به ارزش بیش از حد آن برند.

قسمتی از نامه آقای محمود مشفقیان از آمریکا

دلم نمی آید آنرا زمین بگذارم.
دیروز دوم آوریل اولین شماره مجله وزین شما همراه با ضمیمه های جالب آنرا دریافت داشتم، شاید باور نکنید که بگویم از وقتی که این مجله را دریافت کردم تا مدتها دلم نمی آمد آنرا زمین بگذارم زیرا محتوی مطالب و مقالات ارزنده ای بود.

نامه آقای محسن رضواندوست از ترکیه

یک مجله ایرانی احتراماً پس از تقدیم سلامها شماره ۲۴ تلاش را دریافتیم مجله فوق العاده جالبی است و یک مجله کامل ایرانی است خیلی متشکرم موفقیت تلاش را آرزو می کنم.

آقای عباس کریمیان از آمریکا

بشده عباس کریمیان دانشجوی B. N. C. در آمریکا هستم علاقه زیادی به عمران و آبادی و ترقی مملکت خودم دارم و سعی می کنم همواره مملکت را به بهترین وجهی به آمریکاییان و خارجی ها بشناسانم.

و البته احتیاج به اطلاعات تازه ای درباره آنچه در مملکت می گذرد دارم.

چند روز پیش مجله گرانیهای تلاش را در آمریکا نزد یکی از دوستان گیر آوردم و چندین ساعت مشغول مطالعه آن شدم و بی اندازه از مطالب جامع و گوناگون آن خرسند شدم. آرزو مندم مملکت ایران به عالی ترین درجات تربیتی و پیشرفت نائل گردد. هر ایرانی شرافتمند وظیفه دارد در پیشبرد مملکت به سوی ترقی و آبادی شرکت کند و تا سرحد امکان در آبادانی مملکت سهیم گردد. در پایان برای همه کارکنان و هیأت تحریریه آرزوی موفقیت می کنم.

پیشنهادهای آقای جعفر علی امینی از اصفهان

۱- گفتگو ها را بهتر است کم کنید و به مقالات بیاورید (چون از مقالات بهتر می توان نتیجه گرفت)
۲- بجای بعضی از عکسها و تصویر ها عکسهای تاریخی

و باستانی که بحمدالله در ایران ساختمان های باستانی بسیار داریم استفاده کنید. چون بعضی از عکسهای خوب زیست بخش منزل می شود اینجانب از بعضی از آنها استفاده نموده ام.

۳- یک صفحه ادبی باز کنید و از اشعار خوب کلاسیک استفاده کنید.

۴- بیشتر به مسائل اجتماعی، اخلاقی، ادبی، سیاسی و خلاصه تاریخیسی بپردازید.

۵- تلاش همانطور که از بعضی عکسهای زنده باک است آنرا منزه تر کنید.

۶- ضمیمه ها خوب است اگر بیشتر به کتاب و مسائل اجتماعی پرداخته شود.

۷- در هر شماره لااقل زندگی یک تن از شاعران بزرگ ایران را بررسی کنید همانطور که در شماره ۲۶ از پروین اختصاصی شده ولی با مقاله.

۸- عکسهای شهوت انگیز ولخت هیچ برای تلاش خوب نیست. بعضی از تصاویر بخصوص شماره ۲۱ و چند شماره دیگر بسیار نازیباست.

۹- از عکسهای رنگی اگر یک طرفه چاپ شود شاید بهتر باشد.

۱۰- مقالات دکتر نصر دکتر صفا زرین کوب محبوب و بعضی از اساتید پژوهشگر حقیقتاً ارزنده است.
۱۱- در هر شماره یک شهرستان را با تاریخ گویای آن با عکسهای باستانی و تاریخی آن معرفی کنید نه آنطور که در بعضی مجلات غرب زده می شود. اگر چه در بعضی از شماره های تلاش تا اندازمی شهرستانها بخوبی معرفی شده مثل تبریز و دیگر جاها.

نامه هایی دیگر از خوانندگان تلاش از تهران و شهرستانها خانم ها و آقایان :

- معصومه رجایی
- فریده فداکار
- رقیه شهدیان
- آمنه علی قلی پور
- نرگس پارسی نژاد
- منوچهر شراشوب
- ایرج مفرحی
- علی رضوی
- محمد رحیم اخوت
- ولی نژاد
- محمد حسن زفرهای
- امیرامان جاملو
- حمید طاهری
- قریان شکوری
- کیجوری
- عزیزاله بیداری
- علی هرمزی
- محمد رضا عبداللہی
- محمد علی لیاقت
- عبدالله رزاقی
- حسین خیری
- کاظم احمدی
- فریدون صدیقی
- رحیم تاکلی
- هوشنگ وثوقی
- حبیب حسن زاده غیائی
- یحیی رحیمی
- حسین ازدیلی
- محمود حجوی
- ایزدپناهی
- عباس ستارپناهی
- نورالدین فریور

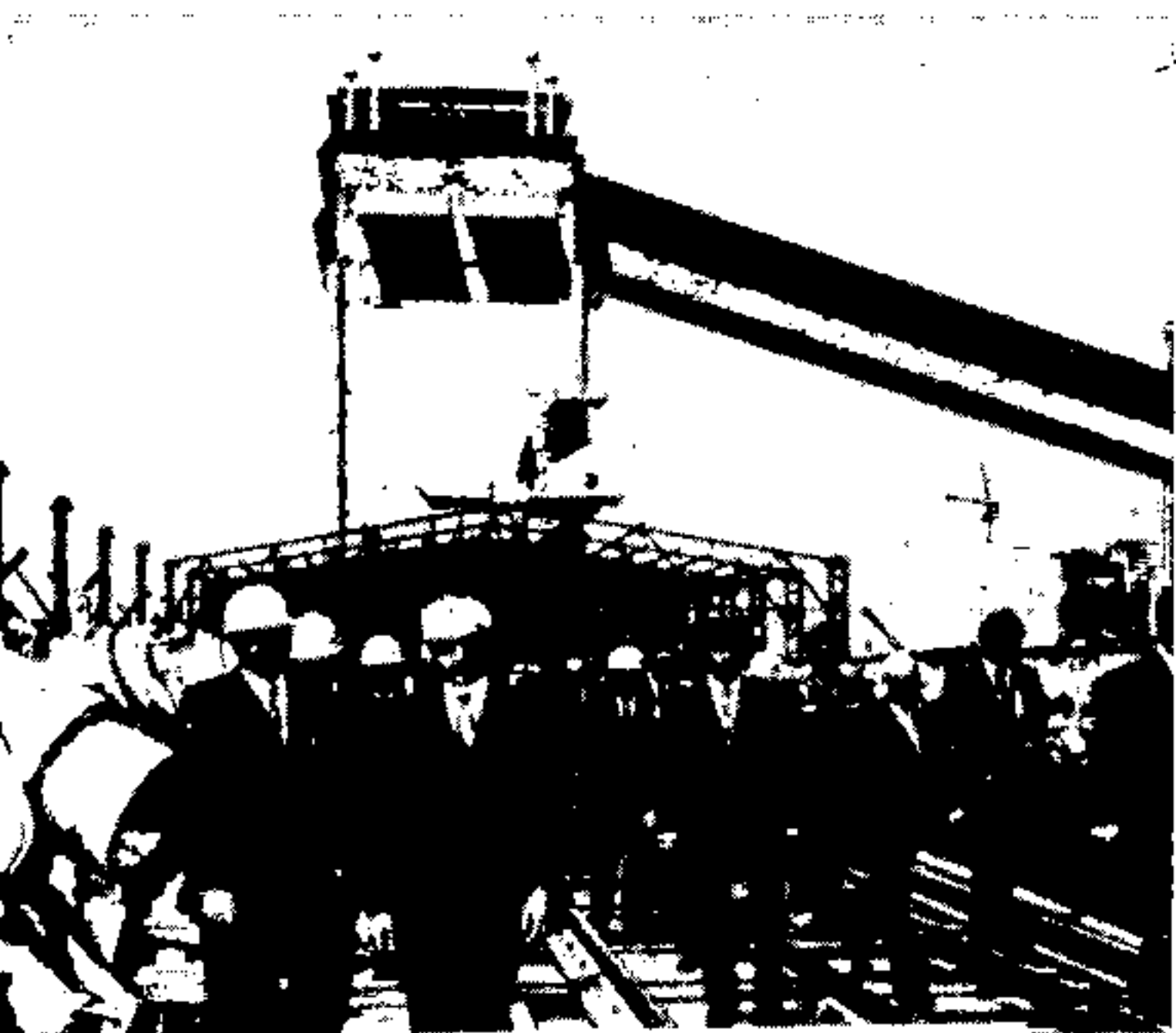
از آلمان آقایان منصور نوذری گل مراد مرادی محمد رضا احمدی رامز اسبروش از آمریکا آقایان :

- پرویز عقیلی
- مهندس رامین زاهدی
- میشل برد
- دکتر اند میمنی نژاد
- هادی مکارم چیان
- محمد علی حاجی مهدی
- منصور معین
- حمید منزهیان
- از ترکیه خانم ها و آقایان :
- رئوان رفیع زاده
- پوران رفیع زاده
- محمد محسن نژاد
- عباس کریمی
- یحیی ملک آذری
- از اطریش خانم ها و آقایان :
- مژگان اخضر
- ابوالقاسم حقانی فر
- از انگلستان خانم ها و آقایان :

- شهلا ریاستی
- ماک دروریان
- فرشید روستا
- وسکانیا
- بهرام علیم رادیان
- علینقی بادامچی زاده
- از ایتالیا آقایان :
- علی سالکی
- بهروز نصیر
- ایرج قیطانچی
- هرسل نصیری
- از کانادا آقای :
- عباس مقارّه عابد
- برای ما نامه نوشته اند که از کمک و اظهار نظر آنها سپاسگزاریم.

بازدید شاهنشاه از طومرین بندر عباس

بازدید از کارخانه ذوب آهن

مراجعت اعلیحضرتین از جزیره کیش

شاهنشاه در میان دانشجویان دانشگاه

پهلوی

صبح روز دهم اردیبهشت شاهنشاه در پنجمین روز دیدار از صفحات جنوب کشور از کتابخانه بزرگ دانشگاه پهلوی، بیمارستان و آموزشگاه نمازی بازدید کردند و مدتی با دانشجویان گفتگو پرداختند. همچنین اعضای کنگره جهانی حافظ و سعدی را بحضور پذیرفتند. در اولین بازدید کتابخانه دانشگاه پهلوی بعرض رسید. این کتابخانه در روی تپه‌ای که ۱۵۰ متر نسبت سطح زمین ارتفاع دارد و در قطعه زمینی بساحت ۱۷ هزار متر مربع در دست ایجاد است، گنجایش کتابخانه ۶۵۰ هزار کتاب و قابل توسعه تا یک میلیون جلد کتاب خواهد بود، و برای نزدیک به دو هزار نفر در قرائت‌خانه آن صندلی پیش‌بینی شده است. هزینه کتابخانه با تجهیزات و قطعه بندی و تاسیسات تهویه مطبوع نزدیک به سی میلیون تومان برآورد شده است که ۱۶ میلیون تومان آن از طرف کنسرسیوم نفت تامین شده و بقیه را سازمان برنامه داده است.

شاهنشاه سؤال کردند کار ساختمان چه وقت تمام میشود و در چند طبقه خواهد بود؟ بعرض رسید اسکلت ساختمان که در هفت طبقه بنا میشود در سال ۱۳۵۰ پایان میرسد و در اوایل سال ۱۳۵۲ قابل بهره‌برداری خواهد بود و علاوه بر آن در سال جاری نیز ساختمان شماره دو دانشکده ادبیات و علوم انسانی در روی همین تپه در کنار کتابخانه آغاز میشود. این ساختمان علاوه بر کتابخانه دارای قسمت ایران - شناسی و آمفی تئاتر خواهد بود و یک مخزن مخصوص کتابهای نفیس خطی و قسمت میکروفیل و انبار کتاب برای دو میلیون کتاب، در آن در نظر گرفته شده است همچنین موزه‌ای در آن ایجاد میشود که در قسمت بالای آن دوست هزار کتاب فقط مربوط بایران‌شناسی جای خواهد گرفت.

شاهنشاه پس از آن از نقشه قسمتهای مختلف ساختمان کتابخانه بزرگ دانشگاه دیدن کردند. شاهنشاه سؤال کردند آیا این بزرگترین کتابخانه ایران است بعرض رسید بلی و شاید در خاورمیانه نیز بی‌نظیر باشد.

در بیرون کتابخانه، شاهنشاه بمیان دانشجویانی که برای دیدن معطمه اجتماع کرده بودند رفتند دانشجویان شاهنشاه را در میان گرفتند و احساسات فوق‌العاده‌ای نسبت به رهبر مملکت ابراز داشتند. شاهنشاه از وضع درس و زندگی دانشجویان جویا شدند و آنان که از بازدید بدون اطلاع قبلی شاهنشاه از محل تحصیلشان شادمان بودند مشکلات و درخواست های خود را با ایشان در میان نهادند.

شاهنشاه در ذوب آهن آریامهر

شاهنشاه آریامهر روز یازدهم اردیبهشت از نقشه های متعدد کارخانه ذوب آهن و ماکتهای آن بازدید کردند. در این بازدید شیبانی سرپرست عملیات کارخانه ذوب آهن آریامهر در مورد اقداماتی که تا بحال صورت گرفته و برنامه‌هایی که در دست اجرا است گزارشی بعرض رسانید و گفت:

در حال حاضر هشتاد هزار نفر مهندس، کارمند و کارگر مشغول کار در این کارخانه هستند.

شاهنشاه پس از بازدید از نقشه های کارخانه و تاسیسات آن از ماکت آریامهر ماکت کارخانه ذوب آهن و نقشه طرح جامع اسفهان بازدید و سؤال کردند آیا جاده‌های مربوط به کارخانه تعمیر شده است؟

بعرض رسید هنوز اینکار شروع نشده است و در برنامه آینده اجرا خواهد شد.

سپس شاهنشاه از کارخانه ذوب آهن آریامهر بازدید کردند در اینجا در جواب سؤال شاهنشاه مربوط به تعداد کارشناسان خارجی بعرض رسید با مهندسانی که برای بهره‌برداری آمده‌اند جمعا هفتصد نفر کارشناس فعالیت دارند. سؤال شد در کرمان چند نفر کارشناس خارجی هست؟ پاسخ داده شد یکصد و شصت نفر، یکی از کارشناسان شوروی از مراجع شاهنشاه و میهمان نوازی مردم ایران تشکر کرد و گفت: امیدواریم بتوانیم جبران این همه محبت را بکنیم.

سپس شاهنشاه فرمودند: در اواخر شهریور و اوایل مهر کارخانه چه وضعی پیدا می‌کند؟

مدیر عامل کارخانه ملی ذوب آهن بعرض رساند که تا آن موقع کوره‌ها آماده خواهد شد.

شاهنشاه پرسیدند که رو بهم چند عمل در این کارخانه انجام میگردد؟ بعرض رسید دهها عمل و از جمله عملیات شیمیایی، الکتریکی و الکتروستاتیک.

بازدید شاهنشاه از کارخانه ذوب آهن آریامهر يك ساعت وسی دقیقه طول کشید و معطمه در پایان این بازدید ضمن اظهار رضایت از کار مهندسان و کارگران ایرانی و کارشناسان شوروی فرمودند امیدوارم دفعه آینده که از اینجا بازدید میکنم کار کارخانه تمام و کاملاً آماده باشد.

شاهنشاه در شیراز و تخت جمشید

شاهنشاه آریامهر روز ۶ اردیبهشت ماه وارد شیراز شدند و مورد استقبال قرار گرفتند. در این سفر شاهنشاه از نمایندگان طبقات مختلف مردم در باره وضع کار آنها سؤالاتی فرمودند و برای بهبود وضع آنها دستوراتی فرمودند.

شاهنشاه بعد از ظهر روز ششم اردیبهشت بمنظور بازدید از اقدامات مربوط به جشن دو هزار و پانصدمین سال بنیانگذاری شاهنشاهی ایران که تاکنون انجام گرفته است به تخت جمشید تشریف فرما شدند. در این بازدید شاهنشاه از اقامتگاه اختصاصی سران کشور ها که بمنظور اقامت آنها برپا شده دیدن کردند و نقشه داخلی چادرها را که شامل دو اتاق خواب، دو اتاق مستخدم و یک سالن و سایر تجهیزات است مورد بازدید قرار دادند.

شاهنشاه پس از بازدید از قسمتهای دیگر تخت‌جمشید در مورد جاده شیراز به تخت جمشید از وزیر راه پرسش فرمودند.

بعرض رسید - اسفالت این جاده که ۵۳ کیلومتر طول دارد در موعد مقرر پایان خواهد رسید.

شاهنشاه در خاتمه از وضع شرکتهای سهامی زراعی توضیح خواستند. وزیر تعاون و امور روستاها معروض داشت - با اینکه امسال در منطقه فارس باران باندازه کافی نیامده است درآمد سرانه کشاورزان عضو این شرکت ها قابل ملاحظه بوده است.

شاهنشاه گفتند - آب سد داریوش کبیر برای سال پنجاه و یک مورد استفاده قرار خواهد گرفت تا کشاورزان در انتظار باران دیم نباشند.

بعرض رسید هشتاد درصد از کار سد تمام شده و تاکنون چهار میلیون متر مکعب آب ذخیره شده است. شاهنشاه سپس باهلیکوپتر از سد داریوش کبیر بازدید کردند و پس از آن بسوی اقامتگاه اختصاصی در شیراز عزیمت کردند.

بازدید شاهنشاه از بندرعباس

شاهنشاه آریامهر روز هفتم اردیبهشت ماه را به بازدید از بندر عباس گذراندند. در این سفر شاهنشاه پس از مدتی پرواز با هلی‌کوپتر بر فراز بندر عباس از خانه های ارزان قیمت و تاسیسات تلویزیون خلیج فارس در «کند» و جاده توبنیاد این شهر بازدید کردند.

هنگام ورود شاهنشاه به بندرعباس، استاندار ساحلی منوچهر پیروز، گزارش داد که امسال ۲۵۵ طرح عمرانی در این استان اجرا خواهد شد.

استاندار در گزارش خود که در پاسخ سؤالات شاهنشاه بعرض رسید افزود که دو سال است در این منطقه بارانی نیامده و با اینحال وضع این منطقه از لحاظ آب و کشت گندم از هر زمان دیگری بهتر است و با گشایش سد میناب در سال ۱۳۵۳ مشکل کمبود آب برطرف خواهد شد. شاهنشاه تاکید فرمودند که لازم است تبدیل آب شور دریا به آب شیرین در این منطقه مورد بررسی قرار گیرد و اضافه کردند که آینده دنیا باین امور بستگی دارد.

شاهنشاه در مورد وضع تجارت و بازرگانی و مبادلات تجاری از یکی از اعضای اطاق بازرگانی سؤالاتی کردند که بعرض رسید در چند سال اخیر وضع بازرگانی این منطقه نسبت بگذشته بهتر شده و وضع تجاری روز بروز رونق بیشتری پیدا میکند.

شاهنشاه فرمودند: در آینده نزدیک خط آهن باین استان خواهد رسید و با آباد شدن این منطقه کشاورزی و فرآورده های آن وضع بهتری پیدا خواهد کرد و چهره این استان یکی دیگرگون خواهد شد این پیشرفت طبیعی است ولی اگر این منطقه از نظر سیاسی و شهری نیز مورد توجه قرار گیرد در آینده موقع ممتاز و خاصی پیدا خواهد کرد.

شاهنشاه افزودند: که با ایجاد بندر آزاد وضع استان ساحلی بهتر خواهد شد پس از پایان تشریفات استقبال شاهنشاه در یک جیب ارتشی قرار گرفتند و برای بازدید از پایگاه نیروی دریایی بندر عباس بسوی این پایگاه عزیمت کردند شاهنشاه پس از بازدید از محل پایگاه درجه یک نیروی دریایی عازم محل فرستنده تلویزیون ملی ایران مرکز بندر عباس شدند.

بازدید شاهنشاه آریامهر از واحدهای

نظامی در شیراز

شاهنشاه آریامهر قبل از ظهر روز نهم اردیبهشت از مرکز زرهی نیروی هوایی شاهنشاهی و مرکز پیاده سیاه دوم در شیراز دیدن کردند. در بازدید از باشگاه افسران مرکز زرهی، شاهنشاه در مورد گسترش کتابخانه این باشگاه اوامری صادر فرمودند.

شاهنشاه آنگاه با هلیکوپتر به مرکز پیاده سیاه دوم تشریف فرما شدند و از قسمت های مختلف این مرکز دیدن کردند.

شاهنشاه آریامهر عصر روز نهم اردیبهشت پس از بازدید از تاسیسات نیروی هوایی و نیروی دریایی شاهنشاهی در بندر بوشهر بشیراز بازگشتند.

بمناسبت برگزاری جشن دوهزاروپانصدساله شاهنشاهی ایران و برنامه‌های عمرانی استان مرکزی ، گفت و شنودی دانشمند با آقای دکتر ضیاءالدین شادمان استاندار استان مرکزی ، خلاصه‌ای از اطلاعاتی که آقای شادمان در اختیار ما گذاشت دراین شماره بنظر خوانندگان تلاش میرسد :

تلاش — آقای دکتر شادمان ، مطالب مسا درباره برنامه‌های عمرانی استان مرکزی است که بمناسبت جشن دوهزارو پانصدساله شاهنشاهی ایران شکل مترکزی بخود گرفته چه نظری دارید ؟

دکتر شادمان — ابتدا باید شکر کنم که این فرصت را میدهد که با خوانندگان تلاش از نزدیک صحبت کنم، حرف‌هایم را برزنم و آنچه را که در استان مرکزی انجام میگردد باطلاع ایشان برسانم. درضمن این تذکره را هم باید یادآور شوم که تنها بعثت جشن دوهزاروپانصدساله کارهای عمرانی دراستان مرکزی انجام نمیگیرد . درحال حاضر ما دو نوع کار دراستان مرکزی انجام میدهمیم . یکی کارهای بزرگ و دیگری کارهای کوچک و متوسط . اما در زمینه عمران دنیای وی‌گیری میشود . از جمله میتوان کارهایی را نام برد که شهرداری‌ها انجام میدهند . اما در زمینه جشن دوهزارو پانصد ساله یک سلسله کارهای فوق‌العاده داریم همانطور که گفتید بمناسبت جشن دوهزاروپانصد ساله شاهنشاهی است. به‌خاطر این جنبش عظیمی که در کشور ما برنامه ریزی شده است . می‌دانید که دراستان مرکزی در حدود پنج میلیون و نیم نفر زندگی میکنند و بدین ترتیب از لحاظ جمعیت این بزرگترین استانها است. شهرستانهای تابعه این استان چهارده شهرستان است و بالغ بر ۵۰۰ ده دراستان مرکزی وجود دارد .

این ارقام را بدین جهت عرض کردم که اهمیت اجرای برنامه در این محیط وسیع و پراکنده معلوم شود. باتوجه به مهلت زمانی کمی که داریم و باین برآیندگی روشن می‌گردد که چه کوشش وتلاش شبانه روزی باید بشود تا برنامه بموقع بانجام برسد .

۴۹۸ پروژه
در استان مرکزی بطور کلی ۴۹۸ پروژه برای جشن دوهزاروپانصد ساله اجرا خواهد شد که عبارتست از : آب لوله‌کشی ، بهسازی محیط، روشنایی ، ساختن دبستان روستائی — دبستان در شهر ، دبستانهای راهنمایی، راه روستائی ، دبیرستان و درمانگاه ...

تلاش — مسلماً در نحوه تقسیم بندی و اجرای این پروژه‌ها برای نقاط مختلف رعایت اهمیت و اولیاهم شده است.

دکتر شادمان — این سؤال مقدراست، حدس نیزدم که این سؤال را بفرمائید . مسلماً برای خوانندگان تلاش وغموه مردم هم جالب است که بدانند مادر دهات و شهرها و شهرسازها ، چه نسبت اینجا این پروژه‌ها را تقسیم کرده‌ایم. درضمن مناسبت دارد که ضوابط اجرای این طرحها را هم در اینجا مطرح کنم.

اجرای این پروژه‌ها بطور کلی باستانداران و فرمانداران کل واگذار شده و موکدا دستور داده شده است که پس از تصویب شورای استان مرحله اجرا درآید. و این بدانجهت است که بنابر منویات شاهنشاه باید که کار مردم بمرم واکذار شود. و این بهترین نمونه اجرای این خواست است. بایداذعان کنم که برای اجرای طرحی باین وسیعی چقدر باید به متلفه وارد بود و بهتر اهرکس خود مردم و نمایندگان آنها واهالی محل گرفتارها و احتیاجات منطقه را میدانند. ما بختدار که بیک منطقه، ممبرسم بعداز دوبا سه ما بحال احتمالاً محل خدمتش عوین مشود و به جای دیگری میرود. فرمانداران و سایر مقامات هم همینطور . ولی کسانی که در یک نقطه زندگی می‌کنند ، در آنجا راده شده و تا آخر می‌مانند همجیر را میدانند و اینها همان اعضای انجمن شهرستان شهر و ده هستند که ناظر ومتاور اصلی ما در اجرای این طرحها هستند. بهرحال دستور شاهنشاه آریامهر کلیه پروژه‌ها را ناظر وتصویب و مشورت اعنای شورای استان آماده کردیم مادر زمان معین پیاده کنیم.

برای آنکه ضوابط یک ضابطای برای اجرای پروژه‌ها داشته باشیم بعداز آنکه اختیارات از نخست‌وزیری بسا محول شد هیات هائی رامامور کردیم و بهرشتهای فرسایدیم که مطالعه کنند واحیاجات را درجه بندی نمایند . نماینده وزارت آبادانی ومسکن ، نماینده وزارت بهداری ونماینده استانداری اعضاء این هیات‌ها بودند. این هیات‌های سه نفری در حدود هیجده روز تمام استان را رسر پا گذاشتند ودر هر شهرستان طی جلساتی باحضور رئیس انجمن شهرسای ، معتمدان محلی و دستگاههای که میباشد این طرحها را پیاده کنند تشکیل دادند واحیاجات مردم را رسیدگی کردند ، برحسب مقدار اعتبار بولی که ما داشتیم این هیات‌ها مقداری طرح از شهرستانها گرفتند وبمرکز آوردند .

یک توضیح باید بدهم در مورد اعتبار اجرای این پروژه‌ها . یک مقدار از این پول را باید «خودبازی» مردم و کمک خود آنها تامین کند . بنابر این اصل باتوجه باینکه در چه نقاطی و به چه نسبت میتوانند این کمک خودبازی را در اختیار مایکدارند وارد بحث و گفتگو شدیم .

شاید این سؤال پیش‌پیاید که نتیجتاً در تقاطعی که توانائی کمک خودبازی ندارند اقدامی نمیشود وعمرانی یوقوع نمی‌پیوندد . باید بگویم درست برعکس است وما وقتی با کمک نمایندگان مردم احتیاجاتشان را درک کردیم پروژه‌هایی را که هفتاد — سی بود بآن نقاط اختصاص دادیم و مسلماً در چنین نقاط کمتر پیش‌رفته که وسایل اولیه‌تری مورد نیاز است پروژه‌های کم خرج‌تر هم ضرورت دارد.

پروژه‌های پنجاه — پنجاه را بنقاط در حد وسط اختصاص دادیم و تقاطعی را که وضعیتان خوب بود و توانائی خودبازی بیشتری داشتند در پروژه‌های سی — هفتاد قرار دادیم. یک سایه دیگری را هم در نظر گرفتیم باین شکل که محرومیت نقاط را در نظر گرفتیم و کاری نکردیم که دارا را دارانز و فقیر را به نسبت فقیرتر کنیم. یعنی اگر یک دهستان آب لوله‌کشی داشت ، مدرسه و برق و حمام داشت نخواستیم که برای اسباب بهسازی هم بکنیم. بلکه بیشتر بهجاهائی پرداختیم که فاقد این وسایل اولیه

بودند تا اینکه لااقل يك یادوتا از اینها را داشته باشند. مورد دیگری را که در نظر گرفتیم تعداد ساکنان این نقاط بود. ترتیبی دادیم که در محلی که پروژه پیاده‌میشود لااقل پنجاه خانوار سکونت داشته باشند. مابین حساب را کردیم که وقتی دولت مخارجی را متحمل میشود و خود مردم هم کمک می‌کنند، بعداز مدتی کارها بی‌حاصل نمائد. یعنی اینکه مثلا ۲۵ خانوار بعداز مدتی به ده خانوار تبدیل شود و بعدهم باقی مانده کوچ کنند و تاسیسات بدون استفاده بماند وسرانجام از بین برود .

بهرحال با توجه باین مسائل و ضوابط ، تقاطعی را که باید پروژه‌ها در آنجا پیاده شود معلوم و آماده کردیم. بعد با دستگاههای مربوط درمیان گذاشتیم که بروند و مقدمات کار را فراهم سازند.

کار دیگری که کردیم این بود که اواسط فروردین از همه نمایندگان شهرسازها دعوت کردیم. همه بموقع آمدند، و سپس از جلسات مکرر وپرسی و تبادل نظر طرحهای پیشنهادی تصویب رسید و در اختیار اینجانب گذاشته شد . با این اقدام پروژه‌هایی که در استان مرکزی پیاده خواهد شد تصویب و تأیید نمایندگان انجمن‌های شهرستان رسیده است . بعضی با احتیاجات مردم کاملاً تطبیق دارد و پروژه‌های بدین ترتیب قابلیت اجرا پیدا کرده است.

تلاش — باین مطالب قاعدتا درمدم تخصیص بودجه برای نقاط مختلف، و کارهای مختلف معلوم شده است **دکتر شادمان —** بهتر از هر چیز اینست که آمار تهیه شده را ارائه بدهم. برای اجرای پروژه‌ها جمعیت را در نظر گرفتیم. مثلا شهرستان اراک ۳۵ هزار نفر جمعیت و ۳۳۵ ده دارد که این دهات هر کدام دارای بیش از ۵۰ خانوار هستند. بعداز پروژه‌هایی که برای این شهرستان در نظر گرفتیم ۵۶ طرح است. مخارج پروژه‌های اراک سه میلیون تومان میشود. برای تفرش ۲۹ پروژه مبلغ دو میلیون و هشتصد هزار تومان اختصاص دادیم. برای خمین ۲۴ پروژه مبلغ یک میلیون و هشتصد هزار تومان. برای دماوند ۲۷ پروژه مبلغ دو میلیون و دویست هزار تومان. برای ساذر ۳۷ پروژه مبلغ دو میلیون تومان . برای شهرری ۳۲ پروژه مبلغ یک میلیون و نهصد هزار تومان. برای قزوین ۷۶ پروژه مبلغ چهارمیلیون و هشتصد هزار تومان. در قم ۲۲ پروژه مبلغ دومیلیون و یکصد هزار تومان . برای کاشان چهار پروژه مبلغ سه میلیون و دویصد هزار تومان . برای خرج ۶۲ پروژه مبلغ چهار میلیون و پانصد هزار تومان در کرمان ۲۰ پروژه مبلغ یک میلیون و پانصد هزار تومان. در محلات ۲۳ پروژه مبلغ یک میلیون و پانصد هزار تومان. برای ورامین ویاوانکی ۳۵ پروژه مبلغ یک میلیون و نهصد هزار تومان . برای شمیران هشتصد هزار تومان اختصاص داده شد.

ملاحظه می‌کنید برای شمیران با وسعتی که دارد و جمعیتی که دارد فقط هشتصد هزار تومان در نظر گرفتیم. این بنابر همان اسلی است که توضیح دادم که دارا را دارانز نکنیم . چون شمیران مردم متمکنی دارد و از خودبازی بیشتری برخوردار است . در جمع ۴۹۸ پروژه داریم که از این پروژه‌ها ۹۸ نای آن در شهر انجام میگردد وبقیه در دهات پیاده میشود. آمار دیگری که می‌توانم ارائه بدهم در مورد نوع پروژه‌ها است. جمع اعتبار مابرای این طرحها ۳۵ میلیون تومان است که ۱۹۴۴ درصد آنرا برای راه روستائی اختصاص دادیم. برای حمام روستائی ۹۴۸ درصد، برای بهسازی محیط ۴ درصد، برای لوله‌کشی آب ۱۵۶۷۰ درصد، برای برق ۱۹۵ درصد ، برای درمانگاه ۲۹۲۱ درصد تعیین گردیده است.

ممکن است این سؤال پیش بیاید که چرا برای درمانگاه رقم خیلی باینی در نظر گرفته شده است . باید عرض کنم که در آینده سیستم درمانی و بهداشتی مملکت عوض خواهد شد. وزارت بهداری و شیر و خورشید سرخ مامور بهداری مملکت خواهند بود. وزارت بهداری مامور بهداشت و شیر و خورشید مامور اجرای طرح بیمارستانها خواهند بود. در نظر است با طرح برنامه‌های وسیع بهداشتی در سائر ساری مردم کوشش شود و سعی بوجود بیاید که مردم کمتر ، بیمارستان و درمانگاه احتیاج پیدا کنند. همین جهت همین چهار درمانگاه را با هم که در این طرحها در نظر گرفته‌ایم در دور افتاده‌ترین نقاط است که با درمانگاههای سازمان شاهنشاهی و با شیر و خورشید با مراکز شهرستانها فاصله بسیار زیادی دارند. با کمکهای که از طرف دولت به شیر و خورشید میشود و با مجهز کردن بیمارستانها معلوم است روز بروز احتیاج مردم به درمانگاه کمتر شود. مطلب دیگری که باید اشاره کنم وجود سایه‌بان بهداشت است که عامل بسیار موثر و مهم است در بهداشت عمومی و آموزش مردم به بهداشت در دهات. در طرح کلی ۱۲۲ دبستان روستائی در نظر گرفته شده که ۹۱۸ درصد از کل بودجه را میگیرد . دبستان عادی شهری ۲۳ باب خواهد بود بمبلغ ۱۲۵۲۲ درصد از ۳۵ میلیون تومان ، ۴۸ دبستان دوره راهنمایی شهری خواهیم داشت بمبلغ ۱۷ درصد کل بودجه ، دبیرستان شهری ۲ باب که چهار درصد ، لوله‌کشی شهری ۹ تا ده درصد ، ملاحظه می‌فرمائید که باتوجه به آن ضوابط واحتیاجات منطقه، در یک تقسیم بندی معادل و بدست گرفتاری مردم طرحها را پیاده خواهیم کرد.

تلاش — بنابر آماری که ارائه دادید تعداد پروژه‌ها با بودجه آن‌ها نسبت مستقیم ندارد. بطور مثال تعداد ۱۲۲ دبستان بودجه‌ای مراتب کمتر از لوله‌کشی شهری در برگرفته است. مسلماً این عدم نسبت مستقیم مربوط به نوع پروژه‌ها میشود.

دکتر شادمان — کاملاً درست ، همانطور که خودتان گفتید در این برنامه‌ها ۱۲۲ دبستان داریم با وجود اینکه تعدادش بیشتر از همه پروژه‌های دیگر است ، مجموعاً ۹۱۸ درصد از اعتبار مالی را گرفته است . علت این است که هر مدرسه در حدود سی هزار تومان تمام میشود ولی یک پروژه هست مثل راهسازی کوهستانی که ممکن است هر کیلومتر آن تا یکصد هزار تومان خرج برآورد. یک دبستان و یک راهسازی ، هر کدام یک پروژه است. و با برق روستائی که ۱۳ پروژه است که ۱۵ درصد اعتبار آنست ما طرحها را به نسبت احتیاج مناطق در نظر گرفتیم و با محاسبه مخارج الا هم تألاهم کردیم.

تلاش — اشاره کردید به سیستم بهداشتی که برای آینده مملکت در نظر گرفته شده و بادی هم گردید باز تأثیر سایه‌بان بهداشت در استان مرکزی . لطفا در مورد تأثیر سایه‌بان اعم از بهداشت ، دانش ، ترویج و آبادانی چه نظری دارید ؟

دکتر شادمان — یک توضیح بدهم . بعد جواب شد را بگویم. بعثت موقعیت استان مرکز و کلیه کسانی که فارغ‌التحصیل میشوند و با تحصیل کرده این استان هستند بخاطر شرایط خوب این استان بهر طریق میخواهند

کاری کنند که خدمت سایه‌بان را در این استان بگذرانند. همه قنار می‌آوردند که در استان مرکز و در شهر های آن بمانند. باین سبب دستگاههایی که این سایه‌بان را تقسیم می‌کنند امتیاز را بکسانی داده‌اند که نمرات بهتر می‌آورند و بخصوص در مورد سایه‌بان بهداشت خیلی کم در استان مرکز نگهداشته میشوند چون به نسبت استانهای دیگر نیاز کمتری در اینمورد داریم. همین علت که این استان از امتیازات و نعمات بیشتری برخوردار است نخواستیم که به نسبت وسعت و جمعیت با استانهای دیگر برابر از سایه‌بان استفاده بکنیم و امتیاز کمتری از این جهت گرفتیم. اما همین عده کم هم که بنام سایه‌بان بهداشت، دانش، ترویج و آبادانی در استان مرکزی کار می‌کنند واقفا دلسوز و سمیمی هستند وبخوبی وظائف خود را انجام میدهند ومردم هم نهایت اطمینان را بآنها دارند و از وجودشان بهره میگیرند . فرستادن این سایه‌بان بدهات موجب ایجاد روحیه جدید و تحرک و فعالیت های سازنده در روستاها شده است .

تلاش — مطلبی که مناست دارد مطرح‌شود در مورد تاسیس ۱۲۲ دبستانی است که گفتید. این دبستانها را خود استان مرکزی میسازد یا سهمیه ایست که از جمع ۲۵۰۰ مدرسه که سازمان پیکار بایسوادای بانکک مردم اعتبار آن را تأمین میسازد ؟

دکتر شادمان — در جواب این سؤال لازم است که توضیح کاملتری بدهم. بطور کلی بودجه این ۲۵۰۰ مدرسه به سه طریق تأمین میگردد . یک مقدار آنرا دولت میسازد یک مقدار را مردم با کمک و خودبازی تأمین می‌کنند، باین طریق حسابهای در انجمن‌های ده بوجود می‌آورند و برای این منظور باین حساب‌ها پول میریزد. قسم سوم پول ساختن این مدارس را پیکار بایسوادای در اختیار دستگاهها میگذارد. این پولی که مردم میدهند باید جمع بشود تا پیکار بایسوادای بتواند سهمیه خود را بپردازد. این مدارس ساخته میشود و بنام خریدار نامگذاری میشود ولی معلوم نیست که در کدام نقطه بنا میشود بلکه روی احتیاجات کلی مملکت تقسیم بندی میشود . تعداد ۱۲۲ مدرسه‌ای که در استان مرکزی ساخته میشود از همین برنامه ۲۵۰۰ تأثی است که یک قسمت از آنرا دولت می‌پردازد و یک قسمت را انجمن‌های ده یعنی مردم و یک قسمت را پیکار بایسوادای تأمین می‌کند.

بنابراین هرکس که پول یک مدرسه را میپردازد معلوم نیست که حتماً هر جا که او میخواهد ساخته شود. بستگی دارد به نیاز مناطق سراسر کشور .

تلاش — اگر ممکن است توضیح بفرمائید که برنامه های عمرانی که باین منظور قرار است در استان مرکزی پیاده شود اکنون در چه مرحله است ، کارهای آن چند درصد انجام گرفته و آیا تا آغاز جشن بیان خواهد رسید؟

دکتر شادمان — همانطور که در ابتدا گفتیم زمان خیلی کوتاه است و گسترش و پراکندگی اجرای طرحها بسیار زیاد. برای اجرای این برنامه وسیع از همکارانم خواستم که باتشکیل جلسات متعدد که ۱۵ روز صبح و عصر طول کشید راه حالهای مختلف را برای پیاده کردن پروژه‌ها بررسی کنند و سر بهترین راهها را انتخاب کنند. ما کارها را دسته بندی کردیم. برای انجام کارهایی که میباشد در روستاها انجام بگیرد اینجانب اختیاراتم را به مدیر کل آبادانی ومسکن استان واگذار کردم . آنچه که در مورد مدارس در شهر باید انجام شود ، آنرا در اختیار مدیر کل آموزش و پرورش قرار دادم. بقیه پروژه‌ها را بعهده دفتر فنی استانداری محول کردم باین ترتیب الا به قلب بوجود آمده است . این افراد هم تجربه دارند و هم با احتیاجات مردم واقفند و بخوبی طرحها را پیاده می‌کنند.

مشکل دیگری که در پیش بود و رفع شد استخدام بود که با اجازه دادند برای این برنامه‌ها استخدام موقت بکنیم. مثلاً اگر به تعدادی مهندس احتیاج داریم آنها را موقتاً استخدام کنیم و با قرارداد بکار واداریم. بهرحال امیدوارم تا ۱۵ اردیبهشت همه نقاطی را که باید پروژه‌ها پیاده شوند تعیین کنیم و بلافاصله شروع بکار کنیم. علاوه بر آن تا این تاریخ نقشه‌برداری های لازم شده باند و با مطالعه کارهایی که باید کارها را انجام دهند قرارداد منعقد سازیم. تصور می‌کنم دوسوم پروژه‌ها را که به جشن دوهزاروپانصد ساله شاهنشاهی بستگی دارد تا اول شهریور ماه بانجام برسانیم و یک سوم بقیه را هم تا آخر شهریور بانجام برسانیم. امیدوارم تا آغاز جشن‌ها ۴۹۸ پروژه‌ای را که داریم بپایان برسانیم.

تلاش — تشکر می‌کنم، سؤال بخصوص دیگر نیست اما اگر جنبه‌ای مطالبی دارید که جالب باشد بفرمائید.

دکتر شادمان — مطلبی که در خاتمه عرض خواهم کرد شاید سددردم باین بحث نداشته باشد ولی موضوع کلی باشد و آن واگذاری کار مردم بمرم است که ما سعی کرده‌ایم بنحو مطلوبی در استان مرکزی اجرا کنیم و این موضوع بطور انحص در اجرای برنامه‌های عمرانی اخیر نیز کاملاً مشهود است . این توفیق را دولت آقای هویدا بدست آورد که در اجرای منویات شاهنشاه آنطور که باید و شاید درک کند که واگذاری کار مردم بمرم چقدر در پیشرف و ترقی موثر است. و مهم کوچکی هم در این خدمت شاید نصیب استان مرکزی شده باشد. ابتدا خود اعضاء انجمن‌ها فکر می‌کردند که این کار تشریفاتی است ولی بعدا که همه کارها با مشورت و تصویب آنها عملی شد ، رآغب شدند و فعالیت برداشتند . و نتایج نیکویی بدست آمد ، ایمن رویه موجب شده است که دولت و مقامات مسؤول از خواست‌ها و نظرات مردم آگاه می‌شوند و با تصویب انجمن های استان و شهرستان طرحها قابلیت اجرا پیدا میکنند. تا بحال در انجمن‌های ده اینطور عمل میشد و همان در سطح بالاتری در انجمن‌های شهرستان و شهر اجرا میگردد.

خبرهای کوتاه

● **بازماندگان شهدای**
حادثه سیاهکل در نوروز
مورد تقدیر خاص شاهنشاه قرار
گرفتند و وزیر دربار شاهنشاهی
همچنین مراسم و عناایات
همایونی را به ۱۰ تن
مجرورین واقع سیاهکل نیز
ابلاغ کرد.

● **بمناسبت عید نوروز**
تلگرامهای شادباش پادشاهان
و روسای جمهوری، حکام
و فرمانداران کشورهای مختلف
سراسر گیتی بحضور شاهنشاه
مخابره گردید که متقابلاً
شاهنشاه آریامهر به یکایک آنها
پاسخ دادند.

● **پنج هزار بسته هدایای**
نوروزی علیاحضرت شهبانو
جهت کودکان جزایر خلیج
فارس برای آنان ارسال شد.
هدایای مزبور شامل
لباس، شیرینی و نوبخت افراز
بود که بوسیله استانداران
ساحلی بین کودکان جزایر
خلیج فارس توزیع گردید.
● از میان ۱۲۰۰
اختراع در سال گذشته، یک
ایرانی برنده مدال طلا شد.
هیأت داوران مخترعین
بین المللی، سرگرد سخاوت را
که کار تحقیقاتی و اختراع
او در باره فیزیک اتمی است
برنده مدال طلا اعلام کرد.

● **هدیه نقدی شاهنشاه**
برای توسعه کارهای آبادانی
شهرستان قم بوسیله استاندار
استان مرکزی به شهرداری قم
تسلیم شد.

● **سفیر شاهنشاه آریامهر**
در اسلام آباد پاکستان،
مباحثه های بمناسبت آغاز سال
نو ایرانی با خبرگزاری
آسوشیتد پرس ترتیب داد.
وی درباره تحولات
ایران و نظریات و روشهای
سیاسی ایران توضیحات
مبسوطی داده و تاکید کرد که
تقویت اسلام و همبستگی ملل
اسلامی پایه سیاست خارجی
ایران است.

● **تعلیمات ابتدایی در**
بیست و پنج منطقه کشور از
امسال عمومی و اجباری خواهد
بود.

در این مناطق لوازم
کامل برای تحصیل کلیه
کودکان شش تا دوازده ساله
آماده شده است و طبق مقررات
قانون تعلیمات اجباری پدران
و مادران نمیتوانند مانع از
تحصیل کودکان خود شوند.
مناطق بیست و پنج گانه
عبارتند از: آستارا، بابل،
بوشهر، بم و توپسرکان،
جیرفت، خمین، دامغان،
رودبار، زنجان، سمنان،
شاهرود، شاهی، طالش،
فومن، قصر شیرین، گرمان،
گسار، لاهیجان، لنگرود،
ماکو، میناب، نائین و
نیشابور.

● **وزیر کار و امور**
اجتماعی مباحثه دوشنبه دوم
فروردین بدعوت وزیر کار
ایالات متحده رهیار آن کشور
شد.

مجیدی در این سفر که
دو هفته طول خواهد کشید

از سازمان های کارگری
نیویورک و واشنگتن و میشیگان
دین خواهد کرد.

● **با اجرای يك برنامه**
یکساعته تلویزیونی بنام
(ایران) از تلویزیون لهستان،
نخستین برنامه جشن دوهزار
و پانصدمین سال بنیانگذاری
شاهنشاهی ایران در آن کشور
آغاز شد.

این برنامه که روز
سوم فروردین ماه اجرا گردید
شامل اطلاعاتی وسیع درباره
ایران دیروز و امروز بود
که ضمن آن تماشاگران
تلویزیون لهستان با فعالیتهای
هنری و فرهنگی ایران نیز
آشنا شدند.

● **بیش از ۸۰۰ تن از**
مقامات عالیترتبه سیاسی و
فرهنگی تونس، دیپلماتهای
خارجی و ایرانیان مقیم تونس
در جشن نوروزی سفارت
شاهنشاهی در تونس شرکت
کردند.

رادیو تونس نیز بمناسبت
نوروز ایرانیان برنامه ویژه ای
که شامل موسیقی ایرانی و
مطالبی درباره تحولات ایران
بود پخش کرد.

● **رادیو تلویزیون**
سوئیس به مناسبت آغاز سال
نوایرانی يك مصاحبه تلویزیونی
با سرکنسول شاهنشاهی ایران
در ژنو ترتیب داد.
سرکنسول ایران در این
مصاحبه اطلاعات جامعی درباره
تحولات اخیر کشور در اختیار
تماشاگران تلویزیون سوئیس
قرار داد.

● **جرج براون سیاستمدار**
مشهور انگلیسی و وزیر اسبق
کابینه این کشور از شاهنشاه
تحلیل کرد. وی در ضمن
بحث درباره اوضاع خاورمیانه
در کتاب بزرگ خطاطاش
مینویسد: ایران در زمینه
مسائل مالی و منطقه ای،
مسائل مربوط به خلیج فارس،
روابط با همسایگان و بخصوص
مسائل اعراب و منطقه عربی
خاور میانه موفقیت های
بی در پی و چشمگیر خود
را مدیون وجود شاهنشاه است.
جرج براون که تاکنون
چندین بار به ایران سفر کرده
است میافزاید:

شاهنشاه ایران یکی از
شجاعترین و داناترین مردانی
هستند که من تاکنون دیده ام.

● **شهردار تهران روز**
پنجشنبه پنجم فروردین با
نیکلای بادگورنی مدیر هیأت
رئیه شورایی اتحاد جماهیر
شوروی در کاخ کرملین
ملاقات بعمل آورد.

شهردار تهران همراه
هیاتی بدعوت شهردار مسکو
به شوروی رفته بود.

● **يك نمایشگاه بزرگ**
از فرش و کارهای دستی
ایران در شهر فاتیما گام
انگلستان، وسیله شهردار آن
شهر گشایش یافت. شهردار
محافظه کار انگلیسی هنگام
گشایش نمایشگاه ضمن سخنانی
گفت: دنیای غرب مرهون
تمدن و فرهنگ ایران است.

در دورانی که نخستین مشور
حقوق بشر بوسیله شاهنشاهی
ایران صادر شد، اجداد ما
انگلیسی ها حتی شهرتینی را
نیاموخته بودند و از فرهنگ
و هنر بوئی بمشامان نرسیده
بود.

● **شیخ خلیفه بن سلمان**
ال خلیفه رئیس شورای دولتی
بحرین طی مراسمی شعبه بانک
ملی ایران در بحرین را
گشودند.

در این مراسم سفیر
شاهنشاه آریامهر در کویت،
مدیر کل بانک ملی ایران و
گروهی از بازرگانان ایرانی
شرکت داشتند.

● **رئیس کشور برمه**
در تهران
ژنرال ناوین رئیس کشور
برمه روز شانزدهم فروردین
در راه بازگشت از سفر اروپا
برای يك اقامت سه روزه و
غیر رسمی وارد تهران شد و
از جانب آقای هرمز قریب
رئیس کل تشریفات شاهنشاهی
مورد استقبال قرار گرفت.

● **روز هفدهم فروردین**
آخرین جلسه هیأت مدیره
دوره اول نظام پزشکی مرکزی
با حضور آقای دکتر اقبال
تشکیل گردید. در این جلسه
گزارش مربوط به انتخابات
دوره دوم مطرح و مورد تأیید
قرار گرفت. هیأت مدیره
دوره جدید نظام پزشکی از
سوم اردیبهشت ماه آغاز بکار
کرد.

● **همراه وزیر خارجه**
مصر چهار نفر از روزنامه
نگاران مصری تهران آمدند.
روزنامه نگاران مزبور آقایان
حسینی فواد «الاهرام»
جارالحق نماینده خبرگزاری
خاورمیانه و بانوان حسینی
توفیق «الجمهوریه» و انتظام
حواری «اخبار الیوم» طی
ضیافتی که از طرف سرپرست
اداره کل روابط خارجی
وزارت اطلاعات برپا گردید
با روزنامه نگاران ایرانی آشنا
شدند.

● **در پیشگاه شاهنشاه**
و شهبانو، شانزدهم فروردین
ارکستر بزرگ پاریس برنامه ای
در تالار رودکی اجرا کرد.
● **بمناسبت روز جهانی**
کتاب کودک، روز شانزدهم
فروردین نمایشگاهی از کتاب
های نمونه ویژه کودکان از
طرف (کانون پرورش فکری
کودکان و نوجوانان) در
کتابخانه مرکزی کانون در
پارک فرح گشایش یافت. در
مراسم گشایش نمایشگاه ۵۰۰
تنی از کودکان و اولیاء آنان
حضور داشتند.

● **شاهنشاه آریامهر روز**
هیجدهم فروردین آقای
بورتیکا وزیر بازرگانی خارجی
جمهوری سوسیالیستی رومانی
را در کاخ نیاوران بحضور
پذیرفتند. در این شرفیابی
سفیر جمهوری رومانی در دربار
شاهنشاهی حضور داشت.

● **روز هجدهم فروردین**
آقای «کورنل بورتیکا» وزیر
بازرگانی خارجی رومانی و
همراهانشان در کاخ نخست
وزیری با هویدا نخست وزیر
و در ساعت دوازده ظهر نیز
با آقای جمشید آموزگار وزیر
دارایی ملاقات کردند.

● **آقای احمد جابر -**
الصباح سفیر کویت در دربار
شاهنشاهی روز هجدهم
فروردین در کاخ وزارت امور
خارجیه با آقای اردشیر زاهدی
وزیر امور خارجه ملاقات
کرد.

● **يك هیأت پنج نفری**
بریاست آقای «باراد دادچنکو»

نایب وزارت آب اتحاد جماهیر
شوروی به دعوت وزارت
منابع طبیعی برای بحث
و مذاکره در مورد جلوگیری
از آلودگی آب دریای مازندران
بتهران آمدند. از ایران
هیاتی مرکب از نمایندگان
شرکت ملی نفت، شرکت
شیلات، انستیتو تحقیقات
شیلات بریاست معاون وزارت
منابع طبیعی با هیأت شوروی
در این زمینه گفتگو و تبادل
نظر کردند.

● **بمناسبت روز بهداشت**
جهانی روز هجدهم فروردین
مراسمی با شرکت رئیس هیأت
نمائندگی سازمان جهانی
بهداشت در ایران و معاونان
و مدیران کل وزارت بهداشت،
چند تن از ستاتورها و استادان
دانشگاه و رئیس هیأت مدیره
انجمن ملی راهنمایی و حمایت
متلایان به بیماری قند در
تالار جدید موزه ایران باستان
برقرار شد.

● **آقای هویدا نخست**
وزیر که روز پنجشنبه نوزدهم
فروردین با اتفاق همسرش به
شاهرود عزیمت کرده بود
روز شنبه تهران مراجعت
کرد.

● **فرمانداران سراسر**
کشور که برای شرکت در
کنفرانس فرمانداران تهران
آمده بودند با مداد روز بیست
و یکم فروردین در آرامگاه
اعلیحضرت رضا شاه کیسر
حضور یافتند و با تاج تاج گل
ادای احترام کردند.

● **وزارت تعاون و امور**
روستاها اعلام کرد که از اول
بهمن ماه تا روز بیست و نهم
اسفند ماه سال گذشته مالکیت
قانونی املاک هشتاد و هشت
هزار و یکصد و هفت نفر از
مالکان مشمول قانون تقسیم
و فروش املاک مورد اجاره
بزرعین مستاجر، رسماً به
۳۲۸ هزار و یکصد و سی و
هشت زارع انتقال یافت.

● **آقای جان هی هرت**
مدیر اتحادیه نویسندگان
کشاورزی انگلیس روز بیست
و یکم فروردین گفت: آنچه
اکنون در ایران در شرف
تکوین است در جهان بیسابقه
است.

● **نخستین جلسه بر-**
گزاری جشن شاهنشاهی سازمان
ملی پیشاهنگی روز بیست و
یکم فروردین در دفتر امور
اجتماعی این سازمان تشکیل
شد.

● **سینار مؤولان**
مراکز بهداشت استان خراسان
بامداد روز بیست و یکم
فروردین در مشهد گشایش
یافت.

● **در جلسه ای که روز**
بیست و یکم فروردین با
حضور استاندار آذربایجان
شرقی تشکیل شد مدیر عامل
شرکت برق منطقه ای آذربایجان،
نمایندگان وزارت آب و برق
و مسئولان فنی در مورد
تعیین مسیر خط انتقال نیروی
برق سد «آرس» به تبریز
تصمیماتی اتخاذ کردند.

● **روز بیست و سوم**
فروردین علیاحضرت شهبانو
پزشکان، دندانپزشکان،
ماماها، پرستاران و دانشجویان
نمونه سال را در رشته پزشکی
در کاخ نیاوران بحضور
پذیرفتند. در این شرفیابی

دکتر اقبال رئیس هیأت مدیره
نظام پزشکی مراتب سیاس
هیأت داورانی که این گروه
را انتخاب کرده اند و همچنین
سیاس نظام پزشکی را از عنایات
و توجهات خاص علیاحضرت
ابراز کرد.

● **روز بیست و سوم**
فروردین عمر فقیه معاون
وزارت بازرگانی عربستان
سعودی با هوشنگ انصاری
وزیر اقتصاد ملاقات و مذاکره
کرد.

در این ملاقات روابط
اقتصادی و بازرگانی و طرح
های جدید همکاری میان دو
کشور مورد بررسی قرار
گرفت.

● **مجلس شورای ملی از**
روز ۲۴ فروردین فعالیت های
پارلمانی خود را از سر گرفت
و اولین جلسه علنی مجلس
شورای ملی پس از تعطیلات
نوروزی ساعت نه صبح تشکیل
گردید.

● **یکصد تن از اعضای**
گروه تسلیح اخلاقی جهانی
پیش از ظهر روز ۲۳ فروردین
از بالاشگاه نفت تهران دیدن
کردند.

این گروه بدعوت وزارت
آموزش و پرورش به ایران
آمده بودند.

● **روز بیست و سوم**
فروردین سفیر لهستان و سفیر
ایالات متحده در ایران با
اردشیر زاهدی در کاخ
وزارت امور خارجه ملاقات
کردند.

● **شاهنشاه آریامهر روز**
بیست و چهارم فروردین آقای
جانگ کیوکم سفیر جدید
جمهوری کره جنوبی در دربار
شاهنشاهی را بحضور پذیرفتند.
در این شرفیابی سفیر جمهوری
کره استوارنامه خود را تقدیم
کرد.

● **شاهنشاه آریامهر و**
علیاحضرت شهبانو قبل از ظهر
روز بیست و هفتم فروردین
باتفاق والاحضرت همایون
ولامتهد با هوایما از تهران
به شیراز و پاسارگاد تشریف
فرما شدند و بعد از ظهر
همانروز به پایتخت بازگشتند.

● **روز چهارشنبه بیست**
و پنجم فروردین آقای
جواد منصور وزیر اطلاعات
از سمت خود استعفا کرد.

● **سرلک استاندار**
آذربایجان شرقی در نخستین
جلسه انجمن استان در سال
جاری اعلام کرد که از طرف
سازمان برنامه ۲۲۰ میلیون
ریال اعتبار برای اجرای طرح
های عمرانی در این منطقه در
نظر گرفته شده است.

● **کمیته اقتصادی**
کنفرانس بین المللی که در
کاراکاس پایتخت ونزوئلا
تشکیل شده بود در پشتیبانی
و تأیید قطعنامه مجمع عمومی
سازمان ملل متحد درباره ایجاد
لژیون خدمتگزاران بشر که
بابتکار شاهنشاه مرحله عمل
رسید، قطعنامه ای تصویب
کرد.

● **شاهنشاه آریامهر روز**
۲۹ فروردین سردیس رایت
سفیر انگلستان در دربار
شاهنشاهی را که مدت ماموریتش
در ایران پایان رسیده است
در کاخ نیاوران بحضور
پذیرفتند. این شرفیابی برای
کسب اجازه مرخصی صورت

گرفت.
● **بفرمان شاهنشاه**
آریامهر و بدعوت ارتش
پاکستان روز ۲۸ فروردین
ارتشبد فریدون جم رئیس ستاد
بزرگ ارتشاران و همراهان
بمنظور بازدید از ارتش پاکستان
با هواپیما به آن کشور عزیمت
کردند.

● **روز ۲۸ فروردین**
نمایندگان مملتان تهران در
آرامگاه اعلیحضرت رضاشاه
کبیر حضور یافتند و با تاج
تاج گل ادای احترام کردند.

در این مراسم یکی از
معلمان طی خطابه ای از عنایات
مخصوص شاهنشاه در مورد
تأمین رفاه حال مملتان کشور
سیاسگری کرد و گفت:

بپاس حقشناسی و ستایش و
ادای شکرانه از آن همه
کوششها و از خود گذشتگیها
که در راه پیشرفت فرهنگ
جدید ایران بعمل آمده از
پروردگار معال مسئلت داریم
که سلسله پهلوی را مستدام
و برقرار بدارد و اطمینان
داریم که مردم حقشناس و
بخصوص فرهنگیان در راه
پیشرفت مقام عالی رهبر
خرمند خود و در اجرای
هدفهای منشور انقلاب شاه و
مردم از هیچگونه فداکاری
و جانبازی دریغ نخواهند
کرد.

● **روز اول اردیبهشت**
آقای تنکو عبدالرحمن دبیر
کل دبیرخانه اسلامی در کاخ
نیاوران به حضور شاهنشاه بار
یافت. در این شرفیابی آقای
اردشیر زاهدی وزیر امور
خارجیه نیز حضور داشت.

دبیر کل دبیرخانه اسلامی
فاها را بطور خصوصی در
حضور شاهنشاه صرف کرد.
● **سخنگوی جشن دو**

هزار و پانصدمین سال بنیان
گذاری شاهنشاهی ایران اعلام
داشت که حضرت یاکوب بوس
یوهانس فوشه رئیس کشور
آفریقای جنوبی ریاست عالی
کمیته برگزار کننده جشن
شاهنشاهی ایران در آن کشور
را برعهده گرفته اند.

● **دراولیندی ارتشبد**
فریدون جم رئیس ستاد بزرگ
ارتشاران که از پاکستان دیدن
میکند با برزیدت یحیی خان
ملاقات کرد. در این دیدار
سفیر ایران دکتر فریدونی
همراه رئیس ستاد بود.

سنگ و جانی

[illegible]

گفت و شنودبا :

مرجان

ستاره سینما

تلاش - از چه وقت بکار هنرپیشگی پرداختند ؟

مرجان - از آبانماه سال ۱۳۴۸
تلاش - فیلمهایی را که تابحال بازی کردهاید نام ببرید

مرجان - دنیای برآمد ، سکه شانس ، از یاد رفته ، شکار انسانها ، دلکها ، قلاب ، يك مرد و يك شهر و محبوبه .

تلاش - چه هنرپیشههایی نقش مقابل شما را داشتهاند ؟

مرجان - فردین ، ناصر ملكمطبعی ، بك ايمانوردی ، زرین دست ، حمیدمشایخی ، بهروز وثوقی و آرمان .

تلاش - چطور شد که این کار را انتخاب کردید ؟

مرجان - علاقه خودم ، تشویق و ترغیب خندان از هنرمندان و نزدیکان و موافقت همسر .

تلاش - با کدام کارگردانها کار کردهاید ؟

مرجان - احمدشیرازی ، ایرج قادری ، مهدی رئیس فیروز ، محمد زرین دست ، عباس دستمالچی ، امیرشروان و رفعت .

تلاش - باین نظر که سینمای فارسی وضع نابسامانی دارد تاجه حد موافق یا مخالفید ؟

مرجان - طبیعی است که هر تشکیلاتی که تحرك نداشته باشد کارش به نابسامانی میکشد .

تلاش - راه چلهایی را که برای بهبود و پیشرفت سینمای فارسی میدانید بگوئید

مرجان - قدرتها و ضوابط سینما را تهیه کنندگان و کارگردانان و سناریستها تشکیل میدهند و اگر بنا شود که پیشرفت و رفورمی بوجود بیاید باید در کار این عده باشد .

تلاش - تحولات عمومی شما چیست و در کار هنرپیشگی چه مطالعات و تحقیقاتی دارید ؟

مرجان - دیپلمه فنی هشتم و چهار سال است با راهنمایی و کمک همسر مهدی علمحمدی تمرین و مطالعه در کار هنرپیشگی می کنم .

تلاش - از سرگرمیها ، تفریحات و برنامه های غیر از کارتان بگوئید

مرجان - بعد از کار ، همه وقتم صرف خانه داری میشود . در مواقع بیکاری مثل همه مردم رفت و آمدهایی داریم . روزهای تعطیل بزرگترین تفریح من کوهنوردی است که حتی در مواقع برف و باران هم بآن می پردازم .

تلاش - شوهر شما هم هنرمند هستند و کارهای هنری دارند . بنظر شما اگر يك زوج هردو کار هنری داشته باشند در زندگی آنها تاثیر مثبت دارد یا موجب ناراحتی هایی میشود ؟

مرجان - در مورد ما با اینکه هردو کار هنری داریم کوچکترین ناراحتی و نكنشه مورد بحثی در زندگی مان تابحال پیش نیامده است .

تلاش - شما تازه کار هنرپیشگی را شروع کردهاید ، آیا امید دارید که بزودی بولسازترین و نفراول سینمای فارسی باشید ؟
مرجان - من ، از همان آغاز بکار هنرپیشگی سینما عهده دار نقش های اول بوده ام سعی و اعتقادم آنستکه کارم منظور

طبعی و باانده صحیح پیش برود .

تلاش - نظر شما درباره سس در سینما چیست ؟

مرجان - سس یا تصویرت که برخی در بعضی فیلمها ارائه میدهند بسیار چندان اور است . این نظر و عقیده ای است که من از صدها بیننده فیلم های ایرانی شنیدم . خودم هم معتقدم که سس را حتی با حرکت يك لب هم میتوان ارائه داد بدون آنكه احتیاج صد در صد به نمایش شکم ها و پاهای نامتناسب باشد .

تلاش - درباره تاتر ایران چیزی نمی گوئید ؟

مرجان - وقتی ازدواج کردم هجده سال ستر نداشتم و تا آن موقع بمقتضی سن و گرفتاریهای درسی کمتر فرصت تاتر رفتن داشتم . ولی بعد از ازدواج بارها به تاتر رفتم و باید بگویم که ابتدا خوشم نیامد ، باین جهت که بازی هنرپیشه ها مصنوعی بود و بیس ها جالب نبود .

تلاش - فکر می کنید که سینمای کشور ما با کشورهای اروپایی چه نسبتی دارد ؟

مرجان - شاید از لحاظ سناریو و تکنیک و کارگردانی از کشورهای پیشرفته اروپا خیلی عقب باشم ولی از لحاظ بازی هنرپیشه ها بخصوی چندتن از هنرپیشه های مرد اگر افتخار نکنم احساس حقارت هم نمی کنم .

تلاش - ضعف سینمای فارسی بنظر شما بیشتر در چه قسمت است ؟

مرجان - صرفنظر از سناریو و تکنیک بیشتر در عدم موجودیت ضابطه و قدرت است . مثلا در برخی از فیلمها بعضی هنرپیشگان بخصوی زن ها املا توجه به نظر و دستورات کارگردان ندارند و هر کار که میخواهند می کنند و کارگردان هم بنا برخواست تهیه کننده احتمالا ناچار به تحمل است و معلوم است که کار فیلم چه میشود .

تلاش - از کارگردانها و هنرپیشه های سینمای جهان که مورد پسند شما هستند نام ببرید !

مرجان - کارلو پونتی و ویلیام وایلر را از میان کارگردانها و اسپنسر ترسی ، سیدنی پواتیه ، پتر سلرز ، سوفیا وانگریو برکمن را در میان هنرپیشه ها ترجیح میدهم .
تلاش - بجز هنرپیشگی سینما ، آیا به غیره های دیگری هم آشنائی دارید ؟

مرجان - بعقیده اطرافیان صدای من در ردیف بهترین خوانندگان است ولی خودم به خوانندگی علاقه ای ندارم و اینکار را تا بحال نکرده ام . فقط برای خودم میخوانم .

تلاش - در فیلمهای مشترك با کشور های دیگر که اخیرا مد شده است از شما دعوت شده است ؟

مرجان - در فیلم های سعادت که محصول مشترك ایران و هند بود از من دعوت شد ولی بعد از سه روز مطالعه آنرا رد کردم .
تلاش - چه قراردادهایی را در پیش دارید که بمرحله اجرا درخواهد آمد ؟

مرجان - شکار انسانها و قلاب آماده نمایش شده است . دو فیلم در حال بازی دارم ، یکی از آنها يك مرد و يك شهر است با بهروز وثوقی ، آرمان و بك ايمانوردی و دیگری محبوبه ، باحمید مشایخی .

تلاش - سندیكای هنرمندان سینما چه کارهایی بنفع هنرپیشه ها و چه اقداماتی در بهبود وضع سینمای فارسی کرده است ؟

مرجان - بنظر من وظیفه هر سندیكائی ایجاد امنیت مادی و معنوی برای طبقه مربوط است ، سندیكای هنرمندان هم در این زمینه کوشش هایی داشته و کم و بیش هم به موفقیت هایی رسیده است . ولی بهر حال این سندیكا جوان است و فعلا بیسی از این تمیوان از آن انتظار داشت . کار مهمی که بنظر من باید سندیكا انجام بدهد همان امنیت معنوی

است که دخترهای خانواده ها بااطمینان خاطر به هنرپیشگی روی بیاورند .

تلاش - حاضرید در سریال های تلویزیونی بازی کنید ؟

مرجان - اگر مناسب باشد مخالفتی ندارم .
تلاش - مطبوعات تاجه حد در شهر يك هنرپیشه موثر هستند ؟

مرجان - مطبوعات بزرگترین نقش را در تشویق و شناساندن يك هنرمند دارند .

تلاش - بنظر شما ستاره های جوان توانسته اند قدیمی ها را کم کم کنار بزنند ؟

مرجان - این طبیعی است که هر صدائی که ضعیف شد صدای قوی جای آنرا بگیرد ولی اگر هنرمندی واقعا و بحقیقت «هنرمند» باشد در سنین بالا هم در صحنه هنر جایش محفوظ است . بهر حال جوانها درسینمای ما نفوذ زیادی کرده اند .

تلاش - اگر در حال حاضر میلیونر نیستید و در آینده چنین بشود چه خواهید کرد ؟

مرجان - خوشبختانه همیشه بهره مند از نعمات زندگی بوده ام و زیاد به مسئله ثروت مند بودن و میلیونر بودن فکر نکرده ام .

تلاش - از فیلمهای فارسی که پسندیده اید نام ببرید ؟

مرجان - از فیلمهای خودم که چیزی نمی گویم ولی زمانی که چهارده سال داشتم گنج قارون را دیدم و خیلی خوشم آمد . اخیرا هم از فیلمهای روسی و قیصر خوشم آمد .
تلاش - اگر ممکن است کمی هم از محیط خانوادگی و روابطی که با هنرمندان دارید بگوئید !

مرجان - روابط با هنرمندان ، يك رابطه کاری است . وقتی کارم تمام میشود با اشتیاق به خانه میروم و اغلب باهمسرم درباره پیش آمدها و کارهای هنری ام صحبت می کنم و او مرا راهنمایی می کند .

تلاش - چقدر از وقت خود را بمطالعه کتاب می گذرانید ؟

مرجان - معمولا حدود ساعت ۱۲ شب برخت خواب میروم . عادت دارم که حتما يك ساعت کتاب یا مجله بخوانم . والا خوابم نمیرد . بهر حال باید چیزی بخوانم که متفاوت است . داستانهای سرگرم کننده یا کتابهایی که بر معلوماتم اضافه کند .

تلاش - آینده هنری ایران را چگونه می بینید ؟

مرجان - فکر می کنم همانطور که در همه زمینه های اجتماعی ، سیاسی ، اقتصادی و شئون مختلف کشور ما تحول و ترقی حاصل شده است ، در زمینه های هنری هم پیشرفت درانتظار جامعه ما باشد .

تلاش - چه نوع موسیقی را بیشتر می پسندید ؟

مرجان - من موسیقی ایرانی را خیلی دوست دارم . ولی بعضی آهنگها و تصنیف های مبتذل و پیش پا افتاده آدم را از هرچه موسیقی است سیر می کند .

تلاش - از صدای کدام خواننده ها خوشتان می آید ؟

مرجان - عهده ای از خواننده های ایرانی و تام جوتر از خارجی ها .

